
Shri Shiva Mahapuranam 3 Shatarudra Samhita

శ్రీశివమహాపురాణమ్ 3 శతరుద్రసంహితా

Document Information

Text title : shivapurANam 3 shatarudrasaMhitA

File name : shivapurANam3shatarudrasaMhitA.itx

Category : shiva, purANa, shivapurANa

Location : doc_purana

Proofread by : Revathy Rajaraman and team members Malati Shekar, Latha Murali, Meenakshi Premanand, Jayalakshmi, Gayathri, Uma Mahesh, Sripriya, Sornavalli

Latest update : January 23, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 23, 2026

sanskritdocuments.org

శ్రీశివమహాపురాణమ్ 3 శతరుద్రసంహితా

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥ తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧. ప్రథమోఽధ్యాయః । శివస్య పంచబ్రహ్మోవతారవర్ణనమ్ ।

వస్తే మహానందమనంతలీలమ్మహేశ్వరం సర్వవిభుం మహాస్తమ్ ।
గౌరీప్రియం కార్తికవిఘ్నరాజసముద్భవం శంకరమాదిదేవమ్ ॥ ౧॥

శౌనక ఉవాచ ।

వ్యాసశిష్య మహాభాగ సూత జ్ఞానదయానిధే ।
వద శమ్భువతారాంశ్చ యైరకార్షీతృతాం శివమ్ ॥ ౧॥

సూత ఉవాచ ।

మునే శౌనక సద్భక్త్యా దత్తచిత్రో జితేన్ద్రియః ।
అవతారాఞ్చోపస్యాహం వచ్చి తే మునయే శృణు ॥ ౨॥

ఏతత్ప్రప్తః పురా నస్తీ శివమూర్తిస్సతాం గతిః ।
సనత్కుమారేణ మునే తమువాచ శివం స్మరన్ ॥ 3॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

అసంఖ్యాతా హి కల్పేషు విభోః సర్వేశ్వరస్య చై ।
అవతారాస్తథాపీహ వచ్యమాం తాన్యథామతి ॥ ౪॥

ఏకోనవింశకః కల్పో విజ్ఞేయః శ్వేతలోహితః ।
సద్యోజాతావతారస్తు ప్రథమః పరికీర్తితః ॥ ౫॥

తస్మిన్స్తత్పరమం బ్రహ్మ ధ్యాయతో బ్రహ్మణస్తథా ।
ఉత్పన్నస్తు శిఖాయుక్తః కుమారః శ్వేతలోహితః ॥ ౬॥

తం దృష్ట్వా పురుషం బ్రహ్మో బ్రహ్మరూపిణమీశ్వరమ్ ।
జ్ఞాత్వా ధ్యాత్వా స హృదయే వవస్తే ప్రయతాఞ్జలిః ॥ ౭॥

సద్యోజాతం శివం బుద్ధ్యా జహర్ష భువనేశ్వరః ।
 ముహుర్ముహుశ్చ సద్బుద్ధ్యా పరం తం సమచింతయత్ ॥ ౮॥
 తతోఽస్య ధ్యాయతః శ్వేతాః ప్రాదుర్భూతా యశస్వినః ।
 కుమారాః పరవిజ్ఞానపరబ్రహ్మస్వరూపిణః ॥ ౯॥
 సునన్దో నన్దనశ్చైవ విశ్వనన్దోపనన్దనౌ ।
 శిష్యాస్తస్య మహాత్మానో యైస్తద్బ్రహ్మ సమావృతమ్ ॥ ౧౦॥
 సద్యోజాతశ్చ వై శమ్భుర్దదౌ జ్ఞానం చ వేధనే ।
 సర్గశక్తిమపి ప్రీత్యా ప్రసన్నః పరమేశ్వరః ॥ ౧౧॥
 తతో వింశతిమః కల్పో రక్తో నామ ప్రకీర్తితః ।
 బ్రహ్మ యత్ర మహాతేజా రక్తవర్ణమధారయత్ ॥ ౧౨॥
 ధ్యాయతః పుత్రకామస్య ప్రాదుర్భూతో విధేః సుతః ।
 రక్తమాల్యామ్బరధరో రక్తాక్షో రక్తభూషణః ॥ ౧౩॥
 స తం దృష్ట్వా మహాత్మానం కుమారం ధ్యాయమాశ్రితః ।
 వామదేవం శివం జ్ఞాత్వా ప్రణనామ కృతాజ్ఞులిః ॥ ౧౪॥
 తతస్తస్య సుతా హ్యోసంశ్చత్వారో రక్తవాససః ।
 విరజాశ్చ వివాహాశ్చ విశోకో విశ్వభావనః ॥ ౧౫॥
 వామదేవః స వై శమ్భుర్దదౌ జ్ఞానం చ వేధనే ।
 సర్గశక్తిమపి ప్రీత్యా ప్రసన్నః పరమేశ్వరః ॥ ౧౬॥
 ఏకవింశతిమః కల్పః పీతవాసా ఇతి స్మృతః ।
 బ్రహ్మ యత్ర మహాభాగః పీతవాసా బభూవ హ ॥ ౧౭॥
 ధ్యాయతః పుత్రకామస్య విధేర్ణాతః కుమారకః ।
 పీతవస్త్రాదికప్రాథో మహాతేజా మహాభుజః ॥ ౧౮॥
 తం దృష్ట్వా ధ్యాయసంయుక్తం జ్ఞాత్వా తత్పురుషం శివమ్ ।
 ప్రణనామ తతో బుద్ధ్యా గాయత్రీం శాఙ్కరీం విధిః ॥ ౧౯॥
 జపిత్యా తు మహాదేవీం సర్వలోకనమస్కృతామ్ ।
 ప్రసన్నస్తు మహాదేవో ధ్యాయయుక్తేన చేతసా ॥ ౨౦॥
 తతోఽస్య పార్శ్వతో దివ్యాః ప్రాదుర్భూతాః కుమారకాః ।

పీతవస్త్రా హి సకలా యోగమార్గప్రవర్తకాః ॥ ౨౧॥
 తతస్తస్మిన్గతే కల్పే పీతవర్ణే స్వయంభువః ।
 పునరన్యః ప్రవృత్తస్తు కల్పో నామ్నా శివస్తు స ॥ ౨౨॥
 ఏకార్ణవే సంవ్యతీతే దివ్యవర్షసహస్రకే ।
 స్రష్టకామః ప్రజా బ్రహ్మో చిన్తయామాస దుఃఖితః ॥ ౨౩॥
 తతోఽపశ్యన్మహాతేజాః ప్రాదుర్భూతం కుమారకమ్ ।
 కృష్ణవర్ణం మహావీర్యం దీప్యమానం స్వతేజసా ॥ ౨౪॥
 ధృతకృష్ణామ్బరోష్ఠీషం కృష్ణయజ్ఞోపవీతినమ్ ।
 కృష్ణేన మౌలినాయుక్తం కృష్ణస్నానానులేపనమ్ ॥ ౨౫॥
 స తం దృష్ట్వా మహాత్మానమఘోరం ఘోరవిక్రమమ్ ।
 వవన్దే దేవదేవేశమద్భుతం కృష్ణపిఙ్గలమ్ ॥ ౨౬॥
 ఆఘోరం తు తతో బ్రహ్మో బ్రహ్మారూపం వ్యచిన్తయత్ ।
 తుష్టావ వాగ్భిరిష్టాభిర్భక్తవత్సలమవ్యయమ్ ॥ ౨౭॥
 అథాస్య పార్శ్వతః కృష్ణాః కృష్ణస్నానానులేపనాః ।
 చత్వారస్తు మహాత్మానః సమ్భభూవుః కుమారకాః ॥ ౨౮॥
 కృష్ణ కృష్ణశిఖిశ్చైవ కృష్ణాస్యః కృష్ణకణ్ఠధృక్ ।
 ఇతి తేఽవ్యక్తనామానః శివరూపాః సుతేజసః ॥ ౨౯॥
 ఏవంబూతా మహాత్మానో బ్రహ్మణః సృష్టిహేతవే ।
 యోగం ప్రవర్తయామాస్థ్లోరాఖ్యం మహాదద్భుతమ్ ॥ ౩౦॥
 అథాన్యో బ్రహ్మణః కల్పః ప్రావర్తత మునీశ్వరాః ।
 విశ్వరూప ఇతి ఖ్యాతో నామతః పరమాద్భుతః ॥ ౩౧॥
 బ్రహ్మణః పుత్రకామస్య ధ్యాయతో మనసా శివమ్ ।
 ప్రాదుర్భూతా మహానాదా విశ్వరూపా సరస్వతీ ॥ ౩౨॥
 తథావిధః స భగవానీశానః పరమేశ్వరః ।
 శుద్ధస్ఫటికసంక్రాశః సర్వాభరణభూషితః ॥ ౩౩॥
 తం దృష్ట్వా ప్రణనామాసౌ బ్రహ్మేశానమజం విభుమ్ ।
 సర్వగం సర్వదం సర్వం సురూపం రూపవర్జితమ్ ॥ ౩౪॥

ఈశానోఽపి తథాదిశ్య సన్మార్గం బ్రహ్మణే విభుః ।
 సశక్తిః కల్పయాచ్ఛక్రే స బాలాంశ్చతురః శుభాన్ ॥ 3౫॥
 జటీ ముణ్డీ శిఖణీ చ అర్ధముణ్డశ్చ జజ్ఞరే ।
 యోగేనాదిశ్య సద్ధర్మం కృత్వా యోగగతిం గతాః ॥ 3౬॥
 ఏవం సజ్జేపతః ప్రోక్తః సద్యాదీనాం సముద్భవః ।
 ససత్కుమార సర్వజ్ఞ లోకానాం హితకామ్యయా ॥ 3౭॥
 అథ తేషాం మహాప్రాజ్ఞా వ్యవహారం యథాయథమ్ ।
 త్రిలోకహితకారం హి సర్వం బ్రహ్మోణ్డసంస్థితమ్ ॥ ౩౮॥
 ఈశానః పురుషోఽఘోరో వామసంజ్ఞస్తథైవ చ ।
 బ్రహ్మసంజ్ఞా మహేశస్య మూర్తయః పఞ్చ విశ్రుతాః ॥ ౩౯॥
 ఈశానః శివరూపశ్చ గరీయాన్పుథమః స్మృతః ।
 భోక్తారం ప్రకృతేః సాక్షాత్తేజ్జమధితిష్ఠతి ॥ ౪౦॥
 శైవస్తత్పురుషాఖ్యశ్చ స్వరూపో హి ద్వితీయకః ।
 గుణాశ్రయాత్మకం భోగ్యం సర్వజ్ఞమధితిష్ఠతి ॥ ౪౧॥
 ధర్మాయ స్వాజ్ఞసంయుక్తం బుద్ధితత్త్వం పినాకినః ।
 అఘోరాఖ్యస్వరూపో యస్త్రీష్ఠ్యత్స్వస్త్రీయకః ॥ ౪౨॥
 వామదేవాహ్వయో రూపశ్చతుర్థః శంకరస్య హి ।
 అహఙ్కృతేరధిష్ఠానో బహుకార్యకరః సదా ॥ ౪౩॥
 ఈశానాహ్వస్వరూపో హి శంకరస్యేశ్వరః సదా ।
 శ్రోత్రస్య వచసశ్చాపి విభోర్వ్యమ్నస్తథైవ చ ॥ ౪౪॥
 త్వక్పాణిస్పర్శవాయూనామీశ్వరం రూపమైశ్వరమ్ ।
 పురుషాఖ్యం విచారజ్ఞా మతిమంతః ప్రచక్షతే ॥ ౪౫॥
 వపుషశ్చ రసస్యాపి రూపస్యాగ్నేస్తథైవ చ ।
 అఘోరాఖ్యమధిష్ఠానం రూపం ప్రాహుర్మనీషిణః ॥ ౪౬॥
 రశనాయాశ్చ పాయోశ్చ రసస్యాపాం తథైవ చ ।
 ఈశ్వరం వామదేవాఖ్యం స్వరూపం శాంకరం స్మృతమ్ ॥ ౪౭॥
 పూణస్య చైవోపస్థస్య గంధస్య చ భువస్తథా ।

సద్యోజాతాహ్వయం రూపమీశ్వరం శాఙ్కరం విదుః || ౪౮ ||

ఇమే స్వరూపాః శమ్భోర్హి వందనీయాః ప్రయత్నతః |

శ్రేయోఽర్థిర్భిర్నైర్నైత్వం శ్రేయసామేకహతవః || ౪౯ ||

యః పఠేచ్ఛుణయాద్వాపి సద్యాదీనాం సముద్భవమ్ |

స భుక్త్వా సకలాన్కామాన్ప్రయాతి పరమాం గతిమ్ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శివస్య పంచబ్రహ్మవతారవర్ణనం

నామ ప్రథమోఽధ్యాయః || 3.౧ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశఙ్కరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨. ద్వితీయోఽధ్యాయః | శివాష్టమూర్తివర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

శృణు తాత మహేశస్యావతారాన్పరమాన్ప్రభో |

సర్వకార్యకరాత్లోకే సర్వస్య సుఖదాం మునే || ౧ ||

తస్య శమ్భోః పఠేశస్య మూర్త్యష్టకమయం జగత్ |

తస్మిన్వాస్యస్య స్థితం విశ్వం సూత్రే మణిగణా ఇవ || ౨ ||

శర్వో భవస్తథా రుద్ర ఉగ్రో భీమః పశోః పతిః |

ఈశానశ్చ మహాదేవో మూర్తయశ్చాష్ట విశ్రుతాః || 3 ||

భూమ్యమ్భోఽగ్నిమరుద్వ్యమక్షేత్రజ్ఞార్కనిశాకరాః |

అధిష్ఠితాశ్చ శర్వాద్వైరష్టరూపైః శివస్య హి || ౪ ||

ధత్రే చరాచరం విశ్వం రూపం విశ్వమృరాత్మకమ్ |

శఙ్కరస్య మహేశస్య శాస్త్రస్యైవేతి నిశ్చయః || ౫ ||

సంజ్ఞీవనం సమస్తస్య జగతః సలిలాత్మకమ్ |

భవ ఇత్యుచ్యతే రూపం భవస్య పరమాత్మనః || ౬ ||

బహిరన్తర్ణగద్విశ్వం బిభర్తి స్పృన్తతే స్వయమ్ |

ఉగ్ర ఇత్యుచ్యతే సద్భి రూపముగ్రస్య సత్ప్రభోః || ౭ ||

సర్వావకాశదం సర్వవ్యాపకం గగనాత్మకమ్ ।

రూపం భీమస్య భీమాఖ్యం భూపవృన్దస్వ భేదకమ్ ॥ ౮॥

సర్వాత్మనామధిష్ఠానం సర్వక్షేత్రనివాసకమ్ ।

రూపం పశుపతేరేయం పశుపాశనికృన్దనమ్ ॥ ౯॥

సస్థిపయజ్జుగత్సర్వం దివాకరసమాహ్వయమ్ ।

ఈశానాఖ్యం మహేశస్య రూపం దివి విసర్పతి ॥ ౧౦॥

ఆప్యాయయతి యో విశ్వమమృతాంశుర్నిశాకరః ।

మహాదేవస్య తద్రూపం మహాదేవస్య చాహ్వయమ్ ॥ ౧౧॥

ఆత్మా తస్యాష్టమం రూపం శివస్య పరమాత్మనః ।

వ్యాపికేతరమూర్తీనాం విశ్వం తస్మాద్భివాత్మకమ్ ॥ ౧౨॥

శాఖాః పుష్యన్తి వృక్షస్య వృక్షమూలస్య సేచనాత్ ।

తద్వదస్య వపుర్విశ్వం పుష్యతే చ శివార్చనాత్ ॥ ౧౩॥

యథేహ పుత్రపౌత్రాదేః ప్రిత్యా ప్రితో భవేత్పితా ।

తథా విశ్వస్య సమీప్యా ప్రితో భవతి శక్కురః ॥ ౧౪॥

క్రియతే యస్య కస్యాపి దేహినో యది నిగ్రహః ।

అష్టమూర్తేరనిష్ఠం తత్కృతమేవ న సంశయః ॥ ౧౫॥

అష్టమూర్త్యాత్మనా విశ్వమధిష్ఠాయాస్థితం శివమ్ ।

భజస్య సర్వభావేన రుద్రం పరమకారణమ్ ॥ ౧౬॥

ఇతి ప్రోక్తాః స్వరూపాస్తే విధిపుత్రాష్టవిశ్రుతాః ।

సర్వోపకారనిరతాః సేవ్యాః శ్రేయోఽర్థిభిర్నరైః ॥ ౧౭॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శివాష్టమూర్తివర్ణనం

నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౩.౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3. తృతీయోఽధ్యాయః । శివస్వార్థనారీశ్వరావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

శ్శ్రీణు తాత మహాప్రాజ్ఞ విధికామప్రపూరకమ్ ।

అర్ధనారీనరాఖ్యం హి శివరూపమనుత్తమమ్ ॥ ౧॥

యదా సృష్టాః ప్రజాః సర్వాః స వ్యవర్ధంత వేధసా ।

తదా చింతాకులోఽభూత్స తేన దుఃఖేన దుఖితః ॥ ౨॥

నభోవాణీ తదాభూద్వై సృష్టిం మిథునజాం కురు ।

తచ్చుత్వా మైథునీం సృష్టిం బ్రహ్మో కర్తుమమన్యత ॥ 3॥

నారీణాం కులమీశానాన్నిర్గతం న పురా యతః ।

తతో మైథునజాం సృష్టిం కర్తుం శేకే న పద్మభూః ॥ ౪॥

ప్రభావేణ వినా శమ్భోర్న జాయేరన్నిమాః ప్రజాః ।

ఏవం సఞ్చిన్తయన్బ్రహ్మో తపః కర్తుం ప్రచక్రమే ॥ ౫॥

శివయా పరయా శక్త్యా సంయుక్తం పరమేశ్వరమ్ ।

సఞ్చిన్త్య హృదయే ప్రీత్యా తేపే స పరమం తపః ॥ ౬॥

తీవ్రేణ తపసా తస్య సంయుక్తస్య స్వయముభవః ।

అచిరేణైవ కాలేన తుతోష స శివో ద్రుతమ్ ॥ ౭॥

తతః పూర్ణచిదీశస్య మూర్తిమావిశ్య కామదామ్ ।

అర్ధనారీనరో భూత్వా తతో బ్రహ్మన్వికం హరః ॥ ౮॥

తం దృష్ట్వా శక్జరం దేవం శక్త్యా పరమయాన్వితమ్ ।

ప్రణమ్య దణ్డవద్ర్బ్రహ్మో స తుష్టావ కృతాజ్ఞాళిః ॥ ౯॥

అథ దేవో మహాదేవో వాచా మేఘగభీరయా ।

సమ్భవాయ సుసమ్ప్రీతో విశ్వకర్తా మహేశ్వరః ॥ ౧౦॥

ఈశ్వర ఉవాచ ।

వత్స వత్స మహాభాగ మమ పుత్ర పితామహా ।

జ్ఞాతవానస్మి సర్వం తత్తత్త్వత్స్తే మనోరథమ్ ॥ ౧౧॥

ప్రజానామేవ వృద్ధ్యర్థం తపస్తప్తం త్వయాధునా ।

తపసా తేన తుష్టోఽస్మి దదామి చ తవేప్పితమ్ ॥ ౧౨॥

ఇత్యుక్త్వా పరమోదారం స్వభావమధురం వచః ।

పుథకృకార వపుషో భాగాద్దేవీం శివాం శివః ॥ ౧౩॥

తాం దృష్ట్వా పరమాం శక్తిం పుథగ్భూతాం శివాగతామ్ ।

ప్రణీపత్య విసీతాత్మా ప్రార్థయామాస తాం విధిః ॥ ౧౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

దేవదేవేన సృష్టోఽహమాదౌ త్వత్పతినా శివే ।

ప్రజాః సర్వా నియుక్తాశ్చ శమ్భునా పరమాత్మనా ॥ ౧౫॥

మనసా నిర్మితాః సర్వే శివే దేవాదయో మయా ।

న వృద్ధిముపగచ్ఛన్తి సృజ్యమానాః పునఃపునః ॥ ౧౬॥

మిథునప్రభవామేవ కృత్వా సృష్టిమతః పరమ్ ।

సంవర్ధయితుమిచ్ఛామి సర్వా ఏవ మమ ప్రజాః ॥ ౧౭॥

న నిర్గతం పురా త్వత్తో నారీణాం కులమవ్యయమ్ ।

తేన నారీకులం స్రష్టం మమ శక్తిర్న విద్యతే ॥ ౧౮॥

సర్వాసామేవ శక్తీనాం త్వత్తః ఖలు సముద్భవః ।

తస్మాత్త్వాం పరమాం శక్తిం ప్రార్థయామ్యఖిలేశ్వరీమ్ ॥ ౧౯॥

శివే నారీకులం స్రష్టం శక్తిం దేహి నమోఽస్తు తే ।

చరాచరజగద్స్పృధిహేతోర్మాతః శివప్రియే ॥ ౨౦॥

అన్యం త్వత్తః ప్రార్థయామి వరం చ వరదేశ్వరి ।

దేహి మే తం కృపాం కృత్వా జగన్మాతర్నమోఽస్తు తే ॥ ౨౧॥

చరాచరవివృద్ధ్యర్థమీశేనైకేన సర్వగే ।

దక్షస్య మమ పుత్రస్య పుత్రీ భవ భవామ్భికే ॥ ౨౨॥

ఏవం సంయాచితా దేవీ బ్రహ్మణా పరమేశ్వరీ ।

తథాస్త్వితి వచః ప్రోచ్య తచ్ఛక్తిం విధయే దదౌ ॥ ౨౩॥

తస్మాద్ధి సా శివా దేవీ శివశక్తిర్జగన్మయీ ।

శక్తిమేకాం భ్రువోర్మధ్యాత్సనర్జాత్మసమప్రభామ్ ॥ ౨౪॥

తామాహ ప్రహసన్ప్రోక్ష్య శక్తిం దేవవరో హరః ।

కృపాసిన్ధుర్మహేశానో లీలాకారీ భవామ్భికామ్ ॥ ౨౫॥

శివ ఉవాచ ।

తపసారాధితా దేవి బ్రహ్మణా పరమేష్ఠినా ।
ప్రసన్నా భవ సుప్రీత్యా కురు తస్యాఖిలేప్పితమ్ ॥ ౨౬ ॥

తామాజ్ఞాం పరమేశస్య శిరసా ప్రతిగృహ్య సా ।
బ్రహ్మణో వచనాద్దేవీ దక్షస్య దుహితాఽభవత్ ॥ ౨౭ ॥

దత్త్వైవమతులాం శక్తిం బ్రహ్మణే సా శివా మునే ।
వివేశ దేహం శమ్భోర్హి శమ్భుశ్చాస్త్రర్షధే ప్రభుః ॥ ౨౮ ॥

తదాప్రభృతి లోకేఽస్మిన్ప్రియా భాగః ప్రకల్పితః ।
ఆనందం ప్రాప స విధిః సృష్టిరాతా చ మైథునీ ॥ ౨౯ ॥

ఏతత్తే కథితం తాత శివరూపం మహోత్తమమ్ ।
అర్ధనారీనరార్ధం హి మహామఙ్గలదం సతామ్ ॥ ౩౦ ॥

ఏతదాఖ్యానమనఘం యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి ।
స భుక్త్వా సకలానోభగాన్ప్రయాతి పరమాం గతిమ్ ॥ ౩౧ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం శివస్వార్థనారీశ్వరావతారవర్ణనం
నామ తృతీయోఽధ్యాయః ॥ 3.3 ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౪. చతుర్థోఽధ్యాయః । ఋషభచరిత్రవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

సనత్కుమార సర్వజ్ఞ చరితం శాంకరం ముదా ।
రుద్రేణ కథితం ప్రీత్యా బ్రహ్మణే సుఖదం సదా ॥ ౧ ॥

శివ ఉవాచ ।

సప్తమే చైవ వారాహే కల్పే మన్యస్తరాభిధే ।
కల్పేశ్వరోఽథ భగవాన్సర్వలోకప్రకాశనః ॥ ౨ ॥

మనోర్దైవస్వతస్యైవ తే ప్రపుత్రో భవిష్యతి ।
తదా చతుర్యుగాశ్చైవ తస్మిన్మన్వస్తరే విధే ॥ ౩ ॥

అనుగ్రహార్థం లోకానాం బ్రాహ్మణానాం హితాయ చ ।
 ఉత్పత్స్యమి విధే బ్రహ్మన్ద్వాపరాఖ్యయుగాన్తికే ॥ ౪॥
 యుగప్రవృత్త్యా చ తదా తస్మింశ్చ ప్రథమే యుగే ।
 ద్వాపరే ప్రథమే బ్రహ్మన్యదా వ్యాసః స్వయంప్రుభుః ॥ ౫॥
 తదాహం బ్రాహ్మణార్థాయ కలౌ తస్మిన్యుగాన్తికే ।
 భవిష్యామి శివాయుక్తః శ్వేతో నామ మహామునిః ॥ ౬॥
 హిమవచ్ఛిఖరే రమ్యే భాగలే పర్వతోత్తమే ।
 తదా శిష్యాః శిఖాయుక్తా భవిష్యన్తి విధే మమ ॥ ౭॥
 శ్వేతః శ్వేతశిఖిశ్చైవ శ్వేతాశ్వః శ్వేతలోహితః ।
 చత్వారో ధ్యానయోగాత్తే గమిష్యన్తి పురం మమ ॥ ౮॥
 తతో భక్తా భవిష్యన్తి జ్ఞాత్వా మాం తత్త్వతోఽవ్యయమ్ ।
 జన్మమృత్యుజరాహీనాః పరబ్రహ్మసమాధయః ॥ ౯॥
 ద్రష్టుం శక్యో నరైర్నాహమృతే ధ్యానాత్ప్రతామహా ।
 దానధర్మాదిభిర్వత్స సాధవైః కర్మహేతుభిః ॥ ౧౦॥
 ద్వితీయే ద్వాపరే వ్యాసః సత్యో నామ ప్రజాపతిః ।
 యదా తదా భవిష్యామి సుతారో నామతః కలౌ ॥ ౧౧॥
 తత్రాపి మే భవిష్యన్తి శిష్యా వేదవిదో ద్విజాః ।
 దున్దుభిః శతరూపశ్చ హృషీకః కేతుమాన్తథా ॥ ౧౨॥
 చత్వారో ధ్యానయోగాత్తే గమిష్యన్తి పురం మమ ।
 తతో ముక్తా భవిష్యన్తి జ్ఞాత్వా మాం తత్త్వతోఽవ్యయమ్ ॥ ౧౩॥
 తృతీయే ద్వాపరే వైవ యదా వ్యాసస్తు భార్గవః ।
 తదాప్యహం భవిష్యామి దమనస్తు యుగాన్తికే ॥ ౧౪॥
 తత్రాపి చ భవిష్యన్తి చత్వారో మమ పుత్రకాః ।
 విశోకశ్చ విశేషశ్చ విపాపః పాపనాశనః ॥ ౧౫॥
 శిష్యైః సాహాయం వ్యాసస్య కరిష్యే చతురానన ।
 నివృత్తిమార్గం సుదృఢం వర్తయిష్యే కలావిహా ॥ ౧౬॥

చతుర్థే ద్వాపరే చైవ యదా వ్యాసోఽగిరా స్మృతః |
 తదాప్యహం భవిష్యామి సుహోత్రో నామ నామతః || ౧౭||
 తత్రాపి మమ తే పుత్రాశ్చత్వారో యోగసాధకాః |
 భవిష్యన్తి మహాత్మానస్తన్నామాని బ్రువే విధే || ౧౮||
 సుముఖో దుర్ముఖశ్చైవ దుర్దమో దురతిక్రమః |
 శిష్యః సాహాయం వ్యాసస్య కరిష్యేఽహం తదా విధే || ౧౯||
 పఞ్చమే ద్వాపరే చైవ వ్యాసస్తు సవితా స్మృతః |
 తదా యోగీ భవిష్యామి కఙ్కే నామ మహాతపాః || ౨౦||
 తత్రాపి మమ తే పుత్రాశ్చత్వారో యోగసాధకాః |
 భవిష్యన్తి మహాత్మానస్తన్నామాని శృణుష్య మే || ౨౧||
 సనకః సనాతనశ్చైవ ప్రభుర్యశ్చ సనన్దనః |
 విభుః సనత్కుమారశ్చ నిర్మలో నిరహంకృతిః || ౨౨||
 తత్రాపి కఙ్కనామాహం సాహాయ్యం సవితుర్విధే |
 వ్యాసస్య హి కరిష్యామి నివృత్తిపథవర్ధకః || ౨౩||
 పరివర్తే పునః షష్ఠే ద్వాపరే లోకకారకః |
 కర్తా వేదవిభాగస్య మృత్యుర్వాప్యసో భవిష్యతి || ౨౪||
 తదాఽప్యహం భవిష్యామి లోకాక్షిర్నామ నామతః |
 వ్యాసస్య సుసహాయార్థం నివృత్తిపథవర్ధనః || ౨౫||
 తత్రాపి శిష్యాశ్చత్వారో భవిష్యన్తి దృఢవ్రతాః |
 సుధామా విరజాశ్చైవ సజ్జాయో విజయస్తథా || ౨౬||
 సప్తమే పరివర్తే తు యదా వ్యాసః శతక్రతుః |
 తదాప్యహం భవిష్యామి కైగీషవ్యో విభుర్విధే || ౨౭||
 యోగం సన్ద్రఢయిష్యామి మహాయోగవిచక్షణః |
 కాశ్యాం గుహాన్తరే సంస్థో దివ్యదేశే కుశాన్తరిః || ౨౮||
 సాహాయ్యం చ కరిష్యామి వ్యాసస్య హి శతక్రతోః |
 ఉద్ధరిష్యామి భక్తాంశ్చ సంసారభయతో విధే || ౨౯||
 తత్రాపి మమ చత్వారో భవిష్యన్తి సుతా యుగే |
 సారస్వతశ్చ యోగీశో మేఘవాహః సువాహనః || ౩౦||

అష్టమే పరివర్తే హి వసిష్టో మునిసత్తమః ।
 కర్తా వేదవిభాగస్య వేదవ్యాసో భవిష్యతి ॥ 3౧॥
 తత్రాప్యహం భవిష్యామి నామతో దధివాహనః ।
 వ్యాసస్య హి కరిష్యామి సాహాయ్యం యోగవిత్రమ ॥ 3౨॥
 కపిలశ్చాసురిః పఞ్చశిఖః శాల్వలపూర్వకః ।
 చత్వారో యోగినః పుత్రా భవిష్యన్తి సమా మమ ॥ 33॥
 నవమే పరివర్తే తు తస్మిన్నేవ యుగే విధే ।
 భవిష్యతి మునిశ్రేష్ఠో వ్యాసః సారస్వతాహ్వాయః ॥ 3౪॥
 వ్యాసస్య ధ్యాయతస్తస్య నివృత్తిపథవృద్ధయే ।
 తదాప్యహం భవిష్యామి ఋషభో నామతః స్మృతః ॥ 3౫॥
 పరాశరశ్చ గర్గశ్చ భార్గవో గిరిశస్తథా ।
 చత్వారస్తత్ర శిష్యా మే భవిష్యన్తి సుయోగినః ॥ 3౬॥
 తైః సాకం ద్రథయిష్యామి యోగమార్గం ప్రజాపతే ।
 కరిష్యామి సహాయం వై వేదవ్యాసస్య సన్మునే ॥ 3౭॥
 తేన రూపేణ భక్తానాం బహూనాం దుఃఖినాం విధే ।
 ఉద్ధారం భవతోఽహం వై కరిష్యామి దయాకరః ॥ 3౮॥
 సోఽవతారో విధే మే హి ఋషభాఖ్యః సుయోగకృత్ ।
 సారస్వతవ్యాసమనఃకర్తా నానోతికారకః ॥ 3౯॥
 అవతారేణ మే యేన భద్రాయుర్నృపబాలకః ।
 జీవితో హి మృతః క్షేపదోషతో జనకోఽజ్ఞతః ॥ ౪౦॥
 ప్రాప్తేఽథ షోడశే వర్షే తస్య రాజశిశోః పునః ।
 యయౌ తద్వేళ్ళ సహసా ఋషభః స మదాత్మకః ॥ ౪౧॥
 పూజితస్తేన స మునిః సద్రూపశ్చ కృపానిధిః ।
 ఉపాదిదేశ తద్ధర్మాన్ రాజయోగాన్పుజాపతే ॥ ౪౨॥
 తతః స కవచం దివ్యం శక్తిం ఖడ్గం చ భాస్వరమ్ ।
 దదౌ తస్మై ప్రసన్నాత్మా సర్వశత్రువినాశనమ్ ॥ ౪3॥
 తదఙ్గ భస్మనామృత్యు కృపయా దీనవత్సలః ।

స ద్వాదశసహస్రస్య గజానాం చ బలం దదౌ ॥ ౪౪॥

ఇతి భద్రాయుషం సమ్యగనుశ్వాస్య సమాత్మకమ్ ।
యయా సైరగతిస్తాభ్యాం పూజితస్తప్తృషభః ప్రభుః ॥ ౪౫॥

భద్రాయురపి రాజర్షిత్వా రిపుగణాన్విధే ।
రాజ్యం చకార ధర్మేణ వివాహ్య కీర్తిమాలినీమ్ ॥ ౪౬॥

ఇత్థమ్పుభావం ఋషభోఽవతారః శక్కురస్య మే ।
సతాం గతిర్దీనబన్ధుర్నవమః కథితస్తవ ॥ ౪౭॥

ఋషభస్య చరిత్రం హి పరమం పావనం మహత్ ।
స్వర్గ్యం యశస్యమాయుష్యం శ్రోతవ్యం చ ప్రయత్నతః ॥ ౪౮॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయామృషభచరిత్రవర్ణనం నామ
చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ 3.౪॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౫. పంచమోఽధ్యాయః । ఏకోనవింశతిశివావతారవర్ణనమ్ ।

శివ ఉవాచ ।

దశమే ద్వాపరే వ్యాసస్త్రిధామా నామతో మునిః ।
హిమవచ్ఛిఖరే రమ్యే భృగుతుణ్ణే నగోత్తమే ॥ ౧॥

తత్రాపి మమ పుత్రాశ్చ భృగ్వాద్యాః శ్రుతిసమ్మితాః ।
బలబన్ధుర్నరామిత్రః కేతుశ్శుక్లస్తపోధనః ॥ ౨॥

ఏకాదశే ద్వాపరే తు వ్యాసశ్చ త్రివృతో యదా ।
గంగాద్వారే కలౌ నామ్నా తపోఽహం భవితా తదా ॥ 3॥

లమ్బాద్దరశ్చ లమ్బాక్షః కేశలమ్బుః ప్రలమ్బకః ।
తత్రాపి పుత్రాశ్చత్వారో భవిష్యన్తి దృఢవ్రతాః ॥ ౪॥

ద్వాదశే పరివర్తే తు శతతేజాశ్చ వేదకృత్ ।
తత్రాప్యహం భవిష్యామి ద్వాపరాన్తే కలావిహ ॥ ౫॥

హేమకణ్ఠకమాసాద్య నామ్నా హ్యత్రిః పరిప్లుతః ।
 వ్యాసస్యైవ సహాయార్థం నివృత్తిపథరోపణః ॥ ౬ ॥
 సర్వజ్ఞః సమబుద్ధిశ్చ సాధ్యః శర్వః సుయోగినః ।
 తత్రేతి పుత్రాశ్చత్వారో భవిష్యన్తి మహామునే ॥ ౭ ॥
 త్రయోదశే యుగే తస్మిన్దర్శో నారాయణః సదా ।
 వ్యాసస్తదాహం భవితా బలిర్నామ మహామునిః ॥ ౮ ॥
 వాలఖిల్యాశ్రమే గన్ధమాదనే పర్వతోత్తమే ।
 సుధామా కాశ్యపశ్చైవ వసిష్ఠో విరజాః శుభాః ॥ ౯ ॥
 యదా వ్యాసస్తు రణ్ణాఖ్యః పర్యాయే తు చతుర్దశే ।
 వంశ ఆఙ్గరసే తత్ర భవితాహం చ గౌతమః ॥ ౧౦ ॥
 తత్రాపి మమ తే పుత్రా భవిష్యన్తి కలౌ తదా ।
 ఆత్మిర్దవశదశ్చైవ శ్రవణోఽథ శ్రవిష్కటః ॥ ౧౧ ॥
 వ్యాసః పఞ్చదశే త్రయ్యూరుణీర్వై ద్వాపరే యదా ।
 తదాఽహం భవితా వేదశిరా వేదశిరస్తథా ॥ ౧౨ ॥
 మహాపీర్యం తదస్త్రం చ వేదశీర్షశ్చ పర్వతః ।
 హిమవత్పుష్పమాసాద్య సరస్వత్యాస్తథోత్తరే ॥ ౧౩ ॥
 తత్రాపి మమ చత్వారో భవిష్యన్తి సుతా దృఢాః ।
 కుణీశ్చ కుణిబాహుశ్చ కుశరీరః కునేత్రకః ॥ ౧౪ ॥
 వ్యాసో యుగే షోడశే తు యదా దేవో భవిష్యతి ।
 తదా యోగప్రదానాయ గోకర్ణో భవితా హ్యహమ్ ॥ ౧౫ ॥
 తత్రైవ చ సుపుణ్యం చ గోకర్ణం నామ తద్వనమ్ ।
 తత్రాపి యోగినః పుత్ర భవిష్యన్త్యమ్భుసమ్మితాః ॥ ౧౬ ॥
 కాశ్యపోఽప్యశనాశ్చైవ చ్యవనోఽథ బృహస్పతిః ।
 తేఽపి తేనైవ మార్గేణ గమిష్యన్తి శివాలయమ్ ॥ ౧౭ ॥
 పరివర్తే సప్తదశే వ్యాసో దేవకృతజ్ఞయః ।
 గుహావాసీతి నామ్నాహం హిమవచ్ఛిఖరే శుభే ॥ ౧౮ ॥
 మహాలయే మహోత్తుజ్ఞే శివక్షేత్రం హిమాలయమ్ ।
 ఉతథోఽవామదేవశ్చ మహాయోగో మహాబలః ॥ ౧౯ ॥

పరివర్తేఽష్టాదశే తు యదా వ్యాస ఋతజ్ఞాయః ।
 శిఖణ్డీనామతోఽహం తద్ధిమవచ్ఛిఖరే శుభే ॥ ౨౦॥
 సిద్ధక్షేత్రే మహాపుణ్యే శిఖణ్డీ నామ పర్వతః ।
 శిఖణ్డీనో వనం వాపి యత్ర సిద్ధసిషేవితమ్ ॥ ౨౧॥
 వాచఃశ్రవా రుచీకశ్చ శ్యావాస్యశ్చ యతీశ్వరః ।
 ఏతే పుత్రా భవిష్యన్తి తత్రాపి చ తపోధనాః ॥ ౨౨॥
 ఏకోనవింశే వ్యాసస్తు భరద్వాజ్ఞో మహామునిః ।
 తదాప్యహం భవిష్యామి జటీ మాలీ చ నామతః ॥ ౨౩॥
 హిమవచ్ఛిఖరే తత్ర పుత్రా మేఽమ్బుధిసంహితాః ।
 హిరణ్యనామా కౌశల్యో లోకాక్షీ ప్రథమిస్తథా ॥ ౨౪॥
 పరివర్తే వింశతిమే భవితా వ్యాస గౌతమః ।
 తత్రాట్టహాసనామాహమట్టహాసప్రియా నరాః ॥ ౨౫॥
 తత్రైవ హిమవత్పుష్టే ఆట్టహాసో మహాగిరిః ।
 దేవమానుషయక్షేన్ద్రసిద్ధచారణసేవితః ॥ ౨౬॥
 తత్రాపి మమ తే పుత్రా భవిష్యన్తి సుయోగినః ।
 సుమన్తుర్భర్భరిర్విద్వాన్ కబన్ధః కుశికన్ధరః ॥ ౨౭॥
 ఏకవింశే యుగే తస్మిన్ వ్యాసో వాచః శ్రవా యదా ।
 తదాహం దారుకో నామ తస్మాద్ధారువనం శుభమ్ ॥ ౨౮॥
 తత్రాపి మమ తే పుత్రా భవిష్యన్తి సుయోగినః ।
 ప్లక్షో దార్భాయణీశ్చైవ కేతుమాన్ గౌతమస్తథా ॥ ౨౯॥
 ద్వావింశే పరివర్తే తు వ్యాసః శుష్మాయణో యదా ।
 తదాప్యహం భవిష్యామి వారాణస్యాం మహామునిః ॥ ౩౦॥
 నామ్నా వై లాఙ్గలీ భీమో యత్ర దేవాః సవాసవాః ।
 ద్రక్ష్యన్తి మాం కలౌ తస్మిన్భవం బైవ హాలాయుధమ్ ॥ ౩౧॥
 తత్రాపి మమ తే పుత్రా భవిష్యన్తి సుధార్మికాః ।
 భల్లవీ మధుపిఙ్గశ్చ శ్వేతకేతుస్తథైవ చ ॥ ౩౨॥
 పరివర్తే త్రయోవింశే తృణబిన్దుర్యదా మునిః ।

శ్వేతో నామ తదాఽహం వై గిరౌ కాలజ్జరే శుభే || 33||

తత్రాపి మమ తే పుత్రా భవిష్యన్తి తపస్వినః |
ఉశికో బృహదశ్వశ్చ దేవలః కవిరేవ చ || 34||

పరివర్తే చతుర్వింశే వ్యాసో యజ్ఞో యదా విభుః |
శూలీ నామ మహాయోగీ తద్యుగే నైమిషే తదా || 35||

తత్రాపి మమ తే శిష్యా భవిష్యన్తి తపస్వినః |
శాలిహోత్రోఽగ్నివేశశ్చ యువనాశ్వః శరద్వసుః || 36||

పంచువింశే యదా వ్యాసః శక్తిర్నామ్నా భవిష్యతి |
తదాప్యహం మహాయోగీ దణ్డీ ముణ్డీశ్వరః ప్రభుః || 37||

తత్రాపి మమ తే శిష్యా భవిష్యన్తి తపస్వినః |
ఛగలః కుణ్డికర్ణశ్చ కుమ్భాణ్డిశ్చ ప్రవాహకః || 38||

వ్యాసః పరాశరో యర్హి షడ్వింశే భవితాప్యహమ్ |
పురం భద్రవటం ప్రాప్య సహిష్ణుర్నామ నామతః || 39||

తత్రాపి మమ తే శిష్యా భవిష్యన్తి తపస్వినః |
ఉలూకో విద్యుత్తైచైవ శమ్భూకో హ్యశ్వలాయనః || 40||

సప్తవింశే యదా వ్యాసో జాతూకర్ణో భవిష్యతి |
ప్రభాసతీర్థమాశ్రిత్య సోమశర్మా తదాప్యహమ్ || 41||

తత్రాపి మమ తే శిష్యా భవిష్యన్తి తపస్వినః |
అక్షపాదః కుమారశ్చోలూకో వత్సస్తథైవ చ || 42||

అష్టావింశే ద్వాపరే తు పరాశరసుతో హరిః |
యదా భవిష్యామి వ్యాసో నామ్నా ద్వైపాయనః ప్రముః || 43||

తదా షష్ఠేన చాంశేన కృష్ణః పురుషసత్తమః |
వసుదేవసుతః శ్రేష్ఠో వాసుదేవో భవిష్యతి || 44||

తదాప్యహం భవిష్యామి యోగాత్మా యోగమాయయా |
లోకవిస్మాపనార్థాయ బ్రహ్మచారిశరీరకః || 45||

శ్మశానే మృతముత్సుజ్య దృష్ట్వా కాయమనామయమ్ |
బ్రాహ్మణానాం హితార్థాయ ప్రవిష్టో యోగమాయయా || 46||

దివ్యాం మేరుగుహాం పుణ్యాం త్వయా సార్థం చ విష్ణునా ।
భవిష్యామి తదా బ్రహ్మాన్ లఙ్కూలీ నామ నామతః ॥ ౪౭॥

కాయావతార ఇత్యేవం సిద్ధక్షేత్రం పరం తదా ।
భవిష్యతి సువిఖ్యాతం యావద్ భూమిర్ధరిష్యతి ॥ ౪౮॥

తత్రాపి మమ తే శిష్యా భవిష్యన్తి తపస్వినః ।
కుశికశ్చైవ గర్గశ్చ మిత్రః కౌరుష్య ఏవ చ ॥ ౪౯॥

యోగినో బ్రాహ్మణా వేదపారగా ఊర్ధ్వరేతసః ।
ప్రాప్య మాహేశ్వరం యోగం గమిష్యన్తి శివం పురమ్ ॥ ౫౦॥

వైవస్వతేఽన్తరే సమ్యక్ ప్రోక్తా హి పరమాత్మనా ।
యోగేశ్వరావతారాశ్చ సర్వావర్తేషు సువ్రతాః ॥ ౫౧॥

వ్యాసాశ్చైవౌష్ణవినీశత్కా ద్వాపరే ద్వాపరే విభో ।
యోగేశ్వరావతారాశ్చ ప్రారమ్భే చ కలౌ కలౌ ॥ ౫౨॥

యోగేశ్వరావతారాణాం యోగమార్గప్రవర్ధకాః ।
మహాశైవాశ్చ చత్వారః శిష్యాః ప్రత్యేకమవ్యయాః ॥ ౫౩॥

ఏతే పాశుపతాః శిష్యా భస్మోద్ధూలితవిగ్రహాః ।
రుద్రాక్షమాలాభరణాస్త్రపుణ్ణ్యాఙ్కీతమస్తకాః ॥ ౫౪॥

శిష్యా ధర్మరతాః సర్వే వేదవేదాఙ్గపారగాః ।
లిఙ్గార్చనరతా నిత్యం బాహ్యోభ్యన్తరతః స్థితాః ॥ ౫౫॥

భక్త్యా మయి చ యోగేన ధ్యాననిష్ఠా జితేన్ద్రియాః ।
సంఖ్యయా ద్వాదశాధిక్యశతం చ గణితా బుధైః ॥ ౫౬॥

ఇత్యేతద్వై మయా ప్రోక్తమవతారేషు లక్షణమ్ ।
మన్వాదికృష్ణపర్వస్తమష్టావింశద్యుగక్రమాత్ ॥ ౫౭॥

తత్ర శ్రుతిసమూహానాం విధానం బ్రహ్మలక్షణమ్ ।
భవిష్యతి తదా కల్పే కృష్ణద్వైపాయనో యదా ॥ ౫౮॥

ఇత్యేవముక్త్యా బ్రహ్మణమనుగృహ్య మహేశ్వరః ।
పునః సమేష్వక్య దేవేశస్తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౫౯॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శివావతారోపాఖ్యానే
ఏకోనవింశతిశివావతారవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః ॥ 3.౫॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
 ॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
 ॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
 తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౬. షష్టోఽధ్యాయః । నన్దికేశావతారవర్ణనమ్ ।

అథ నన్దిశ్వరావతారమాహ ।
 సనత్కుమార ఉవాచ ।
 భవాన్కథమనుప్రాప్తో మహాదేవాంశజః శివమ్ ।
 శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్సర్వం వక్తుమర్హసి మే ప్రభో ॥ ౧ ॥
 నన్దిశ్వర ఉవాచ ।
 సనత్కుమార సర్వజ్ఞ సావధానతయా శ్శృణు ।
 యథాఽహం చ శివం ప్రాప్తో మహాదేవాంశజో మునే ॥ ౨ ॥
 ప్రజాకామః శిలాదోఽభూదుక్తః పితృభిరాదరాత్ ।
 తదుద్ధర్తుమనా భక్త్యా సముద్ధారమభీషుభిః ॥ 3 ॥
 అధోదృష్టిః సుధర్మాత్మా శిలాదో నామ వీర్యవాన్ ।
 తస్యాసీన్మునికైర్వృత్తిః శివలోకే చ సోఽగమత్ ॥ ౪ ॥
 శక్రముద్దిశ్య స మునిస్తపస్తేపే సుదుఃసహమ్ ।
 నిశ్చలాత్మా శిలాదాఖ్యో బహుకాలం దృఢవ్రతః ॥ ౫ ॥
 తపతస్తస్య తపసా సస్తుష్టోఽభూచ్ఛత్రతః ।
 జగామ చ వరం దాతుం సర్వదేవప్రభుస్తదా ॥ ౬ ॥
 శిలాదమాహ సుప్రీత్యా శక్రస్తుష్టోఽస్మి తేఽనఘ ।
 తేన త్వం మునిశార్దూల వరయస్వ వరానితి ॥ ౭ ॥
 తతః ప్రణమ్య దేవేశం స్తుత్వా స్తుతిభిరాదరాత్ ।
 శిలాదో మునిశార్దూలస్తమాహ సుకృతాఙ్గాలిః ॥ ౮ ॥
 శిలాద ఉవాచ ।
 శతక్రతో సురేశాన సస్తుష్టో యది మే ప్రభో ।
 అయోనిజం ముత్యుహీనం పుత్రమిచ్ఛామి సువ్రతమ్ ॥ ౯ ॥

శక్ర ఉవాచ ।

పుత్రం దాస్యామి పుత్రార్థినోన్యనిజం మృత్యుసంయుతమ్ ।

అన్యథా తే న దాస్యామి మృత్యుహీనా న సన్తి వై ॥ ౧౦॥

న దాస్యామి సుతం తేఽహం మృత్యుహీనమయోనిజమ్ ।

హరిర్విధిశ్చ భగవాన్కిముతాన్యో మహామునే ॥ ౧౧॥

తావపి త్రిపురార్యక్లసమ్భవౌ మరణాన్వితౌ ।

తయోరప్యాయుషాం మానం కథితం నిగమే పృథక్ ॥ ౧౨॥

తస్మాదయోనిజే పుత్రే మృత్యుహీనే ప్రయత్నతః ।

పరిత్యజాశాం విప్రేన్ద్ర గృహాణాత్మక్షమం సుతమ్ ॥ ౧౩॥

కిన్తు దేవేశ్వరో రుద్రః ప్రసీదతి మహేశ్వరః ।

సుదుర్లభో మృత్యుహీనస్తవ పుత్రో హ్యయోనిజః ॥ ౧౪॥

అహం చ విష్ణుర్భగవాన్ ద్రుహిణశ్చ మహామునే ।

అయోనిజం మృత్యుహీనం పుత్రం దాతుం న శక్నుమః ॥ ౧౫॥

ఆరాధయ మహాదేవం తత్పుత్రవినికామ్యయా ।

సర్వేశ్వరో మహాశక్తః న తే పుత్రం ప్రదాస్యతి ॥ ౧౬॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

ఏవం వ్యాహృత్య విప్రేన్ద్రమనుగృహ్య చ తం ఘృణీ ।

దేవైర్వృతః సురేశానః స్వలోకం సమగాన్మునే ॥ ౧౭॥

గతే తస్మింశ్చ వరదే సహస్రాక్షే శిలాశనః ।

ఆరాధయన్మహాదేవం తపసాఽతోషయద్భవమ్ ॥ ౧౮॥

అథ తస్యైవమనిశం తత్పురస్య ద్విజస్తవై ।

దివ్యం వర్షసహస్రం తు గతం క్షణమివాద్భుతమ్ ॥ ౧౯॥

వల్మీకేన వృతాఙ్గశ్చ లక్షకోటగణైర్మునిః ।

వజ్రసూచీముఖైశ్చాన్యైశ్చ రక్తభుగ్భిశ్చ సర్వతః ॥ ౨౦॥

నిర్మాంసరుధిరత్షగైశ్చ బిలే తస్మిన్నవస్థితః ।

అస్థిశేషోఽభవత్పశ్చాచ్ఛిల్పిలాదో మునిసత్తమః ॥ ౨౧॥

తుష్టః ప్రభుస్తదా తస్మై దర్శయామాస స్వాం తనుమ్ ।

దివ్యాం దివ్యగుణైర్మృత్యుక్తామలభ్యాం వామబుద్ధిభిః ॥ ౨౨॥

దివ్యవర్షసహస్రేణ తప్యమానాయ శూలధృక్ |
 సర్వదేవాధిపస్తస్మై వరదోఽస్మీత్యభాషత || ౨౩||
 మహాసమాధిసంలీనః స శిలాదో మహామునిః |
 నాశ్శృణోత్తద్ధీరం శమోభర్షక్ష్యధీనతరస్య వై || ౨౪||
 యదా స్పృష్టో మునిస్తేన కరేణ త్రిపురారిణా |
 తదైవ మునిశార్దుల ఉత్ససర్జ తపఃక్రమమ్ || ౨౫||
 అథోస్మీల్య మునిర్నేత్రే సోమం శమ్భుం విలోకయన్ |
 ద్రుతం ప్రణమ్య సముదా పాదయోర్న్వ్యపతన్మునే || ౨౬||
 హర్షగర్గదయా వాచా నతస్కన్ధః కృతాఙ్గాలిః |
 ప్రసన్నాత్మా శిలాదః స తుష్టావ పరమేశ్వరమ్ || ౨౭||
 తతః ప్రసన్నో భగవాన్దేవదేవస్త్రిలోచనః |
 వరదోఽస్మీతి తం ప్రాహ శిలాదం మునిపుంజవమ్ || ౨౮||
 తపసానేన కిం కార్యం భవతే హి మహామతే |
 దదామి పుత్రం సర్వజ్ఞం సర్వశాస్త్రార్థపారగమ్ || ౨౯||
 తతః ప్రణమ్య దేవేశం తచ్చుత్వా చ శిలాశనః |
 హర్షగర్గదయా వాచోవాచ సోమవిభూషణమ్ || ౩౦||
 శిలాద ఉవాచ |
 మహేశ యది తుష్టోఽసి యది వా వరదశ్చ మే |
 ఇచ్ఛామి త్వత్సమం పుత్రం మృత్యుహీనమయోనిజమ్ || ౩౧||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |
 ఏవముక్షస్తతో దేవస్త్వమ్భకస్తేన శక్జురః |
 ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా శిలాదం మునిసత్తమమ్ || ౩౨||
 || శివ ఉవాచ |
 పూర్వమారాధితో విప్ర బ్రహ్మణాఽహం తపోధన |
 తపసా చావతారార్థం మునిభిశ్చ సురోత్తమైః || ౩౩||
 తవ పుత్రో భవిష్యామి నస్తీ నామ్నా త్వయోనిజః |
 పితా భవిష్యసి మమ పితుర్వై జగతాం మునే || ౩౪||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఏవముక్తా మునిం ప్రేక్ష్య ప్రణిపత్యాస్థితం ఘృణీ |
 సోమస్తూర్ణం తమాదిశ్య తత్రైవాన్తర్దధే హరః || 3౫||
 గతే తస్మిన్మహాదేవే స శిలాదో మహామునిః |
 స్వమాశ్రమముపాగమ్య ఋషిభ్యోఽకథయత్తతః || 3౬||
 కియతా చైవ కాలేన తదాసౌ జనకః స మే |
 యజ్ఞాఙ్గణం చక్కరాశు యజ్ఞార్థం యజ్ఞవిత్తమః || 3౭||
 తతః క్షణాదహం శమ్భోస్తనుజస్తస్య చాఙ్గాయా |
 స జాతః పూర్వమేవాహం యుగాంతాగ్నిసమప్రభః || 3౮||
 అవర్షంస్తదా పుష్కరావర్తకాద్యా
 జగుః ఖేవరాః కిన్నరాః సిద్ధసాధ్యాః |
 శిలాదాత్మజత్వం గతే మయ్యుషీన్ద్రాః
 సమంతాచ్చ వృష్టిం వ్యధుః కౌసుమీం తే || 3౯||
 అథ బ్రహ్మాదయో దేవా దేవపత్న్యశ్చ సర్వశః |
 తత్రాజగ్ముశ్చ సుప్రీత్యా హరిశ్చైవ శివోఽమ్బికా || ౪౦||
 తదోత్సవో మహానాసీన్ననృతుశ్చాప్సరోగణాః |
 ఆదృత్య మాం తథాలిఙ్గ్య తుష్టువుర్వారీతాశ్చ తే || ౪౧||
 సుప్రశస్య శిలాదం తం స్తుత్వా చ సుస్తవైః శివో |
 సర్వే జగ్ముశ్చ ధామాని శివావప్యఖిలేశ్వరో || ౪౨||
 శిలాదోఽపి చ మాం దృష్ట్వా కాలసూర్యానలప్రభమ్ |
 త్ర్యక్షం చతుర్భుజం బాలం జటాముకుటధారిణమ్ || ౪3||
 త్రిశూలాద్యాయుధం దీప్తం సర్వథా రుద్రరూపిణమ్ |
 మహానన్దభరః ప్రీత్యా ప్రణమ్యం ప్రణనామ చ || ౪౪||
 శిలాద ఉవాచ |
 త్వయాహం నన్దితో యస్మాన్నన్దీ నామ్నా సురేశ్వర |
 తస్మాత్త్వాం దేవమానన్దం నమామి జగదీశ్వరమ్ || ౪౫||
 నన్దీశ్వర ఉవాచ |
 మయా సహ పితా హృష్టః సుప్రణమ్య మహేశ్వరమ్ |
 ఉటజం స్వం జగామాశు నిధిం లభ్యేవ నిర్ధనః || ౪౬||

యదా గతోఽహముటజం శిలాదస్య మహామునే ।
 తదాహం తాదృశం రూపం త్వక్వైవ మానుష్యమాస్థితః ॥ ౪౭ ॥
 మానుష్యమాస్థితం దృష్ట్వా పితా మే లోకపూజితః ।
 విలలాపాతిదుఃఖార్తుః స్వజనైశ్చ సమావృతః ॥ ౪౮ ॥
 జాతకర్మాదికాన్యేవ సర్వాణ్యపి చకార మే ।
 శాలక్ష్మాయనపుత్రో వై శిలాదః పుత్రవత్సలః ॥ ౪౯ ॥
 వేదానధ్యాపయామాస సాక్షోపాక్షానశేషతః ।
 శాస్త్రాణ్యన్యన్యపి తథా పఞ్చవర్షే పితా చ మామ్ ॥ ౫౦ ॥
 సమూర్ధ్వే సప్తమే వర్షే మిత్రావరుణసంజ్ఞకౌ ।
 మునీ తస్యాశ్రమం ప్రాప్తౌ ద్రష్టుం మాం చాజ్ఞయా విభోః ॥ ౫౧ ॥
 సత్కృతౌ మునినా తేన సూపవిష్టో మహామునీ ।
 ఊచతుశ్చ మహాత్మానౌ మాం నిరీక్ష్య ముహుర్ముహుః ॥ ౫౨ ॥
 మిత్రావరుణాపూజతుః ।
 తాత నస్తీ తవాల్పాయుః సర్వశాస్త్రార్థపారగః ।
 న దృష్టమేవ చాపశ్యం హ్యాయుర్వర్షాదతః పరమ్ ॥ ౫౩ ॥
 విప్రయోరిత్యుక్తవతోః శిలాదః పుత్రవత్సలః ।
 తమాలిక్య చ దుఃఖార్తో రురోదాతీవ విస్వరమ్ ॥ ౫౪ ॥
 మృతవత్సతితం దృష్ట్వా పితరం చ పితామహమ్ ।
 ప్రత్యవోచత్ప్రసన్నాత్మా స్మృత్వా శివపదామ్బుజమ్ ॥ ౫౫ ॥
 కేన త్వం తాత దుఃఖేన వేపమానశ్చ రోదిషి ।
 దుఃఖం తే కుత ఉత్పన్నం జ్ఞాతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః ॥ ౫౬ ॥
 పితోవాచ ।
 తవాల్పమృత్యుదుఃఖేన దుఃఖితోఽతీవ పుత్రక ।
 కో మే దుఃఖం హరతు వై శరణం తం ప్రయామి హి ॥ ౫౭ ॥
 పుత్ర ఉవాచ ।
 దేవో వా దానవో వాపి యమః కాలోఽథవాపి హి ।
 ఋధ్యేయుర్వృద్ధ్యపి హ్యేతే మామన్యేఽపి జనాస్తథా ॥ ౫౮ ॥
 అథాపి చాల్పమృత్యుర్మే న భవిష్యతి మా తుదః ।

సత్యం బ్రవీమి జనక శపథం తే కరోమ్యహమ్ || ౫౯ ||

పితోవాచ |

కిం తపః కిం పరిజ్ఞానం కో యోగశ్చ ప్రభుశ్చ తే |
యేన త్వం దారుణం దుఃఖం వశ్చయిష్యసి పుత్ర మే || ౬౦ ||

|| పుత్ర ఉవాచ |

న తాత తపసా మృత్యుం వశ్చయిష్యే న విద్యయా |
మహాదేవస్య భజనాన్మృత్యుం జేష్యామి నాన్యథా || ౬౧ ||

నన్దిశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యుక్తాహం పితుః పాదౌ ప్రణమ్య శిరసా మునే |
ప్రదక్షిణీకృత్య చ తమగచ్ఛం వనముత్తమమ్ || ౬౨ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం నన్దికేశావతారవర్ణనం
నామ షష్ఠోఽధ్యాయః || 3.౬ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౭. సప్తమోఽధ్యాయః | నన్దికేశ్వరావతారాభిషేక వివాహవర్ణనమ్ |

|| నన్దికేశ్వర ఉవాచ |

తత్ర గత్వా మునేఽహం వై స్థిత్యైకాన్తస్థలే సుధీః |
అతపం తప ఉగ్రం సన్మనీనామపి దుష్కరమ్ || ౧ ||

హృత్పుణ్డరీకసుషిరే ధ్యాత్వా దేవం త్రియమ్భకమ్ |
త్ర్యక్షం దశభుజం శాన్తం పశ్చావక్త్రం సదాశివమ్ || ౨ ||

రుద్రజాప్యమకార్షం వై పరమధ్యానమాస్థితః |
సరితశోఽత్తరే పుణ్యే హ్యేకచిత్తః సమాహితః || 3 ||

తస్మిన్జ్ఞాప్యేఽథ సమ్ప్రీతః స్థితం మాం పరమేశ్వరః |
తుష్టోఽబ్రవీన్మహాదేవః సోమః సోమార్థభూషణః || ౪ ||

శివ ఉవాచ |

శైలాదే వరదోఽహం తే తపసానేన తోషితః |

సాధు తప్తం త్వయా ధీమన్ బ్రూహి యత్యే మనోగతమ్ || ౫||

స ఏవముక్తో దేవేన శిరసా పాదయోర్నతః |

అస్తవం పరమేశానం జరాశోకవినాశనమ్ || ౬||

అథ మాం నన్దినం శమ్భుర్భక్త్యా పరామయా యుతమ్ |

అశ్రుపూర్ణేక్షణం సమ్యక్ పాదయోః శిరసా నతమ్ || ౭||

ఉత్థాప్య పరమేశానః పస్పర్శ పరమార్తిహా |

కరాభ్యాం సమ్ముఖాభ్యాం తు సజ్గుహ్య వృషభధ్వజః || ౮||

నిరీక్ష్య గణపాంశ్చైవ దేవీం హిమవతః సుతామ్ |

ఉవాచ మాం కృపాదృష్ట్యా సమీక్ష్య జగతాం పతిః || ౯||

వత్స నన్దన్ మహాప్రాజ్ఞ మృత్యోర్భీతిః కుతస్తవ |

మయైవ ప్రేషితౌ విప్రౌ మత్సమస్తవం న సంశయః || ౧౦||

అమరో జరయా త్యక్తోఽదుఃఖీ గణపతిః నదా |

అవ్యయశ్చాక్షయశ్చేష్టః సపితా ససుహృజ్జనః || ౧౧||

మద్బలః పార్శ్వగో నిత్యం మమేష్టో భవితానిశమ్ |

న జరా జన్మ మృత్యుర్వై మత్ప్రసాదాద్భవిష్యతి || ౧౨||

నస్తీక్ష్వర ఉవాచ |

ఏవముక్త్వా శిరోమాలాం కుశేశయమయీం నిజామ్ |

సమున్ముచ్య బబన్ధాశు మమ కణ్ఠే కృపానిధిః || ౧౩||

తయాహం మాలయా విప్ర శుభయా కణ్ఠసక్తయా |

త్ర్యక్షో దశభుజశ్చాసం ద్వితీయ ఇవ శక్జరః || ౧౪||

తత ఏవ సమాదాయ హస్తేన పరమేశ్వరః |

ఉవాచ బ్రూహి కిం తేఽద్య దదామి వరముత్తమమ్ || ౧౫||

తతో జటాశ్రితం వారి గృహీత్వా హారనిర్మలమ్ |

ఉక్త్వా నదీ భవేతీహా వినసర్ణ వృషధ్వజః || ౧౬||

తతః పఞ్చమితా నద్యః ప్రావర్తన్త శుభావహాః |

సుతోయాశ్చ మహావేగా దివ్యరూపా చ సున్దరీః || ౧౭||

జటోదకా త్రిస్తోతాశ్చ వృషధ్వనిరితీవ హి |

స్వర్ణోదకా జమ్బూనదీ పఞ్చ నద్యః ప్రకీర్తితాః || ౧౮||

ఏతత్పంచనదం నామ శివపృష్ఠతమం శుభమ్ ।

జపేశ్వరసమీపే తు పవిత్రం పరమం మునే ॥ ౧౯ ॥

యః పంచనదమాసాద్య స్నాత్వా జప్తేశ్వరేశ్వరమ్ ।

పూజయేచ్ఛివసాయుజ్యం ప్రయాత్యేవ న సంశయః ॥ ౨౦ ॥

అథ శమ్భురువాచోమామభిషిచ్ఛామి నన్దినమ్ ।

గణేంద్రం వ్యాహరిష్యామి కిం వా త్వం మన్యసేఽవ్యయే ॥ ౨౧ ॥

ఉమోవాచ ।

దాతుమర్హసి దేవేశ నన్దినే పరమేశ్వర ।

మహాప్రియతమో నాథ శైలాదిస్తనయో మమ ॥ ౨౨ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తతః స శక్కురః స్వీయాన్సస్మార గణపాన్వరాన్ ।

స్వతన్త్రః పరమేశానః సర్వదో భక్తవత్సలః ॥ ౨౩ ॥

స్మరణాదేవ రుద్రస్య సమ్రాప్తాశ్చ గణేశ్వరాః ।

అసంఖ్యాతా మహామోదాః శక్కురాకృతయోఽఖిలాః ॥ ౨౪ ॥

తే గణేశాః శివం దేవీం ప్రణమ్యాహుః శుభం వచః ।

తే ప్రణమ్య కరో బద్ధ్వా నతస్కన్ధా మహాబలాః ॥ ౨౫ ॥

గణేశా ఉచుః ।

కిమర్థం చ స్మృతా దేవ హ్యజ్ఞాపయ మహాప్రభో ।

కింకారాన్మః సమాయాతాన్ప్రీపురార్దన కామద ॥ ౨౬ ॥

కిం సాగరాన్ శోషయామో యమం వా సహ కింకరైః ।

హన్మో మృత్యుం మహామృత్యుం విశేషం వృద్ధపద్మజమ్ ॥ ౨౭ ॥

బద్ధేన్ద్రం సహ దేవైశ్చ విష్ణుం వా పార్షదైః సహ ।

ఆనయామః సుసంకృద్ధాన్దైత్యాన్వా దానవైః సహ ॥ ౨౮ ॥

కస్యాద్య వ్యసనం ఘోరం కరిష్యామస్తవాజ్ఞయా ।

కస్య వాద్యోత్సవో దేవ సర్వకామసమృద్ధయే ॥ ౨౯ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషాం గణానాం వీరవాదినామ్ ।

ఉవాచ తాన్ ప్రశంస్య గణేశాన్పరమేశ్వరః ॥ 30 ॥

శివ ఉవాచ ।

నస్తీశ్వరోఽయం పుత్రో మే సర్వేషామీశ్వరేశ్వరః ।

ప్రియో గణాగ్రణీః సర్వైః క్రియతాం వచనం మమ ॥ 30 ॥

సర్వే ప్రీత్యాభిషిచ్ఛాధ్వం మద్గణానాం గతిం పతిమ్ ।

అద్యప్రభృతి యుష్మాకమయం నస్తీశ్వరః ప్రభుః ॥ 31 ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఏవముక్తాః శక్యరేణ గణపాః సర్వ ఏవ తే ।

ఏవమస్త్వితి సమ్ప్రొచ్య సమ్భారానాహరస్తతః ॥ 33 ॥

తతో దేవాశ్చ సేన్ద్రాశ్చ నారాయణముఖాస్తథా ।

మునయః సర్వతో లోకా ఆజగ్ముర్ముదితాననాః ॥ 34 ॥

పితామహోఽపి భగవన్నియోగాచ్ఛక్యరస్య వై ।

చకార నద్దినః సర్వమభిషేకం సమాహితః ॥ 35 ॥

తతో విష్ణుస్తతః శక్రో లోకపాలాస్తథైవ చ ।

ఋషయస్తృష్టువుశ్చైవ పితామహపురోగమాః ॥ 36 ॥

స్తుతిమత్సు తతస్తేషు విష్ణుః సర్వజగత్పతిః ।

శిరస్యజ్ఞాలిమాధాయ తుష్టావ చ సమాహితః ॥ 37 ॥

ప్రాజ్ఞలిః ప్రణతో భూత్వా జయశబ్దం చకార చ ।

తతో గణాధిపాః సర్వ తతో దేవాస్తతోఽసురాః ॥ 38 ॥

ఏవం స్తుతశ్చాభిషిక్తో దేవైః సబ్రహ్మకైస్తదా ।

నస్తీశ్వరోహం విప్రేన్ద్ర నియోగాత్ప రమేశితుః ॥ 39 ॥

ఉద్వాహశ్చ కృతస్తత్ర నియోగాత్పరమేష్ఠినః ।

మహోత్సవయుతః ప్రీత్యా విష్ణుబ్రహ్మదిభిర్మమ ॥ 40 ॥

మరుతాం చ సుతా దేవీ సుయశాస్తు మనోహరా ।

పత్నీ సా మేఽభవద్దివ్యా మనోనయననన్దినీ ॥ 41 ॥

లబ్ధం శశిప్రభం ఛత్రం తయా తత్ర విభూషితమ్ ।

చామరైశ్చామరాసక్తహస్తాగ్రైః స్త్రీగణైర్యుతమ్ ॥ 42 ॥

సింహాసనం చ పరమం తయా చాధిష్ఠితం మయా ।

అలఙ్కృతో మహాలక్ష్మ్యో ముకుటాద్వైః సుభూషణైః ॥ ౪౩॥

లబ్ధో హారశ్చ పరమో దేవ్యాః కణ్ణగతస్తథా ।

వృషేన్ద్రశ్చ శితో నాగస్సింహాః సింహాధ్వజస్తథా ॥ ౪౪॥

రథశ్చ హేమహారశ్చ చన్ద్రబిమ్బసమః శుభః ।

అన్యన్యపి చ వస్తూని లబ్ధాని హి మయా మునే ॥ ౪౫॥

ఏవం కృతవివాహోఽహం తయా పత్న్యో మహామునే ।

పాదా వనదే శమ్భోశ్చ శివాయా బ్రహ్మణో హరేః ॥ ౪౬॥

తథావిధం త్రిలోకేశః సపత్నీకం చ మాం ప్రభుః ।

ప్రోవాచ పరయా ప్రీత్యా స శివో భక్తవత్సలః ॥ ౪౭॥

ఈశ్వర ఉవాచ ।

శృణు సత్పుత్ర తాతస్త్వం సుయశేయం తవ ప్రియా ।

దదామి తే వరం ప్రీత్యా యతే మనసి వాఙ్చితమ్ ॥ ౪౮॥

సదాఽహం తవ నస్తీశ సన్తుష్టోఽస్మి గణేశ్వర ।

దేవ్యా చ సహితో వత్స శృణు మే పరమం వచః ॥ ౪౯॥

సదేష్టశ్చ విశిష్టశ్చ పరమైశ్వర్యసంయుతః ।

మహాయోగీ మహాష్వాసః సపితా సపితామహాః ॥ ౫౦॥

అజేయః సర్వజేతా చ సదా పూజ్యో మహాబలః ।

అహం యత్ర భవాంస్తత్ర యత్ర త్వం తత్ర చాప్యహమ్ ॥ ౫౧॥

అయం చ తే పితా పుత్ర పరమైశ్వర్యసంయుతః ।

భవిష్యతి గణాధ్యక్షో మమ భక్తో మహాబలః ॥ ౫౨॥

పితామహోఽపి తే వత్స తథాస్తు నియమా ఇమే ।

మత్సమీపం గమిష్యన్తి మయా దత్తవరాస్తథా ॥ ౫౩॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తతో దేవీ మహాభాగా నన్దినం వరదాబ్రవీత్ ।

వరం బ్రూహీతి మాం పుత్ర సర్వాన్కామాన్యథేప్పితాన్ ॥ ౫౪॥

తచ్చుత్వా వచనం దేవ్యాః ప్రావోచత్సాన్జులిస్తదా ।

భక్తిర్భవతు మే దేవి పాదయోస్తే సదా వరా ॥ ౫౫॥

శ్రుత్వా మమ వచో దేవీ హ్యేవమస్త్వితి సాబ్రవీత్ ।

సుయశాం తాం చ సుప్రీత్యా నన్దిప్రియతమాం శివామ్ || ౫౬ ||

దేవ్యువాచ ।

వత్సే వరం యథేష్టం హి త్రినేత్రా జన్మవర్జితా ।

పుత్రపౌత్రైస్తు భక్తిర్మే తథా చ భర్తురేవ హి || ౫౭ ||

నన్ద్యువాచ ।

తదా బ్రహ్మ చ విష్ణుశ్చ సర్వే దేవగణాశ్చ వై ।

తాభ్యాం వరాన్దదుః ప్రీత్యా సుప్రసన్నాః శివాజ్ఞయా || ౫౮ ||

సాన్వయం మాం గృహీత్వేశస్తతః సమృద్ధిబాన్ధవైః ।

ఆరుహ్య వృషమీశానో గతో దేవ్యా నిజం గృహమ్ || ౫౯ ||

విష్ణ్వాదయః సురాః సర్వే ప్రశంసన్తో హ్యమీ తదా ।

స్వధామాని యయుః ప్రీత్యా సంస్తువన్తః శివం శివమ్ || ౬౦ ||

ఇతి తే కథితో వత్స స్వావతారో మహామునే ।

సదానన్దకరః పుంసాం శివభక్తిప్రవర్ధనః || ౬౧ ||

య ఇదం నన్దినో జన్మ వరదానం తథా మమ ।

అభిషేకం వివాహం చ శ్ంణుయాచ్ఛావయేత్తథా || ౬౨ ||

పఠేద్వా పాఠయేద్వాపి శ్రద్ధావాన్భక్తీసంయుతః ।

ఇహ సర్వసుఖం భుక్త్వా పరత్ర లభతే గతిమ్ || ౬౩ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం నన్దికేశ్వరావతారాభిషేక

వివాహవర్ణనం నామ సప్తమోఽధ్యాయః || 3.౭ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౮. అష్టమోఽధ్యాయః । ఖైరవావతారవర్ణనమ్ ।

అథ ఖైరవావతారమాహ ।

నన్దిశ్వర ఉవాచ ।

ససత్కుమార సర్వజ్ఞ శ్ంణు త్వం ఖైరపిం కథామ్ ।

యస్యాః శ్రవణమాత్రేణ వైవీ భక్తిర్దృఢా భవేత్ || ౧ ||

ధైరవః పూర్ణరూపో హి శక్కరస్య పరాత్మనః ।
 మూఢాస్తం వై న జానన్తి మోహితాః శివమాయయా ॥ ౨॥
 సనత్కుమార నో వేత్తి మహిమానం మహేశితుః ।
 చతుర్భుజోఽపి విష్ణురైః చతుర్వక్త్రోఽపి వై విధిః ॥ ౩॥
 చిత్రమత్ర న కిఞ్చిద్వై దుర్జ్ఞాయా ఖలు శామ్భవీ ।
 తయా సమ్మోహితాః సర్వే నార్చయన్త్యపి తం పరమ్ ॥ ౪॥
 వేదయేద్యది వాత్మానం స ఏవ పరమేశ్వరః ।
 తదా విదన్తి తే సర్వే స్వేచ్ఛయా న హి కేఽపి తమ్ ॥ ౫॥
 సర్వగోఽపి మహేశానో నేక్ష్యతే మూఢబుద్ధిభిః ।
 దేవవదీ బుధ్యతే లోకే యోఽతీతో మనసాం గిరామ్ ॥ ౬॥
 అత్రేతిహాసం వక్ష్యేఽహం పరమర్షే పురాతనమ్ ।
 శృణు తం శ్రద్ధయా తాత పరమం జ్ఞానకారణమ్ ॥ ౭॥
 మేరుశృంగేఽదుభతే రమ్యే స్థితం బ్రహ్మణమీశ్వరమ్ ।
 జగ్ముర్దేవర్షయః సర్వే సుతత్త్వం జ్ఞాతుమిచ్ఛయా ॥ ౮॥
 తత్రాగత్య విధిం నత్వా పప్రచ్ఛుస్తే మహాదరాత్ ।
 కృతాఞ్జులిపుటాః సర్వే నతస్కన్ధా మునీశ్వరాః ॥ ౯॥
 దేవర్షయ ఉచుః ।
 దేవదేవ ప్రజానాథ సృష్టికృత్తోకనాయక ।
 తత్త్వతో వద చాస్మభ్యం కిమేకం తత్త్వమవ్యయమ్ ॥ ౧౦॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 స మాయయా మహేశస్య మోహితః పద్మసమ్భవః ।
 అవిజ్ఞాయ పరం భావం సమ్భావం ప్రత్యువాచ హ ॥ ౧౧॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 హే సురా ఋషయః సర్వే సుమత్యా శృణుతాదరాత్ ।
 వచ్యమాం పరమం తత్త్వమవ్యయం వై యథార్థతః ॥ ౧౨॥
 జగద్యోనిరహం ధాతా స్వయమ్భూరజ ఈశ్వరః ।
 అనాదిభాగహం బ్రహ్మ హ్యేక ఆత్మా నిరఞ్జనః ॥ ౧౩॥

ప్రవర్తకో హి జగతామహమేవ నివర్తకః ।

సంవర్తకో మదధికో నాన్యః కశ్చిత్సురోత్తమాః ॥ ౧౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తస్యైవం వదతో ధాతుర్విష్ణుస్తత్ర స్థితో మునే ।

ప్రోవాచ ప్రహసన్వాక్యం సజ్కృద్ధో మోహితోఽజయా ॥ ౧౫॥

న చైతదుచితా బ్రహ్మన్యోగయుక్తస్య మూర్ఖతా ।

అవిజ్ఞాయ పరం తత్త్వం వృత్తైతతే నిగద్యతే ॥ ౧౬॥

కర్తాఽహం సర్వలోకానాం పరమాత్మా పరః పుమాన్ ।

యజ్ఞో నారాయణో దేవో మాయాధీశః పరాగతిః ॥ ౧౭॥

మమాజ్ఞయా త్వయా బ్రహ్మాన్ సృష్టిరేషా విధీయతే ।

జగతాం జీవనం నైవ మామనాదృత్య చేశ్వరమ్ ॥ ౧౮॥

ఏవం విప్రకృతౌ మోహాత్పరస్పరజయైషిణౌ ।

ప్రోచతుర్నిగమాంశ్చాత్ర ప్రమాణే సర్వథా తనౌ ॥ ౧౯॥

ప్రప్లవ్యాన్తే విశేషేణ స్థితా మూర్తిధరాశ్చ తే ।

సప్రచ్ఛతుః ప్రమాణజ్ఞానిత్యుక్తౌ చతురోఽపి తాన్ ॥ ౨౦॥

విధివిష్ణూ ఉచతుః ।

వేదాః ప్రమాణం సర్వత్ర ప్రతిష్ఠాం పరమామితాః ।

యూయం వదత విశ్రబ్ధం కిమేకం తత్త్వమవ్యయమ్ ॥ ౨౧॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య తయోర్వాచం పునస్తే హి ఋగాదయః ।

అవదంస్తత్త్వతః సర్వే పరేశం సంస్మరతో ప్రభుమ్ ॥ ౨౨॥

యది మాన్యా వయం దేవౌ సృష్టిస్థితికరో విభూ ।

తదా ప్రమాణం వక్ష్యామో భవత్సన్దేహాభేదకమ్ ॥ ౨౩॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

శ్రుత్వ్యుక్తవిధిమాకర్ణ్య ప్రోచతుస్తౌ సురౌ శ్రుతీః ।

యుష్మదుక్తం ప్రమాణం నౌ కిం తత్త్వం సమ్యగుచ్యతామ్ ॥ ౨౪॥

ఋగ్వేద ఉవాచ ।

యదస్తః స్థాని భూతాని యతః సర్వం ప్రవర్తతే ।

యదాహుః పరమం తత్త్వం స రుద్రస్త్వేక ఏవ హి || ౨౫||

యజుర్వేద ఉవాచ |

యో యజ్ఞైర్భిలైరీశో యోగేన చ సమిజ్యతే |

యేన ప్రమాణం ఖలు నః స ఏకః సర్వదృక్ శివః || ౨౬||

సామవేద ఉవాచ |

యేనేదం భ్రమ్యతే విశ్వం యోగిభిర్వో విచిన్యతే |

యద్భాసా భాసతే విశ్వం స ఏకస్త్వమ్భుకః పరః || ౨౭||

అథర్వణవేద ఉవాచ |

యం ప్రపశ్యన్తి దేవేశం భక్త్యనుగ్రహిణో జనాః |

తమాచురేకం కైవల్యం శక్జరం దుఃఖతః పరమ్ || ౨౮||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

శ్రుత్యుక్తమిదమాకర్ణ్యాతీవ మాయావిమోహితౌ |

స్మిత్యాహతుర్విధిహరీ నిగమాంస్తాన్విచేతనౌ || ౨౯||

విధిహరీ ఊచతుః |

హే వేదాః కిమిదం యూయం భాషన్తే గతచేతనాః |

కిం జాతం వోఽద్య సర్వం హి నష్టం సువయునం పరమ్ || ౩౦||

కథం ప్రమథనాథోఽసౌ రమమాణో నిరన్తరమ్ |

దిగమ్భరః పీతవర్ణో శివయా ధూలిధూసరః || ౩౧||

విరూపవేషో జటిలో వృషగో వ్యాలభూషణః |

పరం బ్రహ్మాత్వమాపన్నః క్వ చ తత్సంకర్షితమ్ || ౩౨||

ఇత్యుదీరితమాకర్ణ్య ప్రణవః సర్వగస్తయోః |

అమూర్తో మూర్తిమాన్ప్రిత్యా జృమ్భమాణ ఉవాచ తౌ || ౩౩||

ప్రణవ ఉవాచ |

న హిశో భగవాన్ శక్త్యా హ్యోత్మనో వ్యతిరిక్తయా |

కదాచిద్రమతే రుద్రో లీలారూపధరో హరః || ౩౪||

అసౌ హి పరమేశానః స్వయంజ్ఞోఽతిః సనాతనః |

ఆనన్దరూపా తస్యైషా శక్తిర్నాగస్తుకీ శివా || ౩౫||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యేవముక్తోఽపి తదా విధేర్విష్ణోశ్చ వై తదా ।
 నాజ్ఞానమగమన్నాశం శ్రీకణ్ఠస్యైవ మాయయా ॥ 3౬ ॥
 ప్రాదురాసీత్తతో జ్యోతిరుభయోరన్తరే మహత్ ।
 పూరయన్నిజయా భాసా ద్యావాభూమ్యోర్యదన్తరమ్ ॥ 3౭ ॥
 జ్యోతిర్మణ్ణలమధ్యస్థో దదృశే పురుషాకృతిః ।
 విధిక్రతుభ్యాం తత్రైవ మహాద్భుతతనుర్మునే ॥ ౩౮ ॥
 ప్రజజ్వాలాథ కోపేన బ్రహ్మణః పఞ్చమం శిరః ।
 ఆవయోరన్తరే కోఽసౌ బిభృయాత్పురుషాకృతిమ్ ॥ ౩౯ ॥
 విధిః సమ్భావయేద్యావత్తావత్స త్రివిలోచనః ।
 దృష్టః క్షణేన చ మహాపురుషో నీలలోహితః ॥ ౪౦ ॥
 త్రిశూలపాణిర్భ్రాలాక్షో నాగోడుపవిభూషణః ।
 హిరణ్యగర్భన్తం దృష్ట్వా విహసన్ప్రాహ మోహితః ॥ ౪౧ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 నీలలోహిత జానే త్వాం మా బైషీశ్చన్ద్రశేఖర ।
 భాలస్థలాన్మమ పురా రుద్రః ప్రాదురభూద్భవాన్ ॥ ౪౨ ॥
 రోదనాద్ రుద్రనామాపి యోజితోఽసి మయా పురా ।
 మామేవ శరణం యాహి పుత్ర రక్షాం కరోమి తే ॥ ౪౩ ॥
 ॥ నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 అథేశ్వరః పద్మయోనేః శ్రుత్వా గర్వవతీం గిరమ్ ।
 చుకోపాతీవ చ తదా కుర్వన్నివ లయమ్మునే ॥ ౪౪ ॥
 స కోపతః సముత్పాద్య పురుషం ఖైరవం క్వచిత్ ।
 ప్రజ్వలన్తం సుమహసా ప్రీత్యా చ పరమేశ్వరః ॥ ౪౫ ॥
 ఈశ్వర ఉవాచ ।
 ప్రాక్ చ పఙ్కజజన్మాసౌ శాస్యస్తే కాలభైరవ ।
 కాలవద్రాజనే సాక్షాత్కాలరాజన్తతో భవాన్ ॥ ౪౬ ॥
 విశ్వం భర్తుం సమర్థోఽసి భీషణాద్భైరవః స్మృతః ।
 త్వత్తో భేష్యతి కాలోఽపి తతస్త్వం కాలభైరవః ॥ ౪౭ ॥
 ఆమర్షయిష్యతి భవాన్ప్రప్తో దుష్టాత్మనో యతః ।

ఆమర్దక ఇతి ఖ్యాతిం తతః సర్వత్ర యాస్యసి || ౪౮ ||

యతః పాపాని భక్తానాం భక్షయిష్యసి తత్క్షణాత్ |

పాపభక్షణ ఇత్యేవ తవ నామ భవిష్యతి || ౪౯ ||

యా మే ముక్తిపురీ కాశీ సర్వాభ్యోఽపి గరీయసీ |

ఆధిపత్యం చ తస్యాస్తే కాలరాజ సదైవ హి || ౫౦ ||

తత్ర యే పాతకీనరాస్తేషాం శాస్తా త్వమేవ హి |

శుభాశుభం చ తత్కర్మ చిత్రగుప్తో లిఖిష్యతి || ౫౧ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఏతాన్వరాన్పుగృహ్యథ తత్క్షణాత్కాలభైరవః |

వామాఙ్గులినఖాగ్రేణ చకర్త చ విధేశ్శిరః || ౫౨ ||

యదఙ్గమపరాధోఽతి కార్యం తస్యైవ శాసనమ్ |

అతో యేన కృతా నిన్దా తచ్చిన్నం పఞ్చమం శిరః || ౫౩ ||

అథ ఛిన్నం విధిశిరో దృష్ట్వా భీతతరో హరిః |

శాతరుద్రియమస్త్రైశ్చ భక్త్యా తుష్టావ శక్కురమ్ || ౫౪ ||

భీతో హిరణ్యగర్భోఽపి జజాప శతరుద్రియమ్ |

ఇత్థం తౌ గతగర్వా హి సజ్ఞాతౌ తత్క్షణాన్మనే || ౫౫ ||

పరబ్రహ్మ శివః సాక్షాత్సచ్చిదానన్దలక్షణః |

పరమాత్మా గుణాతీత ఇతి జ్ఞానమవాపతుః || ౫౬ ||

సనత్కుమార సర్వజ్ఞ శృణు మే పరమం శుభమ్ |

యావద్ధర్వో భవేత్తావజ్ఞానగుప్తిర్విశేషతః || ౫౭ ||

త్యక్త్యాభిమానం పురుషో జానాతి పరమేశ్వరమ్ |

గర్విణం హన్తి విశ్వేశో జాతో గర్వాపహారకః || ౫౮ ||

అథ విష్ణువిధీ జ్ఞాత్వా విగర్వా పరమేశ్వరః |

ప్రసన్నోఽభూన్మహాదేవోఽకరోత్తావభయా ప్రభుః || ౫౯ ||

ఆశ్వాస్య తౌ మహాదేవః ప్రీతః ప్రణతవత్సలః |

ప్రాహ స్వాం మూర్తిమపరాం భైరవన్తం కపర్దినమ్ || ౬౦ ||

మహాదేవ ఉవాచ |

త్వయా మాన్యో విష్ణురసౌ తథా శతధృతిః స్వయమ్ ।
కపాలం వైధసం వాపి నీలలోహిత ధారయ ॥ ౬౧॥

బ్రహ్మహత్యాపనోదాయ వ్రతం లోకాయ దర్శయ ।
చర త్వం సతతం భిక్షాం కపాలవ్రతమాశ్రితః ॥ ౬౨॥

ఇత్యుక్త్వా పశ్యతస్తస్య తేజోరూపః శివోఽబ్రవీత్ ।
ఉత్పాద్య చైకాం కన్యాం తు బ్రహ్మహత్యాభివిశ్రుతామ్ ॥ ౬౩॥

యావద్వా రాణసీం దివ్యాం పురీమేషాం గమిష్యతి ।
తావత్త్వం భీషణం కాలమనుగచ్ఛగ్రరూపిణమ్ ॥ ౬౪॥

సర్వత్ర తే ప్రవేశోఽస్తి త్యక్త్వా వారాణసీం పురీమ్ ।
వారాణసీం యదా గచ్ఛేత్తన్ముక్తో భవ తత్క్షణాత్ ॥ ౬౫॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
నియోజ్య తామితి తదా బ్రహ్మహత్యాం చ తాం ప్రభుః ।
మహాద్భుతశ్చ స శివోఽప్యన్తరానమగాత్తతః ॥ ౬౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం ఖైరవావతారవర్ణనం
నామాష్టమోఽధ్యాయః ॥ 3.౮॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౯. నవమోఽధ్యాయః । ఖైరవావతారలీలావర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ససత్కుమార సర్వజ్ఞ ఖైరవీమపరాం కథామ్ ।
శృణు ప్రీత్యా మహాదోషసంహర్త్రీం భక్తివర్ధినీమ్ ॥ ౧॥

తత్సాన్నిధ్యం ఖైరవోఽపి కాలోఽభూత్కాలకాలనః ।
స దేవదేవవాక్యేన బిభ్రత్కాపాలికం వ్రతమ్ ॥ ౨॥

కపాలపాణిర్విశ్వాత్మా చచార భువనత్రయమ్ ।
నాత్యాక్షీచ్ఛాపి తం దేవం బ్రహ్మహత్యాపి దారుణా ॥ 3॥

ప్రతితీర్థం భ్రమన్ నాపి విముక్తో బ్రహ్మహత్యయా ।
 అతః కామారీమహిమా సర్వోఽపి హ్యవగమ్యతామ్ ॥ ౪ ॥
 ప్రమథైః సేవ్యమానోఽపి హ్యేకదా విహరన్తరః ।
 కాపాలికో యయా స్వైరీ నారాయణనికేతనమ్ ॥ ౫ ॥
 అథాయాన్తం మహాకాలం త్రినేత్రం సర్పకుణ్డలమ్ ।
 మహాదేవాంశసమ్భూతం పూర్ణాకారం చ భైరవమ్ ॥ ౬ ॥
 పపాత దణ్డవద్భూమా తం దృష్ట్వా గరుడధ్వజః ।
 దేవాశ్చ మునయశ్చైవ దేవనార్యః సమన్తతః ॥ ౭ ॥
 అథ విష్ణుః ప్రణమ్యైనం ప్రయాతః కమలాపతిః ।
 శిరస్యజ్జాలిమాధాయ తుష్టావ వివిధైః స్తవైః ॥ ౮ ॥
 సానన్దోఽథ హరిః ప్రాహ ప్రసన్నాత్మా మహామునే ।
 క్షీరోదమథనోద్భూతాం పద్మాం పద్మాలయాం ముదా ॥ ౯ ॥
 విష్ణురువాచ ।
 ప్రియే పశ్యాబ్జనయనే ధన్యాసి సుభగేఽనఘే ।
 ధన్యోఽహం దేవి సుశ్రోణీ యత్పశ్యావో జగత్పతిమ్ ॥ ౧౦ ॥
 అయం ధాతా విధాతా చ లోకానాం ప్రభురీశ్వరః ।
 అనాదిః శరణః శాన్తః పురః షడ్వింశసమృతః ॥ ౧౧ ॥
 సర్వజ్ఞః సర్వయోగీశః సర్వభూతైకనాయకః ।
 సర్వభూతాన్తరాత్మాఽయం సర్వేషాం సర్వదః సదా ॥ ౧౨ ॥
 యే వినిద్రా వినిఃశ్వాసాః శాన్తాః ధ్యానపరాయణాః ।
 ధియా పశ్యన్తి హృదయే సోఽయం పద్మే సమీక్షతామ్ ॥ ౧౩ ॥
 యం విదుర్వేదతత్త్వజ్ఞా యోగినో యతమానసాః ।
 అరూపో రూపవాన్భూత్వా సోఽయమాయాతి సర్వగః ॥ ౧౪ ॥
 అహో విచిత్రం దేవస్య చేష్టితం పరమేష్ఠినః ।
 యస్యాఖ్యాం బ్రువతో నిత్యం న దేహాః సోఽపి దేహాభృత్ ॥ ౧౫ ॥
 తం దృష్ట్వా న పునర్జన్మ లభ్యతే మానవైర్భువి ।
 సోఽయమాయాతి భగవాన్స్త్వమ్భుకః శశిభూషణః ॥ ౧౬ ॥
 పుణ్డరీకదలాయామే ధన్యే మేఽద్య విలోచనే ।

యద్ దృశ్యతే మహాదేవో హ్యభ్యాం లక్ష్మీ మహేశ్వరః ॥ ౧౭ ॥

ధీగ్ధిక్పదం తు దేవానాం పరం దృష్ట్వా న శక్కురమ్ ।
లభ్యతే యత్ర నిర్వాణం సర్వదుఃఖాంతకృత్తు యత్ ॥ ౧౮ ॥

దేవత్వాదశుభం కిఞ్చిద్దేవలోకే న విద్యతే ।
దృష్ట్వాపి సర్వే దేవేశం యన్ముక్తిం న లభామహే ॥ ౧౯ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఏవముక్త్యా హృషీకేశః సమ్ప్రహృష్టతనూరుహః ।
ప్రణిపత్య మహాదేవమిదమాహ వృషధ్వజమ్ ॥ ౨౦ ॥

విష్ణురువాచ ।
కిమిదం దేవదేవేన సర్వజ్ఞేన త్వయా విభో ।
క్రియతే జగతాం ధాత్రా సర్వపాపహరావ్యయ ॥ ౨౧ ॥

క్రీడేయం తవ దేవేశ త్రిలోచన మహామతే ।
కిం కారణం విరూపాక్ష చేష్టితం తే స్మరార్దన ॥ ౨౨ ॥

కిమర్థం భగవచ్ఛ్రుమ్నోభి భిక్షాం చరసి శక్తిప ।
సంశయో మే జగన్నాథ ఏష త్రైలోక్యరాజ్యుద ॥ ౨౩ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఏవముక్తస్తతః శమ్భుర్విష్ణునా భైరవో హరః ।
ప్రత్యువాచాద్భుతోతిః స విష్ణుం హి విహసన్ప్రభుః ॥ ౨౪ ॥

భైరవ ఉవాచ ।
బ్రహ్మణస్తు శిరశ్చిన్నమజ్గుల్యగ్రనఖేన హ ।
తదఘం ప్రతిహస్తుం హి చరామ్యేతద్ వ్రతం శుభమ్ ॥ ౨౫ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఏవముక్తో మహేశేన భైరవేణ రమాపతిః ।
స్మృత్వా కిఞ్చిన్నతశిరాః పునరేవమజ్జిపత్ ॥ ౨౬ ॥

విష్ణురువాచ ।
యథేచ్ఛసి తథా క్రీడ సర్వవిఘ్నాపనోదక ।
మాయయా మాం మహాదేవ నాచ్ఛాదయితుమర్హసి ॥ ౨౭ ॥

నాభీకమలకోశాత్తు కోటిశః కమలాసనాః ।

కల్పే కల్పే పురా హ్యన్వస్తస్వన్నియోగబలాద్విభో || ౨౮ ||

త్యజ మాయామిమాం దేవ దుస్తరామకృతాత్మభిః |
బ్రహ్మాదయో మహాదేవ మాయయా తవ మోహితాః || ౨౯ ||

యథావదనుగచ్ఛామి చేష్టితం తే శివాపతే |
తవైవానుగ్రహోచ్ఛమ్నోభి సర్వేశ్వర సతాఙ్గతే || ౩౦ ||

సంహారకాలే సమ్ప్రాప్తే సదేవాన్నిఖిలాన్మునీన్ |
లోకాన్వర్ణాశ్రమవతో హరిష్యసి యదా హర || ౩౧ ||

తదా కృతే మహాదేవ పాపం బ్రహ్మవధాదికమ్ |
పారతస్త్వం న తే శమ్నోభి వైవరం క్రీడత్యతో భవాన్ || ౩౨ ||

అతీత బ్రహ్మణాం హ్యస్థాం స్రక్కణ్ఠే తవ భాసతే |
తథాప్యనుగతా శమ్నోభి బ్రహ్మహత్యా తవానఘ || ౩౩ ||

కృత్వాపి సుమహత్పాపం యస్తావం స్మరతి మానవః |
ఆధారం జగతామీశ తస్య పాపం విలీయతే || ౩౪ ||

యథా తమో న తిష్ఠేత సన్నిధావంశుమాలినః |
తదైవ తవ యో భక్తః పాపం తస్య వ్రజేత్క్షయమ్ || ౩౫ ||

యశ్చిన్తయతి పుణ్యాత్మా తవ పాదామ్బుజద్వయమ్ |
బ్రహ్మహత్యాకృతమపి పాపం తస్య వ్రజేత్క్షయమ్ || ౩౬ ||

తవ నామానురక్తా వాగ్యస్య పుంసో జగత్పతే |
అప్యద్రికూటతులితం నైనస్తమనుబాధతే || ౩౭ ||

పరమాత్మన్నరం ధామ స్వేచ్ఛాభిధృతవిగ్రహ |
కుతూహలం తవేశేదం కృపణాధీనతేశ్వర || ౩౮ ||

అద్య ధన్యోఽస్మి దేవేశ యన్న పశ్యన్తి యోగినః |
పశ్యామి తం జగన్నూర్తిం పరమేశ్వరమవ్యయమ్ || ౩౯ ||

అద్య మే పరమో లాభస్తద్వద్య మే మఙ్గలం పరమ్ |
తం దృష్ట్వామృతత్పస్తస్య తృణం స్వర్గాపవర్గకమ్ || ౪౦ ||

ఇత్థం వదతి గోవిందే విమలా పద్మయా తయా |
మనోరథవతీ నామ భిక్షా పాత్రే సమర్పితా || ౪౧ ||

భిక్షాటనాయ దేవోఽపి నిరగాత్పరయా ముదా ।

అన్యత్రాపి మహాదేవో భైరవశ్చాత్తవిగ్రహః ॥ ౪౨॥

దృష్ట్వానుయాయినీం తాం తు సమాహూయ జనార్దనః ।

సమ్రూర్ధయద్ బ్రహ్మహత్యాం విముఞ్చ త్వం శ్రీశూలినమ్ ॥ ౪౩॥

బ్రహ్మహత్యోవాచ ।

అనేనాపి మిషేణాహం సంసేవ్యాముం వృషధ్వజమ్ ।

ఆత్మానం పావయిష్యామి త్వపునర్భవదర్శనమ్ ॥ ౪౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

సా తత్యాజ న తత్పార్శ్వం వ్యాహృతాపి మురారిణా ।

తమూచేఽథ హరిం శమ్భుః స్మేరాస్యో భైరవో వచః ॥ ౪౫॥

భైరవ ఉవాచ ।

త్వద్వాక్ప్రియూషపానేన తృప్తోఽస్మి బహుమానద ।

స్వభావోఽయం హి సాధూనాం యత్త్వం వదసి మాపతే ॥ ౪౬॥

వరం వృణీష్య గోవిన్ద వరదోఽస్మి తవానఘ ।

అగ్రణీర్మమ భక్తానాం త్వం హరే నిర్వికారవాన్ ॥ ౪౭॥

నో మాద్యన్తి తథా భైక్ష్యేర్భిక్షవోఽప్యతినంస్కృతైః ।

యథా మానసుధాపానైర్ను భిక్షాటనజ్వరాః ॥ ౪౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచః శమ్భోర్భైరవస్య పరాత్మనః ।

సుప్రసన్నతరో భూత్వా సమవోచన్మహేశ్వరమ్ ॥ ౪౯॥

విష్ణురువాచ ।

ఏష ఏవ వరః శ్లాఘ్యో యదహం దేవతాధిపమ్ ।

పశ్యామి త్వాన్దేవదేవ మనోవాణీపథాతిగమ్ ॥ ౫౦॥

అదభ్రేయం సుధాదృష్టిరనయా మే మహోత్సవః ।

అయత్త్వనిధిలాభోఽయం వీక్షణం హర తే సతామ్ ॥ ౫౧॥

అవియోగోఽస్తు మే దేవ త్వదజ్ఞీయుగలేన వై ।

ఏష ఏవ వరః శమ్భో నాన్యం కశ్చిద్ వృణే వరమ్ ॥ ౫౨॥

శ్రీభైరవ ఉవాచ ।

పవం భవతు తే తాత యత్త్వయోక్తం మహామతే ।

సర్వేషామపి దేవానాం వరదస్త్యం భవిష్యసి ॥ ౫౩॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

అనుగృహ్యేతి దైత్యారిం కేన్ద్వాద్రిభువనే చరన్ ।

భేజేఽవిముక్తనగరీం నామ్నా వారాణసీం పురీమ్ ॥ ౫౪॥

క్షేత్రే ప్రవిష్టమాత్రేఽథ ఖైరవే భీషణాకృతౌ ।

హోహేతుశ్చక్వాః బ్రహ్మహత్యా పాతాలం చావిశత్తదా ॥ ౫౫॥

కపాలం బ్రాహ్మణః సద్యో ఖైరవస్య కరామ్బుజాత్ ।

పపాత భువి తత్తీర్థమభూత్కాపాలమోచనమ్ ॥ ౫౬॥

కపాలం బ్రహ్మణో రుద్రః సర్వేషామేవ పశ్యతామ్ ।

హస్తాత్పతస్తమాలోక్య ననర్త పరయా ముదా ॥ ౫౭॥

విధేః కపాలం నాముఞ్చత్కరమత్స్వన్తదుస్సహమ్ ।

పరస్య భ్రమతః క్వాపి తత్కాశ్యాం క్షణతోఽపతత్ ॥ ౫౮॥

శూలినో బ్రహ్మణో హత్యా నాపైతి స్మ చ యా క్వచిత్ ।

సా కాశ్యాం క్షణతో నష్టా తస్మాత్సేవ్యా హి కాశికా ॥ ౫౯॥

కపాలమోచనం కాశ్యాం యః స్మరేత్తీర్థముత్తమమ్ ।

ఇహాన్యత్రాపి యత్పాపం క్షిప్రం తస్య ప్రణశ్యతి ॥ ౬౦॥

ఆగత్య తీర్థప్రవరే స్నానం కృత్వా విధానతః ।

తర్పయిత్వా పితృనాన్దేవాన్ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ॥ ౬౧॥

కపాలమోచనం తీర్థం పురస్కృత్వా తు ఖైరవః ।

తత్రైవ తస్థౌ భక్తానాం భక్షయన్నఘసన్తతిమ్ ॥ ౬౨॥

కృష్ణాష్టమ్యాం తు మార్గస్య మాసస్య పరమేశ్వరః ।

ఆవిర్భూవా సల్లిలో ఖైరవాత్మా సతాం ప్రియః ॥ ౬౩॥

మార్గశీర్షాసితాష్టమ్యాం కాలఖైరవసన్నిధౌ ।

ఉపోష్య జాగరం కుర్వన్మహాపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౬౪॥

అన్యత్రాపి నరో భక్త్యా తద్ వ్రతం యః కరిష్యతి ।

సజాగరం మహాపాపైర్ముక్తో యాస్యతి సద్గతిమ్ ॥ ౬౫॥

అనేకజన్మనియుతైర్మత్కృతం జన్తుభిస్త్యఘమ్ ।

తత్సర్వం విలయం యాతి కాలభైరవదర్శనాత్ || ౬౬ ||

కాలభైరవభక్తానాం పాతకాని కరోతి యః |

స మూఢో దుఃఖితో భూత్వా పునర్దుర్గతిమాప్పుయాత్ || ౬౭ ||

విశ్వేశ్వరేఽపి యే భక్తా నో భక్తాః కాలభైరవే |

తే లభన్తే మహాదుఃఖం కాశ్యాం చైవ విశేషతః || ౬౮ ||

వారాణస్యాముషిత్యా యో భైరవం న భజేన్నరః |

తస్య పాపాని వర్ధన్తే శుక్లపక్షే యథా శశీ || ౬౯ ||

కాలరాజం న యః కాశ్యాం ప్రతిభూతాష్టమీకుజమ్ |

భజేత్తస్య క్షయం పుణ్యం కృష్ణపక్షే యథా శశీ || ౭౦ ||

శ్రుత్వాఖ్యానమిదం పుణ్యం బ్రహ్మహత్యాపనోదకమ్ |

భైరవోత్పత్తిసంజ్ఞం చ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే || ౭౧ ||

బన్ధనాగారసంస్థోఽపి ప్రాప్తోఽపి విపదం పరామ్ |

ప్రాదుర్భావం భైరవస్య శ్రుత్వా ముచ్యేత సజ్గుటాత్ || ౭౨ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం భైరవావతారలీలావర్ణనం
నామ నవమోఽధ్యాయః || ౩.౯ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౦. దశమోఽధ్యాయః | నృసింహచరితవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

విధ్వంసీ దక్షయజ్ఞస్య వీరభద్రాహ్వయః ప్రభోః |

అవతారశ్చ విజ్ఞేయః శివస్య పరమాత్మనః || ౧ ||

సతీచరిత్రే కథితం చరితం తస్య కృత్స్నుశః |

శ్రుతం త్వయాపి బహుధా నాతః ప్రోక్తం సువిస్తరాత్ || ౨ ||

అతః పరం మునిశ్రేష్ఠ భవత్స్నేహాద్ బ్రవీమి తత్ |

శార్దూలాఖ్యావతారం చ శక్కురస్య ప్రభోః శృణు || ౩ ||

సదాశివేన దేవనాం హితార్థం రూపమద్భుతమ్ |
 శారభం చ ధృతం దివ్యం జ్వలజ్జ్వాలాసమప్రభమ్ || ౪ ||
 శివావతారా అమితాః సద్భక్తహితకారకాః |
 సఙ్ఖ్యే న శక్యతే కర్తుం తేషాం చ మునిసత్తమాః || ౫ ||
 ఆకాశస్య చ తారాణాం రేణుకానాం క్షితేస్తథా |
 ఆసారాణాం చ వృద్ధేన బహుకల్పైః కదాపి హి || ౬ ||
 సఙ్ఖ్యే విశక్యతే కర్తుం సుప్రాజ్ఞైర్బహుజన్మభిః |
 న వై శివావతారాణాం సత్యం జానీహి మద్వచః || ౭ ||
 తథాపి చ యథాబుద్ధ్యా కథయామి యథాశ్రుతమ్ |
 చరిత్రం శారభం దివ్యం పరమైశ్వర్యసూచకమ్ || ౮ ||
 జయశ్చ విజయశ్చైవ భవద్భిః శాపితౌ యదా |
 తదా దితిసుతౌ ద్వౌ తావభూతాం కశ్యపాన్మునే || ౯ ||
 హిరణ్యకశిపుశ్చాద్యో హిరణ్యాక్షోఽనుజో బలీ |
 దేవర్షిపార్షదౌ జాతౌ తౌ ద్వావపి దితేః సుతౌ || ౧౦ ||
 పృథ్వ్యుద్ధారే విధాత్రా వ ప్రార్థితో హి పురా ప్రభుః |
 హిరణ్యాక్షం జఘానాసౌ విష్ణుర్వారాహరూపధృక్ || ౧౧ ||
 తం శ్రుత్వా భ్రాతరం వీరం నిహతం ప్రాణసన్నిభమ్ |
 చుకోప హరయేఽతీవ హిరణ్యకశిపుర్మునే || ౧౨ ||
 వర్షాణామయుతం తప్తాస్త్వ బ్రహ్మణో వరమాప సః |
 న కశ్చిన్మారయేన్మాం వై త్వత్సృష్టావితీ తుష్టతః || ౧౩ ||
 శోణితాఖ్యపురం గత్వా దేవానాహూయ సర్వతః |
 త్రిలోకీం స్వవశే కృత్వా చక్రే రాజ్యమకణ్ణకమ్ || ౧౪ ||
 దేవర్షికదనం చక్రే సర్వధర్మవిలోపకః |
 ద్విజపీడాకరః పాపీ హిరణ్యకశిపుర్మునే || ౧౫ ||
 ప్రహ్లాదేన స్వపుత్రేణ హరిభక్తేన దైత్యరాట్ |
 యదా విద్వేషమకరోద్ధరిర్యైరీ విశేషతః || ౧౬ ||
 సభాస్తమ్భాత్తదా విష్ణురభూదావిర్భ్రుతం మనే |
 సన్ధ్యాయాం క్రోధమాపన్నో నృసింహవపుషా తతః || ౧౭ ||

సర్వథా మునిశార్దూల కరాలం నృహరేర్వపుః ।
 ప్రజజ్వాలాతిభయదం త్రాసయన్దైత్యసత్తమాన్ ॥ ౧౮॥
 నృసింహేన తదా దైత్యా నిహతాశ్చైవ తక్షణమ్ ।
 హిరణ్యకశిపుశ్చాథ యుద్ధం చక్రే సుదారుణమ్ ॥ ౧౯॥
 మహాయుద్ధం తయోరాసీన్ముహూర్తం మునిసత్తమాః ।
 వికరాలం చ భయదం సర్వేషాం రోమహర్షణమ్ ॥ ౨౦॥
 సాయం చకర్ష దేవేశో దేహల్యాం దైత్యపుంగవమ్ ।
 వ్యోమ్ని దేవేషు పశ్యత్సు నృసింహశ్చ రమేశ్వరః ॥ ౨౧॥
 అథోత్సక్తే చ తం కృత్వా నఖైస్తదుదరం ద్రుతమ్ ।
 విదార్య మారయామాస పశ్యతాం త్రిదివోకసామ్ ॥ ౨౨॥
 హతే హిరణ్యకశిపౌ నృసింహేనైవ విష్ణునా ।
 జగత్వాస్థస్యం తదా లేభే న వై దేవా విశేషతః ॥ ౨౩॥
 దేవదున్దభయో నేదుః ప్రహ్లాదో విస్మయం గతః ।
 లక్ష్మీశ్చ విస్మయం ప్రాప్తౌ రూపం దృష్ట్వాఽదుభృతం హరేః ॥ ౨౪॥
 హతో యద్యపి దైత్యేన్ద్రస్తథాపి న పరం సుఖమ్ ।
 యయుర్దేవా నృసింహస్య జ్వాలా సా న నివర్తితా ॥ ౨౫॥
 తయా చ వ్యాకులం జాతం సర్వం చైవ జగత్పునః ।
 దేవాశ్చ దుఃఖమాపన్నాః కిం భవిష్యతి వా పునః ॥ ౨౬॥
 ఇత్యేవం చ వదన్తస్మే భయాదూ దూరముపస్థితాః ।
 నృసింహక్రోధజ్జ్వాలావ్యాకులాః పద్మభూముఖాః ॥ ౨౭॥
 ప్రహ్లాదం ప్రేషయామాసుస్తచ్చాన్త్యై నికటం హరేః ।
 సర్వాన్మిలిత్వా ప్రహ్లాదః ప్రార్థితో గతవాన్స్తదా ॥ ౨౮॥
 ఉరసాఽఽలిజయామాస తం నృసింహః కృపానిధిః ।
 హృదయం శీతలం జాతం రుడ్జ్వాలా న నివర్తితా ॥ ౨౯॥
 తథాపి న నివృతా రుడ్జ్వాలా నరహరేర్యదా ।
 దుఃఖం ప్రాప్తాస్తతో దేవాః శక్జుర శరణం యయుః ॥ ౩౦॥

తత్ర గత్వా సురాః సర్వే బ్రహ్మాద్యా మునయస్తథా ।
శంకరం స్తవయామాసుర్లోకానాం సుఖహేతవే ॥ 3౧॥

దేవా ఉచుః ।

దేవదేవ మహాదేవ శరణాగతవత్సల ।
పాహి నః శరణాపన్నాన్సర్వాన్దేవాణ్మగన్తి చ ॥ 3౨॥

నమస్తేఽస్తు నమస్తేఽస్తు నమస్తేఽస్తు సదాశివ ।
పూర్వం దుఃఖం యదా జాతం తదా తే రక్షితా వయమ్ ॥ 33॥

సముద్రో మథితశ్చైవ రత్నానాం చ విభాగశః ।
కృతే దేవైస్తదా శంకారో గృహీతం గరలం త్వయా ॥ 3౪॥

రక్షితాః స్మ తదా నాథ నీలకణ్ఠ ఇతి శ్రుతః ।
విషం పాస్యసి నో చేత్త్వం భస్మీభూతాస్తదాఖిలాః ॥ 3౫॥

ప్రసిద్ధం చ యదా యస్య దుఃఖం చ జాయతే ప్రభో ।
తదా త్వన్నామమాత్రేణ సర్వం దుఃఖం విలీయతే ॥ 3౬॥

ఇదానీం నృహరిజ్వాలాపీడితాన్నః సదాశివ ।
తాం త్వం శమయితుం దేవ శక్తోఽసీతి సునిశ్చితమ్ ॥ 3౭॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి స్తుతస్తదా దేవైః శంకరో భక్తవత్సలః ।
ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మాఽభయం దత్త్వా పరం ప్రభుః ॥ 3౮॥

శంకర ఉవాచ ।
స్వస్థానం గచ్ఛత సురాః సర్వే బ్రహ్మాదయోఽభయాః ।
శమయిష్యామి యద్దుఃఖం సర్వథా హి వ్రతం మమ ॥ 3౯॥

గతో మచ్ఛరణం యస్తు తస్య దుఃఖం క్షయం గతమ్ ।
మత్ప్రియః శరణాపన్నః ప్రాణేభ్యోఽపి న సంశయః ॥ ౪౦॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి శ్రుత్వా తదా దేవా హ్యనన్దమ్పరమం గతాః ।
యథాగతం తథా జగ్ముః స్మరన్తః శంకరం ముదా ॥ ౪౧॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శార్దూలావతారే
నృసింహచరితవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ॥ 3.౧౦॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౧. ఏకాదశోఽధ్యాయః । శరభావతారవర్ణనమ్ ౧ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఏవమభ్యర్థితో దేవైర్మృతిం చక్రే కృపాలయః ।

మహాతేజో నృసింహాఖ్యం సంహర్తుం పరమేశ్వరః ॥ ౧॥

తదూర్ధ్వం స్మృతవాన్ రుద్రో వీరభద్రం మహాబలమ్ ।

ఆత్మనో భైరవం రూపం ప్రాహ ప్రలయకారకమ్ ॥ ౨॥

ఆజగామ తతః సద్యో గణానామగ్రణీర్హ్రస్వన్ ।

సాట్టహాస్నైర్గణవరైరుత్పతద్భిరితస్తతః ॥ 3॥

నృసింహరూపైరత్సుగ్రైః కోటిభిః పరివారితః ।

మాద్యద్భిరభితో వీరైర్పుత్యద్భిశ్చ ముదాన్వితైః ॥ ౪॥

క్రీడద్భిశ్చ మహావీరైర్బ్రహ్మద్యైః కన్తుకైరివ ।

అదృష్టపూర్వైరన్యైశ్చ వేష్టితో వీరవన్దితః ॥ ౫॥

కల్పాన్తజ్వలనజ్వాలో విలసల్లోచనత్రయః ।

అశస్త్రో హి జటాజుటీ జ్వలద్ బాలేన్దుమణ్ణితః ॥ ౬॥

బాలేన్దువలయాకారతీక్షణదంష్ట్రాఙ్కూరద్వయః ।

ఆఖణ్డలఢనుఃఖణ్డనన్నిభక్షూలతాన్వితః ॥ ౭॥

మహాప్రచణ్డహుఙ్కూరబధిరీకృతదిఙ్కృఖః ।

నీలమేఘుఙ్క్షానశ్యామో భీషణః శ్మశ్రులోఽదుభతః ॥ ౮॥

వాద్యఖణ్డమఖణ్డాభ్యాం భ్రామయన్ప్రీశిఖం ముహుః ।

వీరభద్రోఽపి భగవాన్స్వీరశక్తివిజృమ్భితః ॥ ౯॥

స్వయం విజ్ఞాపయామాస కిమత్ర స్మృతికారణమ్ ।

ఆజ్ఞాపయ జగత్స్వామిన్ ప్రసాదః క్రియతాం మయి ॥ ౧౦॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య మహేశానో వీరభద్రోక్తమాదరాత్ |
 విలోక్య వచనం ప్రీత్యా ప్రోవాచ ఖలదణ్డధృక్ || ౧౧ ||
 శంకర ఉవాచ |
 ఆకాలే భయముత్పన్నం దేవానామపి భైరవమ్ |
 జ్వలితః స నృసింహోగ్నిః శమయైనం దురాసదమ్ || ౧౨ ||
 సాన్వయన్ బోధయాదౌ తం తేన కిన్నోపశామ్యతి |
 తతో మత్పరమం భావం భైరవం సమ్ప్రదర్శయ || ౧౩ ||
 సూక్ష్మం సంహృత్య సూక్ష్మేణ స్థూలం స్థూలేన తేజసా |
 వశమానయ వస్తిం త్వం వీరభద్ర మమాజ్ఞయా || ౧౪ ||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |
 ఇత్యాదిష్టో గణాధ్యక్షో ప్రశాన్తం వపురాస్థితః |
 జగామ రంహసా తత్ర యత్రాస్తే నరకేసరీ || ౧౫ ||
 తతః సమ్పాదయామాస వీరభద్రో హరో హరిమ్ |
 ఉవాచ వాక్యమీశానః పితాపుత్రమివౌరసమ్ || ౧౬ ||
 వీరభద్ర ఉవాచ |
 జగత్సుఖాయ భగవన్నవతీర్ణోఽసి మాధవ |
 స్థిత్యర్థం త్వం ప్రయుక్తోఽసి పరేశః పరమేష్ఠినా || ౧౭ ||
 జన్తుచక్రం భగవతా ప్రచ్ఛన్నం మత్యసూరూపిణా |
 పుచ్చేనైవ సమాబధ్య భ్రమన్నేకార్ణవే పురా || ౧౮ ||
 బిభర్షి కూర్మరూపేణ వారాహేణోద్ధృతా మహీ |
 అనేన హరిరూపేణ హిరణ్యకశిపుర్వతః || ౧౯ ||
 వామనేన బలిర్బద్ధస్త్వయా విక్రమతా పునః |
 త్వమేవ సర్వభూతానాం ప్రభవః ప్రభురవ్యయః || ౨౦ ||
 యదా యదా హి లోకస్య దుఃఖం కిఞ్చిత్ప్రజాయతే |
 తదా తదావతీర్ణస్త్వం కరిష్యసి నిరామయమ్ || ౨౧ ||
 నాధికస్త్యత్యమోఽప్యస్తి హరే శివపరాయణః |
 త్వయా వేదాశ్చ ధర్మాశ్చ శుభమార్గే ప్రతిష్ఠితాః || ౨౨ ||
 యదర్థమవతారోఽయం నిహతః స హి దానవః |

హిరణ్యకశిపుశ్చైవ ప్రహ్లాదోఽపి సురక్షితః ॥ ౨౩॥

అతీవ ఘోరం భగవన్నురసింహవపుస్తవ ।

ఉపసంహర విశ్వాత్మంస్తప్తమేవ మమ సన్నిధౌ ॥ ౨౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్తో వీరభద్రేణ నృసింహః శాన్తయా గిరా ।

తతోఽధికం మహాఘోరం కోపం చక్రే మహామదః ॥ ౨౫॥

ఉవాచ చ మహాఘోరం కఠినం వచనం తదా ।

వీరభద్రం మహావీరం దంష్ట్రాభిరీభిషయన్మునే ॥ ౨౬॥

నృసింహ ఉవాచ ।

ఆగతోఽసి యతస్తత్ర గచ్ఛ త్వం మా హితం వద ।

ఇదాసీం సంహరిష్యామి జగదేతచ్ఛరాచరమ్ ॥ ౨౭॥

సంహర్తుర్ను హి సంహారః స్వతో వా పరతోఽపి వా ।

శాసినం మమ సర్వత్ర శాస్తా కోఽపి న విద్యతే ॥ ౨౮॥

మత్ప్రసాదేన సకలమభయం హి ప్రవర్తతే ।

అహం హి సర్వశక్తీనాం ప్రవర్తకనివర్తకః ॥ ౨౯॥

యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వం శ్రీమదూర్జితమేవ వా ।

తత్తద్విధి గణాధ్యక్ష మమ తేజోవిజృంభితమ్ ॥ ౩౦॥

దేవతాః పరమార్థజ్ఞం మామేవ పరమం విదుః ।

మదంశాః శక్తీసమ్పన్నా బ్రహ్మశక్రాదయః సురాః ॥ ౩౧॥

మన్నాభికమలాజ్ఞాతః పురా బ్రహ్మో జగత్కరః ।

సర్వాధికః స్వతస్త్రేషు కర్తా హర్తాఖిలేశ్వరః ॥ ౩౨॥

ఇదం తు మత్పరం తేజః కిం పునః శ్రోతుమిచ్ఛసి ।

అతో మాం శరణం ప్రాప్య గచ్ఛ త్వం విగతజ్వరః ॥ ౩౩॥

అవేహి పరమం భావమిదమ్భూతం గణేశ్వర ।

మామకం సకలం విశ్వం సదేవాసురమానుషమ్ ॥ ౩౪॥

కాలోఽస్మ్యహం లోకవినాశహేతు-

ర్లోకాన్సమాహర్తుమహం ప్రవృత్తః ।

మృత్యోర్మృత్యుం విధి మాం వీరభద్ర

జీవన్యైతే మత్ప్రసాదేన దేవాః || 3౫||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

సాహజ్కారం వచః శ్రుత్వా హరేరమితవిక్రమః |

విహస్యోవాచ సావజ్ఞం తతో విస్ఫురితాధరః || 3౬||

వీరభద్ర ఉవాచ |

కిన్న జానాసి విశ్వేశం సంహర్తారం పినాకినమ్ |

అనద్వాదో వివాదశ్చ వినాశస్త్యయి కేవలః || 3౭||

తవాన్యోన్యావతారాణి కాని శేషాణి సామృప్తమ్ |

కృతాని యేన కేనైవ కథాశేషో భవిష్యతి || 3౮||

దోషం తం వద యేన త్వమవస్థామీదృశీం గతః |

తేన సంహారదక్షిణ దక్షిణాశేషమేష్యసి || 3౯||

ప్రకృతిన్యం పుమాన్రుద్రస్త్యయి వీర్యం సమాహితమ్ |

త్వన్నాభిపక్ష్మజ్జాజ్ఞాతః పశ్చావక్త్రః పితామహః || ౪౦||

జగత్త్రయీసర్జనార్థం శక్జరం నీలలోహితమ్ |

లలాటేఽచిన్తయతోఽయం తపస్యగ్రే చ సంస్థితః || ౪౧||

తల్లలాటాదభూచ్ఛముఖః సృష్ట్యర్థే తేన భూషణమ్ |

అతోఽహం దేవదేవస్య తస్య భైరవరూపిణః || ౪౨||

త్వత్సంహారే నియుక్తోఽస్మి వినయేన బలేన చ |

దేవదేవేన రుద్రేణ సకలప్రభుణా హరే || ౪3||

ఏకం రక్షో విదార్శ్యైవ తచ్ఛక్తికలయా యుతః |

అహజ్కారావలేపేన గర్జసి త్వమతస్త్రితః || ౪౪||

ఉపకారో హి సాధూనాం సుఖాయ కిల సమ్మతః |

ఉపకారో హ్యసాధూనామపకారాయ కేవలమ్ || ౪౫||

యన్ప్రసంహ మహేశానం పునర్భూతం తు మన్యసే |

తర్హ్యజ్ఞానీ మహాగర్వీ వికారీ సర్వథా భవాన్ || ౪౬||

న త్వం స్రష్టా న సంహర్తా భర్తాపి న నృసింహక |

పరతన్త్రో విమూఢాత్మా న స్వతన్త్రో హి కుత్రచిత్ || ౪౭||

కులాలచక్రవచ్చక్ట్యై ప్రేరితోఽసి పినాకినా ।
 నానావతారకర్తా త్వం తదధీనః సదా హరే ॥ ౪౮॥
 అద్యాపి తవ నిక్షిప్తం కపాలం కూర్మరూపిణః ।
 హరహారలతామధ్యే దగ్ధం కశ్చిన్న బధ్యతే ॥ ౪౯॥
 విస్మృతిః కిం తదంశేన దంష్ట్రోత్పాతనపీడితమ్ ।
 వారాహవిఘ్నహస్తైః ద్యయోక్రోశంతారకారిణా ॥ ౫౦॥
 దగ్ధోఽసి పశ్య శూలాగ్నేర్విష్యక్సేనచ్చలాదభవాన్ ।
 దక్షయజ్ఞే శిరశ్చిన్నం మయా తేజఃస్వరూపిణా ॥ ౫౧॥
 అద్యాపి తవ పుత్రస్య బ్రహ్మణః పఞ్చమం శిరః ।
 ఛిన్నం న సజ్జతం భూయో హరే తద్విస్మృతం త్వయా ॥ ౫౨॥
 నిర్జితస్తవం దధీచేన సజ్గామే సమరుద్ధణః ।
 కణ్ణూయమానే శిరసి కథం తద్విస్మృతం త్వయా ॥ ౫౩॥
 చక్రం విక్రమతో యస్య చక్రపాణే తవ ప్రియమ్ ।
 కుతః ప్రాప్తం కృతం కేన త్వయా తదపి విస్మృతమ్ ॥ ౫౪॥
 యే మయా సకలా లోకా గృహీతాస్తవం పయోనిధౌ ।
 నిద్రాపరవశః శేషే న కథం సాత్త్వికో భవాన్ ॥ ౫౫॥
 త్వదాదిస్తమ్భపర్యంతం రుద్రశక్తివిజృమ్భితమ్ ।
 శక్తిమానభితస్తవం చ హ్యనలాత్త్వం విమోహితః ॥ ౫౬॥
 తత్రేజసో హి మాహాత్యం పుమాన్ద్రష్టుం న హి క్షమః ।
 అస్థూలా యే ప్రపశ్యన్తి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥ ౫౭॥
 ద్యావాప్రథివ్యా ఇన్ద్రాగ్నేర్మమస్య వరుణస్య చ ।
 ధాన్తోదరే శశాఙ్కే చ జనిత్వా పరమేశ్వరః ॥ ౫౮॥
 కాలోఽసి త్వం మహాకాలః కాలకాలో మహేశ్వరః ।
 అతస్త్యముగ్రకలయా మృత్యోర్మృత్యుర్భవిష్యసి ॥ ౫౯॥
 స్థిరోఽద్య త్వక్షరో వీరో వీరో విశ్వావకః ప్రభుః ।
 ఉపహన్తా జ్వరం భీమో మృగః పక్షీ హిరణ్మయః ॥ ౬౦॥
 శాస్తా శేషస్య జగతస్తత్త్వం వైవ చతుర్ముఖః ।
 నాన్యే చ కేవలం శమ్భుః సర్వశాస్తా న సంశయః ॥ ౬౧॥

ఇత్థం సర్వం సమాలోక్య సంహారత్మానమాత్మనా ।

న విసప్తం త్వమాత్మానం కురు హే నృహరేఽబుధ ॥ ౬౨॥

నో చేదిదాసీం క్రోధస్య మహాభైరవరూపిణః ।

వజ్రాశనిరివ స్థాణౌ త్వయి మృత్యుః పతిష్యతి ॥ ౬౩॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా వీరభద్రోఽపి విరరామాకుతోభయః ।

దృష్ట్వా నృసింహాభిప్రాయం క్రోధమూర్తిశ్శివస్య సః ॥ ౬౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శరభావతారవర్ణనం
నామైకాదశోఽధ్యాయః ॥ ౩.౧౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

౩.౧౨. ద్వాదశోఽధ్యాయః । శరభావతారవర్ణనమ్ ౨ ।

సనత్కుమార ఉవాచ ।

నస్తిశ్వర మహాప్రాజ్ఞ విజ్ఞాతం తదనస్తరమ్ ।

మమోపరి కృపాం కృత్వా ప్రీత్యా త్వం తద్వదాధునా ॥ ౧॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్తో వీరభద్రేణ నృసింహః క్రోధవిహ్వలః ।

నినదన్ననువేగేన తం గ్రహీతుం ప్రచక్రమే ॥ ౨॥

అత్రాస్తరే మహాఘోరం ప్రత్యక్షభయకారణమ్ ।

గగనవ్యాపి దుర్ధర్షం శైవతేజః సముద్భవమ్ ॥ ౩॥

వీరభద్రస్య తద్ద్రూమదృశ్యం తు తతః క్షణాత్ ।

తద్వై హిరణ్మయం సౌమ్యం న సౌరం నాగ్నిసమృభవమ్ ॥ ౪॥

న తడిచ్చన్ద్రసదృశమనౌపమ్యం మహేశ్వరమ్ ।

తదా తేజాంసి సర్వాణి తస్మింల్లీనాని శంకరే ॥ ౫॥

న తద్దోష్యమం మహాత్తేజో వ్యక్తాన్తస్పాభవత్తతః ।

రుద్రసాధారణం చైవ చిహ్నితం వికృతాకృతి ॥ ౬ ॥
 తతస్సంహారరూపేణ సువ్యక్తం పరమేశ్వరః ।
 పశ్యతాం సర్వదేవానాం జయశబ్దాదిమఙ్గలైః ॥ ౭ ॥
 సహస్రబాహుర్జటిలశ్చన్ద్యార్ధకృతశేఖరః ।
 సమృద్ధోగ్రశరీరేణ పక్షాభ్యాం చఞ్చునా ద్విజః ॥ ౮ ॥
 అతితీక్ష్ణో మహాదంష్ట్రో వజ్రతుల్యనఖాయుధః ।
 కణ్ఠే కాలో మహాబాహుశ్చతుష్పాద్వ్యహ్నిసన్నిభః ॥ ౯ ॥
 యుగానోద్యతజిమూతభీమగమ్భీరనిఃస్వనః ।
 మహాకుపితకృత్యాగ్నివ్యావృత్తనయనత్రయః ॥ ౧౦ ॥
 స్పష్టదంష్ట్రాధరోష్ఠశ్చ హుక్కారైః సంయుతో హరః ।
 ఈద్యుగ్విధస్వరూపశ్చ హుక్కార ఆవిర్భూషావ హ ॥ ౧౧ ॥
 హరిస్తద్ధర్శనాదేవ వినష్టబలవిక్రమః ।
 భిక్రద్ధామసహస్రాంశోరధః ఖద్యోతవిభ్రమమ్ ॥ ౧౨ ॥
 అథ విభ్రమ్య పక్షాభ్యాం నాభిపాదాన్విదారయన్ ।
 పాదాన్పుబన్ధ పుచ్ఛేన బాహుభ్యాం బాహుమణ్డలమ్ ॥ ౧౩ ॥
 భిన్నస్పృశసి బాహుభ్యాం నిజగ్రాహ హరో హరిమ్ ।
 తతో జగామ గగనం దేవైస్సహ మహర్షిభిః ॥ ౧౪ ॥
 సహసైవాభయాద్విష్ణుం స హి శ్యేన ఇవోరగమ్ ।
 ఉష్ణిప్యోష్ణిప్య సఙ్గృహ్య నిపాత్య చ నిపాత్య చ ॥ ౧౫ ॥
 ఉడ్డియోడ్డియ భగవాన్పక్షఘాతవిమోహితమ్ ।
 హరీం హరస్తం వృషభం వివేశానన్త ఈశ్వరః ॥ ౧౬ ॥
 ఆనుయాన్తం సురాః సర్వే నమోవాక్యేన తుష్టువుః ।
 ప్రణేముః సాదరం ప్రీత్యా బ్రహ్మాద్యాశ్చ మునీశ్వరాః ॥ ౧౭ ॥
 నీయమానః పరవశో దీనవక్త్రః కృతాఙ్గులిః ।
 తుష్టావ పరమేశానం హరిస్తం లలితాక్షరైః ॥ ౧౮ ॥
 నామ్నామష్టశతేవైవ స్తుత్వా తం మృడమేవ చ ।
 పునశ్చ ప్రార్థయామాస నృసింహః శరభేశ్వరమ్ ॥ ౧౯ ॥

యదా యదా మమాజ్ఞేయం మతిః స్యాద్ధర్మదూషితా ।
తదా తదాఽపనేతవ్యా త్వయైవ పరమేశ్వర ॥ ౨౦॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఏవం విజ్ఞాపయన్ప్రీత్యా శక్కురం నరకేసరీ ।
నత్వాశక్తోఽభవద్విష్ణుర్జీవితాన్తపరాజితః ॥ ౨౧॥

తద్వక్త్రం శేషగాత్రాన్తం కృత్వా సర్వస్వవిగ్రహమ్ ।
శక్తియుక్తం తదీయాఙ్గం వీరభద్రః క్షణాత్తతః ॥ ౨౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
అథ బ్రహ్మోదయో దేవాః శారభం రూపమాస్థితమ్ ।
తుష్టువుః శక్కురం దేవం సర్వలోకైకశక్కురమ్ ॥ ౨౩॥

॥ దేవా ఊచుః ।
బ్రహ్మవిష్ణివస్త్యన్త్యచన్త్యాదిసురాః సర్వే మహర్షయః ।
దితిజాద్యాః సమ్ప్రసూతాః త్వత్తః సర్వే మహేశ్వర ॥ ౨౪॥

బ్రహ్మవిష్ణుమహేన్ద్రాంశ్చ సూర్యాద్యానసురాన్సురాన్ ।
త్వం వై సృజసి పాస్యత్సి త్వమేవ సకలేశ్వరః ॥ ౨౫॥

యతో హరసి సంసారం హర ఇత్యుచ్యతే బుధైః ।
నిగృహీతో హరిర్యస్మాద్ధర ఇత్యుచ్యతే బుధైః ॥ ౨౬॥

యతో బిభర్షి సకలం విభజ్య తనుమష్టథా ।
అతోఽస్మాన్పాహి భగవన్ సురాన్ దానైరభీష్ణితైః ॥ ౨౭॥

త్వం మహాపురుషః శమ్భుః సర్వేశః సురనాయకః ।
నిఃస్యాత్మా నిర్వికారాత్మా పరబ్రహ్మ సతాం గతిః ॥ ౨౮॥

దీనబన్ధుర్దయాసిన్ధురద్భుతోతిః పరాత్మదృక్ ।
ప్రాణ్ణో విరాట్ విభుః సత్యః సచ్చిదానన్దలక్షణః ॥ ౨౯॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యాకర్ణ్య వచః శమ్భుర్దేవానాం పరమేశ్వరః ।
ఉవాచ తాన్ సురాన్దేవామహర్షీంశ్చ పురాతనాన్ ॥ ౩౦॥

యథా జలం జలే క్షిప్తం క్షీరే క్షీరం ఘృతే ఘృతమ్ ।
ఏక ఏవ తదా విష్ణుః శివే లీనో న చాన్యథా ॥ ౩౧॥

ఏకో విష్ణుర్పుసింహాత్మా సదర్పశ్చ మహాబలః ।
జగత్సంహారకరణే ప్రవృత్తో నరకేసరీ ॥ 3౨॥

ప్రార్థనీయో నమస్తస్మై మద్భక్తైః సిద్ధికారిభిః ।
మద్భక్తప్రవరశ్చైవ మద్భక్తవరదాయకః ॥ 33॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఏతావదుక్త్వా భగవాన్ పక్షిరాజో మహాబలః ।
పశ్యతాం సర్వదేవానాం తత్రైవాస్తరధీయత ॥ 3౪॥

వీరభద్రోఽపి భగవాన్గణాధ్యక్షో మహాబలః ।
నృసింహకృత్తిం నిష్కృష్య సమాదాయ యయౌ గిరిమ్ ॥ 3౫॥

నృసింహకృత్తివసనస్తదాప్రభృతి శక్జురః ।
తద్వక్త్రం ముణ్డమాలాయాం నాయకత్వేన కల్పితమ్ ॥ 3౬॥

తతో దేవా నిరాతఙ్గాః కీర్తయంతః కథామిమామ్ ।
విస్మయోత్ఫుల్లనయనా జగ్ముః సర్వే యథాగతమ్ ॥ 3౭॥

య ఇదం పరమాఖ్యానం పుణ్యం వేదరసాన్వితమ్ ।
పఠతి శృణుయాచ్చైవ సర్వాన్కామానవాప్పుయాత్ ॥ 3౮॥

ధన్యం యశస్యమాయుష్యమారోగ్యముష్టివర్ధనమ్ ।
సర్వవిఘ్నప్రశమనం సర్వవ్యాధివినాశనమ్ ॥ 3౯॥

దుఃఖప్రశమనం వాఙ్మాసిద్ధిదం మజ్జలాలయమ్ ।
అపమృత్యుహరం బుద్ధిప్రదం శత్రువినాశనమ్ ॥ ౪౦॥

ఇదం తు శరభాకారం పఠం రూపం పినాకినః ।
ప్రకాశనీయం భక్తేషు శక్జురస్య చరేషు వై ॥ ౪౧॥

తైరేవ పఠితవ్యం చ శ్రోతవ్యం చ శివాత్మభిః ।
నవధాభక్తిదం దివ్యమంతఃకరణబుద్ధిదమ్ ॥ ౪౨॥

శివోత్సవేషు సర్వేషు చతుర్దశ్యష్టమీషు చ ।
పఠేత్ప్రతిష్ఠాకాలే తు శివసన్నిధికారణమ్ ॥ ౪3॥

చౌరవ్యాఘ్రనృసింహాత్మకృతరాజభయేషు చ ।
అన్యేషాత్పాతభూకమ్పదస్యాద్విపాంసువృష్టిషు ॥ ౪౪॥

ఉల్కాపాతే మహావాతే వినావృష్ట్యతివృష్టిషు ।

పఠేద్యః ప్రయతో విద్వాన్ శివభక్తో దృఢవ్రతః ॥ ౪౫॥

యః పఠేచ్ఛుణుయాద్వాపి నిష్కామో వ్రతమైశ్వరమ్ ।
రుద్రలోకం సమాసాద్య రుద్రస్యానుచరో భవేత్ ॥ ౪౬॥

రుద్రలోకమనుప్రాప్య రుద్రేణ సహ మోదతే ।
తతః సాయుజ్యమాప్నోతి శివస్య కృపయా మునే ॥ ౪౭॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శరభావతారవర్ణనం నామ
ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥ 3.౧౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧3. త్రయోదశోఽధ్యాయః । గృహపత్యవతారవర్ణనమ్ ౧ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
శ్శృణు బ్రహ్మసుత ప్రీత్యా చరితం శశిమౌలినః ।
సోఽవతీర్ణో యథా ప్రీత్యా విశ్వానరగృహే శివః ॥ ౧॥
నామ్నా గృహపతిః సోఽభూదగ్నిలోకపతిర్మునే ।
అగ్నిరూపస్తైజసశ్చ సర్వాత్మా పరమః ప్రభుః ॥ ౨॥
నర్మదాయాస్తతే రమ్యే పురే నర్మపురే పురా ।
పురారిభక్తః పుణ్యాత్మాభవద్విశ్వానరో మునిః ॥ 3॥
బ్రహ్మచర్యాశ్రమే నిష్ఠో బ్రహ్మయజ్ఞరతః సదా ।
శాణ్డీల్యగోత్రః శుచిమాన్బ్రహ్మతేజోనిధిర్వశీ ॥ ౪॥
విజ్ఞాతాఖిలశాస్త్రార్థః సదాచారరతః సదా ।
త్రైవచారప్రవీణోఽతి తౌకికాచారవిద్యరః ॥ ౫॥
చిత్తే విచార్య గృహిణీగుణాన్విశ్వానరః శుభాన్ ।
ఉదావహ విధానేన స్వోచితాం కులకన్యకామ్ ॥ ౬॥
అగ్నిశుక్రూషణరతః పఞ్చయజ్ఞపరాయణః ।
షట్కర్మనిరతో నిత్యం దేవపితృతిథిప్రియః ॥ ౭॥

ఏవం బహుతిథే కాలే గతే తస్యోగ్రజన్మనః ।
 భార్యా శుచిష్కతీ నామ భర్తారం ప్రాహ సువ్రతా ॥ ౮॥
 నాథ భోగా మయా సర్వే భుక్తా వై త్వత్ప్రసాదతః ।
 స్త్రీణాం సముచితా యే స్యుః త్వాం సమేత్య ముదావహాః ॥ ౯॥
 ఏవం మే ప్రార్థితం నాథ చిరాయ హృది సంస్థితమ్ ।
 గృహస్థానాం సముచితం త్వమేతద్దాతుమర్హసి ॥ ౧౦॥
 విశ్వానర ఉవాచ ।
 కిమదేయం హి సుశ్రోణీ తవ ప్రియహితైషిణీ ।
 తత్ప్రార్థయ మహాభాగే ప్రయచ్ఛామ్యవిలम्బితమ్ ॥ ౧౧॥
 మహేశితుః ప్రసాదేన మమ కిఞ్చిన్న దుర్లభమ్ ।
 ఇహాముత్ర చ కల్యాణీ సర్వకల్యాణకారిణః ॥ ౧౨॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యాకర్ణ్య వచః పత్యుస్తస్య సా పతిదేవతా ।
 ఉవాచ హృష్టవదనా కరౌ బద్ధ్వా వినీతికా ॥ ౧౩॥
 శుచిష్కత్యువాచ ।
 వరయోగ్యాస్మి చేన్నాథ యది దేయో వరో మమ ।
 మహేశనదృశం పుత్రం దేహి నాన్యం వరం వృణే ॥ ౧౪॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి తస్యా వచః శ్రుత్వా బ్రాహ్మణః స శుచివ్రతః ।
 క్షణం సమాధిమాథాయ హృద్యేతత్సమచింతయత్ ॥ ౧౫॥
 అహో కిం మే తయా తన్వ్యా ప్రార్థితం హ్యతిదుర్లభమ్ ।
 మనోరథపథాద్ధూరమస్తు వా స హి సర్వకృత్ ॥ ౧౬॥
 తేనైవాస్యా ముఖే స్థిత్యా వాక్స్వరూపేణ శమ్భునా ।
 వ్యాహృతం కోఽన్యథా కర్తుముత్సహేత భవేదిదమ్ ॥ ౧౭॥
 ఇతి సఞ్చిన్త్య స మునిర్విశ్వానర ఉదారధీః ।
 తతః ప్రోవాచ తాం పత్నీమేకపత్నీవ్రతే స్థితః ॥ ౧౮॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇథమాశ్వాస్య తాం పత్నీం జగామ తపసే మునిః ।

యత్ర విశ్వేశ్వరః సాక్షాత్కాశీనాథోఽధితిష్ఠతి || ౧౯ ||
 ప్రాప్య వారాణసీం తూర్ణం దృష్ట్వా తాం మణికర్ణికామ్ |
 తత్యాజ తాపత్రితయమపి జన్మశతార్జితమ్ || ౨౦ ||
 దృష్ట్వా సర్వాణి లింగాని విశ్వేశప్రముఖాని చ |
 స్నాత్వా సర్వేషు కుణ్డేషు వాపీకూపసరస్సు చ || ౨౧ ||
 నత్వా వినాయకాన్సర్వాన్గౌరీం శర్వాం ప్రణమ్య చ |
 సమ్పూజ్య కాలరాజం చ భైరవం పాపభక్షణమ్ || ౨౨ ||
 దణ్డనాయకముఖ్యాంశ్చ గణాన్స్తుత్వా ప్రయత్నతః |
 ఆదికేశవముఖ్యాంశ్చ కేశవం పరితోష్య చ || ౨౩ ||
 లోలార్కముఖసూర్యాంశ్చ ప్రణమ్య స పునః పునః |
 కృత్వా చ పిణ్డదానాని సర్వతీర్థేష్వతస్త్రితః || ౨౪ ||
 సహస్రభోజనాద్యైశ్చ ముసీన్విప్రాన్ప్రతర్ప్య చ |
 మహాపూజోపచారైశ్చ లింగాన్యభ్యర్చ్య భక్తితః || ౨౫ ||
 ఆసక్యచ్చిన్తయామాస కిం లింగం క్షిప్రసిద్ధిదమ్ |
 యత్ర నిశ్చలతామేతి తపస్తనయకామ్యయా || ౨౬ ||
 క్షణం విచార్య స మునిరితి విశ్వానరః సుధీః |
 క్షిప్రం పుత్రప్రదం లింగం వీరేశం ప్రశశంస హ || ౨౭ ||
 అసంఖ్యతాః సహస్రాణి సిద్ధాః సిద్ధిం గతాస్తతః |
 సిద్ధలింగమితి ఖ్యాతం తస్మాద్వీరేశ్వరం పరమ్ || ౨౮ ||
 వీరేశ్వరం మహాలింగమబ్ధమభ్యర్చ్య భక్తితః |
 ఆయుర్మనోరథం సర్వం పుత్రాదికమనేకశః || ౨౯ ||
 అహమప్యత్ర వీరేశం సమారాధ్య త్రికాలతః |
 ఆశు పుత్రమవాప్స్యమి యథాభిలషితం స్త్రియా || ౩౦ ||
 నస్తిశ్వర ఉవాచ |
 ఇతి కృత్వా మతిం ధిరో విప్రో విశ్వానరః కృతీ |
 చన్ద్రకూపజలే స్నాత్వా జగ్రాహ నియమం వ్రతీ || ౩౧ ||
 ఏకాహరోఽభవన్మాసం మాసం నక్షత్రశనోఽభవత్ |
 అయాచితాశనో మాసం మాసం త్యక్తాశనః పునః || ౩౨ ||

పయోవ్రతోఽభవన్మాసం మాసం శాకఫలాశనః ।
మాసం ముష్టితిలాహారో మాసం పానీయభోజనః ॥ 33॥

పంచుగవ్యాశనో మాసం మాసం చాన్ద్రాయణవ్రతీ ।
మాసం కుశాగ్రజలభుగ్మాసం శ్వసనభక్షణః ॥ 34॥

ఏవమబ్ధమితం కాలం తతాప స తపోఽద్భుతమ్ ।
త్రికాలమర్చయద్భక్త్యా వీరేశం లిజిముత్తమమ్ ॥ 35॥

అథ త్రయోదశే మాసి స్నాత్వా త్రిపథగామ్భసి ।
ప్రత్యూష ఏవ వీరేశం యావదాయాతి స ద్విజః ॥ 36॥

తావద్విలోకయాంచుక్రే మధ్యే లిజం తపోధనః ।
విభూతిభూషణం బాలమష్టవర్షాకృతిం శిశుమ్ ॥ 37॥

ఆకర్ణాయతనేత్రం చ సురక్తదశనచ్ఛదమ్ ।
చారుపిఙ్గజటామౌలిం నగ్న ప్రహసితాననమ్ ॥ 38॥

శైశవోచితనేపథ్యధారిణం చితిధారిణమ్ ।
పఠంతం శ్రుతిసూక్తాని హసంతం చ స్వలీలయా ॥ 39॥

తమాలోక్య ముదం ప్రాప్య రోమకఙ్కుకితో మునిః ।
ప్రోచ్ఛచార హృదాలాపాన్నమోఽస్త్వితి పునః పునః ॥ 40॥

అభిలాషప్రదైః పద్వైరష్టభిర్బాలరూపిణమ్ ।
తుష్టావ పరమానన్దం శమ్భుం విశ్వానరః కృతీ ॥ 41॥

విశ్వానర ఉవాచ ।
ఏకం బ్రహ్మైవాద్వితీయం సమస్తం
సత్యం సత్యం నేహ నానాస్తి కిఞ్చిత్ ।
ఏకో రుద్రో న ద్వితీయోఽవతన్తే
తస్మాదేకం త్వాం ప్రపద్యే మహేశమ్ ॥ 42॥

కర్తా హర్తా త్వం హి సర్వస్య శమోభి
నానారూపేష్యేకరూపోఽప్యరూపః ।
యద్యత్ప్రృత్యగ్ధర్మ ఏకోఽప్యనేక-
స్తస్మాన్నాన్యం త్వాం వినేశం ప్రపద్యే ॥ 43॥

రజ్జౌ సర్పః శుక్తికాయాం చ రౌప్యం
 నైరః పూరస్తస్మృగాభ్యే మరీచౌ |
 యద్యత్సద్వద్విష్యగేవ ప్రపశ్నోచ్చి
 యస్మిన్ జ్ఞాతే తం ప్రపద్యే మహేశమ్ || ౪౪ ||

తోయే శైత్యం దాహకత్వం చ వహస్నా
 తాపో భానౌ శీతభానౌ ప్రసాదః |
 పుష్యే గన్ధో దుగ్ధమధ్యేఽపి సర్పి-
 ర్యత్తచ్ఛుషో త్వం తతస్త్యాం ప్రపద్యే || ౪౫ ||

శబ్దం గృహ్లాస్యశ్రవాస్త్యం హి జిప్సు-
 స్యపూణస్త్యం వ్యజ్ఞిరాయాసి దూరాత్ |
 వ్యక్షః పశ్యేస్త్యం రసజ్ఞోఽవ్యజిహ్వః
 కస్త్యాం సమ్యగేవ్త్వతస్త్యాం ప్రపద్యే || ౪౬ ||

నో వేద త్వామీశ సాక్షాద్ధి వేదో
 నో వా విష్ణుర్నో విధాతాఖిలస్య |
 నో యోగీంద్రా నేన్ద్రముఖ్యాశ్చ దేవా
 భక్తో వేద త్వామతస్త్యాం ప్రపద్యే || ౪౭ ||

నో తే గోత్రం నేశ జన్మాపి నాఖ్యా
 నో వా రూపం నైవ శీలం న దేశః |
 ఇత్థమ్భూతోఽపీశ్వరస్త్యం త్రిలోక్యాః
 సర్వాన్కామాన్సూరయేస్త్యం భజే త్వామ్ || ౪౮ ||

త్వత్తః సర్వం త్వం హి సర్వం స్మరారే
 త్వం గౌరీశస్త్యం చ నగ్నోఽతిశాస్త్యః |
 త్వం వై వృద్ధస్త్యం యువా త్వం చ బాల-
 స్త్యత్వం యత్కిం నాన్యతస్త్యాం నతోఽహమ్ || ౪౯ ||

నన్దిశ్వర ఉవాచ |
 స్తుత్యేతి విప్రో నిపపాత భూమౌ
 సమృద్ధపాణిరభవతీహ యావత్ |
 తావత్స బాలోఽఖిలవృద్ధవృద్ధః
 ప్రోవాచ భూదేవమతీవ హృష్టః || ౫౦ ||

బాల ఉవాచ ।

విశ్వానర మునిశ్రేష్ఠ భూదేవాహం త్వయాద్య వై ।
తోషితః సుప్రసన్నాత్మా వృణీష్య వరముత్తమమ్ ॥ ౫౧॥

తత ఉత్థాయ హృష్టాత్మా మునిర్విశ్వానరః కృతీ ।
ప్రత్యబ్రవీన్మునిశ్రేష్ఠః శక్కురం బాలరూపిణమ్ ॥ ౫౨॥

విశ్వానర ఉవాచ ।

మహేశ్వర కిమజ్ఞాతం సర్వజ్ఞస్య తవ ప్రభో ।
సర్వాస్తరాత్మా భగవాన్ శర్వః సర్వప్రదో భవాన్ ॥ ౫౩॥

యాజ్ఞాం ప్రతి నియుక్తం మాం కిం బ్రూషే దైన్యకారీణీమ్ ।
ఇతి జ్ఞాత్వా మహేశాన యథేచ్ఛసి తథా కురు ॥ ౫౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్య దేవో విశ్వానరస్య హి ।
శుచిః శుచివ్రతస్యాథ శుచిం స్మిత్యాబ్రవీచ్ఛిశుః ॥ ౫౫॥

త్వయా శుచే శుచిష్మత్యాం యోఽభిలాషః కృతో హృది ।
అచిరేణైవ కాలేన స భవిష్యత్యసంశయమ్ ॥ ౫౬॥

తవ పుత్రత్వమేష్యామి శుచిష్మత్యాం మహామతే ।
ఖ్యాతో గృహపతిర్నామ్నా శుచిః సర్వామరప్రియః ॥ ౫౭॥

అభిలాషాష్టకం పుణ్యం స్తోత్రమేతత్త్వయేరితమ్ ।
అబ్ధిక్రీకాలపఠనాత్కామదం శివసన్నిధౌ ॥ ౫౮॥

ఏతత్తోన్మత్రప్రపఠనం పుత్రపౌత్రధనప్రదమ్ ।
సర్వశాన్తికరం చాపి సర్వాపత్తివినాశనమ్ ॥ ౫౯॥

స్వర్గాపవర్గసమ్మత్తికారకం నాత్ర సంశయః ।
సర్వస్తోత్రసమం హ్యేతత్సర్వకామప్రదం సదా ॥ ౬౦॥

ప్రాతరుత్థాయ సుస్నాతో లిఙ్గమభ్యర్చ్య శామ్భవమ్ ।
వర్షం జపన్నిదం స్తోత్రమపుత్రః పుత్రవాన్భవేత్ ॥ ౬౧॥

అభిలాషాష్టకమిదం న దేయం యస్య కస్యచిత్ ।
గోపనీయం ప్రయత్నేన మహావన్ధ్యాప్రసూతికృత్ ॥ ౬౨॥

స్త్రీయా వా పురుషేణాపి నియమాల్లిఙ్గసన్నిధౌ ।

అబ్జం జప్తమిదం స్తోత్రం పుత్రదం నాత్ర సంశయః ॥ ౬౩॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధే శమ్భుర్బాలరూపః సతాం గతిః ।

సోఽపి విశ్వానరో విప్రో హృష్టాత్మా స్వగృహం యయా ॥ ౬౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం గృహపత్యవతారవర్ణనం
నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥ 3.౧౩॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౪. చతుర్దశోఽధ్యాయః । గృహపత్యవతారవర్ణనమ్ ౨ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

స విప్రో గృహమాగత్య మహాహర్షసమన్వితః ।

ప్రియాయై కథయామాస తద్వృత్తాన్తమశేషతః ॥ ౧॥

తచ్చుత్వా విప్రపత్నీ సా ముదం ప్రాప శుచిష్మతీ ।

అతీవ ప్రేమసంయుక్తా ప్రశశంస విధిం నిజమ్ ॥ ౨॥

అథ కాలేన తద్యోషిదన్తర్వత్నీ బభూవ హ ।

విధివద్ విహితే తేన గర్భాధానాఖ్యకర్మణి ॥ 3॥

తతః పుంసవనం తేన స్పన్దనాత్ప్రాగ్విపశ్చితా ।

గృహ్కోక్తవిధినా సమ్యక్ కృతం పుంస్త్యవివృద్ధయే ॥ ౪॥

సీమన్తోఽథాష్టమే మాసే గర్భరూపసమృద్ధికృత్ ।

సుఖప్రసవసిద్ధౌ చ తేనాకరి క్రియావిదా ॥ ౫॥

అథాతః శుభతారాసు తారాధిపవరాననః ।

కేన్ద్రే గురౌ శుభే లగ్నే సుగ్రహేషు యుగేషు చ ॥ ౬॥

అరిష్టదీపనిర్వాణః సర్వారిష్టవినాశకృత్ ।

తనయో నామ తస్యాం తు శుచిష్మత్యాం బభూవ హ ॥ ౭॥

శర్వః సమస్తసుఖదో భూర్భువఃస్వర్న్నివాసినామ్ ।

గంధవాహనవాహాశ్చ దిగ్వధూర్ముఖవాససః ॥ ౮ ॥
 ఇష్టగంధప్రసూనోఘైర్వవృషుస్తే ఘనాఘనాః ।
 దేవదున్ధభయో నేదుః ప్రనేదుః సర్వతో దిశః ॥ ౯ ॥
 పరితః సరితః స్వచ్ఛా భూతానాం మానస్తైః సహ ।
 తమోఽతామ్యత్తు నితరాం రజోఽపి విరజోఽభవత్ ॥ ౧౦ ॥
 సత్త్వాః సత్త్వసమాయుక్తాః సుధావృష్టిర్భూవ వై ।
 కల్యాణీ సర్వథా వాణీ ప్రాణినః ప్రియవత్యభూత్ ॥ ౧౧ ॥
 రమ్భాముఖ్యా అప్పరసో మజ్జలద్రవ్యపాణయః ।
 విద్యాధర్యశ్చ కిన్నర్వస్తథామర్యః సహస్రశః ॥ ౧౨ ॥
 గంధర్వోరగయశ్శాణాం సుమానియః శుభస్వరాః ।
 గాయంత్యో మజ్జలం గీతం తత్రాజగ్మురనేకశః ॥ ౧౩ ॥
 మరీచిరత్రిః పులహః పులస్త్యః క్రతురశ్శిరాః ।
 వసిష్ఠః కశ్యపోఽగస్త్యో విభాణ్డో మాణ్డవీసుతః ॥ ౧౪ ॥
 లోమశో రోమచరణో భరద్వాజోఽథ గౌతమః ।
 భృగుస్తు గాలవో గర్గో జాతూకర్ణ్యః పరాశరః ॥ ౧౫ ॥
 ఆపస్తమ్బో యాజ్ఞవల్క్యో దక్షవాల్మీకిముద్గలాః ।
 శాతాతపశ్చ లిఖితః శిలాదః శఙ్ఖ ఉఞ్చభుక్ ॥ ౧౬ ॥
 జమదగ్నిశ్చ సంవర్తో మతగ్గో భరతోఽశుమాన్ ।
 వ్యాసః కాత్యాయనః కుత్సుః శౌనకః సుశ్రుతః శుకః ॥ ౧౭ ॥
 ఋష్యశ్శక్తోఽథ దుర్వాసాః శుచిర్నారదతుమ్బురు ।
 ఉత్తజ్గో వామదేవశ్చ పవనోఽసితదేవతౌ ॥ ౧౮ ॥
 సాలజ్కాయనహారీతౌ విశ్వామిత్రోఽథ భార్గవః ।
 మృకణ్ఠః సహ పుత్రేణ పర్వతో దారుకస్తథా ॥ ౧౯ ॥
 ధౌమ్యోపమన్యువత్సాద్యా మునయో మునికన్యకాః ।
 తచ్ఛాస్త్యర్థం సమాజగ్ముర్ధన్యం విశ్వానరాశ్రమమ్ ॥ ౨౦ ॥
 బ్రహ్మీ బృహస్పతియుతో దేవో గరుడవాహనః ।
 నద్దిభృగ్గీసమాయుక్తో గౌర్యా సహ వృషధ్వజః ॥ ౨౧ ॥

మహేంద్రముఖ్యా గీర్వాణా నాగాః పాతాలవాసినః ।
 రత్నాన్యాదాయ బహుశః ససరిత్కా మహాబ్ధయః ॥ ౨౨॥
 స్థావరా జుగ్గమం రూపం ధృత్వాయాతాః సహస్రశః ।
 మహామహోత్సవే తస్మిన్ బభూవాకాలకౌముదీ ॥ ౨౩॥
 జాతకర్మ స్వయం తస్య కృతవాన్విధిరానతః ।
 శ్రుతిం విచార్య తద్రూపం నామ్నా గృహపతిస్త్వయమ్ ॥ ౨౪॥
 ఇతి నామ దదౌ తస్మై దేయమేకాదశేఽహని ।
 నామకర్మవిధానేన తదర్థం శ్రుతిముచ్చరన్ ॥ ౨౫॥
 చతుర్నిగమమస్త్రోక్తైరాశిర్భిరభినన్ద్య చ ।
 సమయాధం సమారుహ్య సర్వేషాం చ పితామహాః ॥ ౨౬॥
 కృత్వా బాలోచితాం రక్షాం తౌకికీం గతిమాశ్రితః ।
 ఆరుహ్య యానం స్వం ధామ హరోఽపి హరిణా యయా ॥ ౨౭॥
 అహో రూపమహో తేజస్త్వహో సర్వాజులక్షణమ్ ।
 అహో శుచిష్మతీభాగ్యమావిరాసీత్స్వయం హరః ॥ ౨౮॥
 అథవా కిమిదం చిత్రం శర్వభక్తజనేష్వహో ।
 స్వయమావిరభూద్ రుద్రో యతో రుద్రస్తదర్చితః ॥ ౨౯॥
 ఇతి స్తువన్తస్తేఽన్యోఽన్యం సమ్ప్రహృష్టతనూరుహాః ।
 విశ్వానరం సమాపృచ్ఛ్య జిగ్ముః సర్వే యథాగతమ్ ॥ ౩౦॥
 అతః పుత్రం సమీహన్తే గృహస్థాశ్రమవాసినః ।
 పుత్రేణ లోకాఞ్జయతి శ్రుతిరేషా సనాతనీ ॥ ౩౧॥
 అపుత్రస్య గృహం శూన్యమపుత్రస్యార్జనం వృథా ।
 అపుత్రస్య తపశ్చిన్నం నో పవిత్రత్యపుత్రతః ॥ ౩౨॥
 న పుత్రాత్పరమో లాభో న పుత్రాత్పరమం సుఖమ్ ।
 న పుత్రాత్పరమం మిత్రం పరత్రేహ చ కుత్రచిత్ ॥ ౩౩॥
 నిష్కమోఽథ చతుర్థేఽన్య మాసి పిత్రా కృతో గృహాత్ ।
 అన్నప్రాశనమబ్ధార్థే చూడాబ్ధే చార్థవక్తృతా ॥ ౩౪॥
 కర్ణవేధం తతః కృత్వా శ్రవణరే స కర్మచిత్ ।

బ్రహ్మతేజోభివృద్ధ్యర్థం పంచమేఽబ్ధే వ్రతం దదౌ || 3౫||

ఉపాకర్మ తతః కృత్వా వేదానధ్యాపయత్సుధీః |

త్ర్యబ్దం వేదాన్స విధినాధ్యైష్ట సాఙ్గపదక్రమాన్ || 3౬||

విద్యాజాతం సమస్తం చ సాక్షిమాత్రం గురోర్ముఖాత్ |

వినయాదిగుణానావిష్కృర్వజ్జుగ్రాహ శక్తిమాన్ || 3౭||

తతోఽథ నవమే వర్షే పిత్రోః శుశ్రూషణే రతమ్ |

వైశ్వానరం గృహపతిం ద్రష్టుమాయాచ్ఛ నారదః || 3౮||

విశ్వానరోటంజం ప్రాప్య దేవర్షిస్తం తు కౌతుకీ |

అపృచ్ఛత్కృశలం తత్ర గృహీతార్హాసనః క్రమాత్ || 3౯||

తతః సర్వం చ తద్భాగ్యం పుత్రధర్మం చ సమ్ముఖే |

విశ్వానరం సమవదత్స్పృత్వా శివపదామ్బుజమ్ || ౪౦||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యుక్తో మునినా బాలః పిత్రోరాజ్ఞామవాప్య సః |

ప్రణమ్య నారదం శ్రీమాన్ భక్త్యా ప్రహ్వ ఉపావిశత || ౪౧||

నారద ఉవాచ |

వైశ్వానర సమభ్యేహి మమోత్సంజ్ఞే నిషీద భోః |

లక్షణాని పరీక్షేఽహం పాణిం దర్శయ దక్షిణమ్ || ౪౨||

తతో దృష్ట్వా తు సర్వం హి తాలుజిహ్వోదీ నారదః |

విశ్వానరం సమవదచ్ఛివప్రేరణయా సుధీః || ౪౩||

నారద ఉవాచ |

విశ్వానర మునే వచ్చి శ్శృణు పుత్రాఙ్కమాదరాత్ |

సర్వాఙ్గస్వఙ్కవాన్సుత్రో మహాలక్షణవానయమ్ || ౪౪||

కిన్తు సర్వగుణోపేతం సర్వలక్షణలక్షితమ్ |

సమూర్ణనిర్మలకలం పాలయేద్విధువద్విధిః || ౪౫||

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన రక్షణీయస్త్యసౌ శిషుః |

గుణోఽపి దోషతాం యాతి వక్రీభూతే విధాతరి || ౪౬||

శక్యేఽస్య ద్వాదశే వర్షే ప్రత్యూహో విద్యుదగ్నితః |

ఇత్యుక్త్యా నారదోఽగచ్ఛద్దేవలోకం యథాగతమ్ || ౪౭||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం గృహపత్యవతారోపాఖ్యానే
గృహపత్యవతారవర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః || 3.౧౪ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౫. పంచుదశోఽధ్యాయః | గృహపత్యవతారవర్ణనమ్ 3 |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

విశ్వానరః సపత్నీకః తచ్చుత్వా నారదేరితమ్ |

తదేవం మన్యమానోఽభూద్వజ్రపాతం సుదారుణమ్ || ౧ ||

హా హతోఽస్మీతి వచసా హృదయం సమతాడయత్ |

మూర్ఛ్చమవాప మహతీం పుత్రశోకసమాకులః || ౨ ||

శుచిషృత్యపి దుఃఖార్తా రురోదాతీవ దుస్సహమ్ |

అతిస్వరేణ హారావైరత్యస్తం వ్యాకులేన్ద్రియా || 3 ||

శ్రుత్వార్తనాదమితి విశ్వనరోఽపి మోహం

హిత్వోత్థితః కిమితి కిం త్వితి కిం కిమేతత్ |

ఉచ్చైర్వదన్ గృహపతిః క్వ స మే బహిష్ఠః

ప్రాణోఽన్తరాత్మనిలయస్సకలేన్ద్రియేశః || ౪ ||

తతో దృష్ట్వా స పితరౌ బహుశోకసమావృతౌ |

స్మితోఽవాచ గృహపతిః సబాలః శంకరాంశజః || ౫ ||

గృహపతిరువాచ |

హే మాతస్తాత కిం జాతం కారణం తద్వదాధునా |

కిమర్థం రుదితోఽత్యర్థం త్రాసస్తాదృక్ కుతో హి వామ్ || ౬ ||

న మాం కృతవపుస్త్రాణం భవచ్చరణరేణుభిః |

కాలః కలయితుం శక్తో వరాకీ చచ్చులాల్పికా || ౭ ||

ప్రతిజ్ఞాం శృణుతాం తాతౌ యది వాం తనయో హ్యహమ్ |

కరిష్యేఽహం తథా యేన మృత్యుస్త్రస్తో భవిష్యతి || ౮ ||

మృత్యుజ్ఞాయం సమారాధ్య సర్వజ్ఞం సర్వదం సతామ్ |

జపిష్యామి మహాకాలం సత్యం తాతౌ వదామ్యహమ్ ॥ ౯ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్య జారితౌ ద్విజదమ్పతీ ।

ఆకాలామృతవర్షైర్గతతాపౌ తదోచతుః ॥ ౧౦ ॥

ద్విజదమ్పతీ ఊచతుః ।

పునర్బ్రూహి పునర్బ్రూహి కీదృక్ కీదృక్ పునర్వద ।

కాలః కలయతుం నాలం వరాకీ చఙ్చలాస్తి కా ॥ ౧౧ ॥

ఆవయోస్తాపనాశాయ మహోపాయస్త్వయేరితః ।

మృత్యుఙ్జాయాఖ్యదేవస్య సమారాధనలక్షణః ॥ ౧౨ ॥

తద్వచ్చ శరణం శమ్భోర్నాతః పరతరం హి తత్ ।

మనోరథపథాతీతకారిణః పాపహారిణః ॥ ౧౩ ॥

కిం న శ్రుతం త్వయా తాత శ్వేతకేతుం యథా పురా ।

పాశితం కాలపాశేన రరక్ష త్రిపురాస్తకః ॥ ౧౪ ॥

శిలాదతనయం మృత్యుగ్రస్తమష్టాబ్దమాత్రకమ్ ।

శివో నిజజనం చక్రే నన్దినం విశ్వనన్దినమ్ ॥ ౧౫ ॥

క్షీరోదమథనోద్భూతం ప్రలయానలసన్నిభమ్ ।

పీత్వా హాలాహలం ఘోరమరక్షద్భువనత్రయమ్ ॥ ౧౬ ॥

జలన్ధరం మహాదర్పం హృతత్రైలోక్యసమ్పదమ్ ।

రుచిరాఙ్గష్టరేఖోత్థచక్రేణ నిజఘాన యః ॥ ౧౭ ॥

య ఏకేషునిపాతోత్థజ్వలనైస్త్రిపురమ్పూరా ।

త్రైలోక్యైశ్వర్యసమ్మూఢం శోషయామాస భానునా ॥ ౧౮ ॥

కామం దృష్టినిపాతేన త్రైలోక్యవిజయోర్జితమ్ ।

నినాయానఙ్గపదపీం వీక్ష్యమాణోష్వజాదిషు ॥ ౧౯ ॥

తం బ్రహ్మోద్వైకకర్తారం మేఘవాహనమచ్యుతమ్ ।

ప్రయాహి పుత్ర శరణం విశ్వరక్షామణీం శివమ్ ॥ ౨౦ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

పిత్రోరనుజ్ఞాం ప్రాప్యేతి ప్రణమ్య చరణౌ తయోః ।

ప్రాదక్షిణ్యముపావృత్య బహ్వశ్వాస్య వినిర్యయౌ ॥ ౨౧ ॥

సమ్ప్రాప్య కాశీం దుష్ప్రాపాం బ్రహ్మనారాయణాదిభిః ।
 మహాసంవర్తసంతాపహస్త్రీం విశ్వేశపాలితామ్ ॥ ౨౨ ॥
 స్వర్ధున్యాయ హారయష్టేవ రాజితాం కణ్ఠభూమిషు ।
 విచిత్రగుణశాలిన్యాయ హరపత్న్యాయ విరాజితామ్ ॥ ౨౩ ॥
 తత్ర ప్రాప్య స విప్రేశః ప్రాగ్యయౌ మణీకర్ణికామ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా విధానేన దృష్ట్వా విశ్వేశ్వరం ప్రభుమ్ ॥ ౨౪ ॥
 సాంజ్ఞలిర్నతశీర్షోఽసౌ మహానన్దాన్వితః సుధీః ।
 త్రైలోక్యప్రాణసన్త్రాణకారిణం ప్రణనామ హ ॥ ౨౫ ॥
 ఆలోక్యాలోక్య తల్లిజ్గం తుతోష హృదయే ముహుః ।
 పరమానందకన్దాధ్యం స్ఫుటమేతన్న సంశయః ॥ ౨౬ ॥
 ఆహో న మత్తో ధన్యోఽస్తి త్రైలోక్యే సచరాచరే ।
 యదద్రాక్షిషమద్యాహం శ్రీమద్విశ్వేశ్వరం విభుమ్ ॥ ౨౭ ॥
 మమ భాగ్యోదయామైవ నారదేన మహర్షిణా ।
 పురాగత్య తథోక్తం యత్కృతకృత్యోఽన్యహం తతః ॥ ౨౮ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యానన్దామృతరస్వైర్విధాయ స హి పారణమ్ ।
 తతః శుభేఽహ్ని సంస్థాప్య లింగం సర్వహితప్రదమ్ ॥ ౨౯ ॥
 జగ్రాహ నియమాన్హోరాన్ దుష్కరానకృతాత్మభిః ।
 ఆస్టోత్తరశతైః కుష్టైః పూర్వైర్లక్ష్మణాఽమృతా శుభైః ॥ ౩౦ ॥
 సంస్థాప్య వాససా పూతైః పూతాత్మా ప్రత్యహం శివమ్ ।
 నీలోత్పలమయీం మాలాం సమర్పయతి సోఽన్యహమ్ ॥ ౩౧ ॥
 ఆష్టాధికసహస్రైస్తు సుమనోభిర్వినిర్మితామ్ ।
 స పక్షే వాథ వా మాసే కన్దమూలఫలాశనః ॥ ౩౨ ॥
 శీర్ణపర్ణాశనైర్ధీరః షణ్మాసం సమ్భభూవ సః ।
 షణ్మాసం వాయుభక్షోఽభూత్షణ్మాసం జలబిస్టభుక్ ॥ ౩౩ ॥
 ఏవం వర్షద్వయం తస్య వ్యతిక్రాంతం మహాత్మనః ।
 శివైకమనసో విప్రాస్తప్యమానస్య నారద ॥ ౩౪ ॥
 జన్మతో ద్వాదశే వర్షే తద్వచో నారదేరితమ్ ।

సత్యం కరిష్యన్నివ తమభ్యగౌత్కులిశాయుధః || 3x||

ఉవాచ చ వరం బ్రూహి దద్మి త్వన్మనసి స్థితమ్ |

అహం శతక్రతుర్విప్ర ప్రసన్నోఽస్మి శుభవ్రతైః || 3౬||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యాకర్ణ్య మహేన్ద్రస్య వాక్యం మునికుమారకః |

ఉవాచ మధురం ధీరః కీర్తయన్మధురాక్షరమ్ || 3౭||

గృహపతిరువాచ |

మఘవన్ వృత్రశత్రో త్వాం జానే కులిశపాణీనమ్ |

నాహం వృణో వరం త్వత్తః శక్కురో వరదోఽస్తి మే || 3౮||

ఇన్ద్ర ఉవాచ |

న మత్తః శక్కురస్త్వన్యో దేవదేవోఽస్మ్యహం శిశో |

విహాయ బాలిశత్వం త్వం వరం యాచస్వ మా చిరమ్ || 3౯||

గృహపతిరువాచ |

గచ్ఛాహల్యాపతేఽసాధో గోత్రారే పాకశాసన |

న ప్రార్థయే పశుపతేరస్యం దేవాన్తరం స్ఫుటమ్ || ౪౦||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇతి తస్య వచః శ్రుత్వా క్రోధసంరక్తలోచనః |

ఉద్యమ్య కులిశం ఘోరం భీషయామాస బాలకమ్ || ౪౧||

స దృష్ట్వా బాలకో వజ్రం విద్యుజ్జ్వాలాసమాకులమ్ |

స్మరన్నారదవాక్యం చ ముమూర్చ్ఛ భయవిహ్వలః || ౪౨||

అథ గౌరీపతిః శమ్భురావిరాసీత్తమోనుదః |

ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ భద్రం తే స్పర్శైః సజ్జీవయన్నివ || ౪3||

ఉన్మీల్య నేత్రకమలే సుప్తే ఇవ దినక్షయే |

అపశ్యదగ్రే చోత్థాయ శమ్భుమర్కశతాధికమ్ || ౪౪||

భాలే లోచనమాలోక్య కణ్ఠేకాలం వృషధ్వజమ్ |

వామాఙ్గసన్నివిష్టాద్రితనయం చన్ద్రశేఖరమ్ || ౪౫||

కపరేని విరాజన్తం త్రిశూలాజగవాయుధమ్ |

స్ఫురత్కర్పూరగౌరాఙ్గం పరిణధగజాజినమ్ || ౪౬||

పరిజ్ఞాయ మహాదేవం గురువాక్యత ఆగమాత్ |
 హర్షబాష్పాకులాసన్నకణ్ఠరోమాఞ్చుకఞ్చుకః || ౪౭||
 క్షణం చ గిరివత్తస్థౌ చిత్రకృత్రిమపుత్రకః |
 యథా తథా సుసమ్మన్నో విస్మృత్యాత్మానమేవ చ || ౪౮||
 న స్తోతుం న నమస్కర్తుం కిఞ్చేద్విజ్ఞప్తుమేవ చ |
 యదా స న శశాకాలం తదా స్మిత్వాహ శఙ్కరః || ౪౯||
 ఈశ్వర ఉవాచ |
 శిశో గృహపతే శక్రాద్వజ్రోద్యతకరాదహో |
 జ్ఞాతం భీతోఽని మా భైషీర్ణిజ్ఞాసా తే మయా కృతా || ౫౦||
 మమ భక్తస్య నో శక్రో న వజ్రం చాస్తకోఽపి చ |
 ప్రభవేద్గిర్నారూపేణ మయైవ త్వం బిభీషితః || ౫౧||
 వరం దదామి తే భద్ర త్వమగ్నిపదభాగ్భవ |
 సర్వేషామేవ దేవానాం వరదస్త్యం భవిష్యసి || ౫౨||
 సర్వేషామేవ భూతానాం త్వమగ్నేఽన్తశ్చరో భవ |
 ధర్మరాజేన్ద్రయోర్మూర్ధ్యే దిగీశో రాజ్యమాప్నుహి || ౫౩||
 త్వయేదం స్థాపితం లింగం తవ నామ్నా భవిష్యతి |
 అగ్నిశ్వర ఇతి ఖ్యాతం సర్వతేజోవిబృంహణమ్ || ౫౪||
 అగ్నిశ్వరస్య భక్తానాం న భయం విద్యుదగ్నిభిః |
 అగ్నిమాన్యభయం నైవ నాకాలమరణం క్వచిత్ || ౫౫||
 అగ్నిశ్వరం సమభ్యర్చ్య కాశ్యాం సర్వసమృద్ధిదమ్ |
 అన్యత్రాపి మృతో దైవాద్వహ్నిలోకే మహీయతే || ౫౬||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |
 ఇత్యుక్త్వాసీయ తద్బంధూన్పిత్రోశ్చ పరిపశ్యతోః |
 దిక్పతితేఽభిషిచ్యాగ్నిం తత్ర లిక్ణే శివోఽవిశత్ || ౫౭||
 ఇత్యమగ్న్యవతారస్తే వర్ణితో మే జనార్దనః |
 నామ్నా గృహపతిస్తాత శఙ్కరస్య పరాత్మనః || ౫౮||
 చిత్రహోత్రపురీ రమ్యా సుఖదార్చిష్కతీ వరా |
 జాతవేదసి యే భక్తా తే తత్ర నివసన్తి వై || ౫౯||

అగ్నిప్రవేశం యే కుర్యుర్బృథసత్త్వా జితేన్ద్రియాః ।
 స్త్రియో వా సత్త్వసమృన్నాస్తే సర్వేఽప్యగ్నితేజసః ॥ ౬౦॥
 అగ్నిహోత్రరతా విప్రాః స్థాపితా బ్రహ్మచారిణః ।
 పశ్చాగ్నివర్తినోఽప్యేవమగ్నిలోకేఽగ్నివర్చసః ॥ ౬౧॥
 శీతే శీతాపనుత్త్యై యస్త్యైధోభారాన్ప్రయచ్ఛతి ।
 కుర్యాదగ్నిష్టికాం వాథ స వనేదగ్నిసన్నిధౌ ॥ ౬౨॥
 అనాథస్యాగ్నిసంస్కారం యః కుర్యాచ్ఛృద్ధయాన్వితః ।
 అశక్తః ప్రేరయేదన్యం సోఽగ్నిలోకే మహీయతే ॥ ౬౩॥
 అగ్నిరేకో ద్విజాతీనాం నిశ్రేయసకరః పరః ।
 గురుర్దేవో వ్రతం తీర్థం సర్వమగ్నిర్వినిశ్చితమ్ ॥ ౬౪॥
 అపావనాని సర్వాణి వహ్నిసంసర్గతః క్షణాత్ ।
 పావనాని భవన్త్యేవ తస్మాద్యః పావకః స్మృతః ॥ ౬౫॥
 అన్తరాత్మా హ్యయం సాక్షాన్నిశ్చయో హ్యీశుశుక్షణిః ।
 మాంసగ్రాసాన్పచేత్కుక్షౌ స్త్రీణాం నో మాంసపేశికామ్ ॥ ౬౬॥
 తైజసీ శామ్భవీ మూర్తిః ప్రత్యక్షా దహనాత్మికా ।
 కర్త్రీ హర్త్రీ పాలయిత్రీ వినైతాం కిం విలోక్యతే ॥ ౬౭॥
 చిత్రభానురయం సాక్షాన్నేత్రం త్రిభువనేశితుః ।
 అనే తమోమయే లోకే వినైనం కః ప్రకాశనః ॥ ౬౮॥
 ధూపప్రదీపనైవేద్యపయోదధిఘృతైక్షవమ్ ।
 పతద్భుక్తం నిషేవన్తే సర్వే దివి దివౌకసః ॥ ౬౯॥
 ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం గృహపత్యవతారవర్ణనం
 నామ పంచదశోఽధ్యాయః ॥ 3.౧౫॥
 ॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
 ॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
 ॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
 తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౬. షోడశోఽధ్యాయః | యజ్ఞేశ్వరావతారవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

యజ్ఞేశ్వరావతారం చ శ్శృణు శమ్భోర్మునీశ్వర |

గర్విణం గర్వహంతారం సతాం భక్తివివర్ధనమ్ || ౧ ||

పురా దేవాశ్చ దైత్యాశ్చ పీయూషార్థం మహాబలాః |

క్షీరోదధిం మమన్థస్తే సుకృతస్వార్థసన్ధయః || ౨ ||

మథ్యమానేఽమృతే పూర్వం క్షీరాభ్యే సురదానవైః |

అగ్నేః సముత్థితం తస్మాద్విషం కాలానలప్రభమ్ || ౩ ||

తం దృష్ట్వా నిఖిలా దేవా దైత్యాశ్చ భయవిహ్వలాః |

విద్రుత్య తరసా తాత శమ్భోస్తే శరణం యయుః || ౪ ||

దృష్ట్వా తం శఙ్కరం సర్వే సర్వదేవశిఖామణిమ్ |

ప్రణమ్య తుష్టువుర్భక్త్యా సాచ్యతా నతమస్తకాః || ౫ ||

తతః ప్రసన్నో భగవాన్ శఙ్కరో భక్తవత్సలః |

పపౌ విషం మహాఘోరం సురాసురగణార్ధనమ్ || ౬ ||

పతిం తం విషమం కణ్ఠే నిదధే విషముల్బణమ్ |

రేజే తేనాతి స విభుర్నీలకణ్ఠో బభూవ హ || ౭ ||

తతః సురాసురగణా మమన్ఠః పునరేవ తమ్ |

విషదాహవినిర్ముక్తాః శివానుగ్రహతోఽఖిలాః || ౮ ||

తతో బహూని రత్నాని నిస్సృతాని తతో మునే |

అమృతం చ పదార్థం హి సురదానవయోర్మునే || ౯ ||

తం పపుః కేవలం దేవా నాసురాః కృపయా హరేః |

తతో బభూవ సుమహద్రత్నం తేషాం మిథోఽకదమ్ || ౧౦ ||

ద్వస్త్వయుద్ధం బభూవాథ దేవదానవయోర్మునే |

తత్ర రాహుభయాచ్చన్ద్రో విదుద్రావ తదర్థితః || ౧౧ ||

జగామ సదనం శమ్భోః శరణ భయవిహ్వలాః |

సుప్రణమ్య చ తుష్టావ పాహి పాహితి సంవదన్ || ౧౨ ||

తతః సతామభయదః శఙ్కరో భక్తవత్సలః |

దధ్రే శిరసి చన్ద్రం స విభుః శరణమాగతమ్ ॥ ౧౩॥

అథాగతస్తదా రాహుస్తుష్టావ సుప్రణమ్య తమ్ ।
శక్కురం సకలాధీశం వాగ్భిరిష్టాభిరాదరాత్ ॥ ౧౪॥

శమ్భుస్తన్మతమాజ్ఞాయ తచ్చిరాంస్యచ్యుతేన హ ।
పురా చిన్నాని వై కేతుసంజ్ఞాని నిదధే గలే ॥ ౧౫॥

తతో యుద్ధేఽసురాః సర్వే దేవైశ్చైవ పరాజితాః ।
పీష్వామృతం సురాః సర్వే జయ ప్రాపుర్మహాబలాః ॥ ౧౬॥

విష్ణుప్రభృతయః సర్వే బభూవుశ్చాతిగర్వితాః ।
బలాని చాఙ్కురన్తోఽన్తః శివమాయావిమోహితాః ॥ ౧౭॥

తతః స శక్కురో దేవః సర్వాధీశోఽథ గర్వహా ।
యక్షో భూత్వా జగామాశు యత్ర దేవాః స్థితా మునే ॥ ౧౮॥

సర్వాన్ దృష్ట్వామ్యతముఖాన్దేవాన్యక్షపతిః స వై ।
మహాగర్వాఢ్యమనసా మహేశః ప్రాహ గర్వహా ॥ ౧౯॥

యక్షేశ్వర ఉవాచ ।
కిమర్థం సంస్థితా యూయమత్ర సర్వే సురా మిథః ।
కిము కాష్టాఖిలం బ్రుత కారణం మేఽను పృచ్ఛతే ॥ ౨౦॥

దేవా ఊచుః ।
అభూదత్ర మహాన్దేవ రణః పరమదారుణః ।
అసురా నాశితాః సర్వేఽవశిష్టా విద్రుతా గతాః ॥ ౨౧॥

వయం సర్వే మహావీరా దైత్యఘ్నా బలవత్తరాః ।
అగ్రేఽస్మాకం కియన్తస్తే దైత్యాః క్షుద్రబలాః సదా ॥ ౨౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి శ్రుత్వా వచన్తేషాం సురాణాం గర్వగర్భితమ్ ।
గర్వహాసా మహాదేవో యక్షరూపో వచోఽబ్రవీత్ ॥ ౨౩॥

యక్షేశ్వర ఉవాచ ।
హే సురా నిఖిలా యూయం మద్వచః శృణుతాదరాత్ ।
యథార్థం వచ్చి నాసత్యం సర్వగర్వాపహారకమ్ ॥ ౨౪॥

గర్వమేనం న కురుత కర్తా హర్తాపరః ప్రభుః ।

విస్మృతాశ్చ మహేశానం కథయధ్వం వృథా బలాః ॥ ౨౫॥

యుష్మాకం చేత్స హి మదో జానతాం స్వబలం మహాత్ |
మథ్నాపితం తృణమిదం ఛిన్న స్వాస్తైశ్చ తైః సురాః ॥ ౨౬ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యుక్తైవకం తృణం తేషాం నిచిక్షేప పురస్తతః |
జప్తౌ సర్వమదం యక్షరూప ఈశః సతాం గతిః ॥ ౨౭ ॥

అథ సర్వే సురా విష్ణుప్రముఖా వీరమానినః |
కృత్వా స్వపౌరుషం తత్ర స్వాయుధాని విచిక్షిపుః ॥ ౨౮ ॥

తత్రాసన్ విఫలాన్యాశు తాన్యస్త్రాణి దివౌకసామ్ |
శివప్రభావతస్తేషాం మూఢగర్వాపహారిణః ॥ ౨౯ ॥

అథాసీత్తు నభోవాణీ దేవవిస్మయహారిణీ |
యక్షోఽయం శక్కురో దేవాః సర్వగర్వాపహారకః ॥ ౩౦ ॥

కర్తా హర్తా తథా భర్తాయమేవ పరమేశ్వరః |
ఏతద్భలేన బలినో జీవాః సర్వేఽన్యథా న హి ॥ ౩౧ ॥

అస్య మాయాప్రభావాద్ వై మోహితాః స్వప్రభుం శివమ్ |
మదతో బుబుధుర్నైవాద్యాపి బోధతనుం ప్రభుమ్ ॥ ౩౨ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇతి శ్రుత్వా నభోవాణీం బుబుధుస్తే గతస్మయాః |
యక్షేశ్వరం ప్రణేముశ్చ తుష్టువుశ్చ తపీశ్వరమ్ ॥ ౩౩ ॥

దేవా ఊచుః |

దేవదేవ మహాదేవ సర్వగర్వాపహారక |
యక్షేశ్వర మహాలీల మాయా తేఽత్యద్భుతా ప్రభో ॥ ౩౪ ॥

మోహితా మాయయాద్యాపి తవ యక్షస్వరూపిణః |
సగర్వమభిభాషన్తస్త్వత్పురో హి పృథజ్మయాః ॥ ౩౫ ॥

ఇదాసిం జ్ఞానమాయాతం తవైవ కృపయా ప్రభో |
కర్తా హర్తా చ భర్తా చ త్వమేవాన్యో న శక్కుర ॥ ౩౬ ॥

త్వమేవ సర్వశక్తీనాం సర్వేషాం హి ప్రవర్తకః |
నివర్తకశ్చ సర్వేశః పరమాత్మావ్యయోఽద్వయః ॥ ౩౭ ॥

యక్షేశ్వరస్వరూపేణ సర్వేషాం నో మదో హృతః ।

కృతో మన్యామహే తత్తేఽనుగ్రహో హి కృపాలునా ॥ ౩౮॥

అథో స యక్షనాథోఽనుగృహ్య వై సకలాన్ సురాన్ ।

విబోధ్య వివిధైర్వాక్యైస్తత్రైవాన్తరదీయత ॥ ౩౯॥

ఇత్థం స వర్ణితః శమ్భోరవతారః సుఖావహః ।

యక్షేశ్వరాఖ్యః సుఖదః సతాం తుష్టోఽభయజ్కరః ॥ ౪౦॥

ఇదమాఖ్యానమమలం సర్వగర్వాపహారకమ్ ।

సతాం సుశాన్తిదం నిత్యం భుక్తిముక్తిప్రదం నృణామ్ ॥ ౪౧॥

య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వా సుధీః పుమాన్ ।

సర్వకామానవాప్నోతి తతశ్చ లభతే గతిమ్ ॥ ౪౨॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం యక్షేశ్వరావతారవర్ణనం
నామ షోడశోఽధ్యాయః ॥ ౩.౧౬॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౭. సప్తదశోఽధ్యాయః । శివదశావతారవర్ణనమ్ ।

శృణ్వథో గిరిశస్యాద్వావతారాన్ దశసంఖ్యకాన్ ।

మహాకాలముఖాన్ భక్తోపాసనాకాణ్డనేవితాన్ ॥ ౧॥

తత్రాద్యో హి మహాకాలో భుక్తిముక్తిప్రదః సతామ్ ।

శక్తిస్తత్ర మహాకాలీ భక్తేప్పితఫలప్రదా ॥ ౨॥

తారనామా ద్వితీయశ్చ తారాశక్తిస్తథైవ సా ।

భుక్తిముక్తిప్రదౌ చోభౌ స్వసేవకసుఖప్రదౌ ॥ ౩॥

భువనేశో హి బాలాహ్వస్తృతీయః పరికీర్తితః ।

భువనేశీ శివా తత్ర బాలాహ్వో సుఖదా సతామ్ ॥ ౪॥

శ్రీవిద్యేశః షోడశాహ్వః శ్రీర్విద్యా షోడశీ శివా ।

చతుర్థో భక్తసుఖదో భుక్తిముక్తిఫలప్రదః ॥ ౫॥

పచ్చమో బైరవః ఖ్యాతః సర్వదా భక్తకామదః ।
బైరవీ గిరిజా తత్ర సదుపాసకకామదా ॥ ౬॥

ఛిన్నమస్తకనామాసౌ శివః షష్ఠః ప్రకీర్తితః ।
భక్తకామప్రదా చైవ గిరిజా ఛిన్నమస్తకా ॥ ౭॥

ధూమవాన్ సప్తమః శమ్భుః సర్వకామఫలప్రదః ।
ధూమవతీ శివా తత్ర సదుపాసకకామదా ॥ ౮॥

శివావతారః సుఖదో హ్యష్టమో బగలాముఖః ।
శక్తిస్తత్ర మహానన్దా విఖ్యాతా బగలాముఖీ ॥ ౯॥

శివావతారో మాతగ్గో నవమః పరికీర్తితః ।
మాతగ్గీ తత్ర శర్వాణీ సర్వకామఫలప్రదా ॥ ౧౦॥

దశమః కమలః శమ్భుర్భుక్తిముక్తిఫలప్రదః ।
కమలా గిరిజా తత్ర స్వభక్తపరిపాలినీ ॥ ౧౧॥

ఏతే దశమితాః శైవా అవతారాః సుఖప్రదాః ।
భుక్తిముక్తిప్రదాశ్చైవ భక్తానాం సర్వదా సతామ్ ॥ ౧౨॥

ఏతే దశావతారా హి శక్కురస్య మహాత్మనః ।
నానాసుఖప్రదా నిత్యం సేవతాం నిర్వికారతః ॥ ౧౩॥

ఏతద్దశావతారాణాం మాహాత్మ్యం వర్ణితం మునే ।
సర్వకామప్రదం జ్ఞేయం తన్త్రశాస్త్రాదిగర్భితమ్ ॥ ౧౪॥

ఏతాసామాదిశక్తీనామద్భుతో మహిమా మునే ।
సర్వకామప్రదో జ్ఞేయస్తత్రంశాస్త్రాదిగర్భితః ॥ ౧౫॥

శత్రుమారణకార్యాదౌ తత్తచ్ఛక్తిః పరా మతా ।
ఖలదణ్డకరీ నిత్యం బ్రహ్మతేజోవివర్ధినీ ॥ ౧౬॥

ఇత్యుక్తాస్తే మయా బ్రహ్మన్నవతారా మహేశితుః ।
సశక్తికా దశమితా మహాకాలముఖాః శుభాః ॥ ౧౭॥

శైవపర్వేసు సర్వేషు యోఽధీతే భక్తితత్పరః ।
ఏతదాఖ్యానమమలం సోఽతిశమ్భుప్రియో భవేత్ ॥ ౧౮॥

బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చస్వీ క్షత్రియో విజయీ భవేత్ ।
ధనాధిపో హి వైశ్యః స్యాచ్ఛూద్రః సుఖమవాప్నుయాత్ ॥ ౧౯॥

శాఙ్కరా నిజధర్మస్థాః శ్శ్రుణ్వంతశ్చరితం త్విదమ్ ।

సుఖినః స్యుర్విశేషేణ శివభక్తా భవన్తు చ ॥ ౨౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం శివదశావతారవర్ణనం
నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥ 3.౧౭॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశఙ్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౮. అష్టాదశోఽధ్యాయః । ఏకాదశావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఏకాదశవతారాన్వై శ్శ్రుణ్వథో శాఙ్కరాన్వరాన్ ।

యాన్ శ్రుత్వా న హి బాధ్యేత బాధాసత్యాదిసమ్భవా ॥ ౧॥

పురా సర్వే సురాః శక్రముఖా దైత్యపరాజితాః ।

త్యక్త్వామరావతీం భీత్యాపలాయన్త నిజాం పురీమ్ ॥ ౨॥

దైత్యప్రపీడితా దేవా జగ్ముస్తే కశ్యపాన్తికమ్ ।

బధ్వా కరాన్నతస్కన్ధాః ప్రణేముస్తం సువిహ్వలమ్ ॥ 3॥

సునుత్వా తం సురాః సర్వే కృత్వా విజ్ఞప్తిమాదరాత్ ।

సర్వం నివేదయామాసుః స్వదుఃఖం తత్పరాజయమ్ ॥ ౪॥

తతః స కశ్యపస్తాత తత్ప్రితా శివసక్తధీః ।

తదాకర్ణ్యమరాకం వై దుఃఖితోఽభూన్న చాధికమ్ ॥ ౫॥

తానాశ్వాస్య మునిః సోఽథ దైర్యమాధాయ శాన్తధీః ।

కాశీం జగామ సుప్రీత్యా విశ్వేశ్వరపురీం మునే ॥ ౬॥

గఙ్గామృసి తతః స్నాత్వా కృత్వా తం విధిమాదరాత్ ।

విశ్వేశ్వరం సమానర్చ సామ్నం సర్వేశ్వరం ప్రభుమ్ ॥ ౭॥

శివలింగం సుసంస్థాప్య చకార విపులం తపః ।

శమ్భుముద్దిశ్య సుప్రీత్యా దేవానాం హితకామ్యయా ॥ ౮॥

మహాన్కాలో వ్యతీయాయ తపతస్తస్య వై మునే |
 శివపాదాముజ్జాసక్తమనసో ధైర్యశాలినః || ౯ ||
 అథ ప్రాదురభూచ్ఛముర్భర్వరం దాతుం తదర్షయే |
 స్వపదాసక్తమనసే దీనబన్ధుః సతాం గతిః || ౧౦ ||
 వరం బ్రూహీతి చోవాచ సుప్రసన్నో మహేశ్వరః |
 కశ్యపం మునిశార్దూలం స్వభక్తం భక్తవత్సలః || ౧౧ ||
 దృష్ట్వాథ తం మహేశానం స ప్రణమ్య కృతాజ్ఞులిః |
 తుష్టావ కశ్యపో హృష్టో దేవతాతః ప్రసన్నధీః || ౧౨ ||
 కశ్యప ఉవాచ |
 దేవదేవ మహేశాన శరణాగతవత్సల |
 సర్వేశ్వః పరమాత్మా త్వం ధ్యానగమ్యోఽద్యయోఽవ్యయః || ౧౩ ||
 బలనిగ్రహకర్తా త్వం మహేశ్వర సతాం గతిః |
 దీనబన్ధుర్దయాసిన్ధుర్భక్తరక్షణదక్షధీః || ౧౪ ||
 పతే సురాస్త్యదీయా హి త్వద్భక్తైశ్చ విశేషతః |
 దైత్యైః పరాజితాశ్చాథ పాహి తాన్ఢుఃఖితాన్ ప్రభో || ౧౫ ||
 అసమర్థో రమేశోఽపి దుఃఖదస్తే ముహుర్ముహుః |
 అతః సురా మచ్ఛరణా వేదయన్తోఽసుఖం చ తత్ || ౧౬ ||
 తదర్థం దేవదేవేశ దేవదుఃఖవినాశక |
 తత్సూరితుం తపోనిష్ఠాం ప్రసన్నార్థం తవాసదమ్ || ౧౭ ||
 శరణం తే ప్రపన్నోఽస్మి సర్వథాహం మహేశ్వర |
 కామం మే పూరయ స్వామిన్దేవదుఃఖం వినాశయ || ౧౮ ||
 పుత్రదుఃఖైశ్చ దేవేశ దుఃఖితోఽహం విశేషతః |
 సుఖినం కురు మామీశ సహాయస్త్యం దివోకసామ్ || ౧౯ ||
 భూత్వా మమ సుతో నాథ దేవా యజ్ఞాః పరాజితాః |
 దైత్యైర్మహాబలైః శమ్భో సురానన్దప్రదో భవ || ౨౦ ||
 సదైవాస్తు మహేశాన సర్వలేఖసహాయకః |
 యథా దైత్యకృతా బాధా న బాధేత సురాన్ప్రభో || ౨౧ ||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యుక్తస్య తు సర్వేశస్తథేతి ప్రోచ్య శక్కురః ।
 పశ్యతస్తస్య భగవాన్స్తత్ప్రవాన్తర్దధే హరః ॥ ౨౨॥
 కశ్యపోఽపి మహాహృష్టః స్వస్థానమగమద్ ద్రుతమ్ ।
 దేవేభ్యః కథయామాస సర్వవృత్తాన్తమాదరాత్ ॥ ౨౩॥
 తతః స శక్కురః శర్వః సత్యం కర్తుం స్వకం వచః ।
 సురభ్యాం కశ్యపాజ్జజ్ఞే ఏకాదశస్వరూపవాన్ ॥ ౨౪॥
 మహోత్సవస్తదాసీద్ వై సర్వం శివమయం త్వభూత్ ।
 ఆసన్వృష్టాః సురాశ్చాథ మునినా కశ్యపేన చ ॥ ౨౫॥
 కపాలీ పింగ్గలో భీమో విరూపాక్షో విలోహితః ।
 శాస్తాజపాదహిర్బుధ్స్యశ్శముఖశ్చణ్డో భవస్తథా ॥ ౨౬॥
 ఏకాదశైతే రుద్రాస్తు సురభీతనయాః స్మృతాః ।
 దేవకార్యార్థముత్పన్నాః శివరూపాః సుఖాస్పదమ్ ॥ ౨౭॥
 తే రుద్రాః కాశ్యపా వీరా మహాబలపరాక్రమాః ।
 దైత్యాన్ జఘ్నుశ్చ సఙ్గ్రామే దేవసాహాయ్యకారిణః ॥ ౨౮॥
 తద్రుద్రకృపయా దేవా దైత్యాన్ జిత్వా చ నిర్భయాః ।
 చక్రుః స్వరాజ్యం సర్వే తే శక్రాద్యాః స్వస్థమానసాః ॥ ౨౯॥
 అద్యాపి తే మహారుద్రాః సర్వే శివస్వరూపకాః ।
 దేవానాం రక్షణార్థాయ విరాజన్తే సదా దివి ॥ ౩౦॥
 ఐశాన్యాం పురి తే వాసం చక్రీరే భక్తవత్సలాః ।
 విరమన్తే సదా తత్ర నానాలీలావిశారదాః ॥ ౩౧॥
 తేషామనుచరా రుద్రాః కోటిశః పరికీర్తితాః ।
 సర్వత్ర సంస్థితాస్తత్ర త్రిలోకేష్వభిభాగశః ॥ ౩౨॥
 ఇతి తే వర్ణితాస్తాతావతారాః శక్కురస్య వై ।
 ఏకాదశమితా రుద్రాః సర్వలోకసుఖావహాః ॥ ౩౩॥
 ఇదమాఖ్యానమమలం సర్వపాపప్రణాశకమ్ ।
 ధన్యం యశస్యమాయుష్యం సర్వకామప్రదాయకమ్ ॥ ౩౪॥
 య ఇదం శృణుయాత్తాత శ్రావయేద్వై సమాహితః ।
 ఇహ సర్వసుఖం భుక్త్వా తతో ముక్తిం లభేత సః ॥ ౩౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం ఏకాదశావతారవర్ణనం
నామాష్టాదశోఽధ్యాయః ॥ 3.౧౮ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౧౯. ఏకోనవింశోఽధ్యాయః । దుర్వాసశ్చరితవర్ణనమ్ ।

నన్దిశ్వర ఉవాచ ।

అథాన్యచ్ఛరితం శమ్భోః శృణు స్త్రీత్యా మహామునే ।

యథా బభూవ దుర్వాసాః శంకరో ధర్మహేతవే ॥ ౧ ॥

బ్రహ్మపుత్రో బభూవాతితపస్వీ బ్రహ్మవిత్ప్రభుః ।

అనసూయాపతిర్థీమాన్బ్రహ్మజ్ఞాప్రతిపాలకః ॥ ౨ ॥

సునిర్దేశాద్ బ్రహ్మణో హి సస్త్రీకః పుత్రకామ్యయా ।

స త్ర్యక్షకులనామానం యయౌ చ తపసే గిరిమ్ ॥ 3 ॥

ప్రాణానాయమ్య విధివన్నిర్విన్యాతటిసీతటే ।

తపశ్చచార సుమహద్ అద్వన్ద్యోఽబ్ధశతం మునిః ॥ ౪ ॥

య ఏక ఈశ్వరః కశ్చిదవికారీ మహాప్రభుః ।

స మే పుత్రవరం దద్యాదితి నిశ్చితమానసః ॥ ౫ ॥

బహుకాలో వ్యతీయాయ తస్మిన్స్తపతి సత్తపః ।

ఆవిర్భూతావ తస్మాత్తు శుచిర్బాలా మహీయసీ ॥ ౬ ॥

తయాసన్నిఖిలా లోకా దగ్ధప్రాయా మునీశ్వరాః ।

తథా సురర్షయః సర్వే పీడితా వాసవాదయః ॥ ౭ ॥

అథ సర్వే వాసవాద్యా సురాశ్చ మునయో మునే ।

బ్రహ్మస్థానం యయుః శీఘ్రం తజ్జ్వాలాతిప్రపీడితాః ॥ ౮ ॥

నత్వా నుత్వా విధిం దేవాః తత్స్వదుఃఖం న్యవేదయన్ ।

బ్రహ్మ సహ సురైస్తాత విష్ణులోకం యయావరమ్ ॥ ౯ ॥

తత్ర గత్వా రమానాథం నత్వా నుత్వా విధిః సురైః ।
 స్వదుఃఖం తత్సమాచఖ్యౌ విష్ణవేఽనంతకం మునే ॥ ౧౦ ॥
 విష్ణుశ్చ విధినా దేవై రుద్రస్థానం యయా ద్రుతమ్ ।
 హరం ప్రణమ్య తత్రైత్య తుష్టావ పరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౧ ॥
 స్తుత్వా బహుతయా విష్ణుః స్వదుఃఖం చ న్యవేదయత్ ।
 శర్వం జ్వాలాసముద్భూతమత్రేశ్చ తపసః పరమ్ ॥ ౧౨ ॥
 అథ తత్ర సమేతాస్తు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ।
 మునే సమ్మన్తయాశ్చక్రరణ్యోఽన్యం జగతాం హితమ్ ॥ ౧౩ ॥
 తదా బ్రహ్మాదయో దేవాస్త్రయస్తే వరదర్షభాః ।
 జగ్ముస్తదాశ్రమం శీఘ్రం వరం దాతుం తదర్షయే ॥ ౧౪ ॥
 స్వచ్ఛిన్నాచ్ఛిన్నాతాన్తాన్స దృష్ట్వాత్రిరునిసత్తమః ।
 ప్రణనామ చ తుష్టావ వాగ్భిరీష్టాభిరాదరాత్ ॥ ౧౫ ॥
 తతః స విస్మితో విప్రస్తానువాచ కృతాఞ్జలిః ।
 బ్రహ్మపుత్రో వినీతాత్మా బ్రహ్మవిష్ణుహరాభిధాన్ ॥ ౧౬ ॥
 అతిరువాచ ।
 హే బ్రహ్మన్ హే హరే రుద్ర పూజ్యాస్త్రిజగతాం మతాః ।
 ప్రభవశ్చేశ్వరాః సృష్టిరక్షాసంహారకారకాః ॥ ౧౭ ॥
 ఏక ఏవ మయా ధ్యాత ఈశ్వరః పుత్రహేతవే ।
 యః కశ్చిదీశ్వరః ఖ్యాతో జగతాం స్వప్తీయా సహ ॥ ౧౮ ॥
 యూయం త్రయస్సురాః కస్మాదాగతా వరదర్షభాః ।
 ఏతన్నే సంశయం ఛిత్వా తతో దత్తేప్పితం వరమ్ ॥ ౧౯ ॥
 ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్య ప్రత్యూచుస్తే సురాస్త్రయః ।
 యాదృక్కృతస్తే సజ్కల్పన్తైవాభూన్మునీశ్వర ॥ ౨౦ ॥
 వయం త్రయో భవేశానాః సమానా వరదర్షభాః ।
 ఆస్మదంశభవాస్తస్మాద్భవిష్యన్తి సుతాస్త్రయః ॥ ౨౧ ॥
 విదితా భువనే సర్వే పిత్రోః కీర్తివివర్ధనాః ।
 ఇత్యుక్త్వా త్రయో దేవాః స్వధామాని యయుర్ముదా ॥ ౨౨ ॥

వరం లభ్యా మునిః సోఽథ జగమ స్వాశ్రమం ముదా ।
 యుతోఽనుసూయయా ప్రీతో బ్రహ్మానన్దప్రదో మునే ॥ ౨౩॥
 అథ బ్రహ్మ హరిః శమ్భురవతేరుః స్త్రియాం తతః ।
 పుత్రరూపైః ప్రసన్నాస్తే నానాశీలాప్రకాశకాః ॥ ౨౪॥
 విధేరంశాద్విధురజ్ఞేఽనుసూయాయాం మునీశ్వరాత్ ।
 ఆవిర్భూభూవోదధితః క్షిప్తో దేవైః స ఏవ హి ॥ ౨౫॥
 విష్ణోరంశాత్ స్త్రియాం తస్యామత్రేర్దత్తో వ్యజాయత ।
 సంన్యాసపద్ధతిర్యేన వర్ధితా పరమా మునే ॥ ౨౬॥
 దుర్వాసా మునిశార్దూలః శివాంశాన్మునిసత్తమ ।
 జజ్ఞే తస్యాం స్త్రియామత్రేర్వరధర్మప్రవర్తకః ॥ ౨౭॥
 భూత్వా రుద్రశ్చ దుర్వాసా బ్రహ్మతేజోవివర్ధనః ।
 చక్రే ధర్మపరీక్షాం చ బహూనాం స దయాపరః ॥ ౨౮॥
 సూర్యవంశే సముత్పన్నో యోఽమృరీషో నృషోఽభవత్ ।
 తత్పరీక్షామకార్షీత్స తాం శృణు త్వం మునీశ్వర ॥ ౨౯॥
 సోఽమృరీషో నృపవరః సప్తదీపరసాపతిః ।
 నియమం హి చకారాసావేకాదశ్యాం వ్రతే దృఢమ్ ॥ ౩౦॥
 ఏకాదశ్యా వ్రతం కృత్వా ద్వాదశ్యాం చైవ పారణామ్ ।
 కరిష్యామీతి సుదృఢసంకల్పస్తు నరాధిపః ॥ ౩౧॥
 జ్ఞాత్వా తన్నియమం తస్య దుర్వాసా మునిసత్తమః ।
 తదన్వికం గతః శిష్యైర్బహుభిః శంకరాంశజః ॥ ౩౨॥
 పారణే ద్వాదశీం స్వల్పాం జ్ఞాత్వా యావత్స భోజనమ్ ।
 కర్తుం వ్యవసితస్తావదాగతం స న్యమస్త్రయత్ ॥ ౩౩॥
 తతః స్నానార్థమగమద్దుర్వాసాః శిష్యసంయుతః ।
 విలమ్బం కృతవాంస్తత్ర పరీక్షార్థం మునిర్బహు ॥ ౩౪॥
 ధర్మవిఘ్నం తదా జ్ఞాత్వా స నృపః శాస్త్రశాసనాత్ ।
 జలం ప్రాశ్యాస్థితస్తత్ర తదాగమనకాఙ్క్షయా ॥ ౩౫॥
 ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర దుర్వాసా మునిరాగతః ।

కృతాశనం నృపం జ్ఞాత్వా పరీక్షార్థం ధృతాకృతిః ॥ 3౬॥

చుక్రోధాతి నృపే తస్మిన్నపరీక్షార్థం వృషస్య సః ।

ప్రోవాచ వచనం తూగ్రం స మునిః శక్కురాంశజః ॥ 3౭॥

దుర్వాసా ఉవాచ ।

మాం నిమన్త్య నృపాభోజ్య జలం పీతం త్వయాధమ ।

దర్శయామి ఫలం తస్య దుష్టదణ్డధరో హ్యహమ్ ॥ 3౮॥

ఇత్యుక్త్వా క్రోధతామ్రాక్షో నృపం దగ్ధుం సముద్యతః ।

సముత్తస్థౌ ద్రుతం చక్రం తత్థనం రక్షార్థమైశ్వరమ్ ॥ 3౯॥

ప్రజజ్ఞావలాతి తం చక్రం మునిం దగ్ధుం సుదర్శనమ్ ।

శివరూపం తమజ్ఞాత్వా శివమాయావిమోహితమ్ ॥ ౪౦॥

ఏతస్మిన్నంతరే వ్యోమవాణ్యువాచాశరీరిణీ ।

అమ్భరీషం మహాత్మానం బ్రహ్మభక్తం చ వైష్ణవమ్ ॥ ౪౧॥

వ్యోమవాణ్యువాచ ।

సుదర్శనమిదం చక్రం హరయే శమ్భునార్పితమ్ ।

శాన్తం కురు ప్రజ్వలితమద్య దుర్వాససే నృప ॥ ౪౨॥

దుర్వాసాయం శివః సాక్షాత్స చక్రం హరయేఽర్పితమ్ ।

ఏవం సాధారణమునిం న జానీహి నృపోత్తమ ॥ ౪౩॥

తవ ధర్మపరీక్షార్థమాగతోఽయం మునీశ్వరః ।

శరణం యాహి తస్యాశు భవిష్యత్యన్యథా లయః ॥ ౪౪॥

ననీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా చ నభోవాణీ విరరామ మునీశ్వర ।

అస్తాపీతృ హరాంశం తమమ్భరీషోఽపి చాదరాత్ ॥ ౪౫॥

అమ్భరీష ఉవాచ ।

యద్యస్తి దత్తమిష్టం చ స్వధర్మో వా స్వనుష్ఠితః ।

కులం నో విప్రదైవం చేద్ధరేరస్త్రం ప్రశామ్యతు ॥ ౪౬॥

యది నో భగవాన్ప్రితో మద్భక్తో భక్తవత్సలః ।

సుదర్శనమిదం చాస్త్రం ప్రశామ్యతు విశేషతః ॥ ౪౭॥

ననీశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి స్తువతి రుద్రాగ్రే శైవం చక్రం సుదర్శనమ్ ।
 అశామ్యత్సర్వథా జ్ఞాత్వా తం శివాంశం సులబ్ధిః ॥ ౪౮॥
 అథామ్బరీషః స నృపః ప్రణనామ చ తం మునిమ్ ।
 శివావతారం సంజ్ఞాయ స్వపరీక్షార్థమాగతమ్ ॥ ౪౯॥
 సుప్రసన్నో బభూవాథ స మునిః శక్కురాంశజః ।
 భుక్త్వా తస్మై వరం దత్త్వా స్వాభీష్టం స్వాలయం యయా ॥ ౫౦॥
 అమ్బరీషపరీక్షాయాం దుర్వాసశ్చరీతం మునే ।
 ప్రోక్తామన్యచ్ఛరీత్రం త్వం శ్శృణు తస్య మునీశ్వర ॥ ౫౧॥
 పునర్దాశరథేశ్చక్రే పరీక్షాం నియమేన వై ।
 మునిరూపేణ కాలేన యః కృతో నియమో మునే ॥ ౫౨॥
 తదైవ మునినా తేన సౌమిత్రిః ప్రేషితో హరాత్ ।
 తం తత్యాజ ద్రుతం రామో బన్ధుం పణవశాన్మునే ॥ ౫౩॥
 సా కథా విదితా లోకే మునిభిర్బహుధోదితా ।
 నాతో మే విస్తరాతోక్తౌక్తా జ్ఞాతా యత్సర్వథా బుధైః ॥ ౫౪॥
 నియమం సుదృఢం దృష్ట్వా సుప్రసన్నోఽభవన్మునిః ।
 దుర్వాసాః సప్రసన్నాత్మా వరం తస్మై ప్రదత్తవాన్ ॥ ౫౫॥
 శ్రీకృష్ణనియమస్యాపి పరీక్షాం స చకార హా ।
 తాం శ్శృణు త్వం మునిశ్రేష్ఠ కథయామి కథాం చ తామ్ ॥ ౫౬॥
 బ్రహ్మప్రార్థనయా విష్ణుర్వసుదేవసుతోఽభవత్ ।
 ధరాభారావతారార్థం సాధూనాం రక్షణాయ చ ॥ ౫౭॥
 హత్వా దుష్టాన్మహాపాపాన్ బ్రహ్మద్రిహకరాన్ఫలాన్ ।
 రరక్ష నిఖిలాన్సాధూనాన్బ్రహ్మణాన్కృష్ణనామభాక్ ॥ ౫౮॥
 బ్రహ్మభక్తిం చకారాతి స కృష్ణో వసుదేవజః ।
 నిత్యం హి భోజయామాస సురసానాన్బ్రహ్మణాన్బహూన్ ॥ ౫౯॥
 బ్రహ్మభక్తో విశేషేణ కృష్ణశ్చేతి ప్రథామగాత్ ।
 సన్దృష్టుకామః స మునిః కృష్ణాన్తికమగాన్మునే ॥ ౬౦॥
 రుక్మిణీసహితం కృష్ణం సన్నం కృత్వా రథే స్వయమ్ ।
 సంయోజ్య సంస్థితో వాహం సుప్రసన్న ఉవాహ తమ్ ॥ ౬౧॥

మునీ రథాత్సముత్తీర్య దృష్ట్వా తాం దృఢతాం పరామ్ ।
తస్మై భూత్వా సుప్రసన్నో వజ్రాఙ్గత్వవరం దదౌ ॥ ౬౨॥

ద్యుసద్ద్యాయమేకదా స్నానం కుర్వన్నగో బభూవ హా ।
లజ్జతోఽభూన్మునిశ్రేష్ఠో దుర్వాసాః కౌతుకీ మునే ॥ ౬౩॥

తజ్జాత్వా ద్రౌపదీ స్నానం కుర్వతీ తత్ర చాదరాత్ ।
తల్లజ్జాం ఛాదయామాస భిన్నస్వాఙ్చులదానతః ॥ ౬౪॥

తదాదాయ ప్రవాహేనాగతం స్వనికటం మునిః ।
తేనాచ్ఛాద్య స్వగుహ్యం చ తస్యై తుష్టో బభూవ సః ॥ ౬౫॥

ద్రౌపద్యై చ వరం ప్రాదాత్తదఙ్చులవివర్ధనమ్ ।
పాణ్డవాన్సుఖినశ్చక్రే ద్రౌపదీ తద్వరాత్పునః ॥ ౬౬॥

హంసడిమ్భా నృపౌ కౌచిత్స్వావమానకరౌ ఖలౌ ।
దత్త్వా నిదేశం చ హరేర్నాశయామాస స ప్రభుః ॥ ౬౭॥

బ్రహ్మతేజో విశేషేణ స్థాపయామాస భూతలే ।
సంన్యాసపద్ధతిం చైవ యథాశాస్త్రవిధిక్రమమ్ ॥ ౬౮॥

బహూనుద్ధారయామాస సూపదేశం విబోధ్య చ ।
జ్ఞానం దత్త్వా విశేషేణ బహూన్ముక్తాంశ్చకార సః ॥ ౬౯॥

ఇత్థం చక్రే స దుర్వాసా విచిత్రం చరితం బహు ।
ధన్యం యశస్యమాయుష్యం శృణ్వతః సర్వకామదమ్ ॥ ౭౦॥

య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యై దుర్వాసశ్చరితం ముదా ।
శ్రావయేద్వా పరాన్ యశ్చ స సుఖీహ పరత్ర చ ॥ ౭౧॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం దుర్వాసశ్చరితవర్ణనం
నామైకోనవింశోఽధ్యాయః ॥ ౩.౧౯॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౦. వింశోఽధ్యాయః । హనుమదవతారచరిత్రవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

అతః పరం శృణు ప్రీత్యా హనుమచ్ఛరీతం మునే ।

యథా వకారాశు హరో లీలాస్తద్రూపతో వరాః ॥ ౧॥

చకార సుహితం ప్రీత్యా రామస్య పరమేశ్వరః ।

తత్సర్వం చరీతం విప్ర శృణు సర్వసుఖావహమ్ ॥ ౨॥

ఏకస్మిన్సమయే శమ్భురద్భుతోతికరః ప్రభుః ।

దదర్శ మోహినీరూపం విష్ణోః స హి వసేద్గుణః ॥ ౩॥

చక్రే స్వం క్షుభితం శమ్భుః కామబాణహతో యథా ।

స్వం వీర్యం పాతయామాస రామకార్యార్థమీశ్వరః ॥ ౪॥

తద్వీర్యం స్థాపయామాసుః పత్రే సప్తర్షయశ్చ తే ।

ప్రేరితౌ మనసా తేన రామకార్యార్థమాదరాత్ ॥ ౫॥

తైర్గౌతమసుతాయాం తద్వీర్యం శమ్భోర్మహర్షిభిః ।

కర్ణద్వారా తథాఙ్గాన్యాం రామకార్యార్థమాహితమ్ ॥ ౬॥

తతశ్చ సమయే తస్మాద్ధనూమానితి నామభాక్ ।

శమ్భురజ్జే కపితనుర్మహాబలపరాక్రమః ॥ ౭॥

హనూమాన్స కపీశానః శిశురేవ మహాబలః ।

రవిబిమ్బం బభక్షాశు ఙ్గాత్వా లఘుఫలం ప్రగే ॥ ౮॥

దేవప్రార్థనయా తం సోఽత్యజ్ఙాత్వా మహాబలమ్ ।

శివావతారం చ ప్రాప వరాన్దత్తాన్ సురర్షభిః ॥ ౯॥

స్వజనన్యన్తికం ప్రాగాదథ సోఽతిప్రహర్షితః ।

హనూమాన్సర్వమాచఖ్యౌ తస్యై తద్ వృత్తమాదరాత్ ॥ ౧౦॥

తదాఙ్గాయా తతో ధీరః సర్వవిద్యామయత్నతః ।

సూర్యాత్పపార స కపిర్గత్వా నిత్యం తదన్తికమ్ ॥ ౧౧॥

సూర్యాఙ్గాయా తదంశత్య సుగ్రీవస్యాన్తికం యయౌ ।

మాతురాఙ్గామనుప్రాప్య రుద్రాంశః కపిసత్తమః ॥ ౧౨॥

జ్యేష్ఠభ్రాత్రా వాలినా హి స్వస్త్రీభోక్తౌ తిరస్కృతః ।

ఋష్యమూకగిరౌ తేన న్యవసత్స హనూమతా ॥ ౧౩॥

తతోఽభూత్స సుకణ్ఠస్య మస్త్రీ కపివరః సుధీః ।
సర్వథా సుహితం చక్రే సుగ్రీవస్య హరాంశజః ॥ ౧౪॥

తత్రాగతేన సభ్రాత్రా హృతభార్యేణ దుఃఖినా ।
కారయామాస రామేణ తస్య సఖ్యం సుఖావహమ్ ॥ ౧౫॥

ఘాతయామాస రామశ్చ వాలినం కపికుఙ్కరమ్ ।
భ్రాతృపత్న్యాశ్చ భోక్తారం పాపినం వీరమానినమ్ ॥ ౧౬॥

తతో రామాఙ్ఞయా తాత హనూమాన్వానరేశ్వరః ।
స సీతాన్వేషణం చక్రే బహుభిర్వానరైః సుధీః ॥ ౧౭॥

ఙ్ఞాత్వా లఙ్కాగతాం సీతాం గతస్తత్ర కపీశ్వరః ।
ద్రుతముల్లఙ్ఘ్య సిన్ధుం తమనిస్తీర్యం పరైః స వై ॥ ౧౮॥

చక్రేఽదుభ్రతచరిత్రం స తత్ర విక్రమసంయుతమ్ ।
అభిఙ్ఞానం దదౌ ప్రీత్యా సీతాయై స్వప్రభోర్వరమ్ ॥ ౧౯॥

సీతాశోకం జహారాశు స వీరః కపినాయకః ।
శ్రావయిత్వా రామవృత్తం తత్ప్రాణావనకారకమ్ ॥ ౨౦॥

తదభిఙ్ఞానమాదాయ నివృత్తో రామసన్నిధిమ్ ।
రావణారామమాహత్య జఘాన బహురాక్షసాన్ ॥ ౨౧॥

తదైవ రావణసుతం హత్వా సబహురాక్షసమ్ ।
స మహోపద్రవం చక్రే మహోత్తిస్తత్ర నిర్భయః ॥ ౨౨॥

యదా దగ్ధో రావణేనావగుణ్య వసనాని చ ।
తైలాభ్యక్తాని సుదృఢం మహాబలవతా మునే ॥ ౨౩॥

ఉత్ప్లుతోత్ప్లుత్య చ తదా మహాదేవాంశజః కపిః ।
దదాహ లఙ్కాం నిఖిలాం కృత్వా వ్యాజం తమేవ హి ॥ ౨౪॥

దగ్ధ్వా లఙ్కాం వఙ్ఘ్చయిత్వా విభీషణగృహం తతః ।
అపతద్వారిధౌ వీరస్తతః స కపికుఙ్కరః ॥ ౨౫॥

స్వపుచ్చం తత్ర నిర్వాప్య ప్రాప తస్య పరస్తటమ్ ।
అఖిన్నః స యయౌ రామసన్నిధిం గిరిశాంశజః ॥ ౨౬॥

అవిలమ్బేన సుజవో హనూమాన్ కపిసత్తమః ।
 రామోపకణ్ణమాగత్య దదౌ సీతాశిరోమణిమ్ ॥ ౨౭॥
 తతస్తదాజ్ఞయా వీరః సిన్ధౌ నేతుమబన్ధయత్ ।
 వానరైః స సమాసీయ బహూన్ గిరివరాన్ బలీ ॥ ౨౮॥
 గత్వా తత్ర తతో రామస్తర్తుకామో యథా తతః ।
 శివలింగం సమానర్చ ప్రతిష్ఠాప్య జయేప్పయాయా ॥ ౨౯॥
 తద్వరాత్స జయం ప్రాప్య వరం తీర్త్వోదధిం తతః ।
 లక్ష్మణమావృత్య కపిభీ రణం చక్రే స రాక్షసైః ॥ ౩౦॥
 జఘానాథాసురాన్సీవో రామసైన్యం రరక్ష సః ।
 శక్తిక్షతం లక్ష్మణం చ సజ్జీవిన్యా హ్యజీవయత్ ॥ ౩౧॥
 సర్వథా సుఖినం చక్రే సరామం లక్ష్మణం హి సః ।
 సర్వసైన్యం రరక్షాసౌ మహాదేవాత్మజః ప్రభుః ॥ ౩౨॥
 రావణం పరివారాఢ్యం నాశయామాస విశ్రమః ।
 సుఖీచకార దేవాన్స మహాబలగ్రహః కపిః ॥ ౩౩॥
 మహీరావణసంజ్ఞం స హత్వా రామం సలక్ష్మణమ్ ।
 తత్థానాదానయామాస స్వస్థానం పరిపాల్య చ ॥ ౩౪॥
 రామకార్యం చకారాశు సర్వథా కపిపుజ్గవః ।
 అసురాన్నమయామాస నానాలీలాం చకార చ ॥ ౩౫॥
 స్థాపయామాస భూలోకే రామభక్తిం కపీశ్వరః ।
 స్వయం భక్తవరో భూత్వా సీతారామసుఖప్రదః ॥ ౩౬॥
 లక్ష్మణప్రాణదాతా చ సర్వదేవమదాపహః ।
 రుద్రావతారో భగవాన్సక్తోద్ధారకరః స వై ॥ ౩౭॥
 హనుమాన్స మహావీరో రామకార్యకరః సదా ।
 రామదూతాభిధో లోకే దైత్యఘ్నో భక్తవత్సలః ॥ ౩౮॥
 ఇతి తే కథితం తాత హనుమచ్ఛరితం వరమ్ ।
 ధన్యం యశస్యమాయుష్యం సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౩౯॥
 య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వా సమాహితః ।
 స భుక్త్వేహాఖిలాన్కామాన్ అన్తే మోక్షం లభేత్పరమ్ ॥ ౪౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం హనుమదవతారచరిత్రవర్ణనం
నామ వింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౨౦॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౧. ఏకవింశోఽధ్యాయః । మహేశావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

అథ ప్రీత్యా శ్శృణు మునేఽవతారం పరమం ప్రభోః ।

శంకరస్యాత్మభూపుత్ర శ్శృణ్వతాం సర్వకామదమ్ ॥ ౧॥

ఏకదా మునిశార్దూల గిరిజాశంకరాపుభౌ ।

విహర్తుకామౌ సజ్ఞాతౌ స్వేచ్ఛయా పరమేశ్వరౌ ॥ ౨॥

భైరవం ద్వారపాలం చ కృత్వాభ్యస్తరమాగతో ।

నానాసఖిగణైః ప్రీత్యా నేవితౌ నరశిలితౌ ॥ 3॥

చిరం విహృత్య తత్ర ద్వా స్వతన్త్రౌ పరమేశ్వరౌ ।

బభూవతుః ప్రసన్నౌ తౌ నానాలీలకరౌ మునే ॥ ౪॥

అథోన్మత్తాకృతిర్దేవీ స్వతన్త్రా లీలయా శివా ।

ఆగతా ద్వారి తద్రూపా ప్రభోరాజ్ఞామవాప సా ॥ ౫॥

తాం దేవీం భైరవః సోఽథ నారీదృష్ట్యా విలోక్య చ ।

నిషిషేధ బహిర్గన్తుం తద్రూపేణ విమోహితః ॥ ౬॥

నారీదృష్ట్యా సుదృష్టా సా భైరవేణ యదా మునే ।

క్రుద్ధాభవచ్ఛివా దేవీ తం శశాప తదాఽమ్బికా ॥ ౭॥

శివోవాచ ।

నారీదృష్ట్యా పశ్యసి త్వం యతో మాం పురుషాధమ ।

అతో భవ ధరాయాం హి మానుషస్త్వం చ భైరవ ॥ ౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యం యదాభవచ్ఛ్రో భైరవః శివయా మునే ।

హాహాకారో మహానాసీద్దుఃఖమాప స లీలయా || ౯ ||

తతశ్చ శఙ్కరః శీఘ్రం తమాగత్య మునీశ్వర |
ఆశ్వాసయద్భైరవం హి నానానునయకోవిదః || ౧౦ ||

తచ్ఛాపాద్భైరవః సోఽథ ఊతావవతరన్మనే |
మనుష్యయోన్యాం వైతాలసంజ్ఞకః శఙ్కకరేచ్ఛయా || ౧౧ ||

తత్స్నేహతః శివః సోఽపి ఊతావవతరద్విభుః |
శివయా సహ సల్లీలో లౌకికీం గతిమాశ్రితః || ౧౨ ||

మహేశాహ్వాః శివశ్చాసీచ్ఛారదా గిరిజా మునే |
సులీలాం చక్రతుః ప్రీత్యా నానాలీలావిశారదౌ || ౧౩ ||

ఇతి తే కథితం తాత మహేశచరితం వరమ్ |
ధన్యం యశస్యమాయుష్యం సర్వకామఫలప్రదమ్ || ౧౪ ||

య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వా సమాహితః |
స భుక్త్యేహాఖిలానోభగానస్తే మోక్షమవాప్నుయాత్ || ౧౫ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం మహేశావతారవర్ణనం
నామైకవింశోఽధ్యాయః || 3.౨౧ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశఙ్కరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౨. ద్వావింశోఽధ్యాయః | విష్ణుపద్రవవృషావతారవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

శృణు బ్రహ్మసుత ప్రాజ్ఞ వృషేశాఖ్యం మునీశ్వర |
శివావతారం సల్లీలం హరిగర్వహరం వరమ్ || ౧ ||

పురా దేవాసురాః సర్వే జరామృత్యుభయార్ధితాః |
పరస్పరం చ సన్ధాయ రత్నాన్యాదితనవోఽభవన్ || ౨ ||

తతః సురాసురాః సర్వే క్షీరోదం సాగరోత్తమమ్ |
ఉద్యతా మథితుం తం చ బభూవుర్మునినన్దన || ౩ ||

ఆసన్ శుచిస్మితాః సర్వే కేనేదం మన్థనం భవేత్ |
 స్వకార్యసిద్ధయే తస్య బ్రహ్మన్నితి సురాసురాః || ౪ ||
 తదా నభోగతా వాణీ మేఘగమ్భిరనిఃస్వనా |
 ఉవాచ దేవానైత్యాంశ్చశ్వాసయస్త్రీశ్వరాజ్జయీ || ౫ ||
 నభోవాణ్యువాచ |
 హే దేవా అసురాశ్చైవ మన్థధ్వం క్షీరసాగరమ్ |
 భవతాం బలబుద్ధిర్భిషిష్యతి న సంశయః || ౬ ||
 మన్దరం వైవ మన్థానం రజ్జం కురుత వాసుకిమ్ |
 మిథః సర్వే మిలిత్వా తు మన్థనం కురుతాదరాత్ || ౭ ||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |
 నభోగతాం తదా వాణీం నిశమ్యాథ సురాసురాః |
 ఉద్యోగం చక్రీరే సర్వే తత్కర్తుం మునిసత్తమ || ౮ ||
 సుస్థాయాఖిలాస్తే వై మన్దరం పర్వతోత్తమమ్ |
 కనకాభం చ సరలం నానాశోభార్చితం యయుః || ౯ ||
 సుప్రసాద్య గిరీశం తం తదాజ్ఞప్తాః సురాసురాః |
 బలాదుత్పాటయామాసురే తుకామాః పయోఽర్ణవమ్ || ౧౦ ||
 భుజైరుత్పాట్య తే సర్వే జగ్ముః క్షీరార్ణవం మునే |
 అశక్తా అభవంస్తత్ర తమానేతుం హతౌజసః || ౧౧ ||
 తద్భుజైః స పరిభ్రష్టః పతితో మన్దరో గిరిః |
 సహసాతిగురుః సద్యో దేవదైత్యోపరి ధ్రువమ్ || ౧౨ ||
 ఏవం భగ్నోద్యమా భగ్నాః సమృభూవుః సురాసురాః |
 చేతనాః ప్రాప్య చ తతస్తుష్టువుర్ణగదీశ్వరమ్ || ౧౩ ||
 తదిచ్చయోద్యతాః సర్వే పునరుత్థాప్య తం గిరిమ్ |
 నిచిక్షిపుర్ణలే నీత్వా క్షీరోదస్యోత్తరే తటే || ౧౪ ||
 తతః సురాసురగణా రజ్జం కృత్వా చ వాసుకిమ్ |
 రత్నాన్యాదాతుకామాస్తే మమన్థః క్షీరసాగరమ్ || ౧౫ ||
 క్షీరోదే మథ్యమానే తు శ్రీః స్వర్లోకమహేశ్వరీ |
 సముద్భూతా సముద్రాచ్చ భృగుపుత్రీ హరిప్రియా || ౧౬ ||

ధన్వంతరిః శశాంకశ్చ పారిజాతో మహాద్రుమః ।
 ఉచ్చైఃశ్రవాశ్చ తురగో గజ ఐరావతస్తథా ॥ ౧౭॥
 సురా హరిధనుః శఙ్ఖో గావః కామదుఘాస్తతః ।
 కౌస్తుభాఖ్యో మణిశ్చైవ తథా పీయూషమేవ చ ॥ ౧౮॥
 పునశ్చ మథ్యమానే తు కాలకూటం మహావిషమ్ ।
 యుగాంతానలభం జాతం సురాసురభయావహమ్ ॥ ౧౯॥
 పీయూషజన్మకాలే తు బిన్దవో యే బహిర్గతాః ।
 తేభ్యః కాంతాః సముద్భూతా బహ్వయో హ్యద్భుతదర్శనాః ॥ ౨౦॥
 శరత్పూర్వేస్తువదనాస్తడిత్సూర్యానలప్రభాః ।
 హారకేయూరకటకైర్దివ్యరత్నైరలంకృతాః ॥ ౨౧॥
 లావణ్యామృతతోయేన తాః సింఘన్త్యో దిశో దశ ।
 జగదున్మాదయన్త్యైవ భ్రూభక్తౌయతవీక్షణాః ॥ ౨౨॥
 కోటిశస్తాః సముత్పన్నాస్త్యమృతాత్కామనిస్సృతాః ।
 తతోఽమృతం సముత్పన్నం జరామృత్యునివారణమ్ ॥ ౨౩॥
 లక్ష్మీం శఙ్ఖం కౌస్తుభం చ ఖడ్గం జగ్రాహ కేశవః ।
 జగ్రాహార్కో హయం దివ్యముచ్చైఃశ్రవసమాదరాత్ ॥ ౨౪॥
 పారిజాతం తరువరమైరావతమిభేశ్వరమ్ ।
 శచీపతిశ్చ జగ్రాహ నిర్జరేశో మహాదరాత్ ॥ ౨౫॥
 కాలకూటం శశాంకం చ దేవత్రాణాయ శంకరః ।
 స్వకణ్ఠే ధృతవాన్ శముఖః స్వేచ్ఛయా భక్తవత్సలః ॥ ౨౬॥
 దైత్యాః సురాఖ్యాం రమణీమీశ్వరాజవిమోహితాః ।
 జగృహుః సకలా వ్యాస సర్వే ధన్వంతరిం జనాః ॥ ౨౭॥
 జగృహుర్మునయః సర్వే కామధేనుం మునీశ్వరాః ।
 సామాన్యతస్త్రియస్తాశ్చ స్థితా ఆసన్విమోహికాః ॥ ౨౮॥
 అమృతార్థం మహాయుధం సమృభూవ జయైషిణామ్ ।
 సురాణామసురాణాం చ మిథః సజ్జుభవేతసామ్ ॥ ౨౯॥
 హృతం సోమం చ దైతేయైర్బలాద్దేవాన్విజిత్య చ ।

బలిప్రభృతిభిర్వాస యుగాంతాగ్న్యర్కసుప్రభైః ॥ 30॥

దేవాః శక్కురమాపన్నా విహ్వలాః శివమాయయా ।

సర్వే శక్రాదయస్తాత దైతేయైరర్థితా బలాత్ ॥ 30॥

తతస్తదమృతం యత్పాత్త్రిస్వరూపేణ మాయయా ।

శివాజ్ఞయా రమేశేన దైత్యేభ్యశ్చ హృతం మునే ॥ 31॥

అపాయయత్సురాంస్తాంశ్చ మోహినీ స్త్రీస్వరూపధృక్ ।

మోహయిత్వాసురాన్సర్వాన్దరిర్మాయావినాం వరః ॥ 33॥

గత్వా నికటమేతస్యాః ఊచిరే దైత్యపుంజవాః ।

పాయయస్య సుధామేతాం మాభూద్భేదోఽత్ర పక్ష్కిషు ॥ 34॥

ఏతదుక్త్వా దదుస్తన్త్రి విష్ణవే ఛలరూపిణే ।

తే దైత్యా దానవాః సర్వే శివమాయావిమోహితాః ॥ 35॥

ఏతస్మిన్నస్తరే దృష్ట్వా స్త్రియో దానవపుంజవాః ।

అనయన్నమృతోద్భూతా యథాస్థానం యథాసుఖమ్ ॥ 36॥

తాసాం పురాణీ దివ్యాని స్వర్గాచ్ఛతగుణాన్యపి ।

ఘోరైర్యన్త్రైః సుగుప్తాని మయమాయాకృతాని చ ॥ 37॥

సురక్షితాని సర్వాణి కృత్వా యుద్ధాయ నిర్యయుః ।

అస్పృష్టవక్షసో దైత్యాః కృత్వా సమయమేవ హి ॥ 38॥

న స్పృశామః స్త్రియశ్చేమా యది దేవైర్వినిర్జితాః ।

ఇత్యుక్త్వా తే మహావీరా దైత్యాః సర్వే యుయుత్సవః ॥ 39॥

సింహనాదం తతశ్చక్రుః శఙ్ఖాన్దధ్ముః పృథకృపృథక్ ।

పూరయన్త ఇవాకాశం తర్పయన్తో బలాహకాన్ ॥ 40॥

యుద్ధం బభూవ దేవానామసురైః సహ భీకరమ్ ।

దేవాసురాఖ్యమతులం ప్రసిద్ధం భువనత్రయే ॥ 41॥

జయం ప్రాపుః సురాః సర్వే విష్ణునా పరిరక్షితాః ।

దైత్యాః పలాయితాస్తత్ర హతాః సామరవిష్ణునా ॥ 42॥

దైత్యాః సమ్మోహితా దేవైర్విష్ణునా చ మహాత్మనా ।

హతావశిష్టాః పాతాలం వివిశుర్వివరాణి చ ॥ 43॥

అనువవ్రాజ తాన్విష్ణుశ్చక్రపాణిర్మహాబలః ।
 పాతాలం పరమం గత్వా సంస్థితాస్థితభీతవత్ ॥ ౪౪॥
 ఏతస్మిన్నంతరే విష్ణుర్దదర్శామృతసమ్భవాః ।
 కాన్తాః పూర్ణేన్ద్రవదనా దివ్యలావణ్యగర్వితాః ॥ ౪౫॥
 సమ్మోహితః కామబాణైర్లేభే తత్రైవ నిర్వృతిమ్ ।
 తాభిశ్చ వరనారీభిః క్రీడమానో బభూవ హ ॥ ౪౬॥
 తాభ్యః పుత్రానజనయద్విష్ణుర్వరపరాక్రమాన్ ।
 మహీం సర్వాం కమ్పయన్తో నానాయుధవిశారదాన్ ॥ ౪౭॥
 తతో వై హరిపుత్రాస్తే మహాబలపరాక్రమాః ।
 మహోపద్రవమాచేరుః స్వర్గే భువి చ దుఃఖదమ్ ॥ ౪౮॥
 లోకోపద్రవమాలక్ష్య నిర్జరా మునయోఽథ వై ।
 చక్రర్నివేదననం తేషాం బ్రహ్మణే ప్రణిపత్య చ ॥ ౪౯॥
 తచ్చుత్వాదాయ తాన్బృహ్మ యయౌ కైలాసపర్వతమ్ ।
 తత్ర దృష్ట్వా శివం దేవం ప్రణనామ పునః పునః ॥ ౫౦॥
 తుష్టావ వివిధైః స్తోత్రైర్నతస్కన్ధః కృతాఙ్గాలిః ।
 జయ దేవ మహాదేవ సర్వస్వామిన్నితి బ్రువన్ ॥ ౫౧॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 దేవదేవ మహాదేవ లోకాన్ రక్షాఖిలాన్పుభో ।
 ఉపద్రుతాన్విష్ణుపుత్రైః పాతాలస్థైర్వికారిభిః ॥ ౫౨॥
 నారీష్యమృతభూతాసు సంసక్తాత్మా హరిర్విభో ।
 పాతాలే తిష్ఠతీదాసీం రమతే హి వికారవాన్ ॥ ౫౩॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్థం బహుస్తుతః శమ్భుర్బృహ్మణా సర్షినిర్జరైః ।
 లోకసంరక్షణార్థాయ విష్ణోరానయనాయ చ ॥ ౫౪॥
 తతః స భగవాన్ శమ్భుః కృపాసిన్ధుర్మహేశ్వరః ।
 తదుపద్రవమాఙ్గాయ వృషరూపో బభూవ హ ॥ ౫౫॥
 ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం విష్ణూపద్రవవృషావతారవర్ణనం
 నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౨౨॥

విష్ణుం క్రోధాకులం మూఢమజానంతం నిజం హరిమ్ || ౧౧||

తతః స శిథిలాత్మా హి వ్యధితాఙ్గో బభూవ హ |

తత్ప్రహారమసహ్యశు హరిర్మాయావిమోహితః || ౧౨||

గతగర్వో హరిశ్చైవ విచేతా గతచేతనః |

జ్ఞాతవాన్ పరమేశానం విహరంతం వృషాత్మనా || ౧౩||

అథ విజ్ఞాయ గౌరీశమాగతం వృషరూపతః |

ప్రాహ గమ్భీరయా వాచా నతస్కంధః కృతాఙ్గులిః || ౧౪||

హరిరువాచ |

దేవదేవ మహాదేవ కరుణాసాగర ప్రభో |

మాయయా తే మహేశాన మోహితోఽహం విమూఢధీః || ౧౫||

కృతం యుద్ధం త్వయేశేన స్వనాథేన మయా ప్రభో |

కృపాం కృత్వా మయి స్వామినోఽపరాధో హి సహ్యతామ్ || ౧౬||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా హరేర్దీనతయా మునే |

భగవాన్ శక్కరః ప్రాహ రమేశం భక్తవత్సలః || ౧౭||

హే విష్ణో హే మహాబుద్ధే కథం మాం జ్ఞాతవాన్న హి |

యుద్ధం కృతం కృతస్తైఽద్య జ్ఞానం సర్వం చ విస్మృతమ్ || ౧౮||

ఆత్మానం కిన్న జానాసి మదధీనపరాక్రమమ్ |

త్వయా నాత్ర రతిః కార్యా నివర్తస్వ కుచారతః || ౧౯||

కామాధీనం కథం జ్ఞానం స్త్రీషు సక్తో విహారకృత్ |

నోచితం తవ దేవేశ స్మరణం విశ్వతారణమ్ || ౨౦||

తచ్ఛుత్వా శమ్భువచనం విజ్ఞానప్రదమాదరాత్ |

ప్రీడ్యన్స్వమనసా విష్ణుః ప్రాహ వాచం మహేశ్వరమ్ || ౨౧||

విష్ణురువాచ |

మమాత్ర విద్యతే చక్రం తద్ గృహీత్వేతదాదరాత్ |

గమిష్యామి స్వలోకం తం త్వదాఙ్గాపరిపాలకః || ౨౨||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

తదాకర్ణ్య మహేశానో వచనం వైష్ణవం హరః |

ప్రత్యువాచ వృషాత్మా హి వృషరక్షః పునర్హరిమ్ || ౨౩||

న విలమ్బః ప్రకర్తవ్యో గన్తవ్యమిత ఆశు తే |
మచ్ఛాసనాద్ధరే లోకే చక్రమత్రైవ తిష్ఠతామ్ || ౨౪||

సంతానాదిత్యసంస్థానాచ్ఛివత్సవచనాదపి |
అహం ఘోరతరం తస్మాచ్ఛక్రమన్యద్దదామి తే || ౨౫||

ఏతదుక్త్వా హరోఽలేఖీద్ధివ్యం కాలానలప్రభమ్ |
పరం చక్రం ప్రదీప్తం హి సర్వదుష్టవినాశనమ్ || ౨౬||

విష్ణవే ప్రదదౌ చక్రం ఘోరార్కాయుతసుప్రభమ్ |
సర్వామరముసీన్యాణాం రక్షకాయ మహాత్మనే || ౨౭||

లబ్ధ్వా సుదర్శనం చాన్యఞ్చక్రం పరమదీప్తిమత్ |
ఉవాచ విబుధాంస్తత్ర విష్ణుర్బుద్ధిమతాం వరః || ౨౮||

సర్వదేవవరా యూయం మద్వాక్యం శృణుతాదరాత్ |
కర్తవ్యం తత్తథా శీఘ్రం తతః శం వో భవిష్యతి || ౨౯||

దివ్యా వరాఙ్నాస్సన్తి పాతాలే యౌవనాన్వితాః |
తాభిః సార్థం మహాక్రీడాం యః కరోతు కరోతు సః || ౩౦||

తచ్ఛుత్వా కేశవాద్వాక్యం శూరాస్త్రీదశయోనయః |
ప్రవేష్టుకామాః పాతాలం బభూవుర్విష్ణునా సహ || ౩౧||

విచారమథ విజ్ఞాయ తం తదా భగవాన్వరః |
క్రోధాచ్ఛాపం దదౌ ఘోరం దేవయోన్యష్టకస్య చ || ౩౨||

హర ఉవాచ |
వర్జయిత్వా మునిం శాన్తం దానవాన్వా మదంశజమ్ |
ఇదం యః ప్రవిశేత్థానం తస్య స్యాన్నిధనం క్షణాత్ || ౩౩||

శ్రుత్వా వాక్యమిదం ఘోరం మనుష్యహితవర్ధనమ్ |
ప్రత్యాఖ్యాతాస్తు రుద్రేణ దేవాః స్వగృహమాయయః || ౩౪||

ఏవం స్త్రీలః పరో విష్ణుః శివేన ప్రతిశాసితః |
స్వర్లోకమగమద్ వ్యాస స్యాస్థ్యం ప్రాప జగచ్ఛ తత్ || ౩౫||

వృషేశ్వరోఽపి భగవాన్ శక్చిరో భక్తవత్సలః |

ఇత్యం కృత్వా దేవకార్యం జగము స్వగిరీశ్వరమ్ || 3౬ ||

వృషేశ్వరావతారస్తు వర్ణితః శక్కురస్య చ |

విష్ణుమోహహరః శర్వః త్రైలోక్యసుఖకారకః || 3౭ ||

పవిత్రమిదమాఖ్యానం శత్రుభాధాహరం పరమ్ |

స్వర్గ్యం యశస్యమాయుష్యం భుక్తిముక్తిప్రదం సతామ్ || ౩౮ ||

య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వై సమాహితః |

తథా పఠితి యో హీదం పాఠయేత్ సుధియో నరాన్ |

స భుక్త్యా సకలాన్ కామాన్ అన్తే మోక్షమవాప్నుయాత్ || ౩౯ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం వృషేశ్వరసంజ్ఞకశివావతారవర్ణనం
నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః || 3.౨౩ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౪. చతుర్వింశోఽధ్యాయః | పిప్పలాదావతారవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

పిప్పలాదాఖ్యమపరమవతారం మహేశితః |

శృణు ప్రాజ్ఞ మహాప్రీత్యా భక్తివర్ధనముత్తమమ్ || ౧ ||

యః పురా గదితో విప్రో దధీచిర్మునిసత్తమః |

మహాశైవః సుప్రతాపీ చ్యావనిర్భుగువంశజః || ౨ ||

క్షువేణ సహ సక్లౌమే యేన విష్ణుః పరాజితః |

సనిర్జరోఽథ సంశప్తో మహేశ్వరసహాయినా || 3 ||

తస్య పత్నీ మహాభాగా సువర్చా నామ నామతః |

మహాపతివ్రతా సాధ్వీ యయా శప్తా దివౌకసః || ౪ ||

తస్మాత్తస్యాం మహాదేవో నానాలీలావిశారదః |

ప్రాదుర్భూవావ తేజస్వీ పిప్పలాదేతి నామతః || ౫ ||

సూత ఉవాచ |

ఇత్యాకర్ణ్య మునిశ్రేష్ఠో నస్తీశ్వరవచోఽద్భుతమ్ ।

సనత్కుమారః ప్రోవాచ నతస్కన్ధః కృతాజ్ఞులిః ॥ ౬ ॥

సనత్కుమార ఉవాచ ।

నస్తీశ్వర మహాప్రాజ్ఞ సాక్షాద్ రుద్రస్వరూపధృక్ ।

ధన్యస్త్యం సద్గురుస్తాత శ్రావితేయం కథాద్భుతా ॥ ౭ ॥

క్షువేణ సహ సజ్ఞామే శ్రుతో విష్ణుపరాజయః ।

బ్రహ్మణా మే పురా తాత తచ్ఛాపశ్చ శిలాదజ ॥ ౮ ॥

అధునా శ్రోతుమిచ్ఛామి దేవశాపం సువర్చయా ।

దత్తం పశ్చాత్ పిప్పలాదవరితం మజ్జలాయనమ్ ॥ ౯ ॥

సూత ఉవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వాథ శైలాదిర్విధిపుత్రవచః శుభమ్ ।

ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా స్మృత్వా శివపదామ్బుజమ్ ॥ ౧౦ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఏకదా నిర్జరాః సర్వే వాసవాద్యా మునీశ్వర ।

వృత్రాసురసహాయైశ్చ దైత్యైరాసన్పరాజితాః ॥ ౧౧ ॥

స్వాని స్వాని వరాస్త్రాణి దధీచస్యాశ్రమేఽఖిలాః ।

నిఃక్షిప్య సహసా సద్యోఽభవన్ దేవాః పరాజితాః ॥ ౧౨ ॥

తదా సర్వే సురాః సేన్త్యా వధ్యమానాస్తథర్షయః ।

బ్రహ్మలోకం గతాః శిష్టుం ప్రోచుః స్వం వ్యసనం చ తత్ ॥ ౧౩ ॥

తచ్ఛృత్వా దేవవచనం బ్రహ్మ లోకపితామహాః ।

సర్వం శశంస తత్త్వేన త్వష్టుశ్చైవ చిక్రీరితమ్ ॥ ౧౪ ॥

భవద్వధార్థం జనితస్త్యప్త్రాయం తపసా సురాః ।

వృత్రో నామ మహాతేజాః సర్వదైత్యాధిపో మహాన్ ॥ ౧౫ ॥

అథ ప్రయత్నః క్రియతాం భవేదస్య వధో యథా ।

తత్తోపాయం శృణు ప్రాజ్ఞ ధర్మహేతోర్వదామి తే ॥ ౧౬ ॥

మహామునిర్దధీచిర్యః స తపస్వీ జితేన్ద్రియః ।

లేభే శివం సమారాధ్య వజ్రాస్థిత్యవరం పురా ॥ ౧౭ ॥

తస్యాస్థిత్యేవ యాచధ్వం స దాస్యతి న సంశయః ।

నిర్మాయ తైర్దణ్ణవజ్రం వృత్రం జహి న సంశయః ॥ ౧౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తచ్చుత్వా బ్రహ్మవచనం శక్రో గురుసమన్వితః ।

ఆగచ్ఛత్సామరః సద్యో దధీచ్యాశ్రమముత్తమమ్ ॥ ౧౯॥

దృష్ట్వా తత్ర మునిం శక్రః సువర్చాన్వితమాదరాత్ ।

ననామ సాఙ్ఖాలిర్నమ్రుః సగురుః సామరశ్చ తమ్ ॥ ౨౦॥

తదభిప్రాయమాజ్ఞాయ స మునిర్బుధసత్తమః ।

స్వపత్నీం ప్రేషయామాస సువర్చాం స్వాశ్రమాన్తరమ్ ॥ ౨౧॥

తతస్స దేవరాజశ్చ సామరః స్వార్థసాధకః ।

అర్థశాస్త్రపరో భూత్వా మునీశం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౨॥

శక్ర ఉవాచ ।

త్వష్ట్రా విప్రకృతాః సర్వే వయం దేవాస్తథర్షయః ।

శరణ్యం త్వాం మహాశైవం దాతారం శరణం గతాః ॥ ౨౩॥

స్వాస్థీని దేహి నో విప్ర మహావజ్రమయాని హి ।

అథ్నా తే స్వపవిత్రం కృత్వా హనిష్యామి సురద్రుహమ్ ॥ ౨౪॥

ఇత్యుక్తస్తేన స మునిః పరోపకరణే రతః ।

ధ్యాత్వా శివం స్వనాథం హి విససర్జ కలేవరమ్ ॥ ౨౫॥

బ్రహ్మలోకం గతః సద్యః స మునిర్ద్వస్తబన్ధనః ।

పుష్పవృష్టిరభూత్తత్ర సర్వే విస్మయమాగతాః ॥ ౨౬॥

అథ గాం సురభిం శక్ర ఆహూయాశు హ్యాలేహయత్ ।

అస్త్రనిర్మితయే త్వాష్ట్రం నిర్దిదేశ తదస్థిభిః ॥ ౨౭॥

విశ్వకర్మా తదాజ్ఞప్తశ్చక్ష్మపేస్త్రాణి కృత్స్నుశః ।

తదస్థిభిర్వజ్రమయైః సుదృఢైః శివవర్చసా ॥ ౨౮॥

తస్య వంశోద్భవైర్వజ్రం శరో బ్రహ్మశిరస్తథా ।

అన్యాస్థిభిర్బహూని స్వపరాణ్యస్త్రాణి నిర్మమే ॥ ౨౯॥

తమిన్దో వజ్రముద్యమ్య వర్ధితః శివవర్చసా ।

వృత్రమభ్యుద్రవత్క్రుద్ధో మునే రుద్ర ఇవాన్తకమ్ ॥ ౩౦॥

తతః శక్రః సుసన్నద్ధస్తేన వజ్రేణ స ద్రుతమ్ ।
 ఉచ్చకర్త శిరో వార్తం గిరిశ్క్లమివౌజసా ॥ 3౧॥
 తదా సముత్సవస్తాత బభూవ త్రిదివౌకసామ్ ।
 తుష్టవుర్నిర్జరాః శక్రం పేతుః కుసుమవృష్టయః ॥ 3౨॥
 ఇతి తే కథితం తాత ప్రసక్తాచ్చరితం త్విదమ్ ।
 పిప్పలాదావతారం మే శ్శృణు శమ్భోర్మహాదరాత్ ॥ 33॥
 సువర్చా సా మునేః పత్నీ దధీచస్య మహాత్మనః ।
 యయౌ స్వమాశ్రమాభ్యస్తస్తదాజ్ఞప్తా పతివ్రతా ॥ 3౪॥
 ఆగత్య తత్ర సా దృష్ట్వా న పతిం స్వం తపస్వినీ ।
 గృహకార్యం చ సా కృత్వాఖిలం పతినిదేశతః ॥ 3౫॥
 ఆజగామ పునస్తత్ర పశ్యతీ బహ్వశోభనమ్ ।
 దేవాంశ్చ తాన్మునిశ్రేష్ఠ సువర్చా విస్మితాభవత్ ॥ 3౬॥
 జ్ఞాత్వా చ తత్సర్వమిదం సురాణాం
 కృత్యం తదానీం చ చుకోప సాధీయ ।
 దదౌ తదా శాపమతీవ రుష్టా
 తేషాం సువర్చా ఋషివర్యభార్యా ॥ 3౭॥
 సువర్చోవాచ ।
 అహో సురా ద్రుష్టతరాశ్చ సర్వే
 స్వకార్యదక్షా హ్యబుధాశ్చ లుభ్ధాః ।
 తస్మాచ్చ సర్వే పశవో భవన్తు
 నేన్ద్రాశ్చ మేఽద్యప్రభృతీత్యువాచ ॥ 3౮॥
 ఏవం శాపం దదౌ తేషాం సురాణాం సా తపస్వినీ ।
 సశక్రాణాం చ సర్వేషాం సువర్చా మునికామినీ ॥ ౩౯॥
 అనుగన్తుం పతేర్లోకమథేచ్చత్సా పతివ్రతా ।
 చితాం చక్రే సమేధోభిః సుపవిత్రైర్మనస్వినీ ॥ ౪౦॥
 తతో నభోగిరా ప్రాహ సువర్చాం తాం మునిప్రియామ్ ।
 ఆశ్వాసయన్తీ గిరిశప్రీతా సుఖదాయినీ ॥ ౪౧॥
 ఆకాశవాణ్యువాచ ।

సాహసం న కురు ప్రాజ్ఞే శృణు మే పరమం వచః ।
మునితేజస్త్యదుదరే తదుత్పాదయ యత్పతః ॥ ౪౨॥

తతః స్వాభీష్టచరణం దేవి కర్తుం త్వమర్హసి ।
సగర్భా న దహేద్ గాత్రమితి బ్రహ్మనిదేశనమ్ ॥ ౪౩॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్త్వా సా నభోవాణీ విరరామ మునీశ్వర ।
తాం శ్రుత్వా సా మునేః పత్నీ విస్మితాభూత్క్షణం చ సా ॥ ౪౪॥

సువర్చా సా మహాసాధ్వీ పతిలోకమభీష్పతీ ।
ఉపవిశ్యాశ్మనా భూయః సోదరం విదదార హ ॥ ౪౫॥

నిర్గతో జతరాత్తస్యా గరోభీ మునివరస్య సః ।
మహాదివ్యతనుర్దీప్తో భాసయంశ్చ దిశో దశ ॥ ౪౬॥

సాక్షాద్ రుద్రావతారోఽసౌ దధీచివరతేజసః ।
ప్రాదుర్భూతః స్వయం తాత స్వలీలాకరణే క్షమః ॥ ౪౭॥

తం దృష్ట్వా స్వసుతం దివ్యం స్వరూపం మునికామినీ ।
సువర్చాజ్ఞాయ మనసా సాక్షాద్ రుద్రావతారకమ్ ॥ ౪౮॥

ప్రహృష్టాభూన్మహాసాధ్వీ ప్రణమ్యాశు నునావ సా ।
స్వహృది స్థాపయామాస తత్స్వరూపం మునీశ్వర ॥ ౪౯॥

సువర్చా తనయం తం చ ప్రహస్య విమలేక్షణా ।
జననీ ప్రాహ సుప్రీత్యా పతిలోకమభీష్పతీ ॥ ౫౦॥

సువర్చోవాచ ।
హే తాత పరమేశాన చిరం తిష్ఠాస్య సన్నిధౌ ।
ఆశ్వత్థస్య మహాభాగ సర్వేషాం సుఖదో భవేః ॥ ౫౧॥

మామాజ్ఞాపయ సుప్రీత్యా పతిలోకాయ చాధునా ।
తత్రస్థాహం చ పతినా త్వాం ధ్యాయే రుద్రరూపిణమ్ ॥ ౫౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యేవం సా బభాషేఽథ సువర్చా తనయం ప్రతి ।
పతిమన్వగమత్సాధ్వీ పరమేణ సమాధినా ॥ ౫౩॥

ఏవం దధీచపత్నీ సా పతినా సజ్జతా మునే ।

శివలోకం సమాసాద్య సిషేవే శజ్కరం ముదా ॥ ౫౪ ॥

ఏతస్మిన్నస్తరే దేవాః సేన్ద్రాశ్చ మునిభిః సహ ।
తత్రాజగుష్టస్వరా తాత ఆహూతా ఇవ హర్షితాః ॥ ౫౫ ॥

హరిర్బ్రహ్మ చ సుప్రీత్యావతీర్ణం శజ్కరం భువి ।
సువర్చాయాం దధీచాద్వా యయతుః స్వగణైః సహ ॥ ౫౬ ॥

తత్ర దృష్ట్వావతీర్ణం తం మునిపుత్రత్వమాగతమ్ ।
రుద్రం సర్వే ప్రణేముశ్చ తుష్టువుర్బద్ధపాణయః ॥ ౫౭ ॥

తదోత్సవో మహానాసీద్దేవానాం మునిసత్తమ ।
నేదుర్దుస్థభయస్తత్ర సర్తకో ననృతుర్ముదా ॥ ౫౮ ॥

జగుర్గన్ధర్వపుత్రాశ్చ కిన్నరా వాద్యవాదకాః ।
వాదయామాసురమరాః పుష్పవృష్టిం చ చక్రీరే ॥ ౫౯ ॥

దధీచేః పిప్పలపితుర్విలసన్తం సుతం చ తమ్ ।
సంస్కృత్య విధివత్సర్వే విష్టాద్వాస్త్రుష్టువుః పునః ॥ ౬౦ ॥

పిప్పలాదేతి తన్నామ చక్రే బ్రహ్మ ప్రసన్నధీః ।
ప్రసన్నో భవ దేవేశ ఇత్యూచే హరిణా సురైః ॥ ౬౧ ॥

ఇత్యుక్త్వా తమనుజ్ఞాయ బ్రహ్మ విష్టుః సురాస్తథా ।
స్వం స్వం ధామ యయుః సర్వే విధాయ చ మహోత్సవమ్ ॥ ౬౨ ॥

అథ రుద్రః పిప్పలాదోఽశ్వత్థమూలే మహాప్రభుః ।
తతాప సుచిరం కాలం లోకానాం హితకామ్యయా ॥ ౬౩ ॥

ఇత్థం సుతపతస్తస్య పిప్పలాదస్య సమ్ముఖే ।
మహాకాలో వ్యతీయాయ లోకచర్యానుసారిణః ॥ ౬౪ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం పిప్పలాదావతారవర్ణనం
నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౨౪ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశజ్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౫. పఞ్చవింశోఽధ్యాయః | పిప్పలాదావతారచరితవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

అథ లోకే వ్యవస్థాయ ధర్మస్య స్థాపనేచ్ఛయా |

మహాలీలాం చకారేశస్తామహో సన్మనే శ్శృణు || ౧ ||

ఏకదా పుష్యభద్రాయాం స్నాతుం గచ్ఛన్మునీశ్వరః |

దదర్శ పద్మాం యువతీం శివాంశాం సుమనోహరామ్ || ౨ ||

తల్లిపుస్తత్పితూః స్థానమనరణ్యస్య భూపతేః |

జగామ భువనాచారీ లోకతత్త్వవిచక్షణః || 3 ||

రాజా నరాణాం తం దృష్ట్వా ప్రణమ్య చ భయాకులః |

మధుపర్కాదికం దత్త్వా పూజయామాస భక్తితః || ౪ ||

స్నేహాత్సర్వం గృహీత్వా స యయాచే కన్యకాం మునిః |

మౌనీ బభూవ నృపతిః కింఞ్చన్నిర్వక్తుమక్షమః || ౫ ||

మునిః ప్రోవాచ నృపతిం కన్యాం మే దేహి భక్తితః |

అన్యథా భస్మసాత్సర్వం కరిష్యేఽహం త్వయా సహ || ౬ ||

అథో బభూవురాచ్ఛన్నాః సర్వే రాజజనాస్తదా |

తేజసా పిప్పలాదస్య దాధీచస్య మహామునే || ౭ ||

అథ రాజా మహాభీతో విలప్య చ ముహుర్ముహుః |

కన్యామలక్ష్మితాం పద్మాం వృద్ధాయ మునయే దదౌ || ౮ ||

పద్మాం వివాహ్య స మునిః శివాంశామ్భూపతేః సుతామ్ |

పిప్పలాదో గృహీత్వా తాం ముదితః స్వాశ్రమం యయౌ || ౯ ||

తత్ర గత్వా మునివరో వయసా జర్జరోఽధికః |

ఉపాస నార్యా స తయా తపస్వీ నాతిలమ్పటః || ౧౦ ||

అథోఽనరణ్యకన్యా సా సిషేవే భక్తితో మునిమ్ |

కర్మణా మనసా వాచా లక్ష్మీర్నారాయణం యథా || ౧౧ ||

ఇత్థం స పిప్పలాదో హి శివాంశో మునిసత్తమః |

రేమే తయా యువత్యా చ యువాభూయ స్వలీలయా || ౧౨ ||

దశ పుత్రా మహాత్మానో బభూవుః సుతపస్వినః |

మునేః పితుః సమాః సర్వే పద్మాయాః సుఖవర్ధనాః ॥ ౧౩॥

ఏవం లీలావతారో హి శక్కురస్య మహాప్రభోః ।
పిప్పలాదో మునివరో నానాలీలాకరః ప్రభుః ॥ ౧౪॥

యేన దత్తో వరః ప్రీత్యా లోకేభ్యో హి దయాలునా ।
దృష్ట్వా లోకే శనేః పీడాం సర్వేషామనివారిణీమ్ ॥ ౧౫॥

షోడశాబ్దావధి నృణాం జన్మతో న భవేచ్ఛ సా ।
తథా చ శివభక్తానాం సత్యమేతద్ధి మే వచః ॥ ౧౬॥

అథానాదృత్య మద్వాక్యం కుర్యాత్పీడాం శనిః క్వచిత్ ।
తేషాం నృణాం తదా స స్యాద్భస్మసాన్న హి సంశయః ॥ ౧౭॥

ఇతి తద్భయతస్తాత వికృతోఽపి శనైశ్చరః ।
తేషాం న కురుతే పీడాం కదాచిద్ గ్రహసత్తమః ॥ ౧౮॥

ఇతి లీలామనుష్యస్య పిప్పలాదస్య నన్మనే ।
కథితం సుచరిత్రం తే సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౧౯॥

గాధిశ్చ కౌశికశ్చైవ పిప్పలాదో మహామునిః ।
శనైశ్చరకృతాం పీడాం నాశయన్తి స్మృతాస్త్రయః ॥ ౨౦॥

పిప్పలాదస్య చరితం పద్మాచరితసంయుతమ్ ।
యః పఠేచ్ఛుణుయాద్వాపి సుభక్త్యా భువి మానవః ॥ ౨౧॥

శనిపీడావినాశార్థమేతచ్ఛరితముత్తమమ్ ।
యః పఠేచ్ఛుణుయాద్వాపి సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౨౨॥

ధన్యో మునివరో జ్ఞానీ మహాశైవః సతాం ప్రియః ।
అస్య పుత్రో మహేశానః పిప్పలాదాఖ్య ఆత్మవాన్ ॥ ౨౩॥

ఇదమాఖ్యానమనఘం స్వర్గ్యం కుగ్రహదోషహృత్ ।
సర్వకామప్రదం తాత శివభక్తివివర్ధనమ్ ॥ ౨౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం పిప్పలాదావతారచరితవర్ణనం
నామ పంచవింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౨౫॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3. ౨౬. షడ్వింశోఽధ్యాయః | వైశ్యనాథాహ్వయశివావతారవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

శృణు తాత ప్రవక్ష్యామి శివస్య పరమాత్మనః |

అవతారం పరానందం వైశ్యనాథాహ్వయం మునే || ౧ ||

నన్దిగ్రామే పురా కాచిన్మహానందేతి విశ్రుతా |

బభూవ వారవనితా శివభక్తా సుసుందరీ || ౨ ||

మహావిభవసమ్పన్నా సుధనాథ్యా మహోజ్జ్వలా |

నానారత్నపరిచ్ఛిన్నశృంగారరసనిర్భరా || ౩ ||

సర్వసంకీతవిద్యాసు నిపుణాతిమనోహరా |

తస్యా గేయేన హృష్యన్తి రాజ్ఞోఽ రాజాన ఏవ చ || ౪ ||

సమానర్చ సదా సామృం సా వేశ్యా శంకరం ముదా |

శివనామజపాసక్తా భస్మరుద్రాక్షభూషణా || ౫ ||

శివం సమ్పూజ్య సా నిత్యం సేవన్తీ జగదీశ్వరమ్ |

ననర్త పరయా భక్త్యా గాయన్తీ శివసద్యశః || ౬ ||

రుద్రాక్షైర్భూషయిత్వైకం మర్కటం వైవ కుక్కుటమ్ |

కరతాలైశ్చ గీతైశ్చ సదా నర్తయతి స్మ సా || ౭ ||

నృత్యమానౌ చ తౌ దృష్ట్వా శివభక్తిరతా చ సా |

వేశ్యా స్మ విహసత్యుచ్చైః ప్రేక్షా సర్వసఖీయుతా || ౮ ||

రుద్రాక్షైః కృతకేయూరకర్ణాభరణమణ్ణినా |

మర్కటః శిక్షయా తస్యాః పురో నృత్యతి బాలవత్ || ౯ ||

శిఖాసమ్బద్ధరుద్రాక్షః కుక్కుటః కపినా సహ |

నిత్యం ననర్త నృత్యజ్ఞః పశ్యతాం హితమావహన్ || ౧౦ ||

ఏవం సా కుర్వతీ వేశ్యా కౌతుకం పరమాదరాత్ |

శివభక్తిరతా నిత్యం మహానందభరాభవత్ || ౧౧ ||

శివభక్తిం ప్రకుర్వన్త్యా వేశ్యాయా మునిసత్తమ |

బహుకాలో వ్యతీయాయ తస్యాః పరమసౌఖ్యతః || ౧౨ ||

ఏకదా చ గృహే తస్యా వైశ్యో భూత్వా శివః స్వయమ్ ।
పరీక్షితుం చ తద్భావమాజగామ శుభో వ్రతీ ॥ ౧౩॥

త్రిపుణ్ణావిలసద్భాలో రుద్రాక్షాభరణః కృతీ ।
శివనామజపాసక్తో జటిలః శైవవేషభృత్ ॥ ౧౪॥

స బిభృద్భస్మనిచయం ప్రకోష్ఠే వరకఙ్కణమ్ ।
మహారత్నపరిస్తీర్ణం రాజతే పరకౌతుకీ ॥ ౧౫॥

తమాగతం సుసమ్పూజ్య సా వేశ్యా పరయా ముదా ।
స్వస్థానే సాదరం వైశ్యం సుందరీ హి న్యవేశయత్ ॥ ౧౬॥

తత్ప్రకోష్ఠే వరం వీక్ష్య కఙ్కణం సుమనోహరమ్ ।
తస్మిణ్ణాతస్పృహా సా చ తం ప్రోవాచ సువిస్మితా ॥ ౧౭॥

మహానందోవాచ ।
మహారత్నమయశ్చాయం కఙ్కణస్త్యత్కరే స్థితః ।
మనో హరతి మే సద్యో దివ్యస్త్రీభూషణోచితః ॥ ౧౮॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి తాం నవరత్నాఢ్యే సస్పృహం కరభూషణే ।
వీక్ష్యోదారమతిర్వైశ్యః సస్మితం సమభాషత ॥ ౧౯॥

వైశ్యనాథ ఉవాచ ।
ఆస్మిన్ రత్నవరే దివ్యే సస్పృహం యది తే మనః ।
త్వమేవాధత్స్వ సుప్రీత్యా మౌల్యమస్య దదాసి కిమ్ ॥ ౨౦॥

వేశ్యోవాచ ।
వయం హి వైరచారిణ్యో వేశ్యాస్తు న పతివ్రతాః ।
ఆస్మత్కులోచితో ధర్మో వ్యభిచారో న సంశయః ॥ ౨౧॥

యద్యేతదఖిలం చిత్తం గృహ్లాతి కరభూషణమ్ ।
దినత్రయమహోరాత్రం పత్నీ తవ భవామ్యహమ్ ॥ ౨౨॥

వైశ్య ఉవాచ ।
తథాస్తు యది తే సత్యం వచనం వీరవల్లభే ।
దదామి రత్నవలయం త్రిరాత్రం భవ మే వధూః ॥ ౨౩॥

ఏతస్మిన్వ్యవహారే తు ప్రమాణం శశిభాస్కరౌ ।

త్రివారం సత్యమిత్సుకైవ హృదయం మే స్పృశ ప్రియే || ౨౪ ||

వేశ్యోవాచ |

దిసత్రయమహోరాత్రం పత్నీ భూత్వా తవ ప్రభో |

సహధర్మం చరామీతి సత్యం సత్యం న సంశయః || ౨౫ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్సుకైవ హి మహానన్దా త్రివారం శశిభాస్కరౌ |

ప్రమాణీకృత్య సుప్రీత్యా సా తద్ హృదయమస్పృశత్ || ౨౬ ||

అథ తస్యై స వైశ్యస్తు ప్రదత్త్వా రత్నకంకణమ్ |

లింగం రత్నమయం తస్య హస్తే దత్త్వేదమబ్రవీత్ || ౨౭ ||

వైశ్యనాథ ఉవాచ |

ఇదం రత్నమయం లింగం తైవం మత్ప్రాణదవల్లభమ్ |

రక్షణీయం త్వయా కాన్తే గోపనీయం ప్రయత్నతః || ౨౮ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఏవమస్త్వితి సా ప్రోచ్య లింగమాదాయ రత్నజమ్ |

నాట్యమణ్డపికామధ్యే నిధాయ ప్రావిశద్ గృహమ్ || ౨౯ ||

సా తేన సక్లతా రాత్రౌ వైశ్యేన విటధర్మిణా |

సుఖం సుషావప పర్యజ్కే మృదుతల్పోపశోభితే || ౩౦ ||

తతో నిశిథసమయే మునే వైశ్యపతీచ్ఛయా |

అకస్మాదుత్థితా వాణీ నృత్యమణ్డపికాన్తరే || ౩౧ ||

మహాప్రజ్వలితో వహ్నిః సుసమీరసహాయవాన్ |

నాట్యమణ్డపికాం తాత తామేవ సహసావృణోత్ || ౩౨ ||

మణ్డపే దహ్యామానే తు సహసోత్థాయ సమ్భూమాత్ |

మర్కటం మోచయామాస సా వేశ్యా తత్ర బన్ధనాత్ || ౩౩ ||

స మర్కటో ముక్తబన్ధః కుక్కుటేన సహమునా |

భియా దూరం హి దుద్రావ విధూయాగ్నికణాన్బహూన్ || ౩౪ ||

స్తమ్భేన సహ నిర్దగ్ధం తల్లిజ్గం శకలీకృతమ్ |

దృష్ట్వా వేశ్యా స వైశ్యశ్చ దురన్తం దుఃఖమాపతుః || ౩౫ ||

దృష్ట్వా హ్యోత్మనమం లింగం దగ్ధం వైశ్యపతిస్తదా |

జ్ఞాతుం తద్భావమంతఃస్థం మరణాయ మతిం దధే || 3౬ ||

నివిశ్యేఽతితరాం ఖేదాద్వైశ్యస్తామాహ దుఃఖితామ్ |

నానాల్లిలో మహేశానః కౌతుకాన్నరదేహవాన్ || 3౭ ||

వైశ్యపతిరువాచ |

శివలిక్లేతు నిర్భిన్నే దగ్ధే మహత్ప్రాణవల్లభే |

సత్యం వచ్చి న సద్దేహో నాహం జీవితముత్సహే || 3౮ ||

చితాం కారయ మే భద్రే స్వభృత్యైస్త్రవం వరైర్లఘు |

శివే మనః సమావేశ్య ప్రవేశ్యామి హుతాశనమ్ || ౩౯ ||

యది బ్రహ్మాన్ద్రవిష్ణ్వాద్యా వారయేయుః సమేత్య మామ్ |

తథాప్యస్మిన్ క్షణే భద్రే ప్రవిశామి త్యజామ్యసూన్ || ౪౦ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

తమేవం దృఢనిర్భవం సా విజ్ఞాయ సుదుఃఖితా |

స్వభృత్యైః కారయామాస చితాం స్వభవనాద్ బహిః || ౪౧ ||

తతః స వైశ్యః శివ ఏక ఏవ

ప్రదక్షిణీకృత్య సమిద్ధమగ్నిమ్ |

వివేశ పశ్యత్సు నరేషు ధీరః

సుకౌతుకీ సజ్జతిభావమిచ్ఛః || ౪౨ ||

దృష్ట్వా సా తద్గతిం వేశ్యా మహానన్దాతివిస్మితా |

అనుతాపం చ యువతీ ప్రవేదే మునిసత్తమ || ౪౩ ||

అథ సా దుఃఖితా వేశ్యా స్మృత్వా ధర్మ సునిర్మలమ్ |

సర్వాన్పన్ధజనాన్విక్ష్య బభాషే కరుణం వచః || ౪౪ ||

మహానన్దోవాచ |

రత్నకంకణమాదాయ మయా సత్యముదాహృతమ్ |

దిసత్రయమహం పత్ని వైశ్యస్యాముష్య సమ్మతా || ౪౫ ||

కర్మణా మత్కృతేనాయం మృతో వైశ్యః శివవ్రతీ |

తస్మాదహం ప్రవేశ్యామి సహానేన హుతాశనమ్ || ౪౬ ||

స్వధర్మచారిణీత్సుక్తమాచార్యైః సత్యవాదిభిః |

ఏవం కృతే మమ ప్రీత్యా సత్యం మయి న నశ్యతు || ౪౭ ||

సత్యాశ్రయః పరో ధర్మః సత్యేన పరమా గతిః ।
 సత్యేన స్వర్గమోక్షౌ చ సత్యే సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౪౮॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి సా దృఢనిర్బన్ధా వార్యమాణాపి బన్ధుభిః ।
 సత్యతోపభియా నారీ ప్రాణాన్త్యక్తుం మనో దధే ॥ ౪౯॥
 సర్వస్వం ద్విజముఖ్యేభ్యో దత్త్వా ధ్యాత్వా సదాశివమ్ ।
 తమగ్నిం త్రిపరిక్రమ్య ప్రవేశాభిముఖీ హ్యభూత్ ॥ ౫౦॥
 తాం పతన్తిం సమిద్ధేఽగ్నౌ స్వపదారిప్తమానసామ్ ।
 వారయామాస విశ్వాత్మా ప్రాదుర్భూతః స వై శివః ॥ ౫౧॥
 సా తం విలోక్యాఖిలదేవదేవం
 త్రిలోచనం చన్ద్రకలావతంసమ్ ।
 శశాంకనూర్యానలకోటిభాసం
 స్తభేవ భీతేవ తథైవ తస్మా ॥ ౫౨॥
 తాం విహ్వలాం సువిత్రస్తాం వేపమానాం జడికృతామ్ ।
 సమాశ్వాస్య గలద్భాషాం కరో ధృత్వాబ్రవీద్వచః ॥ ౫౩॥
 శివ ఉవాచ ।
 సత్యం ధర్మం చ ధైర్యం చ భక్తిం చ మయి నిశ్చలామ్ ।
 పరీక్షితుం త్వత్సకాశం వైశ్యో భూత్వాహమాగతః ॥ ౫౪॥
 మాయయాగ్నిం సముద్ధీప్య దగ్ధం తే నాట్యమణ్డపమ్ ।
 దగ్ధం కృత్వా రత్నలిజ్గం ప్రవిష్టోఽహం హుతాశనమ్ ॥ ౫౫॥
 సా త్వం సత్యమనుస్మృత్య ప్రవిష్టాగ్నిం మయా సహా ।
 అతస్తే సమ్ప్రదాస్యామి భోగాన్స్త్రిదశదుర్లభాన్ ॥ ౫౬॥
 యద్యదిచ్చసి సుశ్రోణీ తదేవ హి దదామి తే ।
 త్వదభిక్ష్యాహం ప్రసన్నోఽస్మి తవాదేయం న విద్యతే ॥ ౫౭॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి బ్రువతి గౌరీశే శక్కురే భక్తవత్సలే ।
 మహానన్దా చ సా వేశ్యా శక్కురం ప్రత్యభాషత ॥ ౫౮॥
 వేశ్యోవాచ ।

న మే వాఞ్ఞాస్త్రి భోగేషు భూమా స్వర్గే రసాతలే ।
తవ పాదామ్బుజస్పర్శాదన్యత్కిఞ్చిన్న కామయే ॥ ౫౯॥

యే మే భృత్యాశ్చ దాస్యశ్చ యే చాన్యే మమ బాన్ధవాః ।
సర్వే త్వద్దర్శనపరాస్త్యయి సన్న్యస్తవృత్తయః ॥ ౬౦॥

సర్వానేతాన్మయా సార్థం నిసీయాత్మపరం పదమ్ ।
పునర్జన్మభయం ఘోరం విమోచయ నమోఽస్తు తే ॥ ౬౧॥

సన్దీశ్వర ఉవాచ ।
తతః స తస్యా వచనం ప్రతినన్ద్య మహేశ్వరః ।
తాః సర్వాశ్చ తయా సార్థం నినాయ స్వం పరం పదమ్ ॥ ౬౨॥

వైశ్యనాథావతారస్తే వర్ణితః పరమో మయా ।
మహానన్దాసుఖకరో భక్తానన్దప్రదః సదా ॥ ౬౩॥

ఇదం చరిత్రం పరమం పవిత్రం
సతాం చ సర్వప్రదమాశు దివ్యమ్ ।
శివావతారస్య విశామ్పతేర్మహా-
నన్దామహాసౌఖ్యకరం విచిత్రమ్ ॥ ౬౪॥

ఇదం యః శ్శృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వా సమాహితః ।
చ్యవతే న స్వధర్మాత్స పరత్ర లభతే గతిమ్ ॥ ౬౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం వైశ్యనాథాహ్వయశివావతారవర్ణన
నామ షడ్వింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౨౬॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౭. సప్తవింశోఽధ్యాయః । ద్విజేశాఖ్యశివావతారవర్ణనమ్ ।

సన్దీశ్వర ఉవాచ ।
శ్శృణు తాత ప్రవక్ష్యామి శివస్య పరమాత్మనః ।
ద్విజేశ్వరావతారం చ సశివం సుఖదం సతామ్ ॥ ౧॥

యః పూర్వం వర్ణితస్తాత భద్రాయుర్పుషసత్తమః ।

యస్మిన్నుషభరూపేణానుగ్రహం కృతవాఙ్ఘ్రివః ॥ ౨॥

తద్ధర్మస్య పరీక్షార్థం పునరావిర్భూభూవ సః ।

ద్విజేశ్వరస్వరూపేణ తదేవ కథయామ్యహమ్ ॥ ౩॥

ఋషభస్య ప్రభావేణ శత్రూఙ్ఘ్రిత్వా రణే ప్రభుః ।

ప్రాప్తసింహాసనస్తాత భద్రాయుః సమృభూవ హ ॥ ౪॥

చన్ద్రాఙ్ఘ్రిదస్య తనయా సీమన్తిన్యాః శుభాఙ్ఘ్రిజా ।

పత్నీ తస్యాభవద్ బ్రహ్మస్సుసాధ్వీ కీర్తిమాలినీ ॥ ౫॥

స భద్రాయుః కదాచిత్స్వప్నియయా గహనం వనమ్ ।

ప్రావిశత్సంవిహారార్థం వసన్తసమయే మునే ॥ ౬॥

అథ తస్మిన్వనే రమ్యే విజహార స భూపతిః ।

శరణాగతపాలిన్యా తయా స్వప్నియయా సహ ॥ ౭॥

అథ తద్ధర్మదృఢతాం ప్రతీక్షన్పరమేశ్వరః ।

లీలాం చకార తత్రైవ శివయా సహ శక్యరః ॥ ౮॥

శివా శివశ్చ భూత్వోభౌ తద్వనే ద్విజదమ్పతీ ।

వ్యాఘ్రం మాయామయం కృత్వావిర్భూతౌ నిజలీలయా ॥ ౯॥

అథావిదూరే తస్యైవ ద్రవన్తౌ భయవిహ్వలౌ ।

అస్వీయమానౌ వ్యాఘ్రేణ రుదన్తౌ తౌ బభూవతుః ॥ ౧౦॥

అథ విధౌ చ తౌ తాత భద్రాయుః స మహీపతిః ।

దదర్శ క్రన్దమానౌ హి శరణ్యః క్షత్రియర్షభః ॥ ౧౧॥

అథ తౌ మునిశార్దూల స్వమాయాద్విజదమ్పతీ ।

భద్రాయుషం మహారాజమూచతుర్భయవిహ్వలౌ ॥ ౧౨॥

ద్విజదమ్పతీ ఊచతుః ।

పాహి పాహి మహారాజ నావుభౌ ధర్మవిత్తమ ।

ఏష ఆయాతి శార్దూలో జగ్గుమావాం మహాప్రభో ॥ ౧౩॥

ఏష హింస్రః కాలసమః సర్వప్రాణిభయఙ్కరః ।

యావన్న ఖాదతి ప్రాప్య తావన్నౌ రక్ష ధర్మవిత్ ॥ ౧౪॥

సన్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్థమాక్రన్ధితం శ్రుత్వా తయోశ్చ నృపతీశ్వరః ।

అతి శీఘ్రం మహాపీఠః స యావద్ధనురాదదే ॥ ౧౫॥
 తావదభ్యేత్య శార్దూలః త్వరమాణోఽతిమాయికః ।
 స తస్య ద్విజవర్యస్య మధ్యే జగ్రాహ తాం వధూమ్ ॥ ౧౬॥
 హే నాథ నాథ హే కాన్త హా శమ్నో హా జగద్గురో ।
 ఇతి రోరూయమానాం తాం వ్యాప్నో జగ్రాస భీషణః ॥ ౧౭॥
 తావత్స రాజా నిశితైర్భల్లైర్వ్యాఘ్రమతాడయత్ ।
 న స త్తైర్వివ్యథే కింఞ్చిద్ధీర్ఘ్న ఇవ వృష్టిభిః ॥ ౧౮॥
 స శార్దూలో మహాసత్వో రాజ్ఞః వైరకృతవ్యథః ।
 బలాదాకృప్య తాం నారీమపాక్రమత సత్వరః ॥ ౧౯॥
 వ్యాఘ్రేణాపహృతాం నారీం వీక్ష్య విప్రోఽతివిస్మితః ।
 తౌకికీం గతిమాశ్రిత్య రురోదాతి ముహుర్ముహుః ॥ ౨౦॥
 రుదిత్వా చిరకాలం చ స విప్రో మాయయేశ్వరః ।
 భద్రాయుషం మహీపాలం ప్రోవాచ మదహారకః ॥ ౨౧॥
 ద్విజేశ్వర ఉవాచ ।
 రాజన్ క్వ తే మహాస్రాణి క్వ తే త్రాణం మహద్ధనుః ।
 క్వ తే ద్వాదశసాహస్రమహానాగయుతం బలమ్ ॥ ౨౨॥
 కిం తే ఖడ్గేన శఙ్ఖేన కిం తే మస్త్రాస్త్రవిద్యయా ।
 కిం సత్త్వేన మహాస్రాణాం కిం ప్రభావేణ భూయసా ॥ ౨౩॥
 తత్సర్వం విఫలం జాతం యచ్చాన్యత్త్వయి తిష్ఠతి ।
 యస్త్యం వనౌకసాం ఘాతం న నివారయతుం క్షమః ॥ ౨౪॥
 క్షత్రస్యాయం పరో ధర్మో క్షతాచ్చ పరిరక్షణమ్ ।
 తస్మిన్ములోచితే ధర్మే నష్టే త్వజ్జీవితేన కిమ్ ॥ ౨౫॥
 ఆర్తానాం శరణాప్తానాం త్రాణం కుర్వన్తి పార్థివాః ।
 ప్రాణైరరైశ్చ ధర్మజ్ఞాస్తద్విదా చ మృతోపమాః ॥ ౨౬॥
 ఆర్తత్రాణవిహీనానాం జీవితాన్మరణం వరమ్ ।
 ధనినాం దానహీనానాం గార్హస్థ్యాద్భిక్షుతా వరమ్ ॥ ౨౭॥
 వరం విషాశనం ప్రాణైర్వరమగ్నిప్రవేశనమ్ ।

కృపణానామనాథానాం దీనానామపరక్షణాత్ || ౨౮||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్థం విలపితం తస్య స్వవీర్యస్య చ గర్హణమ్ |

నిశమ్య నృపతిః శోకాదాత్మన్యేవమచిన్తయత్ || ౨౯||

అహో మే పౌరుషం నష్టమద్య దైవవిపర్యయాత్ |

అద్య కీర్తిశ్చ మే నష్టా పాతకం ప్రాప్తముత్కృటమ్ || 30||

ధర్మః కులోచితో నష్టో మన్దభాగ్యస్య దుర్మతేః |

నూనం మే సమృద్ధో రాజ్యమాయుష్యం క్షయమేష్యతి || 3౧||

అద్య చైనం ద్విజన్మానం హతదారం శుచార్థితమ్ |

హతశోకం కరిష్యామి దత్త్వా ప్రాణానతిప్రియాన్ || 3౨||

ఇతి నిశ్చిత్స్య మనసా స భద్రాయుర్నృపోత్తమః |

పతిత్వా పాదయోస్తస్య బభాషే పరిసాన్త్యయన్ || 33||

భద్రాయురువాచ |

కృపాం కృత్వా మయి బ్రహ్మన్ క్షత్రబన్ధో హతాజసి |

శోకన్వృజ మహాప్రాజ్ఞ దాస్యామ్యద్య తు వాఞ్ఛితమ్ || 3౪||

ఇదం రాజ్యమియం రాజ్ఞీ మమేదం చ కలేవరమ్ |

త్వదధీనమిదం సర్వం కీన్తేఽభిలషితం వరమ్ || 3౫||

బ్రాహ్మణ ఉవాచ |

కిమాదర్శేన చాన్ధస్య కిం గృహేర్భైక్ష్యజీవినః |

కిం పుస్తకేన మూఢస్య నిస్త్రీకస్య ధనేన కిమ్ || 3౬||

అతోఽహం హతపత్నీకో భుక్తభోగో న కర్హిత్ |

ఇమాన్తవ్రాగ్రమహిషీం కామయే దీయతామితి || 3౭||

భద్రాయురువాచ

దాతా రసాన్తవిత్తస్య రాజ్యస్య గజవాజినామ్ |

ఆత్మదేహస్య కస్యాపి కలత్రస్య న కర్హిత్ || 3౮||

పరదారోపభోగేన యత్పాపం సముపార్జితమ్ |

న తక్షాలయితుం శక్యం ప్రాయశ్చిత్తశతైరపి || 3౯||

బ్రాహ్మణ ఉవాచ |

ఆస్తాం బ్రహ్మవధం ఘోరమపి మద్యనిషేవణమ్ ।

తపసా విధమిష్యామి కిం పునః పారదారికమ్ ॥ ౪౦॥

తస్మాత్ప్రయచ్ఛ భార్యాం స్వామియాం కామో న మేఽపరః ।

అరక్షణాద్భయార్తానాం గన్తాసి నిరయం ద్రువమ్ ॥ ౪౧॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి విప్రగిరా భీతశ్చింతయామాస పార్థివః ।

అరక్షణాన్మహాపాపం పత్నీదానం తతో వరమ్ ॥ ౪౨॥

అతః పత్నీం ద్విజాగ్ర్యాయ దత్త్వా నిర్ముక్తకీర్తిషః ।

సద్యో వహ్నిం ప్రవేశ్యామి కీర్తిశ్చ విదితా భవేత్ ॥ ౪౩॥

ఇతి నిశ్చిత్య మనసా సముజ్జ్వాల్య హుతాశనమ్ ।

తమాహూయ ద్విజం చక్రే పత్నీదానం సహోదకమ్ ॥ ౪౪॥

స్వయం స్నాతః శుచిర్భూత్వా ప్రణమ్య విబుధేశ్వరాన్ ।

తమగ్నిం త్రిః పరిక్రమ్య శివం దధ్యో సమాహితః ॥ ౪౫॥

తమథాగ్నిం పతిష్యంతం స్వపదాసక్తచేతనమ్ ।

ప్రత్యషేధత విశ్వేశః ప్రాదుర్భూతో ద్విజేశ్వరః ॥ ౪౬॥

తమీశ్వరం పంచముఖం త్రినేత్రం పినాకినం చంద్రకలావతంసమ్ ।

ప్రలమృపిక్ణాంశుజటాకలాపం మధ్యాహ్నసద్భాస్కరకోటితేజసమ్ ॥ ౪౭॥

మృణాలగౌరం గజచర్మవాససం గణ్గాతరణ్ణోక్షితమాలిదేశకమ్ ।

నాగేంద్రహారావలికణ్ణభూషణం కిరీటకాఞ్చ్యుక్తదకఙ్కణోజ్జ్వలమ్ ॥ ౪౮॥

శూలాసిఖట్వాఙ్గకుఠారచర్మ-

మృగాభయాష్టాఙ్గపినాకహస్తమ్ ।

వృషోపరిస్థం శితికణ్ణభూషణం

ప్రోద్భూతమగ్రే స నృషో దదర్శ ॥ ౪౯॥

తతోఽమ్బరాద్ ద్రుతం పేతుర్దివ్యాః కుసుమవృష్టయః ।

ప్రణేదర్దేవతూర్య్యాణి దేవ్యశ్చ ననృతుర్జగుః ॥ ౫౦॥

తత్రాజగ్ముః స్తూయమానా హరిర్భ్రహ్మ తథాసురాః ।

ఇన్ద్రాదయో నారదాద్యా మునయశ్చాపరేఽపి చ ॥ ౫౧॥

తదోత్సవో మహానాసీత్తత్ర భక్తిప్రవర్ధనః ।

సతి పశ్యతి భూపాలే భక్తినప్రీకృతాఞ్జలౌ || ౫౨||

తద్ధర్మనానందవిజృమ్భితాశయః ప్రవృద్ధబాష్పామ్బువిలిప్తగాత్రః |
ప్రహృష్టరోమా స హి గద్గదాక్షరస్తుప్తావ గీర్భిర్ముకుతీకృతాఞ్జలిః || ౫౩||

తతస్స భగవాన్ రాఞ్జా సంస్తుతః పరమేశ్వరః |
ప్రసన్నః సహ పార్వత్యా తమువాచ దయానిధిః || ౫౪||

రాజంస్తే పరితుష్టోఽహం భక్త్యా త్వద్ధర్మతోఽధికమ్ |
వరం బ్రూహి సపత్నీకమ్ప్రయచ్ఛామి న సంశయః || ౫౫||

తవ భావపరీక్షార్థం ద్విజో భూత్యాహమాగతః |
వ్యాప్రేణ యా పరిగ్రస్తా సాఞ్జాదేవీ శివా హి సా || ౫౬||

వ్యాప్రై మాయామయో యస్తే శరైరక్షత విగ్రహః |
ధీరతాన్ ద్రష్టుకామస్తే పత్నీం యాచితవానహమ్ || ౫౭||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |
ఇత్యాకర్ణ్య ప్రభోర్వాక్యం స భద్రాయుర్మహీపతిః |
పునః ప్రణమ్య సంస్తూయ స్వామినం నతకోఽబ్రవీత్ || ౫౮||

భద్రాయురువాచ |
ఏక ఏవ వరో నాథ యద్భవాన్పరమేశ్వరః |
భవతాపప్రతప్తస్య మమ ప్రత్యక్షతాం గతః || ౫౯||

యద్దదాసి పునర్నాథ వరం స్వకృపయా ప్రభో |
వృణేఽహం పరమం త్వతో వరం హి వరదర్శభాత్ || ౬౦||

వజ్రబాహుః పితా మే హి సపత్నీకో మహేశ్వర |
సపత్నీకస్త్వహం నాథ సదా త్వత్పాదసేవకః || ౬౧||

వైశ్యః పద్మాకరో నామ తత్పుత్రః సనయాభిధః |
సర్వానేతాన్మహేశాన సదా త్వం పార్శ్వగాన్కురు || ౬౨||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |
అథ రాఞ్జీ చ తత్పత్నీ ప్రమత్తా కీర్తిమాలినీ |
భక్త్యా ప్రసాద్య గిరిశం యయాచే వరముత్తమమ్ || ౬౩||

రాఞ్జ్యవాచ |
చన్ద్రాఙ్గిదో మమ పితా మాతా సీమన్తినీ చ మే |

తయోర్యాచే మహాదేవ త్వత్పాశ్వే సన్నిధిం ముదా ॥ ౬౪ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఏవమస్త్వితి గౌరీశః ప్రసన్నో భక్తవత్సలః ।

తయోః కామవరాన్త్యా క్షణాదన్తర్హితోఽభవత్ ॥ ౬౫ ॥

భద్రాయురపి సుప్రీత్యా ప్రసాదం ప్రాప్య శూలినః ।

సహితః కీర్తిమాలిన్యా బుభుజే విషయాన్బహూన్ ॥ ౬౬ ॥

కృత్వా వర్షాయుతం రాజ్యమవ్యాహతపరాక్రమః ।

రాజ్యం విక్షిప్య తనయే జగామ శివసన్నిధిమ్ ॥ ౬౭ ॥

చన్ద్రాబ్జదోఽపి రాజేన్ద్రో రాజ్ఞి సీమన్తినీ చ సా ।

భక్త్యా సమ్పూజ్య గిరిశం జగ్మతుః శామ్భవం పదమ్ ॥ ౬౮ ॥

ద్విజేశ్వరావతారస్తే వర్ణితః పరమో మయా ।

మహేశ్వరస్య భద్రాయుపరమానందః ప్రభో ॥ ౬౯ ॥

ఇదం చరిత్రం పరమం పవిత్రం శివావతారస్య పవిత్రకీర్తయేః ।

ద్విజేశనంజ్ఞస్య మహాద్భుతం హి శృణ్వన్పఠన్ శమ్భుపదం ప్రయాతి ॥ ౭౦ ॥

య ఇదం శృణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా సమాహితః ।

న శ్చోతతి స్వధర్మాత్స పరత్ర లభతే గతిమ్ ॥ ౭౧ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం ద్విజేశాఖ్యశివావతారవర్ణనం

నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౨౭ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౮. అష్టావింశోఽధ్యాయః ।

యతినాథబ్రహ్మహంసాహ్వయశివావతారచరితవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

శృణు ప్రాజ్ఞ ప్రవక్ష్యామి శివస్య పరమాత్మనః ।

అవతారం పరానందం యతినాథాహ్వయం మునే ॥ ౧ ॥

అర్బుదాచలసంజ్ఞే తు పర్వతే భిల్లవంశజః ।
 ఆహుకశ్చ తదభ్యాశే వసతి స్మ మునీశ్వర ॥ ౨॥
 తత్పత్నీ హ్యోహుకా నామ బభూవ కిల సువ్రతా ।
 ఉభావపి మహావైవావాస్తాం తౌ శివపూజకౌ ॥ 3॥
 కస్మింశ్చిత్సమయే భిల్లః శివభక్తిరతః సదా ।
 ఆహారార్థం స్వపత్న్యాశ్చ సుదూరం స గతో మునే ॥ ౪॥
 ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర గేహా భిల్లస్య శక్కురః ।
 భూత్వా యతివపుః సాయం పరీక్షార్థం సమాయయా ॥ ౫॥
 తస్మిన్నవసరే తత్రాజగామ స గృహాధిపః ।
 పూజనం చ యతీశస్య చకార ప్రేమతః సుధీః ॥ ౬॥
 తద్భావస్య పరీక్షార్థం యతిరూపః స శక్కురః ।
 మహాలీలాతరః ప్రీత్యా భీతః ప్రోవాచ దీనగీః ॥ ౭॥
 యతినాథ ఉవాచ ।
 అద్య స్థలం నివాసార్థం దేహి మే ప్రాతరేవ హి ।
 యాస్యామి సర్వథా భిల్ల స్వస్తి స్యాత్తవ సర్వదా ॥ ౮॥
 భిల్ల ఉవాచ ।
 సత్యం ప్రోక్తం త్వయా స్యామిన్ శృణు మద్వచనం చ తే ।
 ఆతి స్వల్పం స్థలం మే హి స్యాన్నివాసః కథం తవ ॥ ౯॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్తః స యతిస్తేన గమనాయ మతిం దధే ।
 తావద్భిల్ల్యా వచః ప్రోక్తం స్యామినం సంవిచార్య వై ॥ ౧౦॥
 భిల్ల్యువాచ ।
 స్యామిన్దేహి యతేః స్థానం విముఖం కురు మాతిథిమ్ ।
 గృహధర్మం విచార్య త్వమన్యథా ధర్మసజ్జయః ॥ ౧౧॥
 స్థీయతాం తే గృహాభ్యంతః సుఖేన యతినా సహ ।
 ఆహం బహిః స్థితిం కుర్యామాయుధాని బృహన్త్యపి ॥ ౧౨॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 తస్మాన్తద్వచనం శ్రుత్వా భిల్ల్యా ధర్మాన్వితం శివమ్ ।

స్వపత్న్యా మనసా తేన భిల్లేన చ విచారితమ్ || ౧౩||

స్త్రియం బహిశ్చ నిష్కాస్య కథం స్థేయం మయా గృహే |

యతేరన్యత్ర గమనమధర్మకరమాత్మనః || ౧౪||

ద్వయమప్యుచితం వైవ సర్వథా గృహమేధినః |

యద్భావి తద్భవేదేవ మయా స్థేయం గృహాద్ బహిః || ౧౫||

ఇత్యాగ్రహం తదా కృత్వా గృహాంతః స్థాప్య తౌ ముదా |

స్వాయుధాని చ సంస్థాప్య భిల్లోఽతిష్ఠద్ గృహాద్ బహిః || ౧౬||

రాత్రౌ తం పశవః క్రూరాః హింసకాః సమపీడయన్ |

తేనాపి చ యథాశక్తి కృతో యత్నో మహాంస్తదా || ౧౭||

ఏవం యత్నం ప్రకుర్వాణః స భిల్లో బలవానపి |

ప్రారభ్యాత్ప్రేరితైర్హింసైర్బలాదాసీచ్ఛ భక్షితః || ౧౮||

ప్రాతరుత్థాయ స యతిర్దృష్ట్వా హింసైశ్చ భక్షితమ్ |

భిల్లం వనేచరం తం వై దుఃఖితోఽభూదతీవ హి || ౧౯||

దుఃఖితం తం యతిం దృష్ట్వా భిల్లీ సా దుఃఖితాపి హి |

ధైర్యాత్స్వదుఃఖం సంహృత్య వచనం చేదమబ్రవీత్ || ౨౦||

భిల్ల్యువాచ |

కిమర్థం క్రియతే దుఃఖం భద్రం జాతం యతేఽధునా |

ధన్యోఽయం కృతకృత్యశ్చ యజ్ఞాతో మృత్యురీదృశః || ౨౧||

అహం చైనం గమిష్యామి భస్మ భూత్వానలే యతే |

చితాం కారయ సుప్రీత్యా స్త్రీణాం ధర్మః సనాతనః || ౨౨||

ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా హితం మత్వా స్వయం యతిః |

చితాం వ్యరచయత్నా హి ప్రవివేశ స్వధర్మతః || ౨౩||

ఏతస్మిన్నన్తరే సాక్షాత్పురః ప్రాదురభూచ్ఛివః |

ధన్యే ధన్యే ఇతి ప్రీత్యా ప్రశంసస్తాం హరోఽబ్రవీత్ || ౨౪||

హర ఉవాచ |

వరం బ్రూహి ప్రసన్నోఽస్మి త్వదాచరణతోఽనఘే |

తవాదేయం న వై కిఞ్చిద్ వశ్యోఽహం తే విశేషతః || ౨౫||

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తమచ్ఛత్వా శమ్భువచనం పరమానందాయకమ్ ।

సుఖం ప్రాప్తం విశేషేణ న కిञ్చిత్స్మిరణం యయా ॥ ౨౬ ॥

తస్యాస్తద్గతిమాలక్య సుప్రసన్నో హరోఽభవత్ ।

ఉవాచ చ పునః శమ్భుర్వరం బ్రూహీతి తాం ప్రభుః ॥ ౨౭ ॥

శివ ఉవాచ ।

ఆయం యతిశ్చ మద్రూపో హంసరూపో భవిష్యతి ।

పరజన్మని వాం ప్రీత్యా సంయోగం కారయిష్యతి ॥ ౨౮ ॥

భిల్లశ్చ వీరసేనస్య వైషధే నగరే వరే ।

మహాస్పత్రో నలో నామ భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౨౯ ॥

త్వం సుతా భీమరాజస్య వైదర్భే నగరేఽనఘే ।

దమయస్తీ చ విఖ్యాతా భవిష్యసి గుణాన్వితా ॥ ౩౦ ॥

యువాం చోభౌ మిలిత్వా చ రాజభోగం సువిస్తరమ్ ।

భుక్త్వా ముక్తిం చ యోగీన్ద్రైర్లప్స్యథే దుర్లభాం ద్రువమ్ ॥ ౩౧ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా చ స్వయం శమ్భుర్నిజ్గరూపోఽభవత్తదా ।

తస్మాన్న చలితో ధర్మాదచలేశ ఇతి స్మృతః ॥ ౩౨ ॥

స భిల్ల ఆహుకశ్చాపి వీరసేనసుతోఽభవత్ ।

వైషధే నగరే తాత నలనామా మహాన్మపః ॥ ౩౩ ॥

ఆహుకా సా మహాభిల్లీ భీమస్య తనయాభవత్ ।

వైదర్భే నగరే రాజ్ఞో దమయస్తీతి విశ్రుతా ॥ ౩౪ ॥

యతినాథాహ్వాయః సోఽపి హంసరూపోఽభవచ్ఛివః ।

వివాహం కారయామాస దమయన్త్యా నలేన వై ॥ ౩౫ ॥

పూర్వసత్కారరూపేణ మహాపుణ్యేన శక్కురః ।

హంసరూపం విధాయైవ తాభ్యాం సుఖమదాత్ప్రభుః ॥ ౩౬ ॥

శివో హంసావతారో హి నానావార్తావిచక్షణః ।

దమయన్త్యా నలస్యాపి పరమానందాయకః ॥ ౩౭ ॥

ఇదం చరితం పరమం పవిత్రం శివావతారస్య పవిత్రకీర్తేః ।

యతీశసంజ్ఞస్య మహాద్భుతం హి హంసాహ్వయస్యాపి విముక్తిదం హి || 3౮||

యతీశబ్రహ్మహంసాఖ్యావతారచరితం శుభమ్ |

శృణుయాచ్ఛావయేద్యో హి స లభేత పరాం గతిమ్ || ౩౯||

ఇదమాఖ్యానమనఘం సర్వకామఫలప్రదమ్ |

స్వర్గం యశస్యమాయుష్యం భక్తివర్ధనముత్తమమ్ || ౪౦||

శ్రుత్వైతచ్చరితం శమ్భోర్వృతిహంసస్వరూపయోః |

ఇహ సర్వసుఖం భుక్త్వా సోఽస్తే శివపురం వ్రజేత్ || ౪౧||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం యతినాథబ్రహ్మహంసాహ్వయశివ

నామాష్టావింశోఽధ్యాయః || 3.౨౮||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౨౯. ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః | కృష్ణదర్శనశివావతారవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ససత్కుమార శమ్భోస్త్యవతారం పరమం శృణు |

నభగజ్ఞానదం కృష్ణదర్శనాహ్వయముత్తమమ్ || ౧||

ఇక్ష్వాకుప్రముఖా ఆసన్ శ్రాద్ధదేవసుతాశ్చ యే |

నభగస్తత్ర నవమో నాభాగస్తతుతః స్మృతః || ౨||

అమ్బరీషః సుతస్తస్య విష్ణుభక్తో బభూవ సః |

యస్యోపరి ప్రసన్నోఽభూద్ధుర్వాసా బ్రహ్మభక్తితః || 3||

పితామహోఽమ్బరీషస్య నభగో యః ప్రకీర్తితః |

తచ్ఛరితం శృణు మునే యస్మై జ్ఞానమదాచ్ఛివః || ౪||

నభగో మనుపుత్రస్తు పతనార్థం సుబుద్ధిమాన్ |

చక్రే గురుకులే వాసం బహుకాలం జితేంద్రియః || ౫||

ఏతస్మిన్ననుయే తే వై ఇక్ష్వాకుప్రముఖాః సుతాః |

తస్మై భాగమకర్త్యైవ భేజుర్భాగాన్నిజాన్కమాత్ || ౬||

స్వం స్వం భాగం గృహీత్వా తే బుభుజూ రాజ్యముత్తమమ్ ।
అవిషాదం మహాభాగాః పిత్రాదేశాత్సుబుద్ధయః ॥ ౭॥

స పశ్చాదాగతస్తత్ర బ్రహ్మచారీ గురుస్థలాత్ ।
నభగోఽధీత్య సర్వాశ్చ సాజ్ఞోపాఙ్గాః శ్రుతీః క్రమాత్ ॥ ౮॥

భ్రాతృన్విలోక్య నభగో విభక్తాన్సకలాన్నిజాన్ ।
దాయార్థీ ప్రాహ తాన్నేహాదిజ్ఞాకుప్రముఖాన్మునే ॥ ౯॥

నభగ ఉవాచ ।
భ్రాతరోఽభక్తకం మహ్యం దాయం కృత్వా యథాతథమ్ ।
సర్వే విభక్తైః సుప్రీత్యా స్వదాయార్థాగతాయ చ ॥ ౧౦॥
తదా విస్మృతమస్మాభిరిదాసీం పితరం తవ ।
విభజామో వయం భాగం తం గృహాణ న సంశయః ॥ ౧౧॥

తచ్ఛుత్వా భ్రాతృవచనం నభగః పరవిస్మృతః ।
తదోపకణ్ఠమాగత్య పితరం సమభాషత ॥ ౧౨॥

నభగ ఉవాచ ।
హే తాత భ్రాతరః సర్వే త్యక్తైః మాం న్యభజంశ్చ తే ।
పతనార్థం గతశ్చాహం బ్రహ్మచారీ గురోః కులే ॥ ౧౩॥

తత ఆగత్య మే పృష్టా దాయదానార్థమాదరాత్ ।
తే త్వామూచుర్విభాగం మే తదర్థమహమాగతః ॥ ౧౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
తదాకర్ణ్య వచస్తస్య పితా తం ప్రాహ విస్మితః ।
ఆశ్వాస్య శ్రాద్ధదేవః స సత్యధర్మరతం మునే ॥ ౧౫॥

మనురువాచ ।
తదుక్తం మాదృథాస్తాత ప్రతారణకరం హి తత్ ।
న హ్యహం పరమం దాయం సర్వథా భోగసాధనమ్ ॥ ౧౬॥

తథాపి దాయభావేన దత్తోఽహం తైః ప్రతారిభిః ।
తవ వై జీవనోపాయం వదామి శ్శృణు తత్త్వతః ॥ ౧౭॥

సత్రమాఙ్గిరసా విప్రాః కుర్వన్త్యద్య సుమేధసః ।
తత్ర కర్మణి ముహ్యన్తి షష్ఠం షష్ఠమహః ప్రతి ॥ ౧౮॥

తత్ర త్వం గచ్ఛ నభగ తాన్ సుశంస మహాకవే ।
 సూక్తే ద్వే వైశ్వదేవే హి సత్రం శుద్ధం హి తద్భవేత్ ॥ ౧౯ ॥
 తత్కర్మణి సమాప్తే హి స్వర్యాన్తో బ్రాహ్మణాశ్చ తే ।
 ధనం దాస్యన్తి తే తుష్టాః స్వసత్రపరిశేషితమ్ ॥ ౨౦ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 తదాకర్ష్య పితుర్వాక్యం నభగః సత్యసారవాన్ ।
 జగామ తత్ర సుప్రీత్యా యత్ర తత్సత్రముత్తమమ్ ॥ ౨౧ ॥
 తదాహః కర్మణి మునే సత్రే తస్మిన్న మానవః ।
 సూక్తే ద్వే వైశ్వదేవే హి ప్రోవాచ స్పష్టతః సుధీః ॥ ౨౨ ॥
 సమాప్తే కర్మణి తతో విప్రా ఆఙ్గిరసాశ్చ తే ।
 తస్మై దత్త్వా యయుః స్వర్గం స్వం స్వం సత్రావశేషితమ్ ॥ ౨౩ ॥
 తత్రదా సీకరిష్యంతం సుసత్రపరిశేషితమ్ ।
 విజ్ఞాయ గిరిశః సద్య ఆవిర్భూతః సదూతికృత్ ॥ ౨౪ ॥
 స్వాఙ్గసున్దరః శ్రీమాన్పురుషః కృష్ణదర్శనః ।
 భావం సమీక్షితుం భాగం దాతుం జ్ఞానం పరం చ తత్ ॥ ౨౫ ॥
 అథో స శక్యః శమ్భుః పరీక్షాకర ఈశ్వరః ।
 ఉవాచోత్తరతోఽభ్యేత్య నభగం తం హి మానవమ్ ॥ ౨౬ ॥
 ఈశ్వర ఉవాచ ।
 కస్త్యం గృహ్లాసి పురుష మమేదం వాస్తుకం వసు ।
 ప్రేషితః కేన తత్సర్వం సత్యం వద మమాగ్రతః ॥ ౨౭ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 తచ్చుత్వా తద్వచస్తాత మానవో నభగః కవిః ।
 ప్రత్యువాచ వినితాత్మా పురుషం కృష్ణదర్శనమ్ ॥ ౨౮ ॥
 నభగ ఉవాచ ।
 మమేదమృషిభిర్దత్తం వసు యజ్ఞగతం ఖలు ।
 కథం వారయనే మాం త్వం గృహ్లాతం కృష్ణదర్శన ॥ ౨౯ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఆకర్ష్య నాభగం వాక్యమిదం సత్యముదీరితమ్ ।

ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా పురుషః కృష్ణదర్శనః ॥ 30॥

కృష్ణదర్శన ఉవాచ ।

వివాదేఽస్మిన్హి నౌ తాత ప్రమాణం జనకస్తవ ।

యాహి తం పృచ్ఛ స బ్రూయాత్తత్ప్రమాణం తు సత్యతః ॥ 30॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తదాకర్ణ్య వచస్తస్య నభగో మానవః కవిః ।

ఆగచ్ఛత్పితరం ప్రీత్యా తదుక్తం పృష్టవాన్మునే ॥ 31॥

పుత్రోదితం సమాకర్ణ్య శ్రాద్ధదేవః స వై మనుః ।

స్మృత్వా శివపదామ్భోజం ప్రాప్తస్మృతిరువాచ తమ్ ॥ 33॥

మనురువాచ ।

హే తాత శృణు మద్వాక్యం స దేవః పురుషః శివః ।

తస్యైవ సకలం వస్తు యజ్ఞప్రాప్తం విశేషతః ॥ 34॥

అధ్వరోర్వరితం వస్తు రుద్రభాగః ప్రకీర్తితః ।

ఇత్యపి ప్రాజ్ఞవాదో హి క్వచిజ్ఞాతస్తదిచ్ఛయా ॥ 35॥

స దేవ ఈశ్వరః సర్వం వస్త్వర్హతి న సంశయః ।

యజ్ఞావశిష్టం కిముత పరే తస్యేచ్ఛయా విభోః ॥ 36॥

అనుగ్రహార్థమాయాతస్తవ తద్రూపతః ప్రభుః ।

తత్ర త్వం గచ్ఛ నభగ ప్రసన్నం కురు సత్యతః ॥ 37॥

క్షమాపయ స్వాపరాధం సుప్రణమ్య స్తుతిం కురు ।

సర్వప్రభుః స ఏవేశో యజ్ఞాధీశోఽఖిలేశ్వరః ॥ 38॥

విష్ణుబ్రహ్మాదయో దేవాః సిద్ధాః సర్వర్షయోఽపి హి ।

తదనుగ్రహతస్తాత సమర్థాః సర్వకర్మణి ॥ 39॥

కిమ్బహూక్త్యాత్మజశ్రేష్ఠ గచ్ఛ తత్రాశు మాచిరమ్ ।

ప్రసాదయ మహాదేవం సర్వథా సకలేశ్వరమ్ ॥ 40॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్యా స మనుః శ్రాద్ధదేవశ్చ తనయం ద్రుతమ్ ।

ప్రేషయామాస నికటం శమోభాః సోఽపి సమేత్య తమ్ ॥ 40॥

నభగశ్చ ప్రణమ్యాశు సాజ్ఞాలిర్నతమస్తకః ।

ప్రోవాచ సుప్రసన్నాత్మా వినయేన మహామతిః ॥ ౪౨॥

నభగ ఉవాచ ।

ఇదం తవేశ సర్వం హి వస్తు త్రిభువనే హి యత్ ।

ఇత్యాహ మే పితా నూనం కిముతాధ్వరశేషితమ్ ॥ ౪౩॥

అజానతా మయా నాథ యదుక్తం తద్వచో భ్రమాత్ ।

అపరాధం త్వం క్షమస్వ శిరసా త్వాం ప్రసాదయే ॥ ౪౪॥

ఇత్యుక్త్వా నభగః సోఽతిదీనధీస్తు కృతాఙ్గాలిః ।

తుష్టావ తం మహేశానం కృష్ణదర్శనమానతః ॥ ౪౫॥

శ్రాద్ధదేవోఽపి శుద్ధాత్మా నతకః సాఙ్గాలిః సుధీః ।

తుష్టావ తం ప్రభుం నత్వా స్వాపరాధం క్షమాపయన్ ॥ ౪౬॥

ఏతస్మిన్నంతరే తత్ర విష్ణుబ్రహ్మాదయః సురాః ।

వాసవాద్యాః సమాజగ్ముః సిద్ధాశ్చ మునయోఽపి హి ॥ ౪౭॥

మహోత్సవం ప్రకుర్వంతః సుకృతాఙ్గాలయోఽఖిలాః ।

తుష్టవుర్నతకా భక్త్యా సుప్రణమ్య పృథక్పృథక్ ॥ ౪౮॥

అథ రుద్రః ప్రసన్నాత్మా కృపాదృష్ట్యా విలోక్య తాన్ ।

ఉవాచ నభగం ప్రీత్యా సస్మితం కృష్ణదర్శనః ॥ ౪౯॥

కృష్ణదర్శన ఉవాచ ।

యత్తే పితావదధర్మ్యం వాక్యం తత్తు తథైవ హి ।

త్వయాపి సత్యముక్తం తత్ సాధుస్త్వం నాత్ర సంశయః ॥ ౫౦॥

అతోఽహం సుప్రసన్నోఽస్మి సర్వథా సువ్రతేన తే ।

దదామి కృపయా తే హి ఙ్గానం బ్రహ్మ సనాతనమ్ ॥ ౫౧॥

మహాఙ్గాని భవ త్వం హి సవిప్రో నభగం ద్రుతమ్ ।

గృహాణ వస్త్విదం సర్వం మద్దత్తం కృపయాధునా ॥ ౫౨॥

ఇహ సర్వసుఖం భుక్ష్వ నిర్వికారం మహామతే ।

సుగతిం ప్రాప్స్యసి త్వం హి సవిప్రః కృపయా మమ ॥ ౫౩॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా తాత భగవాన్ రుద్రః సత్యవత్సలః ।

సర్వేషాం పశ్యతాం తేషాం తత్రైవాన్తర్గధే హరః ॥ ౫౪॥

విష్ణుర్బ్రహ్మపి దేవాద్యాః సర్వే తే మునిసత్తమ |
స్వం స్వం ధామ యయుః ప్రీత్యా తస్యై నత్వా దిశే ముదా || ౫౫ ||

సపుత్రః శ్రాద్ధదేవోఽపి స్వస్థానమగమన్ముదా |
భుక్త్వా భోగాన్సువిపులాన్సోఽన్తే శివపురం యయౌ || ౫౬ ||

ఇత్థం తే కీర్తితో బ్రహ్మాన్నవతారః శివస్య హి |
కృష్ణదర్శననామా వై నభగానన్దదాయకః || ౫౭ ||

ఇదమాఖ్యానమనఘం భుక్తిముక్తిప్రదం సతామ్ |
పఠతాం శృణ్వతాం వాపి సర్వకామఫలప్రదమ్ || ౫౮ ||

య ఏతచ్ఛ్రితం ప్రాతః సాయం చ స్మరతే సుధీః |
కవిర్భవతి మన్తజ్ఞో గతిమన్తే లభేత్పరామ్ || ౫౯ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం నస్తీశ్వరసనత్కుమారసంవాదే
కృష్ణదర్శనశివావతారవర్ణనం నామైకోనత్రిశోఽధ్యాయః || 3.౨౯ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.30. త్రిశోఽధ్యాయః | అవధూతేశ్వరశివావతారచరిత్రవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

శృణు త్వం బ్రహ్మపుత్రాద్యావతారం పరమేశితుః |
అవధూతేశ్వరాహ్వాం వై శక్రగర్వాపహారకమ్ || ౧ ||

శక్రః పురా హి సగురుః సర్వదేవసమన్వితః |
దర్శనం కర్తుమీశస్య కైలాసమగమన్మునే || ౨ ||

అథ గుర్విన్ద్రయోర్ణాత్వాగమనం శంకరస్తయోః |
పరీక్షితుం చ తద్భావం స్వదర్శనరతాత్మనోః || 3 ||

అవధూతస్వరూపోఽభూన్నానాశీలాకరః ప్రభుః |
దిగమ్బరో మహాభీమో జ్వలదగ్నిసమప్రభః || ౪ ||

సోఽవధూతస్వరూపో హి మార్గమార్దుఘ్య సద్గతిః |

లమ్బమానపటః శమ్భురతిష్ఠచ్ఛోభితాకృతిః ॥ ౫ ॥

అథ తౌ గురుశక్రౌ చ గచ్ఛంతౌ శివ సన్నిధిమ్ ।

అద్రాష్టాం పురుషం భీమం మార్గమధ్యేఽద్భుతాకృతిమ్ ॥ ౬ ॥

అథ శక్రో మునేఽప్రచ్ఛత్స్వాధికారేణ దుర్మదః ।

పురుషం తం స్వమార్గాస్తః స్థితమజ్ఞాయ శక్కురమ్ ॥ ౭ ॥

శక్ర ఉవాచ ।

కస్తస్వం దిగమ్పరాకారావదూతః కుత ఆగతః ।

కిన్నామ తవ విఖ్యాతం తత్త్వతో వద మేఽచిరమ్ ॥ ౮ ॥

స్వస్థానే సంస్థితః శమ్భుః కిం వాన్యత్ర గతోఽధునా ।

దర్శనార్థం హి తస్యాహం గచ్ఛామి సగురుః సురైః ॥ ౯ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

శక్రేణోత్థం స పృష్టశ్చ కిఞ్చిన్నోవాచ పూరుషః ।

లీలాగృహీతదేహః స శక్కురో మదహా ప్రభుః ॥ ౧౦ ॥

శక్రః పునరప్రచ్ఛత్తం నోవాచ స దిగమ్బరః ।

అవిజ్ఞాతగతిః శమ్భుర్మహాకౌతుకకారకః ॥ ౧౧ ॥

పునః పురస్తరోఽప్రచ్ఛత్తైలోక్యాధిపతిః స్వరాట్ ।

తూష్టిమాన మహాయోగీ మహాలీలాకరః స వై ॥ ౧౨ ॥

ఇత్థం పునః పునః పృష్టః శక్రేణ స దిగమ్బరః ।

నోవాచ కిఞ్చిద్భగవాన్ శక్రదర్పజిహూంసయా ॥ ౧౩ ॥

అథ చుక్రోధ దేవేశస్త్రైశ్చోక్తైశ్వర్యగర్వితః ।

ఉవాచ వచనం క్రోధాత్తం నిర్భర్త్య జటాధరమ్ ॥ ౧౪ ॥

ఇన్ద్ర ఉవాచ ।

ప్రచ్ఛమానోఽపి రే మూఢ నోత్తరం దత్తవానసి ।

అతస్త్యాం హన్మి వజ్రేణ కస్తే త్రాతాస్తి దుర్మతే ॥ ౧౫ ॥

ఇత్యుదీర్య తతో వజ్రీ సన్నిరీక్ష్య క్రుధా హి తమ్ ।

హస్తం దిగమ్బరం వజ్రముద్యతం స చకార హ ॥ ౧౬ ॥

వజ్రహస్తం చ తం దృష్ట్వా శక్రం శీఘ్రం సదాశివః ।

చకార స్తమ్భనం తస్య వజ్రపాతస్య శక్కురః ॥ ౧౭ ॥

తతః స పురుషః క్రుద్ధః కరాలాక్షో భయఙ్కరః ।
 ద్రుతమేవ ప్రజజ్వాల తేజసా ప్రదహన్నివ ॥ ౧౮ ॥
 బాహుప్రతిష్ఠమ్భుభువా మన్యునాన్తః శచీపతిః ।
 సమదహ్యత భోగీవ మస్త్రుద్ధపరాక్రమః ॥ ౧౯ ॥
 దృష్ట్వా బృహస్పతిన్వేనం ప్రజ్వలన్తం స్వతేజసా ।
 పురుషం తం ధియామాస ప్రణనామ హరం ద్రుతమ్ ॥ ౨౦ ॥
 కృతాఙ్ఘలిపుటో భూత్వా తతో గురురుదారధీః ।
 దణ్డవత్కృ పునర్నత్వా ప్రభుం తుష్టావ భక్తితః ॥ ౨౧ ॥
 గురురువాచ ।
 దేవదేవ మహాదేవ శరణాగతవత్సల ।
 ప్రసన్నో భవ గౌరీశ సర్వేశ్వర నమోఽస్తు తే ॥ ౨౨ ॥
 మాయయా మోహితాః సర్వే బ్రహ్మవిష్టాదయోఽపి తే ।
 త్వాం న జానన్తి తత్త్వేన జానన్తి త్వదనుగ్రహాత్ ॥ ౨౩ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 బృహస్పతిరితి స్తుత్వా స తదా శఙ్కరం ప్రభుమ్ ।
 పాదయోః పాతయామాస తస్యేశస్య పురన్దరమ్ ॥ ౨౪ ॥
 తతస్తాత సురాచార్యః కృతాఙ్ఘలిరుదారధీః ।
 బృహస్పతిరువాచేదం ప్రశ్రయావనతః సుధీః ॥ ౨౫ ॥
 బృహస్పతిరువాచ ।
 దీనానాథ మహాదేవ ప్రణతం తవ పాదయోః ।
 సముద్ధర చ మాం తత్త్వం క్రోధం న ప్రణయం కురు ॥ ౨౬ ॥
 తుష్టో భవ మహాదేవ పాహీన్ద్రం శరణాగతమ్ ।
 వహ్నిరేష సమాయాతి భాలనేత్రసముద్భవః ॥ ౨౭ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యాకర్ణ్య గురోర్వాక్యమవధూతాకృతిః ప్రభుః ।
 ఉవాచ కరుణాసిన్ధుర్విహసన్ స సదూతికృత్ ॥ ౨౮ ॥
 అవధూత ఉవాచ ।

క్రోధాచ్చ నిస్సృతం తేజో ధారయామి స్వనేత్రతః ।
కథం హి కఙ్కుకీం సర్పః సన్తతే చోఙ్ఘితాం పునః ॥ ౨౯॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్య శక్జరస్య బృహస్పతిః ।
ఉవాచ సాఙ్ఘలిర్భూయో భయవ్యాకులమానసః ॥ ౩౦॥

బృహస్పతిరువాచ ।
హే దేవ భగవన్భక్తా అనుకమ్యుః సదైవ హి ।
భక్తవత్సలనామేతి స్వం సత్యం కురు శక్జర ॥ ౩౧॥

క్షేప్తమన్యత్ర దేవేశ స్వతేజోఽత్యుగ్రమర్హసి ।
ఉద్ధర్తా సర్వభక్తానాం సముద్ధర పురన్ధరమ్ ॥ ౩౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్తో గురుణా రుద్రో భక్తవత్సలనామభాక్ ।
ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా సురేజ్యం ప్రణతార్తిహా ॥ ౩౩॥

రుద్ర ఉవాచ ।
ప్రీతస్తైఽహం సురాచార్య దదామి వరముత్తమమ్ ।
ఇన్ద్రస్య జీవదానేన జీవేతి త్వం ప్రథాం వ్రజ ॥ ౩౪॥
సముద్భూతోఽనలో యోఽయం భాలనేత్రాత్సరాసహః ।
ఏనం త్యఙ్శ్యామ్యహం దూరే యథేన్ద్రం వైవ పీడయేత్ ॥ ౩౫॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్త్వా స కరే ధృత్వా స్వతేజోఽనలమద్భుతమ్ ।
భాలనేత్రసముద్భూతం ప్రాక్షిపల్లవణామృణి ॥ ౩౬॥

అథో శివస్య తత్రేజో భాలనేత్రసముద్భవమ్ ।
క్షిప్తం చ లవణామ్నోధౌ సద్యో బాలో బభూవ హ ॥ ౩౭॥

స జలన్ధరనామాభూత్స్విన్దువుత్రోఽసురేశ్వరః ।
తం జఘాన మహేశానో దేవప్రార్థనయా ప్రభుః ॥ ౩౮॥

ఇత్థం కృత్వా సుచరితం శక్జరో లోకశక్జరః ।
అవధూతస్వరూపేణ తతశ్చాన్తర్లితోఽభవత్ ॥ ౩౯॥

బభూవుః సకలా దేవాః సుఖినశ్చాత్నినిర్భయాః ।

గురుశక్రౌ భయాన్ముక్తౌ జగ్గుతుః సుఖముత్తమమ్ || ౪౦||

యదర్థే గమనోద్యుక్తౌ దర్శనం ప్రాప్య తస్య తౌ |
కృతార్థౌ గురుశక్రౌ హి స్వస్థానం జగ్గుతుర్ముదా || ౪౧||

అవధూతేశ్వరాహ్వోఽవతారస్త కథితో మయా |
పరమేశస్య పరమానందః ఖలదణ్డః || ౪౨||

ఇదమాఖ్యానమనఘం యశస్యం స్వర్గ్యమేవ చ |
భుక్తిముక్తిప్రదం దివ్యం సర్వకామఫలప్రదమ్ || ౪౩||

య ఇదం శృణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా సమాహితః |
ఇహ సర్వసుఖం భుక్త్వా సోఽస్తే శివగతిం లభేత్ || ౪౪||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం నస్తీశ్వరసనత్కుమారసంవాదే
అవధూతేశ్వరశివావతారచరిత్రవర్ణనం నామ త్రింశోఽధ్యాయః || 3.3౦||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౧. ఏకత్రింశోఽధ్యాయః | భిక్షువర్యాహ్వశివావతార చరిత్రవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

అథ వక్ష్యే మునిశ్రేష్ఠ శమ్భోః శృణ్వవతారకమ్ |
స్వభక్తదయయా విప్ర నారీసన్దేహాభంజకమ్ || ౧||

ఆసీత్సత్యరథో నామ్నా విదర్భవిషయే నృపః |
ధర్మాత్మా సత్యశీలశ్చ మహాశైవజనప్రియః || ౨||

తస్య రాజ్ఞః సుధర్మేణ మహీం పాలయతో మునే |
మహాన్కాలో వ్యతీయాయ సుఖేన శివధర్మతః || 3||

కదాచిత్తస్య రాజ్ఞస్తు శాస్త్రైశ్చ పురరోధిభిః |
మహాన్ రణో బభూవాథ బహుస్త్వైస్సైర్బలోద్ధతైః || ౪||

స విదర్భనృపః కృత్వా సార్థం తైర్దారుణం రణమ్ |
ప్రసప్తోరుబలః శాస్త్రైర్పిహతో దైవయోగతః || ౫||

తస్మిన్నప్రే హతే యుద్ధే శాల్వైస్తు భయవిహ్వలాః ।
 సైనికా హతశేషాశ్చ మత్రిభిః సహ దుద్రువుః ॥ ౬ ॥
 అథ తస్య మహారాజ్ఞి రాత్రౌ స్వపురతో మునే ।
 సంరుద్ధా రిపుభిర్యత్నాదన్తర్వత్పి బహిర్యయౌ ॥ ౭ ॥
 నిర్గతా శోకసన్తప్తా సా రాజమహిషీ శనైః ।
 ప్రాచీం దిశం యయౌ దూరం స్మరన్తీశపదామ్బుజమ్ ॥ ౮ ॥
 అథ ప్రభాతే సా రాజ్ఞి దదర్శ విమలం సరః ।
 అతీతా దూరమధ్వానం దయయా శఙ్కరస్య హి ॥ ౯ ॥
 తత్రాగత్య ప్రియా రాజ్ఞః సన్తప్తా సుకుమారిణీ ।
 నివాసార్థం సరస్వీరే ఛాయావృక్షముపాశ్రయత్ ॥ ౧౦ ॥
 తత్ర దైవవశాద్రాజ్ఞి ముహూర్తే సద్గుణాన్వితే ।
 అసూత తనయం దివ్యం సర్వలక్షణలక్షితమ్ ॥ ౧౧ ॥
 అథ తజ్జననీ దైవాత్పృషితాతి నృపాఙ్గనా ।
 సరోఽవతీర్ణా పానార్థం గ్రస్తా గ్రాహణ పాథసి ॥ ౧౨ ॥
 స సుతో జాతమాత్రస్తు క్షుత్పిపాసార్ధితో భృశమ్ ।
 రురోద చ సరస్వీరే వినష్టపితృమాతృకః ॥ ౧౩ ॥
 తస్మిన్వనే క్రన్దమానే జాతమాత్రే సుతే మునే ।
 కృపాన్వితో మహేశోఽభూదన్తర్యామీ స రక్షకః ॥ ౧౪ ॥
 ప్రేరితా మనసా కాచిదీశేన త్రాసహరిణా ।
 అకస్మాదాగతా తత్ర భ్రమన్తీ భైక్ష్యజీవిసీ ॥ ౧౫ ॥
 సా త్వేకహాయనం బాలం వహన్తీ విధవా నిజమ్ ।
 అనాథమేకం క్రన్దన్తం శిశుం తత్ర దదర్శ హా ॥ ౧౬ ॥
 సా దృష్ట్వా తత్ర తం బాలం వనే నిర్మనుజే మునే ।
 విస్మృతాతి ద్విజస్త్రి సా చిచిన్త హృదయే బహు ॥ ౧౭ ॥
 అహో సుమహదాశ్చర్యమిదం దృష్టం మయాధునా ।
 అసమ్భావ్యమకథ్యం చ సర్వథా మనసా గిరా ॥ ౧౮ ॥
 అచ్ఛిన్ననాభినాలోఽయం రసాయాం కేవలం శిశుః ।
 శేతే మాతృవిహీనశ్చ క్రన్దంస్తేజస్వినాం వరః ॥ ౧౯ ॥

ఆస్య పిత్రాదయః కేఽపి న సస్త్రీహ సహాయినః ।
 కారణం కిం బభూవాథ హ్యహో దైవబలం మహత్ ॥ ౨౦ ॥
 న జానే కస్య పుత్రోఽయమస్య జ్ఞాతాత్ర కోఽపి న ।
 యతః పృచ్ఛామ్యస్య జన్మ జాతా చ కరుణా మయి ॥ ౨౧ ॥
 ఇచ్ఛామ్యేనం పోషితుం హి బాలమౌరసపుత్రవత్ ।
 సంస్పృష్టుం నోత్సహేఽజ్ఞాత్వా కులజన్మాది చాస్య వై ॥ ౨౨ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి సశ్చోన్మమానాయాం తస్యాం విప్రవరస్త్రియామ్ ।
 కృపాం చకార మహతీం శక్కరో భక్తవత్సలః ॥ ౨౩ ॥
 దధ్రే భిక్షుస్వరూపం హి మహాలీలో మహేశ్వరః ।
 సర్వథా భక్తసుఖదో నిరుపాధిః స్వయం సదా ॥ ౨౪ ॥
 తత్రాజగామ సహసా స భిక్షుః పరమేశ్వరః ।
 యత్రాస్తి సన్దేహవతీ ద్విజస్త్రి జ్ఞాతుమిచ్ఛతీ ॥ ౨౫ ॥
 భిక్షువర్యస్వరూపోఽసావవిజ్ఞాతగతిః ప్రభుః ।
 తామాహ విప్రవనితాం విహస్య కరుణానిధిః ॥ ౨౬ ॥
 భిక్షువర్య ఉవాచ ।
 సన్దేహం కురు నో చిత్తే విప్రభామిని మా ఖిద ।
 రక్షేనం బాలకం ప్రీత్యా సుపవిత్రం స్వపుత్రకమ్ ॥ ౨౭ ॥
 ఆనేన శిశునా శ్రేయః ప్రాప్స్యసే న చిరాత్పరమ్ ।
 పుష్టిహి సర్వథా హ్యేనం మహాతేజస్వినం శిశుమ్ ॥ ౨౮ ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్తవన్తం తం భిక్షుస్వరూపం కరుణానిధిమ్ ।
 సా విప్రవనితా శమ్భుం ప్రీత్యా పప్రచ్ఛ సాదరమ్ ॥ ౨౯ ॥
 విప్రవనితోవాచ ।
 త్వదాజ్ఞయైనం బాలం హి రక్షిష్యామి స్వపుత్రవత్ ।
 పోష్యామి నాత్ర సన్దేహో మద్భాగ్యాత్త్వమిహోగతః ॥ ౩౦ ॥
 తథాపి జ్ఞాతుమిచ్ఛామి విశేషేణ తు తత్త్వతః ।

కోఽయం కస్య సుతశ్చాయం కస్త్యమత్ర సమాగతః ॥ 3౧॥

ముహుర్మమ సమాయాతి జ్ఞానం భిక్షువర ప్రభో ।
త్వం శివః కరుణాసిన్ధుస్త్యద్భక్తోఽయం శిశుః పురా ॥ 3౨॥

కేనచిత్కర్మదోషేణ సమ్ప్రోక్ష్యోఽయం దశామిమామ్ ।
తద్భక్త్యా పరమం శ్రేయః ప్రాప్స్యిథే త్వదనుగ్రహాత్ ॥ 33॥

త్వన్మాయయైవ సాహం వై మార్గభ్రష్టా విమోహితా ।
ఆగతా ప్రేషితా త్వత్తో హ్యస్య రక్షణహేతుతః ॥ 3౪॥

నన్దీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి తద్దర్శనప్రాప్తవిజ్ఞానాం విప్రకామినీమ్ ।
జ్ఞాతుకామాం విశేషేణ ప్రోచే భిక్షుతనుః శివః ॥ 3౫॥

భిక్షువర్య ఉవాచ ।
శృణు ప్రీత్యా విప్రపత్ని బాలస్యాస్య పురేహితమ్ ।
సర్వమన్యస్య సుప్రీత్యా వక్ష్యతే తత్త్వతోఽనఘే ॥ 3౬॥

సుతో విదర్భరాజస్య శివభక్తస్య ధీమతః ।
ఆయం సత్యరథస్యైవ స్వధర్మనిరతస్య హి ॥ 3౭॥

శృణు సత్యరథో రాజా హతః శాల్యే రణే పరైః ।
తత్పత్ని నిశి నమ్యగ్రా నిర్యయా స్వగృహాద్ ద్రుతమ్ ॥ 3౮॥

అసూత తనయం చైనం సమాయాతా ప్రగేఽత్ర హి ।
సరోఽవతీర్ణా త్పషయా గ్రస్తా గ్రాహణ దైవతః ॥ 3౯॥

నన్దీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి తస్య సముత్పత్తిం తత్ప్వితః సజ్గరే మృతిమ్ ।
తన్మాతృమరణం గ్రాహాత్సర్వం తస్యై న్యవేదయత్ ॥ ౪౦॥

అథ సా బ్రాహ్మణీ చైవ విస్మితాతి మునీశ్వర ।
పునః పప్రచ్ఛ తం భిక్షుం జ్ఞానినం సిద్ధరూపకమ్ ॥ ౪౧॥

బ్రాహ్మణ్యువాచ ।
స రాజోఽస్య పితా భిక్షో వరభోగాన్తరైవ హి ।
కస్మాచ్ఛాల్యైః స్వరీపుభిః స్వల్పేహైశ్చ విఘాతతః ॥ ౪౨॥

కస్మాదస్య శిశోర్మాతా గ్రాహణాశు సుభక్షితా ।

యస్మాదనాథోఽయం జాతో విబన్ధుశ్చైవ జన్మతః ॥ ౪౩॥

కస్మాత్సుతో మమాపీహ సుదరిద్రో హి భిక్షుకః ।

భవేత్కథం సుఖం భిక్షో పుత్రయోరనయోర్వద ॥ ౪౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి తస్యా వచః శ్రుత్వా స భిక్షుః పరమేశ్వరః ।

విప్రపత్న్యాః ప్రసన్నాత్మా ప్రోవాచ విహసశ్చ తామ్ ॥ ౪౫॥

భిక్షువర్య ఉవాచ ।

విప్రపత్ని విశేషేణ సర్వప్రశ్నాన్వదామి తే ।

శృణు త్వం సావధానేన చరిత్రమిదముత్తమమ్ ॥ ౪౬॥

అముష్య బాలస్య పితా స విదర్భమహీపతిః ।

పూర్వజన్మని పాణ్డ్యోఽసౌ బభూవ నృపసత్తమః ॥ ౪౭॥

స శైవనృపతిర్ధర్మాత్పాలయన్నిఖిలాం మహీమ్ ।

స్వప్రజాం రజ్జుయామాస సర్వోపద్రవనాశనః ॥ ౪౮॥

కదాచిత్స హి సర్వేశం ప్రదోషే పర్యపూజయత్ ।

త్రయోదశ్యాం నిరాహారో దివానక్తవ్రతీ శివమ్ ॥ ౪౯॥

తస్య పూజయతః శమ్భుం ప్రదోషే గిరిశం రతే ।

మహాన్ శబ్దో బభూవాథ వికటః సర్వథా పురే ॥ ౫౦॥

తమాకర్ణ్య రవం సోఽథ రాజా త్యక్తశివార్చనః ।

రిప్వాగమనశక్యాతో నిర్యయా భవనాద్ బహిః ॥ ౫౧॥

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు తస్యామాత్యో మహాబలీ ।

గృహీతశత్రుసామంతో రాజాన్లికముపాయయౌ ॥ ౫౨॥

తం దృష్ట్వా శత్రుసామంతం మహాక్రోధేన విహ్వలః ।

అవిచార్య వృషన్తస్య శిరశ్చేదమకారయత్ ॥ ౫౩॥

అసమాప్యేశపూజాం తామశుచిర్నష్టధీర్నృపః ।

రాత్రౌ చకార సుప్రీత్యా భోజనం నష్టమగ్గలః ॥ ౫౪॥

విదర్భే సోఽభవద్రాజా జన్మనీహ శివవ్రతీ ।

శివార్చనాన్తరాయేణ పరైరోఘాన్తరే హతః ॥ ౫౫॥

తత్పితా యః పూర్వభవే సోఽస్మిజ్ఞాన్మని తత్సుతః ।

అయమేవ హతైశ్వర్యః శివపూజావ్యతిక్రమాత్ || ౫౬ ||

అస్య మాతా పూర్వభవే సపత్నీం ఛద్మనాహరత్ |
భక్షితా తేన పాపేన గ్రాహణాస్మిన్ భవే హి సా || ౫౭ ||

ఏషా ప్రవృత్తిరేతేషాం భవత్వైః పరికీర్తితా |
అనర్చితశివా భక్త్యా ప్రాప్నువన్తి దరిద్రతామ్ || ౫౮ ||

ఏష తే తనయః పూర్వజన్మని బ్రాహ్మణోత్తమః |
ప్రతిగ్రహైర్వాయో నిన్యే న యజ్ఞాద్యైః సుకర్మభిః || ౫౯ ||

అతో దారిద్ర్యమాపన్నః పుత్రస్తే ద్విజభామిని |
తద్దోషపరిహారార్థం శరణం శక్కురం వ్రజ || ౬౦ ||

ఏతాభ్యాం ఖలు బాలాభ్యాం శివపూజా విధీయతామ్ |
ఉపవీతానన్తరం హి శివః శ్రేయః కరిష్యతి || ౬౧ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |
ఇతి తాముపదిశ్యాథ భిక్షువర్యతనుః శివః |
స్వరూపం దర్శయామాస పరమం భక్తవత్సలః || ౬౨ ||

అథ సా విప్రవనితా జ్ఞాత్వా తం శక్కురం ప్రభుమ్ |
సుప్రణమ్య హి తుష్టావ ప్రేష్టూ గద్గదయా గిరా || ౬౩ ||

తతః స భగవాన్ శమ్భుర్ధృతభిక్షుతనుర్ధృతమ్ |
పశ్యన్త్యా విప్రపన్త్యాస్తు తత్రైవాన్తరధీయత || ౬౪ ||

అథ తస్మిన్ గతే భిక్షౌ విశ్రద్ధా బ్రాహ్మణీ చ సా |
తమర్భకం సమాదాయ సస్వపుత్రా గృహం యయా || ౬౫ ||

ఏకచక్రాహ్వయే రమ్యే గ్రామ్యే కృతనికేతనా |
స్వపుత్రం రాజపుత్రం చ వరావైశ్చ వ్యవర్ధయత్ || ౬౬ ||

బ్రాహ్మణైః కృతసంస్కారౌ కృతోపనయనౌ చ తౌ |
వవృధాతే స్వగేహే చ శివపూజనతత్పరౌ || ౬౭ ||

తౌ శాణ్డిల్యమునేస్తాత నిదేశాన్నియమస్థితౌ |
ప్రదోషే చక్రతుః శమోభాః పూజాం కృత్వా వ్రతం శుభమ్ || ౬౮ ||

కదాచిద్ ద్విజపుత్రేణ వినాసౌ రాజనన్దనః |
నద్యాం స్నాతుం గతః ప్రాప నిధానకలశం వరమ్ || ౬౯ ||

ఏవం పూజయతోః శమ్భుం రాజద్విజకుమారయోః ।
 సుఖేనైవ వ్యతీయాయ తయోర్మానచతుష్టయమ్ ॥ ౭౦ ॥
 ఏవమర్చయతోః శమ్భుం భూయోఽపి పరయా ముదా ।
 సమ్యత్సరో వ్యతీయాయ తస్మిన్నేవ తయోర్మౌహే ॥ ౭౧ ॥
 సమ్యత్సరే వ్యతిక్రాన్తే స రాజతనయో మునే ।
 గత్వా వనాన్తే విప్రేణ శివస్యానుగ్రహాద్విభోః ॥ ౭౨ ॥
 అకస్మాదాగతాం తత్ర దత్తాం తజ్జనకేన హా ।
 వివాహ్యా గన్ధర్వసుతాం చక్రే రాజ్యమకణ్ణకమ్ ॥ ౭౩ ॥
 యా విప్రవనితా పూర్వం తమపుష్టాత్స్వపుత్రవత్ ।
 సైవ మాతాభవత్తస్య స భ్రాతా ద్విజనన్దనః ॥ ౭౪ ॥
 ఇత్థమారాధ్య దేవేశం ధర్మగుప్తాహ్వాయః స వై ।
 విదర్భవిషయే రాజ్ఞ్యా తయా భోగం చకార హా ॥ ౭౪ ॥
 భిక్షువర్యావతారస్తే వర్ణితశ్చ మయాధునా ।
 శివస్య ధర్మగుప్తాహ్వాన్సృపబాలసుఖప్రదః ॥ ౭౬ ॥
 ఏతదాఖ్యానమనఘం పవిత్రం పావనం మహత్ ।
 ధర్మార్థకామమోక్షాణాం సాధనం సర్వకామదమ్ ॥ ౭౭ ॥
 య ఏతచ్ఛృణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా సమాహితః ।
 స భుక్త్యైహాఖిలాన్కామాన్ సోఽన్తే శివపురం వ్రజేత్ ॥ ౭౮ ॥
 ఇతి శ్రీ శివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం భిక్షువర్యాహ్వాశివావతార
 చరిత్రవర్ణనం నామైకత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3.3౧ ॥
 ॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
 ॥ శ్రీగౌరీశక్యరాభ్యాం నమః ॥
 ॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
 తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3.౨. ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః | నస్తీశ్వర ఉవాచ |

శృణు తాత ప్రవక్ష్యామి శివస్య పరమాత్మనః |
 సురేశ్వరావతారస్తే ధౌమ్యగ్రజహితావహమ్ || ౧ ||

వ్యాఘ్రపాదసుతో ధీమానుపమన్యుః సతాం ప్రియః |
 జన్మాన్తరేణ సంసిద్ధః ప్రాప్తో మునికుమారతామ్ || ౨ ||

ఉవాస మాతులగృహే స మాత్రా శిశురేవ హి |
 ఉపమన్యుర్వ్యాఘ్రపాదిః స్యాద్ధరిద్రశ్చ దైవతః || 3 ||

కదాచిత్క్షీరమత్యల్పం పీతవాన్మాతులాశ్రమే |
 యయాచే మాతరం ప్రీత్యా బహుశో దుగ్ధలాలసః || ౪ ||

తచ్చృత్వా పుత్రవచనం తన్మాతా చ తపస్వినీ |
 సాన్తః ప్రవిశ్యాథ తదా శుభోపాయమరీరచత్ || ౫ ||

ఉఞ్చవృత్స్వర్ణితాన్భిజాన్విష్టాలోడ్య జలేన తాన్ |
 ఉపలాల్య సుతం తస్మై సా దదౌ కృత్రిమం పయః || ౬ ||

పీత్వా చ కృత్రిమం దుగ్ధం మాత్రా దత్తం స బాలకః |
 నైతత్క్షీరమితి ప్రాహ మాతరం చారుదత్పునః || ౭ ||

శ్రుత్వా సుతస్య రుదితం ప్రాహ సా దుఃఖితా సుతమ్ |
 సమ్మార్జ్య నేత్రే పుత్రస్య కరాభ్యాం కమలాకృతిః || ౮ ||

మాతోవాచ |
 క్షీరమత్ర కుతోఽస్మాకం వనే నివసతాం సదా |
 ప్రసాదేన వినా శమ్భోః పయః ప్రాప్తిరభవేన్న హి || ౯ ||

పూర్వజన్మని యత్కృత్యం శివముద్ధేశ్య హే సుత |
 తదేవ లభ్యతే నూనం నాత్ర కార్యా విచారణా || ౧౦ ||

ఇతి మాతృవచః శ్రుత్వా వ్యాఘ్రపాదిః స బాలకః |
 ప్రత్యువాచ విశోకాత్మా మాతరం మాతృవత్సలః || ౧౧ ||

శోకేనాలమిమం మాతః శమ్భుర్వద్యన్తి శక్జరః |
 త్యజ శోకం మహాభాగే సర్వం భద్రం భవిష్యతి || ౧౨ ||

శృణు మాతర్వచో మేఽద్య మహాదేవోఽస్తి చేత్స్వచిత్ |
 చిరాద్వా హ్యచిరాద్వాపి క్షీరోదం సాధయామ్యహమ్ || ౧౩ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్యా స శిశుః ప్రీత్యా శివం మేఽస్త్విత్యుదీర్య చ ।
విసృజ్య తాం సుప్రణమ్య తపః కర్తుం ప్రచక్రమే ॥ ౧౪॥

హిమవత్పర్వతగతః వాయుభక్షః సమాహితః ।
అష్టేష్టకాభిః ప్రాసాదం కృత్వా లింగం చ మృన్మయమ్ ॥ ౧౫॥

తత్రావాహ్య శివం సామ్భం భక్త్యా పఞ్చాక్షరేణ హ ।
పత్రపుష్పాదిభిర్వైశ్యైః సమానర్చ శిశుః స వై ॥ ౧౬॥

ధ్యాత్వా శివం చ తం సామ్భం జపన్పఞ్చాక్షరం మనుమ్ ।
సమభ్యర్చ్య చిరం కాలం చచార పరమం తపః ॥ ౧౭॥

తపసా తస్య బాలస్య హ్యుపమన్యోర్మహాత్మనః ।
చరాచరం చ భువనం ప్రదీపితమభూన్మునే ॥ ౧౮॥

ఏతస్మిన్నస్తరే శమ్భుర్విష్ణోష్టాష్టైః ప్రార్థితః ప్రభుః ।
పరీక్షితుం చ తద్భక్తిం శక్త్రూపోఽభవత్తదా ॥ ౧౯॥

శివా శచీస్వరూపాభూద్గణాః సర్వేఽభవన్సురాః ।
ఐరావతగజో నస్తీ సర్వమేవ చ తన్మయమ్ ॥ ౨౦॥

తతః సామ్భుః శివః శక్త్రస్వరూపః సగణో ద్రుతమ్ ।
జగామానగ్రహం కర్తుముపమన్యోస్తదాశ్రమమ్ ॥ ౨౧॥

పరీక్షితుం చ తద్భక్తిం శక్త్రూపథరో హరః ।
ప్రాహ గమీభరయా వాచా బాలకం తం మునీశ్వర ॥ ౨౨॥

సురేశ్వర ఉవాచ ।

తుష్టోఽస్మి తే వరం బ్రూహి తపసానేన సువ్రత ।
దదామి చేచ్ఛితాన్కామాన్ సర్వాన్నాత్రాస్తి సంశయః ॥ ౨౩॥

ఏవముక్తః స వై తేన శక్త్రూపేణ శమ్భునా ।
వరయామి శివే భక్తిమిత్యువాచ కృతాజ్ఞులిః ॥ ౨౪॥

తన్నిశమ్య హరిః ప్రాహ మాం న జానాసి లేఖపమ్ ।
త్రైలోక్యాధిపతిం శక్త్రం సర్వదేవనమస్కృతమ్ ॥ ౨౫॥

మద్భక్తో భవ విప్రర్షే మామేవార్చయ సర్వదా ।

దదామి సర్వం భద్రం తే త్యజ రుద్రం చ నిర్గుణమ్ || ౨౬ ||

రుద్రేణ నిర్గుణేనాలం కిం తే కార్యం భవిష్యతి |

దేవజాతిబహిర్భూతో యః పిశాచత్వమాగతః || ౨౭ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

తచ్చుత్వా స మునేః పుత్రో జపన్పఞ్చాక్షరం మనుమ్ |

మన్యమానో ధర్మవిఘ్నం ప్రాహ తం కర్తుమాగతమ్ || ౨౮ ||

ఉపమన్యురువాచ |

త్వయైవం కథితం సర్వం భవనిన్దారతేన వై |

ప్రసంఖ్యాదేవదేవస్య నిర్గుణత్వం పిశాచతా || ౨౯ ||

త్వం న జానాసి వై రుద్రం సర్వదేవేశ్వరేశ్వరమ్ |

బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానాం జనకం ప్రకృతేః పరమ్ || ౩౦ ||

సదనద్ వయక్తమవ్యక్తం యమాహుర్బ్రహ్మవాదినః |

నిత్యమేకమనేకం చ వరం తస్మాద్ వృణోమ్యహమ్ || ౩౧ ||

హేతువాదవినిర్ముక్తం సాంఖ్యయోగార్థదం పరమ్ |

యముశన్తి హి తత్త్వజ్ఞా వరం తస్మాద్ వృణోమ్యహమ్ || ౩౨ ||

నాస్తి శమ్భోః పరం తత్త్వం సర్వకారణకారణత్ |

బ్రహ్మవిష్ణోద్దివేనానాం శ్రేష్ఠో గుణపరాద్విభోః || ౩౩ ||

నాహం వృణో వరం త్వత్తో న విష్ణోర్బ్రహ్మణోఽపి వా |

నాన్యస్మాదమరాద్వాపి శక్యరో వరదోఽస్తు మే || ౩౪ ||

బహునాత్ర కిముక్తేన వచ్చి తత్త్వం మతం స్వకమ్ |

న ప్రార్థయే పశుపతేరన్యం దేవాదికం స్ఫుటమ్ || ౩౫ ||

మద్భావం శృణు గోత్రారే మయాద్యానుమితం త్విదమ్ |

భవాన్తరే కృతం పాపం శ్రుతా నిన్దా భవస్య చేత్ || ౩౬ ||

శ్రుత్వా నిన్దాం భవస్యాథ తత్క్షణాదేవ సన్త్యజేత్ |

స్వదేహం తన్నిహత్యాశు శివలోకం స గచ్ఛతి || ౩౭ ||

ఆస్తాం తావన్మమేచ్ఛేయం క్షీరం ప్రతి సురాధమ |

నిహత్య త్వాం శివాస్త్రేణ త్యజామ్యేతత్కలేవరమ్ || ౩౮ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఏవముక్తోపమన్యస్తం మర్తుం వ్యవసితః స్వయమ్ |
 క్షీరే వాచ్ఛామపి త్యక్త్వా నిహస్తుం శక్రముద్యతః || ౩౯||
 భస్మాదాయ తదాధారాదఘోస్త్రాభిమన్త్రితమ్ |
 విసృజ్య శక్రముద్దిశ్య ననాద స మునిస్తదా || ౪౦||
 స్మృత్వా స్వేష్టపదద్వంద్వం స్వదేహం దగ్ధముద్యతః |
 ఆగ్నేయాం ధారణాం బిభ్రదుపమన్యరవస్థితః || ౪౧||
 ఏవం వ్యవసితే విప్రే భగవాన్ శక్రరూపవాన్ |
 వారయామాస సౌమ్యేన ధారణాం తస్య యోగినః || ౪౨||
 తద్విసృష్టమఘోరాస్త్రం నస్తిశ్వరనియోగతః |
 జగృహే మధ్యతః క్షిప్తం నస్తి శక్కరవల్లభమ్ || ౪౩||
 స్వరూపమేవ భగవానాస్థాయ పరమేశ్వరః |
 దర్శయామాస విప్రాయ బాలేన్దుకృతశేఖరమ్ || ౪౪||
 క్షీరార్ణవసహస్రం చ దధ్యాదేరర్ణవం తథా |
 భక్ష్యభోజ్యార్ణవం తస్మై దర్శయామాస స ప్రభుః || ౪౫||
 ఏవం స దదృశే శముద్భేద్యా సార్థం వృషోపరి |
 గణేశ్వరైస్త్రిశూలాద్యైర్దివ్యాస్త్రైరపి సంవృతః || ౪౬||
 దివి దున్దుభయో నేదుః పుష్పవృష్టిః పపాత హ |
 విష్ణుబ్రహ్మాన్యప్రముఖైరేవైశ్చన్నా దిశో దశ || ౪౭||
 అథోపమన్యరానన్తసముద్రోర్మిభిరావృతః |
 పపాత దణ్డవదూభమో భక్తినమ్రేణ చేతసా || ౪౮||
 ఏతస్మిన్సమయే తత్ర సస్మితో భగవాన్భవః |
 ఏహ్యోహీతి సమాహూయ మూర్ధ్వాప్రూయ దదౌ వరాన్ || ౪౯||
 శివ ఉవాచ |
 వత్సోపమన్యో తుష్టోఽస్మి త్వదాచరణతో వరాత్ |
 దృఢభక్తోఽసి విప్రర్షే మయా జిజ్ఞాసితోఽధునా || ౫౦||
 భక్ష్యభోగాన్యథాకామం బాన్ధవైర్భుజ్జ్వ సర్వదా |
 సుఖీ భవ సదా దుఃఖనిర్ముక్తో భక్తిమాన్మమ || ౫౧||

ఉపమనోః మహాభాగ తవామైషా హి పార్యతీ ।
 మయా పుత్రీకృతో హ్యద్య కుమారత్వం సనాతనమ్ ॥ ౫౨ ॥
 దుగ్ధదధ్యాజ్యమధునామర్ణవాశ్చ సహస్రశః ।
 భక్ష్యభోజ్యాదివస్తూనామర్ణవాశ్చాఖిలాస్తథా ॥ ౫౩ ॥
 తుభ్యం దత్తా మయా ప్రీత్యా త్వం గృహ్ణీష్య మహామునే ।
 అమరత్వం తథా దత్తం గాణపత్యం చ శాశ్వతమ్ ॥ ౫౪ ॥
 పితాహం తే మహాదేవో మాతా తే జగదమ్బికా ।
 వరాన్వరయ సుప్రీత్యా మనోఽభిలషితాన్పరాన్ ॥ ౫౫ ॥
 అజరశ్చామరశ్చైవ భవ త్వం దుఃఖవర్జితః ।
 యశస్వీ వరతేజస్వీ దివ్యజ్ఞానీ మహాప్రభుః ॥ ౫౬ ॥
 అథ శమ్భుః ప్రసన్నాత్మా స్మృత్వా తస్య తపో మహాత్ ।
 పునర్దశ వరాన్దివ్యాన్మునయే హ్యూపమన్యవే ॥ ౫౭ ॥
 వ్రతం పాశుపతం జ్ఞానం వ్రతయోగం చ తత్త్వతః ।
 దదౌ తస్మై ప్రవక్తృత్వం పాటవం చ నిజం పదమ్ ॥ ౫౮ ॥
 ఏవం దత్త్వా మహాదేవః కరాభ్యాముపగృహ్య తమ్ ।
 మూర్ధ్నాస్ప్రాయ సుతస్తేఽయమితి దేవ్యై న్యవేదయత్ ॥ ౫౯ ॥
 దేవీ చ శృణ్వతీ ప్రీత్యా మూర్ధ్ని దేశే కరామ్బుజమ్ ।
 విన్యస్య ప్రదదౌ తస్మై కుమారపదమక్షయమ్ ॥ ౬౦ ॥
 క్షీరాబ్ధిమపి సాకారం క్షీరస్వాదుకరోదధిః ।
 ఉపాస్థాయ దదౌ తస్మై పిణ్డీభూతమనశ్వరమ్ ॥ ౬౧ ॥
 యోగైశ్వర్యం సదా తుష్టం బ్రహ్మవిద్యామనశ్వరామ్ ।
 సమృద్ధిం పరమాం తస్మై దదౌ సన్తుష్టమానసః ॥ ౬౨ ॥
 సోఽపి లభ్యా వరాన్దివ్యాన్కుమారత్వం చ సర్వదా ।
 తస్మాచ్ఛివాచ్య తస్యాశ్చ శివాయా ముదితోఽభవత్ ॥ ౬౩ ॥
 తతః ప్రసన్నచేతస్కః సుప్రణమ్య కృతాజ్ఞానిః ।
 యయాచే స వరం ప్రీత్యా దేవదేవాన్మహేశ్వరాత్ ॥ ౬౪ ॥
 ఉపమన్యరువాచ ।
 ప్రసీద దేవదేవేశ ప్రసీద పరమేశ్వర ।

స్వభక్తిం దేహి పరమాం దివ్యామవ్యభిచారిణీమ్ || ౬౫||

శ్రద్ధాం దేహి మహాదేవ స్వసమ్ప్రదిషు మే సదా |

స్వదాస్యం పరమం స్నేహం స్వసాన్నిధ్యం చ సర్వదా || ౬౬||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఏవముక్త్యా ప్రసన్నాత్మా హర్షగర్హదయా గిరా |

తుష్టావ స మహాదేవముపమన్యుర్ద్విజోత్తమః || ౬౭||

ఏవముక్తః శివస్తేన సర్వేషాం శృణ్వతాం ప్రభుః |

ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మోపమన్యుం సకలేశ్వరః || ౬౮||

శివ ఉవాచ |

వత్సోపమన్యో ధన్యస్త్యం మమ భక్తో విశేషతః |

సర్వం దత్తం మయా తే హి యద్ వృతం భవతానఘ || ౬౯||

అజరశ్చామరశ్చ త్వం సర్వదా దుఃఖవర్జితః |

సర్వపూజ్యో నిర్వికారీ భక్తానాం ప్రవరో భవ || ౭౦||

అక్షయా బాన్ధవాశ్చైవ కులం గోత్రం చ తే సదా |

భవిష్యతి ద్విజశ్రేష్ఠ మయి భక్తిశ్చ శాశ్వతీ || ౭౧||

సాన్నిధ్యం చాశ్రయే నిత్యం కరిష్యామి మునే తవ |

తిష్ఠ వత్స యథాకామం నోత్కణ్ఠాం చ కరిష్యసి || ౭౨||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఏవముక్త్యా స భగవాన్స్తస్మై దత్త్వా వరాన్స్వరాన్ |

సామృశ్చ సగణః సద్యస్తత్రైవాన్తర్దధే ప్రభుః || ౭౩||

ఉపమన్యుః ప్రసన్నాత్మా ప్రాప్య శమ్భోర్వరాన్స్వరాన్ |

జగామ జననీస్థానం మాత్రే సర్వమవర్ణయత్ || ౭౪||

తచ్చుత్వా తస్య జననీ మహాహర్షమవాప సా |

సర్వపూజ్యోఽభవత్సోఽపి సుఖం ప్రాపాధికం సదా || ౭౫||

ఇత్థం తే వర్ణితస్తాత శివస్య పరమాత్మనః |

సురేశ్వరావతారో హి సర్వదా సుఖదః సతామ్ || ౭౬||

ఇదమాఖ్యానమనఘం సర్వకామఫలప్రదమ్ |

స్వర్గ్యం యశస్యమాయుష్యం భుక్తిముక్తిప్రదం సతామ్ || ౭౭||

య ఏతచ్ఛృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వా సమాహితః ।
ఇహ సర్వసుఖం భుక్త్వా సోఽస్తే శివగతిం లభేత్ ॥ ౭౮॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం సురేశ్వరాఖ్యశివావతార
చరిత్రవర్ణనం నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3.3౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.33. త్రయోత్రింశోఽధ్యాయః । బ్రహ్మచారిశివావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

సనత్కుమార సుప్రీత్యా శివస్య పరమాత్మనః ।

అవతారం శృణు విభోర్జ్జటిలాహ్వాం సుపావనమ్ ॥ ౧॥

పురా సతీ దక్షకన్యా త్యక్త్వా దేహం పితుర్మఖే ।

స్వపిత్రానాదృతా జజ్ఞే మేనాయాం హిమభూధరాత్ ॥ ౨॥

సా గత్వా గహనేఽరణ్యే తేపే సువిమలం తపః ।

శంకరం పతిమిచ్ఛన్తీ సఖీభ్యాం సంయుతా శివా ॥ 3॥

తత్రపః సుపరీక్షార్థం సప్తర్షిస్త్వైషయచ్ఛివః ।

తపఃస్థానం తు పార్వత్యా నానాశీలావిశారదః ॥ ౪॥

తే గత్వా తత్ర మునయః పరీక్షాం చక్రురాదరాత్ ।

తస్యాః సుయత్నతో నైవ సమర్థా హ్యభవంశ్చ తే ॥ ౫॥

తత్రాగత్య శివం నత్వా వృత్తాన్తం చ నివేద్య తత్ ।

తదాజ్ఞాం సమనుప్రాప్య స్వర్లోకం జగ్మురాదరాత్ ॥ ౬॥

గతేషు తేషు మునిషు స్వస్థానం శంకరః స్వయమ్ ।

పరీక్షితుం శివావృత్తమైచ్ఛత్సూతికరః ప్రభుః ॥ ౭॥

సుప్రసన్నస్తపస్వీచ్ఛాశమనాదయమీశ్వరః ।

బ్రహ్మచర్యస్వరూపోఽభూత్తదాద్భుతతరః ప్రభుః ॥ ౮॥

అతివ స్థవిరో విప్రదేహధారీ స్వతేజసా ।
 ప్రజ్వలన్మనసా హృష్టో దణ్డీ ఛత్రీ మహోజ్జలః ॥ ౯॥
 ధృత్వైవం జాటిలం రూపం జగామ గిరిజావనమ్ ।
 అతిప్రీతియుతః శమ్భుః శక్కురో భక్తవత్సలః ॥ ౧౦॥
 తత్రాపశ్యత్ స్థితాం దేవీం సఖీభిః పరివారితామ్ ।
 వేదికోపరి శుద్ధాంతాం శివామివ విధోః కలామ్ ॥ ౧౧॥
 శమ్భుర్నిరీక్ష్య తాం దేవీం బ్రహ్మచారిస్వరూపవాన్ ।
 ఉపకణ్ఠం యయా ప్రీత్యా చోత్సుకీ భక్తవత్సలః ॥ ౧౨॥
 ఆగతం సా తదా దృష్ట్వా బ్రాహ్మణం తేజసాద్భుతమ్ ।
 అజ్ఞేషు లోమశం శాస్త్రం దణ్డచర్మసమన్వితమ్ ॥ ౧౩॥
 బ్రహ్మచర్యధరం వృద్ధం జటిలం సకమణ్డలుమ్ ।
 అపూజయత్పరప్రీత్యా సర్వపూజోపహారకైః ॥ ౧౪॥
 తతః సా పార్వతీ దేవీ పూజితం పరయా ముదా ।
 కుశలం పర్యప్సచ్ఛత్రం బ్రహ్మచారిణమాదరాత్ ॥ ౧౫॥
 బ్రహ్మచారిస్వరూపేణ కస్త్యం హి కుత ఆగతః ।
 ఇద్ం వనం భాసయసి వద వేదవిదాం వర ॥ ౧౬॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి పృష్టస్తు పార్వత్యా బ్రహ్మచారీ స వై ద్విజః ।
 ప్రత్యువాచ ద్రుతం ప్రీత్యా శివాభావపరీక్షయా ॥ ౧౭॥
 బ్రహ్మచార్యువాచ ।
 అహమిచ్ఛాభిగామీ చ బ్రహ్మచారీ ద్విజోఽస్మి వై ।
 తపస్వి సుఖదోఽన్యేషాముపకారీ న సంశయః ॥ ౧౮॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్త్యా బ్రహ్మచారీ స శక్కురో భక్తవత్సలః ।
 తస్థివానుపకణ్ఠం స గోపాయన్ రూపమాత్మనః ॥ ౧౯॥
 బ్రహ్మచార్యువాచ ।
 కిం బ్రవీమి మహాదేవి కథనీయం న విద్యతే ।
 మహానర్థకరం వృత్తం దృశ్యతే వికృతం మహత్ ॥ ౨౦॥

నవే వయసి సద్భోగసాధనే సుఖకారణే ।
 మహోపచారసద్భోగైర్వృథైవ త్వం తపస్యసి ॥ ౨౦॥
 కా త్వం కస్యాసి తనయా కిమర్థం విజనే వనే ।
 తపశ్చరసి దుర్ధర్షం మునిభిః ప్రయతాత్మభిః ॥ ౨౧॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రహస్య పరమేశ్వరీ ।
 ఉవాచ వచనం ప్రీత్యా బ్రహ్మచారిణముత్తమమ్ ॥ ౨౩॥
 పార్వత్యువాచ ।
 శృణు విప్ర బ్రహ్మచారిన్ మద్వృత్తమఖిలం మునే ।
 జన్మ మే భారతే వర్షే సామృతం హిమవద్గృహే ॥ ౨౪॥
 పూర్వం దక్షగృహే జన్మ సతీ శక్జరకామినీ ।
 యోగేన త్యక్తదేహోహం తాతేన పతినిన్దినా ॥ ౨౫॥
 అత్ర జన్మని సమ్ప్రాప్తః సుపుణ్యేన శివో ద్విజ ।
 మాం త్యక్త్వా భస్మసాత్కృత్వా మన్మథం స జగామ హా ॥ ౨౬॥
 ప్రయాతే శక్జరే తాపాద్ వ్రీడితాహం పితుర్గృహాత్ ।
 ఆగచ్ఛమత్ర తపసే గురువాక్యేన సంయతా ॥ ౨౭॥
 మనసా వచసా సాక్షాత్కర్మణా పతిభావతః ।
 సత్యం బ్రవీమి నోఽసత్యం సంవృతః శక్జరో మయా ॥ ౨౮॥
 జానామి దుర్లభం వస్తు కథం ప్రాప్యం మయా భవేత్ ।
 తథాపి మనసౌత్సుక్యాత్తప్యతే మే తపోఽధునా ॥ ౨౯॥
 హిత్వేన్ద్రప్రముఖాన్దేవాన్విష్ణుం బ్రహ్మణమప్యహమ్ ।
 పతిం పినాకపాణిం వై ప్రాప్తమిచ్ఛామి సత్యతః ॥ ౩౦॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా పార్వత్యా హి సునిశ్చితమ్ ।
 మునే స జటిలో రుద్రో విహసన్వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౧॥
 జటిల ఉవాచ ।
 హిమాచలసుతే దేవి కా బుద్ధిః స్వీకృతా త్వయా ।
 రుద్రార్థం విబుధాన్విత్వా కరోషి విపులం తపః ॥ ౩౨॥

జానామ్యహం చ తం రుద్రం శృణు త్వం ప్రవదామి తే ।
 వృషధ్వజః స రుద్రో హి వికృతాత్మా జటాధరః ॥ 33 ॥
 ఏకాకీ చ సదా నిత్యం విరాగీ చ విశేషతః ।
 తస్మాత్త్వం తేన రుద్రేణ మనో యోక్తుం న చార్హసి ॥ 34 ॥
 సర్వం విరుద్ధం రూపాది తవ దేవి హరస్య చ ।
 మహ్యం న రోచతే హ్యేతద్యదీచఛసి తథా కురు ॥ 35 ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా చ పునా రుద్రో బ్రహ్మచారిస్వరూపవాన్ ।
 నినిద్ద బహుధాత్మానం తదగ్రే తాం పరీక్షితుమ్ ॥ 36 ॥
 తచ్చుత్వా పార్వతీ దేవీ విప్రవాక్యం దురాసదమ్ ।
 ప్రత్యువాచ మహాక్రుద్ధా శివనిన్దాపరం చ తమ్ ॥ 37 ॥
 ఏతావద్ధి మయా జ్ఞాతం కశ్చిద్ ధనోభి భవిష్యతి ।
 పరస్తు సకలం జ్ఞాతమవధోభ్యో దృశ్యతేఽధునా ॥ 38 ॥
 బ్రహ్మచారిస్వరూపేణ కశ్చిత్త్వం ధూర్త ఆగతః ।
 శివనిన్దా కృతా మూఢ త్వయా మన్యురభూన్మమ ॥ 39 ॥
 శివం త్వం చ న జానాసి శివాత్త్వం హి బహిర్ముఖః ।
 త్వత్పూజా చ కృతా యన్మే తస్మాత్తాపయుతాభవమ్ ॥ 40 ॥
 శివనిన్దాం కరోతీహ తత్త్వమజ్ఞాయ యః పుమాన్ ।
 ఆజన్మసంశ్చితం పుణ్యం తస్య భస్మీభవత్యుత ॥ 41 ॥
 శివవిద్వేషిణం స్పృష్ట్వా ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ ॥ 42 ॥
 రే రే దుష్ట త్వయా ప్రోక్తమహం జానామి శక్కురమ్ ।
 నిశ్చయేన న విజ్ఞాతః శివ ఏవ పరః ప్రభుః ॥ 43 ॥
 యథా తథా భవేద్రుద్రో మాయయా బహురూపవాన్ ।
 మమాభీష్టప్రదోఽత్యన్తం నిర్వికారః సతాం ప్రియః ॥ 44 ॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా తం శివా దేవీ శివతత్త్వం జగాద సా ।
 యత్ర బ్రహ్మతయా రుద్రః కథ్యతే నిర్గుణోఽవ్యయః ॥ 45 ॥
 తదాకర్ణ్య వచో దేవ్యా బ్రహ్మచారీ స వై ద్విజః ।

పునర్వచనమాదాతుం యావదేవ ప్రచక్రమే || ౪౬ ||

ప్రోవాచ గిరిజా తావత్స్వసఖీం విజయాం ద్రుతమ్ |

శివాసక్తమనోవృత్తిః శివనిన్దాపరాజ్ముఖీ || ౪౭ ||

గిరిజోవాచ |

వారణీయః ప్రయత్నేన సఖ్యయం హి ద్విజాధమః |

పునర్వక్తుమనాశ్చాయం శివనిన్దాం కరిష్యతి || ౪౮ ||

న కేవలం భవేత్పాపం నిన్దాకర్తుః శివస్య హి |

యో వై శృణోతి తన్నిన్దాం పాపభాక్స భవేదిహ || ౪౯ ||

శివనిన్దాకరో వధ్యః సర్వథా శివకింకరైః |

బ్రాహ్మణశ్చేతస్య వై త్యాజ్యో గస్తవ్యం తత్ఫలాద్ద్యుతమ్ || ౫౦ ||

అయం దుష్టః పునర్నిన్దాం కరిష్యతి శివస్య హి |

బ్రాహ్మణత్వాదవధ్యశ్చ త్యాజ్యోఽదృశ్యశ్చ సర్వథా || ౫౧ ||

స్థలమేతద్ ద్రుతం హిత్యా యాస్యామోఽన్యత్ర మా చిరమ్ |

యథా సమాషణం న స్యాదనేనావిదుషా పునః || ౯౨ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యుక్త్వా చోమయా యావత్పదముత్క్షిప్యతే మునే |

అసౌ తావచ్ఛివః సాక్షాదాలలమేషై పటం స్వయమ్ || ౫౩ ||

కృత్వా స్వరూపం దివ్యం చ శివాధ్యానం యథా తథా |

దర్శయిత్వా శివాయై తామువాచావాజ్ముఖీం శివః || ౫౪ ||

శివ ఉవాచ |

కుత్ర త్వం యాసి మాం హిత్యా న త్వం త్యాజ్యా మయా శివే |

మయా పరీక్షితాసి త్వం దృఢభక్తాసి మేఽనఘే || ౫౫ ||

బ్రహ్మచారిస్వరూపేణ భావమిచ్ఛుస్త్యదీయకమ్ |

తవోపకణ్ఠమాగత్య ప్రావోచం వివిధం వచః || ౫౬ ||

ప్రసన్నోఽస్మి దృఢం భక్త్యా శివే తవ విశేషతః |

చిత్తేప్పితం వరం బ్రూహి నాదేయం విద్యతే తవ || ౫౭ ||

అద్యప్రభృతి తే దాసస్తపోభిః ప్రేమనిర్భరే |

కృతోఽస్మి తవ సౌందర్యాత్క్షణ ఏకో యుగాయతే || ౫౮ ||

త్యజ్యతాం చ త్వయా లజ్ఞా మమ పత్నీ సనాతనీ ।
పహి ప్రియే త్వయా సాకం ద్రుతం యామి స్వకం గిరిమ్ ॥ ౫౯॥

ఇత్యుక్తవతి దేవేశే శివాతిముదమాప సా ।
తపోదుఃఖం తు యత్సర్వం తజ్జహౌ ద్రుతమేవ హి ॥ ౬౦॥

తతః ప్రహృష్టా సా దృష్ట్వా దివ్యరూపం శివస్య తత్ ।
ప్రత్యువాచ ప్రభుం ప్రీత్యా లజ్జయాధోముఖీ శివా ॥ ౬౧॥

శివోవాచ ।
యది ప్రసన్నో దేవేశ కరోషి చ కృపాం మయి ।
పతిర్మే భవ దేవేశ ఇత్యుక్తః శివయా శివః ॥ ౬౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ
గృహీత్వా విధివత్పాణిం కైలాసం స తయా యయా ।
పతిం తం గిరిజా ప్రాప్య దేవకార్యం చకార సా ॥ ౬౩॥

ఇతి ప్రోక్తస్తు తే తాత బ్రహ్మచారిస్వరూపకః ।
శివావతారో హి మయా శివాభావపరీక్షకః ॥ ౬౪॥

ఇదమాఖ్యానమనఘం పరమం వ్యాహృతం మయా ।
య ఏతచ్ఛృణుయాత్ప్రీత్యా స సుఖీ గతిమాప్పుయాత్ ॥ ౬౫॥

ఇతి శ్రీ శివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం బ్రహ్మచారిశివావతారవర్ణనం
నామ త్రయోత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3.33॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౪. చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః । సునర్తకనటాహ్వాశివావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
సనత్కుమార సర్వజ్ఞ శివస్య పరమాత్మనః ।
అవతారం శ్శృణు విభోః సునర్తకనటాహ్వాయమ్ ॥ ౧॥

యదా హి కాలికా దేవీ పార్వతీ హిమవత్పుత్రా ।
తేవే తపః సువిమలం వనం గత్వా శివాస్తయే ॥ ౨॥

తదా శివః ప్రసన్నోఽభూత్తస్యాః సుతపసో మునే ।
తద్వృత్తసుపరీక్షార్థం వరం దాతుం ముదా యయౌ ॥ 3 ॥

స్వరూపం దర్శయామాస తస్యై సుప్రీతమానసః ।
వరం బ్రూహీతి చోవాచ తాం శివాం శక్కురో మునే ॥ ౪ ॥

తచ్చుత్వా శమ్భువచనం దృష్ట్వా తద్ద్రూపముత్తమమ్ ।
సుజహర్ష శివాతీవ ప్రాహ తం సుప్రణమ్య సా ॥ ౫ ॥

పార్వత్యువాచ ।

యది ప్రసన్నో దేవేశ మహ్యం దేయో వరో యది ।
పతిర్భవ మమేశాన కృపాం కురు మమోపరి ॥ ౬ ॥

పితృర్గృహే మయా సమ్యగ్గమ్యతే త్వదనుజ్ఞయా ।
గస్తవ్యం భవతా నాథ మత్పితుః పార్శ్వతః ప్రభో ॥ ౭ ॥

యాచస్వ మాం తతో భిక్షుః ఖ్యాపయంశ్చ యశః శుభమ్ ।
పితృర్మే సఫలం సర్వం కురు ప్రీత్యా గృహోత్తమమ్ ॥ ౮ ॥

తతో యథోక్తవిధినా కర్తుమర్హసి భో ప్రభో ।
వివాహం త్వం మహేశాన దేవానాం కార్యసిద్ధయే ॥ ౯ ॥

కామం మే పూరయ విభో నిర్వికారో భవాన్సదా ।
భక్తవత్సలనామా హి తవ భక్తాస్మ్యహం సదా ॥ ౧౦ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్తః స తయా శమ్భుర్గృహేశో భక్తవత్సలః ।
తథాస్త్వీతి వచః ప్రోచ్యాన్తర్హితః స్వగిరిం యయౌ ॥ ౧౧ ॥

పార్వత్యపి తతః ప్రీత్యా స్వసఖీభ్యాం సమన్వితా ।
జగామ స్వపితృర్గృహం రూపం కృత్వా తు సార్థకమ్ ॥ ౧౨ ॥

పార్వత్యాగమనం శ్రుత్వా మేనయా స హిమాచలః ।
పరివారయుతో ద్రష్టుం స్వసుతాం తాం యయౌ ముదా ॥ ౧౩ ॥

దృష్ట్వా తాం సుప్రసన్నాస్యామానయామాసతుర్గృహమ్ ।
కారయామాసతుః ప్రీత్యా మహానందౌ మహోత్సవమ్ ॥ ౧౪ ॥

ధనం దదౌ ద్విజాదిభ్యో మేనా గిరివరస్తథా ।

మజ్జలం కారయామాస సవేదధ్వనిమాదరాత్ || ౧౫||

తతః స్వకన్యయా సార్థమువాస ప్రాజ్ఞణే ముదా |

మేనా చ హిమవాఞ్ఛైలః స్నాతుం గజ్ఞాం జగామ సః || ౧౬||

ఏతస్మిన్నస్తరే శమ్భుః సులీలో భక్తవత్సలః |

సునర్తకనతో భూత్వా మేనకాసన్నిధిం యయౌ || ౧౭||

శ్ంజం వామే కరే ధృత్వా దక్షిణే డమరుం తథా |

పృష్ఠే కన్ఠాం రక్తవాసా నృత్యగానవిశారదః || ౧౮||

తతస్తు నటరూపోఽసౌ మేనకాప్రాజ్ఞణే ముదా |

చక్రే స నృత్యం వివిధం గానం చాతి మనోహరమ్ || ౧౯||

శ్ంజుచ్చ డమరుం తత్ర వాదయామాస సుధ్వనిమ్ |

మహోతిం వివిధాం ప్రీత్యా స చకార మనోహరామ్ || ౨౦||

తం ద్రష్టుం నాగరాః సర్వే పురుషాశ్చ స్త్రియస్తథా |

ఆజగ్ముః సహసా తత్ర బాలా వృద్ధా అపి ధ్రువమ్ || ౨౧||

శ్రుత్వా సుగీతం తం దృష్ట్వా సునృత్యం చ మనోహరమ్ |

సహసా ముముహుః సర్వే మేనాపి చ తదా మునే || ౨౨||

తతో మేనాశు రత్నాని స్వర్ణపాత్రస్థితాని చ |

తస్మై దాతుం యయౌ ప్రీత్యా తదూతిప్రీతమానసా || ౨౩||

తాని న స్వీచకారాసౌ భిక్షాం కాజ్ఞే శివాం చ తామ్ |

పునః సునృత్యం గానం చ కౌతుకాత్కర్తుముద్యతః || ౨౪||

మేనా తద్వచనం శ్రుత్వా చుకోపాతి సువిస్మితా |

భిక్షుకం భర్త్యయామాస బహిష్కర్తుమియేష సా || ౨౫||

ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర గజ్ఞాతో గిరిరాడ్ యయౌ |

దదర్శు పురతో భిక్షుం ప్రాజ్ఞణస్థం నరాకృతిమ్ || ౨౬||

శ్రుత్వా మేనాముఖాద్ వృత్తం తత్సర్వం సుచుకోప సః |

ఆజ్ఞాం చకారానుచరాన్పహిః కర్తుం చ భిక్షుకమ్ || ౨౭||

మహాగ్నిమివ దుఃస్పర్శం ప్రజ్వలంతం సుతేజసమ్ |

న శశాక బహిః కర్తుం కోఽపి తం మునిసత్తమమ్ || ౨౮||

తతః స భిక్షుకస్తాత నానాశీలావిశారదః ।

దర్శయామాస శైలాయ స్వప్రభావమనన్తకమ్ ॥ ౨౯॥

శైలో దదర్శ తం తత్ర విష్ణురూపధరం ద్రుతమ్ ।

తతో బ్రహ్మస్వరూపం చ సూర్యరూపం తతః క్షణాత్ ॥ ౩౦॥

తతో దదర్శ తం తాత రుద్రరూపం మహాద్భుతమ్ ।

పార్వతీసహితం రమ్యం విహసన్తం సుతేజసమ్ ॥ ౩౧॥

ఏవం సుబహురూపాణి తస్య తత్ర దదర్శ సః ।

సువిస్మితో బభూవాశు పరమానన్దసమ్లుప్తః ॥ ౩౨॥

అథాసౌ భిక్షువర్యో హి తస్మాత్తస్యాశ్చ సూతికృత్ ।

భిక్షం యయాచే దుర్గాం తాం నాన్యజ్జగ్రాహ కిచ్ఛన ॥ ౩౩॥

తతశ్చాన్తర్దధే భిక్షుస్వరూపః పరమేశ్వరః ।

స్వాలయం స జగమాశు దుర్గావాక్యప్రణోదితః ॥ ౩౪॥

తదా బభూవ సుజ్ఞానం మేనాశైలేశయోరపి ।

ఆవాం శివో వచ్ఛయిత్వా గతవాన్స్వాలయం విభుః ॥ ౩౫॥

అస్మై దేయా స్వకన్యేయం పార్వతీ సుతపస్వినీ ।

ఏవం విచార్య చ తయోః శివే భక్తిరభూత్పరా ॥ ౩౬॥

అతో రుద్రో మహోత్తిశ్చ కృత్వా భక్తముదావహమ్ ।

వివాహం కృతవాన్ప్రిత్యా పార్వత్యా స విధానతః ॥ ౩౭॥

ఇతి ప్రోక్తస్తు తే తాత సునర్తకనటాహ్వయః ।

శివావతారో హి మయా శివావాక్యప్రపూరకః ॥ ౩౮॥

ఇదమాఖ్యానమనఘం పరమం వ్యాహృతం మయా ।

య ఏతచ్ఛృణుయాత్ప్రిత్యా స సుఖీ గతిమాప్నుయాత్ ॥ ౩౯॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం సునర్తకనటాహ్వయశివావతారవర్ణనం

నామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౩.౩౪॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౫. పంచుత్రింశోఽధ్యాయః । సాధుద్విజశివావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

సనత్కుమార సర్వజ్ఞ శివస్య పరమాత్మనః ।

అవతారం శృణు విభోః సాధువేషద్విజాహ్వాయమ్ ॥ ౧॥

మేనాహిమాలయోర్భక్తిం శివే జ్ఞాత్వా మహోత్తమామ్ ।

చింతామాపుః సురాః సర్వే మస్త్రయామాసురాదరాత్ ॥ ౨॥

ఏకాన్తభక్త్యా తైలశ్చేత్కన్యాం దాస్యతి శమభవే ।

ధ్రువం నిర్వాణతాం సద్యః సమ్రూప్యతి శివస్య వై ॥ 3॥

అన్తర్నాథారోఽసౌ చేత్ప్రియాస్యతి మోక్షతామ్ ।

రత్నగర్భాభిధా భూమిర్మిథ్యైవ భవితా ధ్రువమ్ ॥ ౪॥

స్థావరత్వం పరిత్యజ్య దివ్యరూపం విధాయ సః ।

కన్యాం శూలభృతే దత్త్వా శివలోకం గమిష్యతి ॥ ౫॥

మహాదేవస్య సారూప్యం ప్రాప్య శమోభరనుగ్రహాత్ ।

తత్ర భుక్త్వా మహాభోగాన్తతో మోక్షమవాప్యతి ॥ ౬॥

ఇత్యాలోచ్య సురాః సర్వే జగ్ముర్గురుగృహం మునే ।

చక్రుర్వివేదనం గత్వా గురవే స్వార్థసాధకాః ॥ ౭॥

దేవా ఉచుః ।

గురో హిమాలయగృహం గచ్ఛాన్మత్కార్యసిద్ధయే ।

కృత్వా నిన్దాం మహేశస్య గిరిభక్తిం నివారయ ॥ ౮॥

స్వశ్రద్ధయా సుతాం దత్త్వా శివాయ స గిరిర్గురో ।

లభేత ముక్తిమత్రైవ ధరణ్యాం స హి తిష్ఠతు ॥ ౯॥

ఇతి దేవవచః శ్రుత్వా ప్రోవాచ చ విచార్య తాన్ ॥ ౧౦॥

గురురువాచ ।

కశ్చిన్మధ్యే చ యుష్మాకం గచ్ఛేచ్ఛైల్లాన్తికం సురాః ।

సమ్పాదయేత్స్వాభిమతమహం తత్కర్తుమక్షమః ॥ ౧౧॥

అథవా గచ్ఛత సురా బ్రహ్మలోకం సవాసవాః ।

తస్మై వృత్తం కథయ స్వం స వః కార్యం కరిష్యతి ॥ ౧౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తచ్చుత్వా తే సమాలోచ్య జగ్ముర్విధిసఖాం సురాః ।

సర్వం నివేదయామాసుస్తద్వృత్తం పురతో విధేః ॥ ౧౩॥

అవోచత్తాన్విధిః శ్రుత్వా తద్వచః సువిచిన్త్య వై ।

నాహం కరష్యే తన్నిన్దాం దుఃఖదాం కహరాం సదా ॥ ౧౪॥

సురా గచ్ఛత కైలాసం సన్తోషయత శఙ్కరమ్ ।

ప్రస్థాపయత తం దేవం హిమాలయగృహం ప్రతి ॥ ౧౫॥

స గచ్ఛేదథ శైలేశమాతృనిన్దాం కరోతు వై ।

పరనిన్దా వినాశాయ స్వనిన్దా యశనే మతా ॥ ౧౬॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తతస్తప్రయయుః శీఘ్రం కైలాసం నిఖిలాః సురాః ।

సుప్రణమ్య శివం భక్త్యా తద్వృత్తం నిఖిలా జగుః ॥ ౧౭॥

తచ్చుత్వా దేవవచనం స్వీచకార మహేశ్వరః ।

దేవాన్సుయాపయామాస తానాశ్వాస్య విహస్య సః ॥ ౧౮॥

తతః స భగవాఞ్చమ్భుర్మహేశో భక్తవత్సలః ।

గస్తుమైచ్చచ్చైలమూలం మాయేశో న వికారవాన్ ॥ ౧౯॥

దణ్డీ ఛత్రీ దివ్యవాసా బిభ్రత్తిలకముజ్జ్వలమ్ ।

కరో స్ఫటికమాలాం చ శాలగ్రామం గలే దధత్ ॥ ౨౦॥

జపన్నామ హరేర్భక్త్యా సాధువేషధరో ద్విజః ।

హిమాచలం జగామాశు బన్ధవర్తైః సర్మన్వితమ్ ॥ ౨౧॥

తం చ దృష్ట్వా సముత్తస్థౌ సగణోఽపి హిమాలయః ।

ననామ దణ్డవద్భూమౌ సాష్టాఙ్గం విధిపూర్వకమ్ ॥ ౨౨॥

తతః పప్రచ్చ శైలేశస్తం ద్విజం కో భవానితి ।

ఉవాచ శీఘ్రం విప్రేన్ద్రః స యోగ్యద్రిం మహాదరాత్ ॥ ౨౩॥

సాధుద్విజ ఉవాచ ।

సాధుద్విజాహ్వాః శైలాహం వైష్ణవః పరమార్థదృక్ ।

పరోపకారీ సర్వజ్ఞః సర్వగామీ గురోర్బలాత్ ॥ ౨౪॥

మయా జ్ఞాతం స్వవిజ్ఞానాత్స్వస్థానే శైలసత్తమ ।

తచ్చృణు ప్రీతితో వచ్చి హిత్యా దమభం తవాన్తికమ్ || ౨౫||

శక్కురాయ సుతాం దాతుం త్వమిచ్చసి నిజోద్భవామ్ |

ఇమాం పద్మాసమాం రమ్యామజ్ఞాతకులశీలినే || ౨౬||

ఇయం మతిస్తే శైలేన్ద్ర న యుక్తా మజ్గలప్రదా |

నిబోధ జ్ఞానినాం శ్రేష్ఠ నారాయణకులోద్భవ || ౨౭||

పశ్య శైలాధిపత్వం చ న తస్యైకోఽస్తి బాన్ధవః |

బాన్ధవాన్స్వనప్రయత్నేన పృచ్ఛ మేనాం చ స్వప్రియామ్ || ౨౮||

సర్వాన్సమ్పృచ్ఛ యత్నేన మేనాదీన్పార్వతీం వినా |

రోగిణే నౌషధం శైల కుపథ్యం రోచతే సదా || ౨౯||

న తే పాత్రానురూపశ్చ పార్వతీదానకర్మణి |

మహాజనః స్మేరముఖః శ్రుతిమాత్రాద్భవిష్యతి || ౩౦||

నిరాశ్రయః సదాసంజో విరూపో నిర్గుణోఽవ్యయః |

స్మృశానవాసీ వికటో వ్యాలగ్రాహీ దిగమ్భరః || ౩౧||

విభూతిభూషణో వ్యాలవరావేష్టితమస్తకః |

సర్వాశ్రమపరిభ్రష్టస్త్యవిజ్ఞాతగతిస్సదా || ౩౨||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యాద్యుక్త్వా వచస్తథ్యం శివనిన్దాపరం స హి |

జగమ స్వాలయం శీఘ్రం నానాశీలాకరః శివః || ౩౩||

తచ్చృత్వా విప్రవచనమభూతాం చ తనూ తయోః |

విపరీతానర్థపరే కిం కరిష్యావహే ద్రువమ్ || ౩౪||

తతో రుద్రో మహోతిం చ కృత్వా భక్తముదావహామ్ |

వివాహయిత్వా గిరిజాం దేవకార్యం చకార సః || ౩౫||

ఇతి ప్రోక్తస్తు తే తాత సాధువేషో ద్విజాహ్వాయః |

శివావతారో హి మయా దేవకార్యకరః ప్రభో || ౩౬||

ఇదమాఖ్యానమనఘం స్వర్గ్యమాయుష్యముత్తమమ్ |

యః పఠేచ్చృణుయాద్వాపి స సుఖీ గతిమాప్పుయాత్ || ౩౭||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం సాధుద్విజశివావతారవర్ణనం

నామ పంచావింశోఽధ్యాయః || ౩.౩౫||

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
 ॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
 ॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
 తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౬. షట్రింశోఽధ్యాయః । అశ్వత్థామశివావతారవర్ణనమ్ ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 సనత్కుమార సర్వజ్ఞ శివస్య పరమాత్మనః ।
 అవతారం శృణు విభోరశ్వత్థామాహ్వాయం పరమ్ ॥ ౧॥
 బృహస్పతేర్మహాబుద్ధేర్దేవరేరంశతో మునే ।
 భరద్వాజాత్సముత్పన్నో ద్రోణోఽయోనిజ ఆత్మవాన్ ॥ ౨॥
 ధనుర్భృతాం వరః శూరో విప్రర్షిః సర్వశాస్త్రవిత్ ।
 బృహత్కీర్తిర్మహాతేజా యః సర్వాస్త్రవిదుత్తమః ॥ ౩॥
 ధనుర్వేదే చ వేదే చ నిష్ణాతం యం విదుర్బుధాః ।
 వరీష్ఠం చిత్రకర్మాణం ద్రోణం స్వకులవర్ధనమ్ ॥ ౪॥
 కౌరవాణాం స ఆచర్య ఆసీత్స్వబలతో ద్విజ ।
 మహారథిషు విఖ్యాతః షట్సు కౌరవమధ్యతః ॥ ౫॥
 సాహాయ్యార్థం కౌరవాణాం స తేపే విపులం తపః ।
 శివముద్దిశ్య పుత్రార్థం ద్రోణాచార్యో ద్విజోత్తమః ॥ ౬॥
 తతః ప్రసన్నో భగవాచ్ఛంకారో భక్తవత్సలః ।
 ఆవిర్భూతావ పురతో ద్రోణస్య మునిసత్తమ ॥ ౭॥
 తం దృష్ట్వా స ద్విజో ద్రోణస్తుష్టావాశు ప్రణమ్య తమ్ ।
 మహాప్రసన్నహృదయో నతకః సుకృతాఞ్జలిః ॥ ౮॥
 తస్య స్తుత్యా చ తపసా సస్తుష్టః శంకరః ప్రభుః ।
 వరం బ్రూహీతి చోవాచ ద్రోణం తం భక్తవత్సలః ॥ ౯॥
 తచ్చుత్వా శమ్భువచనం ద్రోణః ప్రాహాథ సన్నతః ।
 స్వాంశజం తనయం దేహి సర్వాజ్ఞేయం మహాబలమ్ ॥ ౧౦॥

తచ్చుత్వా ద్రోణవచనం శమ్భుః ప్రోచే తథాస్త్వితి ।
 అభూదన్తర్హితస్తాత కౌతుకీ సుఖకృన్మునే ॥ ౧౧॥
 ద్రోణోఽపగచ్ఛత్స్వం ధామ మహాహృష్టో గతభ్రమః ।
 స్వపత్న్యై కథయామాస తద్వృతం సకలం ముదా ॥ ౧౨॥
 అథావసరమాసాద్య రుద్రః సర్వాన్తకః ప్రభుః ।
 స్వాంశేన తనయో జ్ఞే ద్రోణస్య స మహాబలః ॥ ౧౩॥
 అశ్వత్థామేతి విఖ్యాతః స బభూవ క్షితౌ మునే ।
 ప్రవీరః కఙ్కపత్రాక్షః శత్రుపక్షక్షయఙ్కరః ॥ ౧౪॥
 యో భారతే రణే ఖ్యాతః పితురాఙ్గామవాప్య చ ।
 సహాయకృద్ బభూవాత కౌరవాణాం మహాబలః ॥ ౧౫॥
 యమాశ్రిత్య మహావీరం కౌరవాః సుమహాబలాః ।
 భీష్మాదయో బభూవుస్తేఽజేయా అపి దివౌకసామ్ ॥ ౧౬॥
 యదభయాత్పాణ్డవాః సర్వే కౌరవాఙ్జేతుమక్షమాః ।
 ఆసన్నష్టా మహావీరా అపి సర్వే చ కోవిదాః ॥ ౧౭॥
 కృష్ణోపదేశతః శమోఽన్తపః కృత్వాతిదారుణమ్ ।
 ప్రాప్య వాస్త్రం శమ్భువరాజ్జగ్యే తానర్జునస్తతః ॥ ౧౮॥
 అశ్వత్థామా మహావీరో మహాదేవాంశజో మునే ।
 తథాపి తదభక్తివశః స్వప్రతాపమదర్శయత్ ॥ ౧౯॥
 వినాశ్య పాణ్డవసుతాన్ శిక్షితాసపి యత్నతః ।
 కృష్ణాదిభిర్మహావీరైరనివార్యబలః పరైః ॥ ౨౦॥
 పుత్రశోకేన వికలమాపతన్తం తమర్జునమ్ ।
 రథేనాచ్యుతవన్తం హి దృష్ట్వా స చ పరాద్రవత్ ॥ ౨౧॥
 ఆన్తం బ్రహ్మశిరో నామ తదుపర్యసృజత్స హి ।
 తతః ప్రాదురభూత్తేజః ప్రచణ్డం సర్వతో దిశమ్ ॥ ౨౨॥
 ప్రాణాపదమభిప్రేక్ష్య సోఽర్జునః క్లేశసంయుతః ।
 ఉవాచ కృష్ణం విక్లాన్తో నష్టతేజా మహాభయః ॥ ౨౩॥
 అర్జున ఉవాచ ।
 కిమిదం స్విత్కుతో వేతి కృష్ణ కృష్ణ న వేద్యుహమ్ ।

సర్వతోముఖమాయాతి తేజశ్చేదం సుదుస్సహమ్ || ౨౪ ||

నన్దిశ్వర ఉవాచ |

శ్రుత్వాంజ్జనవచశ్చేదం స కృష్ణః శైవసత్తమః |

దధ్యో శివం సదారం చ ప్రత్యాహార్జునమాదరాత్ || ౨౫ ||

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ |

వేత్థేదం ద్రోణపుత్రస్య బ్రాహ్మమస్తం మహోల్బణమ్ |

స హ్యసాన్యతమం కింఞ్చిదస్త్రం ప్రత్యవకర్శనమ్ || ౨౬ ||

శివం స్మర ద్రుతం శమ్భుం స్వప్రభుం భక్తరక్షకమ్ |

యేన దత్తం హి తే స్వాస్త్రం సర్వకార్యకరం పరమ్ || ౨౭ ||

జహ్యస్త్రతేజ ఉన్నద్ధం త్వం తచ్చైవాస్త్రతేజసా |

ఇత్యుక్త్వా చ స్వయం కృష్ణః శివం దధ్యో తదర్థకః || ౨౮ ||

తచ్చుక్త్వా కృష్ణవచనం పార్థః స్మృత్వా శివం హృది |

స్పృష్ట్యాపస్తం ప్రణమ్యాశు చిక్షేపాస్త్రం తతో మునే || ౨౯ ||

యద్యప్యస్త్రం బ్రహ్మశిరస్త్యమోఘం చాప్రతిక్రియమ్ |

శైవాస్త్రతేజసా సద్యః సమశామ్యన్మహామునే || ౩౦ ||

మా మంస్తా హ్యేతదాశ్చర్యం సర్వచిత్రమయే శివే |

యః స్వశక్త్యాఖిలం విశ్వం సృజత్యవతి హస్తజః || ౩౧ ||

అశ్వత్థామా తతో జ్ఞాత్వా వృత్తమేతచ్ఛివాంశజః |

శైవం న వివ్యథే కింఞ్చిచ్ఛివేచ్ఛాతుష్టధీర్మునే || ౩౨ ||

అథ ద్రోణేరిదం విశ్వం కృత్స్నం కర్తుమపాణ్ణవమ్ |

ఉత్తరాగర్భగం బాలం నాశితుం మన ఆదధే || ౩౩ ||

బ్రహ్మస్త్రమనివార్యం తదన్యైరస్త్రైర్మహాప్రభమ్ |

ఉత్తరాగర్భముద్దిశ్య చిక్షేప స మహాప్రభుః || ౩౪ ||

తతశ్చ సోత్తరా జిష్ణువధూర్వికలమానసా |

కృష్ణం తుష్టావ లక్ష్మీశం దహ్యామానా తదస్త్రతః || ౩౫ ||

తతః కృష్ణః శివం ధ్యాత్వా హృదా సుత్వా ప్రణమ్య చ |

అపాణ్ణవమిదం కర్తుం ద్రోణేరస్త్రమబుధ్యత || ౩౬ ||

స్వరక్షార్థేన్ద్రదత్తేన తదస్త్రేణ సువర్చసా ।

సుదర్శనేన తస్యాశ్చ వ్యధాద్రక్షాం శివాఙ్జయీ ॥ 3౭॥

స్వరూపం శక్కరాదేశాత్కృతం శైవవరేణ హ ।

కృష్ణేన చరితం ఙ్ఖాత్వా విమనస్కః శనైరభూత్ ॥ ౩౮॥

తతః స కృష్ణః ప్రీతాత్మా పాణ్డవాన్సకలానపి ।

అపాతయత్తదఙ్ఖ్యోస్తు తుష్టయే తస్య శైవరాట్ ॥ ౩౯॥

అథ ద్రోణిః ప్రసన్నాత్మా పాణ్డవాన్కృష్ణమేవ చ ।

నానావరాన్దదౌ ప్రీత్యా సోఽశ్వత్థామానుగృహ్య చ ॥ ౪౦॥

ఇత్థం మహేశ్వరస్తాత చక్రే లీలాం పరాం ప్రభుః ।

అవతీర్య ఊతౌ ద్రోణీరూపేణ మునిసత్తమ ॥ ౪౧॥

శివావతారోఽశ్వత్థామా మహాబలపరాక్రమః ।

త్రైలోక్యసుఖదోఽద్యాపి వర్తతే జాహ్నువీతటే ॥ ౪౨॥

అశ్వత్థామావతారస్తే వర్ణితః శక్కరప్రభోః ।

సర్వసిద్ధికరశ్చాపి భక్తాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౪౩॥

య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యా కీర్తయేద్వా సమాహితః ।

స సిద్ధిం ప్రాప్నుయాదిష్టామస్తే శివపురం వ్రజేత్ ॥ ౪౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయామశ్వత్థామశివావతారవర్ణనం

నామ షట్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3.3౬॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౭. సప్తత్రింశోఽధ్యాయః । వ్యాసోపదేశవర్ణనమ్ ।

నన్దిశ్వర ఉవాచ ।

శృణు ప్రాఙ్ఙ కిరాతాఖ్యమవతారం పినాకినః ।

మూకం చ హతవాన్ప్రీతో యోఽర్జునాయ వరం దదౌ ॥ ౧॥

సుయోధనజితాస్తే వై పాణ్డవాః ప్రవరాశ్చ తే ।

ద్రౌపద్యా చ తయా సాధ్వస్య ద్వైతాఖ్యం వనమాయయుః ॥ ౨॥

తత్రైవ సూర్యదత్తాం వై స్థాలీం చాశ్రిత్య తే తదా ।

కాలం చ వాహయామాసుః సుఖేన కిల పాణ్డవాః ॥ 3॥

ఛలార్థం ప్రేరితస్తేన దుర్వాసా మునిపుంగవః ।

సుయోధనేన విప్రేన్ద్ర పాణ్డవాన్తికమాదరాత్ ॥ ౪॥

ఛాత్రైః స్వైర్వాయుతైః సార్థం యయాచే తత్ర తాన్ముదా ।

భోజ్యం చిత్తేప్పితం వై స తేభ్యశ్చైవ సమాగతః ॥ ౫॥

స్వీకృత్య పాణ్డవైస్త్వైః స్నానార్థం ప్రేషితాస్తదా ।

దుర్వాసఃప్రముఖాశ్చైవ మునయశ్చ తపస్వినః ॥ ౬॥

అథ తే పాణ్డవాః సర్వే అన్నాభావాన్మునీశ్వర ।

దుఃఖితాశ్చ తదా ప్రాణాన్స్యక్తుం చిత్తే సమాదధుః ॥ ౭॥

ద్రౌపద్యా చ స్మృతః కృష్ణ ఆగతస్తక్షణాదపి ।

శాకం చ భక్షయిత్వా తు తేషాం తృప్తిం సమాదధత్ ॥ ౮॥

దుర్వాసాశ్చ తదా శిష్యాన్స్తృప్తాన్ జ్ఞాత్వా యయా పునః ।

పాణ్డవాః కృచ్ఛ్చనిర్ముక్తాః కృష్ణస్య కృపయా తదా ॥ ౯॥

అథ తే పాణ్డవాః కృష్ణం పప్రచ్ఛుః కిం భవిష్యతి ।

బలవాన్ శత్రురుత్పన్నః కిం కార్యం తద్వద ప్రభో ॥ ౧౦॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి పృష్టస్తదా తైస్తు శ్రీకృష్ణః పాణ్డవైర్మునే ।

స్మృత్వా శివపదామ్భాజౌ పాణ్డవానిదమబ్రవీత్ ॥ ౧౧॥

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ।

శ్రూయతాం పాణ్డవాః శ్రేష్ఠాః శ్రుత్వా కర్తవ్యమేవ హి ।

మద్వృత్తాన్తం విశేషేణ శివనేవాసమన్వితమ్ ॥ ౧౨॥

ద్వారకాం చ మయా గత్వా శత్రూణాం విజిగీషయా ।

విచార్య చోదేశాంశ్చ హ్యుపమన్యోర్మహాత్మనః ॥ ౧౩॥

మయా హ్యారాధితః శమ్భుః ప్రసన్నః పరమేశ్వరః ।

బటుకే పర్వతశ్రేష్ఠే సప్తమాసం సునేవితః ॥ ౧౪॥

ఇష్టాన్కామానదాన్మహ్యం విశ్వేశశ్చ స్వయం స్థితః ।
 తత్ప్రభావాన్మయా సర్వసామర్థ్యం లభ్యముత్తమమ్ ॥ ౧౫॥
 ఇదానీం నేవ్యతే దేవో భుక్తిముక్తిఫలప్రదః ।
 యూయం నేవత తం శమ్భుమపి సర్వసుఖావహమ్ ॥ ౧౬॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్తాన్తర్దధే కృష్ణ ఆశ్వాస్యాథ చ పాణ్డవాన్ ।
 ద్వాదశామగమచ్ఛీఘ్రం స్మరన్ శివపదామ్బుజమ్ ॥ ౧౭॥
 పాణ్డవా అథ భిల్లం చ ప్రేషయామాసురోజసా ।
 గుణానాం చ పరీక్షార్థం తస్య దుర్యోధనస్య చ ॥ ౧౮॥
 సోఽపి సర్వం చ తత్రత్యం దుర్యోధనగుణోదయమ్ ।
 సమీచీనం చ తజ్ఞాత్వా పునః ప్రాప ప్రభూన్పుతి ॥ ౧౯॥
 తదుక్తం తే నిశ్చయైవం దుఃఖం ప్రాపుర్మునీశ్వర ।
 పరస్పరం సమూచస్తే పాణ్డవా అతిదుఃఖితాః ॥ ౨౦॥
 కిం కర్తవ్యం క్వ గన్తవ్యమస్మాభిరధునా యుధి ।
 సమర్థా అపి వై సర్వే సత్యపాశేన యన్త్రితాః ॥ ౨౧॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఏతస్మిన్సమయే వ్యాసో భస్మభూషితమస్తకః ।
 రుద్రాక్షాభరణశ్చాయాజ్జటాజుటవిభూషితః ॥ ౨౨॥
 పశ్చాక్షరం జపన్మన్త్రం శివప్రేమసమాకులః ।
 తేజసాం చ స్వయంరాశిః సాక్షాద్ధర్మ ఇవాపరః ॥ ౨౩॥
 తం దృష్ట్వా తే తదా ప్రీతా ఉత్థాయ పురతః స్థితాః ।
 దత్త్వాసనం తదా తస్మై కుశాజినసుశోభితమ్ ॥ ౨౪॥
 తత్రోపవిష్టం తం వ్యాసం పూజయన్తి స్మ హర్షితాః ।
 స్తుతిం చ వివిధాం కృత్వా ధన్యాః స్మ ఇతి వాదినః ॥ ౨౫॥
 తప్తశ్చైవ సుసన్తప్తం దానాని వివిధాని చ ।
 తత్సర్వం సఫలం జాతం తృప్తాస్తే దర్శనాత్ప్రభో ॥ ౨౬॥
 దుఃఖం చ దూరతో జాతం దర్శనాత్తే పితామహా ।
 దుష్టైశ్చైవ మహాదుఃఖం దత్తం నః క్రూరకర్మభిః ॥ ౨౭॥

శ్రీమతాం దర్శనే జాతే దుఃఖం చైవ గమిష్యతి |
 కదాచిన్న గతం తత్ర నిశ్చయోఽయం విచారితః || ౨౮||
 మహతామాశ్రమే ప్రాప్తే సమర్థే సర్వకర్మణి |
 యది దుఃఖం న గచ్ఛేత్తు దైవమేవాత్ర కారణమ్ || ౨౯||
 నిశ్చయేనైవ గచ్ఛేత్తు దారిద్యం దుఃఖకారణమ్ |
 మహతాం చ స్వభావోఽయం కల్పవృక్షసమో మతః || ౩౦||
 తద్గుణానేవ గణయన్మహతో వస్తుమాత్రతః |
 ఆశ్రయస్య వశాదేవ పుంసో వై జాయతే ప్రభో || ౩౧||
 లఘుత్వం చ మహత్త్వం చ నాత్ర కార్యా విచారణా |
 ఉత్తమానాం స్వభావోఽయం యద్దీనప్రతిపాలనమ్ || ౩౨||
 రజ్జుస్య లక్షణం లోకే హ్యతిశ్రేయస్కరం మతమ్ |
 పురోఽస్య పరయతో వై సుజనానాం చ నేవనమ్ || ౩౩||
 అతః పరం చ భాగ్యం వై దోషశ్చైవ న దీయతామ్ |
 ఏతస్మాత్కారణాత్స్వమింస్త్వయి దృష్టో శుభం తదా || ౩౪||
 త్వదాగమనమాశ్రేణ సస్తుష్టాని మనాంసి నః |
 దిశోపదేశం యేనాశు దుఃఖం నష్టం భవేచ్ఛ నః || ౩౫||
 నస్తీశ్వర ఉవాచ |
 ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా పాణ్డవానాం మహామునిః |
 ప్రసన్నమానసో భూత్వా వ్యాసశ్చైవబ్రహ్మీదీదమ్ || ౩౬||
 హే పాణ్డవాశ్చ యూయం వై న కష్టం కర్తుమర్హథ |
 ధన్యాః స్థ కృతకృత్యాః స్థ సత్యం నైవ విలోపితమ్ || ౩౭||
 సుజనానాం స్వభావోఽయం ప్రాణాస్తేఽపి సుశోభనః |
 ధర్మం త్యజన్తి నైవాత్ర సత్యం సఫలభాజనమ్ || ౩౮||
 అస్మాకం చైవ యూయం చ తే చాపి సమతాం గతాః |
 తథాపి పక్షపాతో వై ధర్మిష్ఠానాం మతో బుధైః || ౩౯||
 ధృతరాష్ట్రేన దుష్టేన ప్రథమం చ హ్యచక్షుషా |
 ధర్మస్త్యక్తః స్వయం లోభాద్యుష్మాకం రాజ్యమాహృతమ్ || ౪౦||
 తస్య యూయం చ తే చాపి పుత్రా ఏవ న సంశయః |

పితర్యపరతే బాలా అనుకమ్ప్య మహాత్మనః ॥ ౪౧॥

పశ్చాత్పుత్రశ్చ తేనైవ వారితో న కదాచన ।

అనర్థో నైవ జాయేత యచ్చైవం చ కృతం తదా ॥ ౪౨॥

అతః పరం చ యజ్ఞాతం తజ్ఞాతం నాన్యథా భవేత్ ।

అయం దుష్టో భవంతశ్చ ధర్మిష్ఠాః సత్యవాదినః ॥ ౪౩॥

తస్మాదన్తే చ తస్యైవాశుభం హి భవితా ధ్రువమ్ ।

యచ్చైవ వాపితం బీజం తత్ప్రోహో భవేదిహ ॥ ౪౪॥

తస్మాద్దుఃఖం న కర్తవ్యం భవద్భిః సర్వథా ధ్రువమ్ ।

భవిష్యతి శుభం వో హి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౪౫॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా పాణ్డవాః సర్వే తేన వ్యాసేన ప్రీణితాః ।

యుధిష్ఠిరముఖాస్తే చ పునరేవాబ్రువన్వచః ॥ ౪౬॥

పాణ్డవా ఉచుః ।

సత్యముక్తం త్వయా నాథ దుష్టైర్దుఃఖం నిరన్తరమ్ ।

దుష్టాత్మభిర్వనే చాపి దీయతే హి ముహుర్ముహుః ॥ ౪౭॥

తస్మాశయాశుభం మేఽద్య కింఞ్చిద్దేయం శుభం విభో ।

కృష్ణేన కథితం పూర్వమారాధ్యః శక్కురః సదా ॥ ౪౮॥

ప్రమాదశ్చ కృతోఽస్మాభిస్తద్వచః శిథిలీకృతమ్ ।

స దేవమార్గస్తు పునరిదానీముపదిశ్యతామ్ ॥ ౪౯॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా వ్యాసో హర్షసమన్వితః ।

ఉవాచ పాణ్డవాస్ప్రిత్యా స్మృత్వా శివపదామ్బుజమ్ ॥ ౫౦॥

వ్యాస ఉవాచ ।

శ్రూయతాం వచనం మేఽద్య పాణ్డవా ధర్మబుద్ధయః ।

సత్యముక్తం తు కృష్ణేన మయా సంసేవ్యతే శివః ॥ ౫౧॥

భవద్భిః నేవ్యతాం ప్రీత్యా సుఖం స్యాదతులం సదా ।

సర్వదుఃఖం భవత్యేవ శివాసేవాత ఏవ హి ॥ ౫౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

అథ పఞ్చసు తేషేషవ విచార్య శివపూజనే ।
 ఆర్జునం యోగ్యముచ్చార్య వ్యాసో మునివరస్తథా ॥ ౫౩॥
 తపఃస్థానం విచార్యైవం తతః స మునిసత్తమః ।
 పాణ్డవాన్ధర్మసన్నిష్ఠాన్పునరేవాబ్రవీదిదమ్ ॥ ౫౪॥
 వ్యాస ఉవాచ ।
 శ్రూయతాం పాణ్డవాః సర్వే కథయామి హితం సదా ।
 శివం సర్వం పరం దృష్ట్వా పరం బ్రహ్మ సతాం గతిమ్ ॥ ౫౫॥
 బ్రహ్మాదిత్రిపర్ధాంతం యత్కించీద్ దృశ్యతే జగత్ ।
 తత్సర్వం శివరూపం చ పూజ్యం ధ్యేయం చ తత్పునః ॥ ౫౬॥
 సర్వేషాం చైవ నేవో౭సౌ శక్కరః సర్వదుఃఖహా ।
 శివః స్వల్పేన కాలేన సమృసిదతి భక్తితః ॥ ౫౭॥
 సుప్రసన్నో మహేశో హి భక్తేభ్యః సకలప్రదః ।
 భుక్తిం ముక్తిమిహాముత్ర యచ్ఛతీతి సునిశ్చితమ్ ॥ ౫౮॥
 తస్మాత్సేవ్యః సదా శభుర్భుక్తిముక్తిఫలేపుభిః ।
 పురుషః శక్కరః సాక్షాద్ దృష్టహంతా సతాం గతిః ॥ ౫౯॥
 పరస్తు ప్రథమం శక్రవిద్యాం దృఢమనా జపేత్ ।
 క్షత్రియస్య పరాఖ్యస్య చేదమేవ సమాహితమ్ ॥ ౬౦॥
 అతో౭ర్జునశ్చ ప్రథమం శక్రవిద్యాం జపేద్ దృఢః ।
 కరిష్యతి పరీక్షాం ప్రాక్ సస్తుష్టస్తద్భవిష్యతి ॥ ౬౧॥
 సుప్రసన్నశ్చ విఘ్నాని సంహరిష్యతి సర్వదా ।
 పునశ్చైవం శివస్యైవ వరం మన్తం ప్రదాస్యతి ॥ ౬౨॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్తౌర్జునమాహూయోపేన్ద్రవిద్యాముపాదిశత్ ।
 స్నాత్వా చ ప్రాజుఘో భూత్వా జగ్రాహారున ఉగ్రధీః ॥ ౬౩॥
 పార్థివస్య విధానం చ తస్మై మునివరో దదౌ ।
 ప్రత్యువాచ చ తం వ్యాసో ధనన్జాయముదారధీః ॥ ౬౪॥
 వ్యాస ఉవాచ ।
 ఇతో గచ్ఛాధునా పార్థ ఇన్ద్రకీలే సుశోభనే ।

జాహ్నవ్యాశ్చ సమీపే వై స్థిత్యా సమ్యక్ తపః కురు ॥ ౬౫ ॥

అదృశ్యా వైవ విద్యా స్యాత్సదా తే హితకారిణీ ।

ఇత్యాశిషం దదౌ తస్మై తతః ప్రోవాచ తాన్మునిః ॥ ౬౬ ॥

ధర్మమాస్థాయ సర్వే వై తిష్ఠన్తు నృపసత్తమాః ।

సిద్ధిః స్యాత్సర్వథా శ్రేష్ఠా నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౬౭ ॥

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి దత్త్వాశిషం తేభ్యః పాణ్డవేభ్యో మునీశ్వరః ।

స్మృత్వా శివపదామ్బోజం వ్యాసశ్చాన్తర్దధే క్షణాత్ ॥ ౬౮ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం కిరాతావతారవర్ణన ప్రసక్తేఽర్జునాయ వ్యాసోపదేశవర్ణనం నామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3.3౭ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౮. అష్టత్రింశోఽధ్యాయః । కిరాతావతారవర్ణనప్రసక్తేఽర్జునతపోవర్ణనమ్ ।

నస్తిశ్వర ఉవాచ ।

అర్జునోఽపి తదా తత్ర దీప్యమానో వ్యదృశ్యత ।

మస్త్రేణ శివరూపేణ తేజశ్చాతులమావహన్ ॥ ౧ ॥

తే సర్వే చార్జునం దృష్ట్వా పాణ్డవా నిశ్చయం గతాః ।

జయోఽస్మాకం ధ్రువం జాతం తేజశ్చ విఫులం యతః ॥ ౨ ॥

ఇదం కార్యం త్వయా సాధ్యం నాన్యేన చ కదాచన ।

వ్యాసస్య వచనాద్భృతి సఫలం కురు జీవితమ్ ॥ 3 ॥

ఇతి ప్రోవ్యార్జునం తే వై విరహౌత్సుక్యకాతరాః ।

అనిచ్ఛన్తోఽపి తత్రైవ ప్రేషయామాసురాదరాత్ ॥ ౪ ॥

ద్రౌపదీ దుఃఖసంయుక్తా నేత్రాశ్రూణి నిరుధ్య చ ।

ప్రేషయన్తీ శుభం వాక్యం తదోవాచ పతివ్రతా ॥ ౫ ॥

ద్రౌపద్యువాచ ।

వ్యాసోపదిష్టం యద్రాజంస్తవయా కార్యం ప్రయత్నతః ।
శుభప్రదోఽస్తు తే పథాః శకరః శం కరోతు వై ॥ ౬ ॥

తే సర్వే చావసంస్తత్ర విసృజ్యార్జునమాదరాత్ ।
అత్యన్తదుఃఖమాపన్నా మిలిత్వా పఞ్చ ఏవ చ ॥ ౭ ॥

స్థితాస్తత్ర వదన్తి స్య శ్రూయతామృషినత్తమ ।
దుఃఖేఽపి ప్రియసఙ్గో వై న దుఃఖాయ ప్రజాయతే ॥ ౮ ॥

వియోగే ద్విగుణం తస్య దుఃఖం భవతి నిత్యశః ।
తత్ర ధైర్యధరస్యాపి కథం ధైర్యం భవేదిహ ॥ ౯ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
కుర్వత్సేవ తదా దుఃఖమ్పాణ్ణవేషు మునీశ్వరః ।
కృపాసిన్ధుశ్చ స వ్యాస ఋషివర్యః సమాగత ॥ ౧౦ ॥
తం తదా పాణ్ణవాస్తే వై నత్వా సమ్పూజ్య చాదరాత్ ।
దత్త్వాసనం హి దుఃఖాఢ్యాః కరో బధ్వా వచోఽబ్రువన్ ॥ ౧౧ ॥

పాణ్ణవా ఊచుః ।
శ్రూయతామృషభశ్రేష్ఠ దుఃఖదగ్ధా వయం ప్రభో ।
దర్శనం తేఽద్య సమ్ప్రాప్య హ్యోనన్దం ప్రాప్నుమో మునే ॥ ౧౨ ॥
కియత్కాలం వసాత్తైవ దుఃఖనాశాయ నః ప్రభో ।
దర్శనాత్తవ విప్రర్షే సర్వం దుఃఖం విలీయతే ॥ ౧౩ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్తః స ఋషిశ్రేష్ఠో న్యవసత్తత్సుఖాయ వై ।
కథాభిర్వివిధాభిశ్చ తద్దుఃఖం నోదయంస్తదా ॥ ౧౪ ॥
వారాయాం క్రియమాణాయాం తేన వ్యాసేన సన్మునే ।
సుప్రణమ్య వినీతాత్మా ధర్మరాజోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౧౫ ॥

ధర్మరాజ ఉవాచ ।
శృణు త్వం హి ఋషిశ్రేష్ఠ దుఃఖశాన్తిర్మతా మమ ।
పృచ్ఛామి త్వాం మహాప్రాజ్ఞ కథనీయం త్వయా ప్రభో ॥ ౧౬ ॥
ఈదృశం చైవ దుఃఖం చ పురా ప్రాప్తశ్చ కశ్చన ।
వయమేవ పరం దుఃఖం ప్రాప్తా వై వైవ కశ్చన ॥ ౧౭ ॥

వ్యాస ఉవాచ ।

రాజుస్తు నలనామ్నో వై నిషధాధిపతేః పురా ।

భవద్దుఃఖాధికం దుఃఖం జాతం తస్య మహాత్మనః ॥ ౧౮ ॥

హరిశ్చన్ద్రస్య నృపతేర్జాతం దుఃఖం మహాత్తరమ్ ।

అకథ్యం తద్విశేషేణ పరశోకావహం తథా ॥ ౧౯ ॥

దుఃఖం తథైవ విజ్ఞేయం రామస్యాప్యథ పాణ్డవ ।

యచ్చుత్వా స్త్రీనరాణాం చ భవేన్మోహో మహాత్తరః ॥ ౨౦ ॥

తస్మాద్వర్ణయితుం నైవ శక్యతే హి మయా పునః ।

శరీరం దుఃఖరాశిం చ మత్వా త్యాజ్యం త్వయాధునా ॥ ౨౧ ॥

యేనేదం చ ధృతం తేన వ్యాప్తమేవ న సంశయః ।

ప్రథమం మాతృగర్భే వై జన్మ దుఃఖస్య కారణమ్ ॥ ౨౨ ॥

కౌమారేఽపి మహాదుఃఖం బాలలీలానుసారి యత్ ।

తతోఽపి యౌవనే కామాన్భుజ్ఞానో దుఃఖరూపిణః ॥ ౨౩ ॥

గతాగత్తైర్దినానాం హి కార్యభారైరనేకశః ।

ఆయుశ్చ క్షీయతే నిత్యం న జానాతి హ తత్పునః ॥ ౨౪ ॥

అన్తే చ మరణం వైవ మహాదుఃఖమతః పరమ్ ।

నానానరకపీడాశ్చ భుజ్యన్తేఽఙ్ఞైర్నరైస్తదా ॥ ౨౫ ॥

తస్మాదిదమసత్యం చ త్వస్తు సత్యం సమాచర ।

యేనైవ తుష్యతే శమ్భువ్రథా కార్యం నరేణ చ ॥ ౨౬ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఏవం వివిధవార్తాభిః కాలనిర్యాపణస్తదా ।

చక్రుస్తే భ్రాతరః సర్వే మనోరథపథైః పునః ॥ ౨౭ ॥

అర్జునోఽపి స్వయం గచ్ఛన్ద్గర్గాద్రిషు దృఢవ్రతః ।

యక్షం లభ్యా చ తేనైవ దసూయాన్నిఘ్నన్ననేకశః ॥ ౨౮ ॥

మనసా హర్షసంయుక్తో జగామాచలముత్తమమ్ ।

తత్ర గత్వా చ గఙ్గాయాః సమీపం సున్దరం స్థలమ్ ॥ ౨౯ ॥

అశోకకాననం యత్ర తిష్ఠతి స్వర్గ ఉత్తమః ।

తత్ర తస్థా స్వయం స్నాత్వా నత్వా చ గురుముత్తమమ్ ॥ ౩౦ ॥

యథోపదిష్టం వేషాది తథా చైవాకరోత్స్వయమ్ ।
ఇన్ద్రియాణ్యపకృష్యాద్ మనసా సంస్థితోఽభవత్ ॥ 3౧॥

పునశ్చ పార్థివం కృత్వా సుందరం సమసూత్రకమ్ ।
తదగ్రే ప్రణీదధ్యౌ స తేజోరాశిమనుత్తమమ్ ॥ 3౨॥

త్రికాలం చైవ సున్నాతః పూజనం వివిధం తదా ।
చకారోపాసనం తత్ర హరస్య చ పునః పునః ॥ 33॥

తస్యైవ శిరసస్తేజో నిస్సృతం తచ్చరాస్తదా ।
దృష్ట్వా భయం సమాపన్నాః ప్రవిష్టశ్చ కదా హ్యాయమ్ ॥ 3౪॥
పునస్తే చ విచార్యైవం కథనీయం విడౌజసే ।
ఇత్యుక్త్వా తు గతాస్తే వై శక్రస్యాన్తికమజ్ఞసా ॥ 3౫॥

చరా ఊచుః ।
దేవో వాథ ఋషిశ్చైవ సూర్యో వాథ విభావసుః ।
తపశ్చరతి దేవేశ న జానీమో వనే చ తమ్ ॥ 3౬॥

తస్యైవ తేజసా దగ్ధా ఆగతాస్తవ సన్నిధౌ ।
నివేదితఞ్చురిత్రం తత్క్రియతాముచితం తు యత్ ॥ 3౭॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్త్వాశ్చర్షరైః సర్వం జ్ఞాత్వా పుత్రచిక్రీతమ్ ।
స గోత్రపాన్విసృజ్యైవ తత్ర గన్తుం మనో దధే ॥ 3౮॥

స వృద్ధబ్రాహ్మణో భూత్వా బ్రహ్మచారీ శచీపతిః ।
జగము తత్ర విప్రేన్ద్ర పరీక్షార్థం హి తస్య వై ॥ 3౯॥

తమాగతం తదా దృష్ట్వాకారీత్సూజాం చ పాణ్డవః ।
స్థితోఽగ్రే చ స్తుతిం కృత్వా క్షాయాతోఽసి వదాధునా ॥ ౪౦॥

ఇత్యుక్త్వాన దేవేశో ధైర్యార్థం తస్య ప్రీతితః ।
పరీక్షాగర్భితం వాక్యం పాణ్డవన్తం తతోఽబ్రవీత్ ॥ ౪౧॥

బ్రాహ్మణ ఉవాచ ।
నవే వయసి వై తాత కిన్తపస్యసి సామృతమ్ ।
ముక్త్యర్థం వా జయార్థం కిం సర్వథైతత్తపస్తవ ॥ ౪౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇతి పృష్టస్తదా తేన సర్వం సంవేదితం పునః ।
తచ్చుత్వా స పునర్వాక్యమువాచ బ్రాహ్మణస్తదా ॥ ౪౩॥

బ్రాహ్మణ ఉవాచ ।
యుక్తం న క్రియతే వీర సుఖం ప్రాప్తం చ యత్తపః ।
జాత్రధర్మేణ క్రియతే ముక్త్యర్థం కురుసత్తమ ॥ ౪౪॥

ఇన్ద్రస్తు సుఖదాతా వై ముక్తిదాతా భవేన్న హి ।
తస్మాత్త్వం సర్వథా శ్రేష్ఠ కర్తుమర్హసి సత్తపః ।
నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇదం తద్వచనం శ్రుత్వా క్రోధం చక్రేఽర్జునస్తదా ।
ప్రత్యువాచ వినీతాత్మా తదనాదృత్య సువ్రతః ॥ ౪౬॥

అర్జున ఉవాచ ।
రాజ్యార్థం న చ ముక్త్యర్థ కిమర్థం భాషసే త్విదమ్ ।
వ్యాసస్య వచనేనైవ క్రియతే తప ఈదృశమ్ ॥ ౪౭॥

ఇతో గచ్ఛ బ్రహ్మచారిన్మాం పాతయితుమిచ్ఛసి ।
ప్రయోజనం కిమత్రాస్తి తవ వై బ్రహ్మచారిణః ॥ ౪౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్తః స ప్రసన్నోఽభూత్పున్దరం రూపమద్భుతమ్ ।
సోఽపస్కరణసంయుక్తం దర్శయామాస వై నిజమ్ ॥ ౪౯॥

శక్రరూపం తదా దృష్ట్వా లజ్జితశ్చార్జునస్తదా ।
స ఇన్ద్రస్తుం సమాశ్వాస్య పునరేవ వచోఽబ్రవీత్ ॥ ౫౦॥

ఇన్ద్ర ఉవాచ ।
వరం వృణీష్య హే తాత ధనజ్ఞాయ మహామతే ।
యదిచ్ఛసి మనోఽభీష్టం నాదేయం విద్యతే తవ ॥ ౫౧॥

తచ్చుత్వా శక్రవచనం ప్రత్యువాచార్జునస్తదా ।
విజయం దేహి మే తాత శత్రుక్లిష్టస్య సర్వథా ॥ ౫౨॥

శక్ర ఉవాచ ।
బలిష్ఠాః శత్రవస్తే చ దుర్యోధనపురఃసరాః ।
ద్రోణో భీమశ్చ కర్ణశ్చ సర్వే తే దుర్జయా ధ్రువమ్ ॥ ౫౩॥

అశ్వత్థామా ద్రోణపుత్రో రాద్రోంఽశో దుర్జయోఽతి సః ।
మయాసాధ్యా భవేయుస్తే సర్వథా స్వహితం శ్ంబు ॥ ౫౪ ॥

ఏతద్వీర జయం కర్తుం న శక్తః కశ్చనాధునా ।
వర్తతే హి శివో వర్షస్తస్మాచ్ఛమోర్భర్జపోఽధునా ॥ ౫౫ ॥

శక్కురః సర్వలోకేశశ్చరాచరపతిః స్వరాట్ ।
సర్వం కర్తుం సమర్థోఽస్తి భుక్తిముక్తిఫలప్రదః ॥ ౫౬ ॥

అహమ్మన్యే చ బ్రహ్మాద్యా విష్ణుః సర్వవరప్రదః ।
అన్యే జిగీషవో యే చ తే సర్వే శివపూజకాః ॥ ౫౭ ॥

అద్యప్రభృతి తన్మన్త్రం హిత్యా భక్త్యా శివం భజ ।
పార్థివేన విధానేన ధ్యానేనైవ శివస్య చ ॥ ౫౮ ॥

ఉపచారైరనేకైశ్చ సర్వభావేన భారత ।
సిద్ధిః స్యాదవల తేఽద్య నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౫౯ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్త్యా చ చరాన్సర్వాన్సమాహూయాబ్రవీదిదమ్ ।
సావధానేన వై స్థేయమేతత్సంరక్షణే సదా ॥ ౬౦ ॥

ప్రబోధ్య స్వచరానిన్ద్రోఽర్జునసంరక్షణాదికమ్ ।
వాత్సల్యపూర్ణహృదయః పునరూచే కపిధ్వజమ్ ॥ ౬౧ ॥

ఇన్ద్ర ఉవాచ ।
రాజ్యం త్వయా ప్రమాదాద్వై న కర్తవ్యం కదాచన ।
శ్రేయసే భద్ర విద్యేయం భవేత్తవ పరస్తవ ॥ ౬౨ ॥

ఛైర్యం ధార్యం సాధకేన సర్వథా రక్షకః శివః ।
సమ్మతీశ్చ ఫలం తుభ్యం దాస్యతే నాత్ర సంశయః ॥ ౬౩ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇతి దత్త్వా వరం తస్య భారతస్య సురేశ్వరః ।
స్మరశ్చైవపదామ్భోజం జగామ భవనం స్వకమ్ ॥ ౬౪ ॥

అర్జునోఽపి మహావీరః సుప్రణమ్య సురేశ్వరమ్ ।
తపస్తేవే సంయతాత్మా శివముద్దిశ్య తద్విధమ్ ॥ ౬౫ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం కిరాతావతారవర్ణనప్రసక్తేఽర్జునతప
నామాష్టత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3.3౮॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.3౯. ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః । కిరాతావతారవర్ణనే మూకదైత్యవధః ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

స్నానం స విధివక్తృత్వా న్యాసాది విధివత్తథా ।

ధ్యానం శివస్య సదభక్త్యా వ్యాసోక్తం యత్తథాకరోత్ ॥ ౧॥

ఏకపాదతలైవైవ తిష్ఠన్మునివరో యథా ।

సూర్యే దృష్టిం నిబద్ధ్యైకాం మన్తమావర్తయన్ స్థితః ॥ ౨॥

తపస్తేపేతి సమీప్యత్యా సంస్మరన్మనసా శివమ్ ।

పశ్చాక్షరం మనుం శంఖార్జునస్సర్వోత్తమోత్తమమ్ ॥ 3॥

తపస్తేజ ఏవాసీద్యథా దేవా విసిస్మియుః ।

పునశ్చైవ శివం యాతాః ప్రత్యూచుస్తే సమాహితాః ॥ ౪॥

దేవా ఉచుః ।

నరేణైకేన సర్వేశ త్వదర్థే తప ఆహితమ్ ।

యదిచ్ఛతి నరః సోఽయం కిన్న యచ్ఛతి తత్ప్రభో ॥ ౫॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్యా తు స్తుతిం చక్రురివిధాం తే తదా సురాః ।

తత్పాదయోర్దృశః కృత్వా తత్ర తస్థుః స్థిరాధయః ॥ ౬॥

శివస్తు తద్వచః శ్రుత్వా మహాప్రభురుదారధీః ।

సువిహస్య ప్రసన్నాత్మా సురాన్వచనమబ్రవీత్ ॥ ౭॥

శివ ఉవాచ ।

స్వస్థానం గచ్ఛత సురాః సర్వే సత్యం న సంశయః ।

సర్వథాహం కరిష్యామి కార్యం వో నాత్ర సంశయ ॥ ౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

తచ్చుత్వా శమ్భువచనం నిశ్చయం పరమం గతాః ।
 పరావృత్య గతాః సర్వే స్వస్థానం తే హి నిర్జరాః ॥ ౯॥
 ఏతస్మిన్నంతరే దైత్యో మూకనామాగతస్తదా ।
 సౌకరం రూపమాస్థాయ ప్రేషితశ్చ దురాత్మనా ॥ ౧౦॥
 దుర్యోధనేన విప్రేన్ద్ర మాయినా చార్జునం తదా ।
 యత్రార్జునః స్థితశ్చాసీత్తేన మార్దేణ వై తదా ॥ ౧౧॥
 శృంగ్ణాణి పర్వతస్యైవ చ్చిన్దనస్వృజాననేకశః ।
 శబ్దం చ వివిధం కుర్వన్నతివేగేన సంయుతః ॥ ౧౨॥
 ఆర్జునోఽపి చ తం దృష్ట్వా మూకనామాసురం తదా ।
 స్మృత్వా శివపదామ్నోజం విచారే తత్పరోఽభవత్ ॥ ౧౩॥
 ఆర్జున ఉవాచ ।
 కోఽయం వా కుత ఆయాతి క్రూరకర్మా చ దృశ్యతే ।
 మమానిష్ఠం ధ్రువం కర్తుం సమాగచ్ఛత్యసంశయమ్ ॥ ౧౪॥
 మమైవం మన ఆయాతి శత్రురేవ న సంశయః ।
 మయా వినిహతాః పూర్వమనేకే దైత్యదానవాః ॥ ౧౫॥
 తదీయః కశ్చిదాయాతి వైరం సాధయితుం పునః ।
 అథవా చ సఖా కశ్చిద్ దుర్యోధనహితావహాః ॥ ౧౬॥
 యస్మిన్దృష్టే ప్రసీదేత్స్వం మనః స హితకృద్ ధ్రువమ్ ।
 యస్మిన్దృష్టే తదేవ స్యాదాకులం శత్రురేవ సః ॥ ౧౭॥
 ఆచారః కులమాఖ్యాతి వపురాఖ్యాతి భోజనమ్ ।
 వచనం శ్రుతమాఖ్యాతి స్నేహమాఖ్యాతి లోచనమ్ ॥ ౧౮॥
 ఆకారేణ తథా గత్యా చేష్టయా భాషితైరపి ।
 నేత్రవక్త్రవికారాభ్యాం జ్ఞాయతేఽన్తర్లితం మనః ॥ ౧౯॥
 ఉజ్జ్వలం సరసం చైవ వక్రమార్కకం తథా ।
 నేత్రం చతుర్విధం ప్రోక్తం తస్య భావం పృథగుద్భాః ॥ ౨౦॥
 ఉజ్జ్వలం మిత్రసంయోగే సరసం పుత్రదర్శనే ।
 వక్రం చ కామసీయోగే ఆరక్తం శత్రుదర్శనే ॥ ౨౧॥
 అస్మిన్నమ తు స్వాణి కలుషాస్త్రియాణి చ ।

ఆయం శత్రుర్భవేదేవ మారణీయో న సంశయః ॥ ౨౨॥
 గురోశ్చ వచనం మేఽద్య వర్తతే దుఃఖదస్త్యయా ।
 హస్తవ్యః సర్వథా రాజన్నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౨౩॥
 ఏతదర్థం త్వాయుథాని మమ వైవ న సంశయః ।
 విచార్యేతి చ తత్రైవ బాణం సంస్థాయ సంస్థితః ॥ ౨౪॥
 ఏతస్మిన్నున్నరే తత్ర రక్షార్థం హ్యర్జునస్య వై ।
 తద్భక్తీశ్చ పరీక్షార్థం శక్జురో భక్తవత్సలః ॥ ౨౫॥
 విదగ్ధభిల్లరూపం హి గణైః సార్థం మహాద్భుతమ్ ।
 తస్య దైత్యస్య నాశార్థం ద్రుతం కృత్వా సమాగతః ॥ ౨౬॥
 బద్ధకచ్ఛశ్చ వల్లిభిర్బద్ధేవా కేశాన్ హరస్తదా ।
 శరీరే శ్వేతరేఖాశ్చ ధనుర్బాణయుతః స్వయమ్ ॥ ౨౭॥
 బాణానాం తూణకం పృష్ఠే ధృత్వా వై స జగామ హా ।
 గణశ్చైవ తథా జాతో భిల్లరాజోఽభవచ్ఛివః ॥ ౨౮॥
 శబ్దాంశ్చ వివిధాన్కృత్వా నిర్యయౌ వాహినీపతిః ।
 సూకరస్య ససారాథ శబ్దశ్చ ప్రదిశో దశ ॥ ౨౯॥
 వనేచరేణ శబ్దేన వ్యాకులశ్చార్జునస్తదా ।
 పర్వతాద్యాశ్చ తైః శబ్దైస్తే సర్వే వ్యాకులాస్తదా ॥ ౩౦॥
 అహో కిన్ను భవేదేష శివః శుభకరస్త్విహా ।
 మయా వైవ శ్రుతం పూర్వం కృష్ణేన కథితం పునః ॥ ౩౧॥
 వ్యాసేన కథితం వైవ స్మృత్వా దేవైస్తథా పునః ।
 శివః శుభకరః ప్రోక్తః శివః సుఖకరస్తథా ॥ ౩౨॥
 ముక్తిదశ్చ స్వయం ప్రోక్తో ముక్తిదానాన్న సంశయః ।
 తన్నామస్మరణాత్పుంసాం కల్యాణం జాయతే ధ్రువమ్ ॥ ౩౩॥
 భజతాం సర్వభావేన దుఃఖం స్వప్నేఽపి నో భవేత్ ।
 యదా కదాచిజ్ఞాయేత తదా కర్మసముద్భవమ్ ॥ ౩౪॥
 భావితద్భవ్యాపి జ్ఞేయం నూనమల్పం న సంశయః ।
 ప్రారబ్ధస్యాథ వా దోషో నూనం జ్ఞేయో విశేషతః ॥ ౩౫॥

అథవా బహు చాల్పం హి భోగ్యం నిస్తీర్య శక్జురః ।
 కదాచిదిచ్ఛయా తస్య దూరీకుర్యాన్న సంశయః ॥ 3౬ ॥
 విషం చైవామృతం కుర్యాదమృతం విషమేవ వా ।
 యదిచ్ఛతి కరోత్యేవ సమర్థః కిన్నిషిధ్యతే ॥ 3౭ ॥
 ఇత్థం విచార్యమాణోఽపి భక్తైరన్యైః పురాతనైః ।
 భావిభిశ్చ సదా భక్తైరిహాసీయ మనః స్థిరమ్ ॥ ౩౮ ॥
 లక్ష్మీర్గచ్ఛేచ్ఛావతిష్ఠేన్మరణం నికటే పురః ।
 నిద్ధాం వాథ ప్రకుర్వన్తు స్తుతిం వా దుఃఖసజ్జయమ్ ॥ ౩౯ ॥
 జాయతే పుణ్యపాపాభ్యాం శక్జురః సుఖదః సదా ।
 కదాచిచ్ఛ పరీక్షార్థం దుఃఖం యచ్ఛతి వై శివః ॥ ౪౦ ॥
 అన్వే చ సుఖదః ప్రోక్తో దయాలుత్వాన్న సంశయః ।
 యథా చైవ సువర్ణం చ శోధితం శుద్ధతాం వ్రజేత్ ॥ ౪౧ ॥
 ఏవం చైవ మయా పూర్వం శ్రుతం మునిముఖాత్తథా ।
 అతస్తద్భజనేనైవ లప్స్యేఽహం సుఖముత్తమమ్ ॥ ౪౨ ॥
 ఇత్యేవం తు విచారం స కరోతి యావదేవ హి ।
 తావచ్ఛ సూకరః ప్రాప్తో బాణసమ్మోచనావధిః ॥ ౪౩ ॥
 శివోఽపి పృష్ఠతో లగ్నో హ్యయాతః శూకరస్య హి ।
 తయోర్మధ్యే తదా సోఽయం దృశ్యతే శృంగమద్భుతమ్ ॥ ౪౪ ॥
 తస్య ప్రోక్తం చ మాహాత్మ్యం శివః శీఘ్రతరం గతః ।
 అర్జునస్య చ రక్షార్థం శక్జురో భక్తవత్సలః ॥ ౪౫ ॥
 ఏతస్మిన్సమయే తాభ్యాం కృతం బాణవిమోచనమ్ ।
 శివబాణన్తు పుచ్ఛే వై హ్యర్జునస్య ముఖే తథా ॥ ౪౬ ॥
 శివస్య పుచ్ఛతో గత్వా ముఖాన్నిస్సృత్య శీఘ్రతః ।
 భూమా వీలినః సంయాతస్తస్య వై పుచ్ఛతో గతః ॥ ౪౭ ॥
 పపాత పార్శ్వతఃశ్చైవ బాణశ్చైవార్జునస్య చ ।
 సూకరస్తక్షణం దైత్యో మృతో భూమా పపాత హా ॥ ౪౮ ॥
 దేవా హర్షం పరం ప్రాపుః పుష్పవృష్టిం చ చక్రీరే ।
 జయపూర్వం స్తుతికరాః ప్రణమ్య చ పునః పునః ॥ ౪౯ ॥

శివస్తుష్టమనా ఆసీదర్జునః సుఖమాగతః ।

దైత్యస్య చ తదా దృష్ట్వా క్రూరం రూపం చ తౌ తదా ॥ ౫౦॥

అర్జునస్తు విశేషేణ సుఖినా ప్రాహ చేతసా ।

అహో దైత్యవరశ్చాయం రూపం తు పరమాద్భుతమ్ ॥ ౫౧॥

కృత్వాగతో మద్వధార్థం శివేనాహం సురక్షితః ।

ఈశ్వరేణ మమాద్యైవ బుద్ధిర్దత్తా న సంశయః ॥ ౫౨॥

విచార్యేత్యర్జునస్తత్ర జగౌ శివ శివేతి చ ।

ప్రణనామ శివం భూయస్తుష్టావ చ పునః పునః ॥ ౫౩॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం కిరాతావతారవర్ణనే
మూకదైత్యవధో నామైకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ 3.3౯॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౪౦. చత్వారింశోఽధ్యాయః । కిరాతావతారవర్ణనే భిల్లార్జునసంవాదః ।

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

సనత్కుమార సర్వజ్ఞ శృణు లీలాం పరాత్మనః ।

భక్తవాత్సల్యసంయుక్తాం తద్ దృఢత్వవిదర్భితామ్ ॥ ౧॥

శివోఽప్యథ స్వభృత్యం వై ప్రేషయామాస స ద్రుతమ్ ।

బాణార్థం చ తదా తత్రార్జునోఽపి సమగాత్తతః ॥ ౨॥

ఏకస్మిన్ సమయే ప్రాప్తౌ బాణార్థం తద్గణార్జునౌ ।

అర్జునస్తం పరాభర్త్య స్వబాణం చాగ్రహీత్తదా ॥ ౩॥

గణః ప్రోవాచ తం తత్ర కిమర్థం గృహ్యతే శరః ।

బాణఞ్చైవాస్మదీయో వై ముచ్యతాం ఋషినత్తమ ॥ ౪॥

ఇత్యుక్తస్సేన భిల్లస్య గణేన మునిసత్తమ ।

సోఽర్జునః శంకరం స్మృత్వా వచనం చ తమబ్రవీత్ ॥ ౫॥

అర్జున ఉవాచ ।

అజ్ఞాత్వా కిం చ వదసి మూర్ఛోఽసి త్వం వనేచర ।
బాణశ్చ మోచితో మేఽద్య త్వదీయశ్చ కథం పునః ॥ ౬ ॥

రేఖారూపం చ పిచ్ఛాని మన్నామాఙ్కిత ఏవ చ ।
త్వదీయశ్చ కథం జాతః స్వభావో దుస్త్యజస్తవ ॥ ౭ ॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యేవం తద్వచః శ్రుత్వా విహస్య స గణేశ్వరః ।
అర్జునం ఋషిరూపం తం భిల్లో వాక్యముపాదదే ॥ ౮ ॥

తాపస శ్రూయతాం రే త్వం న తపః క్రియతే త్వయా ।
వేషతశ్చ తపస్వీ త్వం న యథార్థం ఛలాయతే ॥ ౯ ॥

తపస్వీ చ కథం మిథ్యా భాషణం కురుతే నరః ।
న్వైకాకినం చ మాం త్వం చ జానీహి వాహినీపతిమ్ ॥ ౧౦ ॥

బహుభిర్వనభిల్లైశ్చ యుక్తః స్వామీ స ఆసతే ।
సమర్థః సర్వథా కర్తుం విగ్రహానుగ్రహౌ పునః ॥ ౧౧ ॥

వర్తతే తస్య బాణోఽయం యో నీతశ్చ త్వయాధునా ।
అయం బాణశ్చ తే పార్శ్వే న స్థాస్యతి కదాచన ॥ ౧౨ ॥

తపఃఫలం కథం త్వం చ హాతుమిచ్ఛసి తాపస ।
చౌర్యాచ్ఛలాదర్శ్యమానాద్ విస్మయాత్సత్యభఙ్జనాత్ ॥ ౧౩ ॥

తపసా క్షీయతే సత్యమేతదేవ మయా శ్రుతమ్ ।
తస్మాచ్ఛ తపసస్తేఽద్య భవిష్యతి ఫలం కుతః ॥ ౧౪ ॥

తస్మాదముక్తబాణో హి కృతఘ్నస్త్వం భవిష్యసి ।
మమైవ స్వామినా బాణస్తవార్థే మోచితో ధ్రువమ్ ॥ ౧౫ ॥

శత్రుశ్చ మారితస్తేన పునర్బాణశ్చ రక్షితః ।
అత్యంతం చ కృతఘ్నోఽసి తపోఽశుభకరస్తథా ॥ ౧౬ ॥

సత్యం న భాషనే త్వం చ కిమతః సిద్ధిమిచ్ఛసి ।
ప్రయోజనం చేద్ బాణేన స్వామీ చ యాచ్యతాం మమ ॥ ౧౭ ॥

ఈదృశాంశ్చ బహునాబ్జాంస్తదా దాతుం క్షమః స్వయమ్ ।
రాజా చ వర్తతే మేఽద్య కిం త్యేవం యాచ్యతే త్వయా ॥ ౧౮ ॥

ఉపకారం పరిత్యజ్య హ్యపకారం సమీహనే ।
 నైతద్యుక్తం త్వయాద్యైవ క్రియతే త్యజ చాపలమ్ ॥ ౧౯॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యేవం వచనం తస్య శ్రుత్వా పార్థోఽర్జునస్తదా ।
 క్రోధం కృత్వా శివం స్మృత్వా మితం వాక్యమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౦॥

అర్జున ఉవాచ ।
 శృణు భిల్ల ప్రవక్ష్యామి న సత్యం తవ భాషణమ్ ।
 యథా జాతిస్తథా త్వాం చ జానామి హి వనేచర ॥ ౨౧॥

అహం రాజా భవాన్ చౌరః కథం యుద్ధప్రయుక్తతా ।
 యుద్ధం మే సబలైః కార్యం నాధమైర్హి కదాచన ॥ ౨౨॥

తస్మాత్తే చ తథా స్వామీ భవిష్యతి భవాదృశః ।
 దాతారశ్చ వయం ప్రోక్తాశ్చైరా యూయం వనేచరాః ॥ ౨౩॥

కథం యాచ్యో మయా భిల్లరాజ ఏవం చ సామృతమ్ ।
 త్వమేవ యాచనే నైవ బాణం మాం కిం వనేచర ॥ ౨౪॥

దదామి తే తథా బాణాన్ సన్తి మే బహవో ద్రువమ్ ।
 రాజా చ గ్రహణం చైవ న దాస్యతి తథా భవేత్ ॥ ౨౫॥

కిం పునశ్చ తథా బాణాన్ప్రయచ్ఛామి వనేచర ।
 యది మే యా చిక్ష్ిరా స్యాత్కథం నాగమ్యతేఽధునా ॥ ౨౬॥

యథాగచ్ఛత్తు తే భర్తా కిమర్థం భాషతేఽధునా ।
 ఆగత్య చ మయా సార్థం జిత్యా యుద్ధే చ మాం పునః ॥ ౨౭॥

సీత్వా బాణమిమం భిల్లస్వామీ తే వాహినీపతిః ।
 నిజాలయం సుఖం యాతు విలమ్బః క్రియతే కథమ్ ॥ ౨౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 మహేశ్వరకృపాప్రాప్తసద్బలస్యార్జునస్య హి ।
 ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా భిల్లో వాక్యమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౯॥

భిల్ల ఉవాచ ।
 అజ్ఞోఽని త్వం ఋషిర్వాసి మరణం త్వీహనే కథమ్ ।
 దేహి బాణం సుఖం తిష్ఠ త్వన్యథా క్లేశభాగ్భవేః ॥ ౩౦॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్తస్తేన భిల్లన శివసచ్చక్షిశోభినా ।

గణేన పాణ్ణవస్తం చ ప్రాహ స్మృత్వా చ శక్జురమ్ ॥ 3౧॥

అర్జున ఉవాచ ।

మద్వాక్యం తత్త్వతో భిల్ల శ్శృణు త్వం చ వనేచర ।

ఆగమిష్యతి తే స్వామీ దర్శయిష్యే ఫలం తదా ॥ 3౨॥

న శోభతే త్వయా యుద్ధం కరష్యే స్వామినా తవ ।

ఉపహాసకరం జ్ఞేయం యుద్ధం సింహశ్శృగాలయోః ॥ 33॥

శ్రుతం చ మద్వచస్తేఽద్య ద్రక్ష్యసి త్వం మహాబలమ్ ।

గచ్ఛస్య స్వామినం భిల్ల యథేచ్ఛసి తథా కురు ॥ 3౪॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్తస్తు గతస్తత్ర భిల్లః పార్థేన వై మునే ।

శివావతారో యత్రాస్తే కిరాతో వాహినీపతిః ॥ 3౫॥

అథార్జునస్య వచనం భిల్లనాథాయ విస్తరాత్ ।

సర్వం నివేదయామాస తస్యై భిల్లపరాత్మనే ॥ 3౬॥

స కిరాతేశ్వరః శ్రుత్వా తద్వచో హర్షమాగతః ।

ఆజగామ స్వనైన్యేన శక్జురో భిల్లరూపధృక్ ॥ 3౭॥

అర్జునశ్చ తదా నేనాం కిరాతస్య చ పాణ్ణవః ।

దృష్ట్వా గృహీత్వా సశరం ధనుః సమ్ముఖ ఆయయౌ ॥ 3౮॥

అథో కిరాతశ్చ పునః ప్రేషయామాస తం చరమ్ ।

తస్మత్సేన జగౌ వాక్యం భారతాయ మహాత్మనే ॥ 3౯॥

కిరాత ఉవాచ ।

పశ్య నైన్యం తపస్విస్త్యం ముఞ్చ బాణం వ్రజాధునా ।

మరణం స్వల్పకార్యార్థం కథమిచ్ఛసి సామృతమ్ ॥ ౪౦॥

భ్రాతరస్తవ దుఃఖార్తాః కలత్రం చ తతః పరమ్ ।

పృథివీ హస్తతస్తేఽద్య యాస్యతీతి మతిర్మమ ॥ ౪౧॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్తం పరమేశేన పార్థదార్ష్యపరీక్షయా ।

సర్వధార్మనరక్షార్థం ధృతరూపేణ శమ్భునా || ౪౨||

ఇత్యుక్తస్తు తదాగత్య స గణః శాఙ్కరశ్చ తత్ |

విస్తరాద్ వృత్తమఖిలమర్జునాయ న్యవేదయత్ || ౪౩||

తచ్చుత్వా తు పునః ప్రాహ ప్రార్థస్తం దూతమాగతమ్ |

వాహిసీపతయే వాచ్యం విపరీతం భవిష్యతి || ౪౪||

యద్యహం చైవ తే బాణం యచ్ఛామి చ మదీయకమ్ |

కులస్య దూషణం చాహం భవిష్యామి న సంశయః || ౪౫||

భ్రాతరశ్చైవ దుఃఖార్తాః భవన్తు చ తథా ధ్రువమ్ |

విద్యాశ్చ నిష్ఫలా మే స్యుస్తస్మాదాగచ్ఛ వై ధ్రువమ్ || ౪౬||

సింహశ్చైవ శ్శృగాలాద్వా భీతో వైవ మయా శ్రుతః |

తథా వనేచరాద్రాజా న బిభేతి కదాచన || ౪౭||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

ఇత్యుక్తస్తం పునర్గత్వా స్వామినం పాణ్వేన సః |

సర్వం నివేదయామాస తదుక్తం హి విశేషతః || ౪౮||

అథ సోఽపి కిరాతాహోవ్ మహాదేవః ససైన్యకః |

తచ్చుత్వా సైన్యసంయుక్తో హ్యర్జునం చాగమత్తదా || ౪౯||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం కిరాతావతారవర్ణనే

భిల్లార్జునసంవాదో నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః || 3.౪౦||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౪౧. ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః | కిరాతేశ్వరావతారవర్ణనమ్ |

తమాగతం తతో దృష్ట్వా ధ్యానం కృత్వా శివస్య సః |

గత్వా తత్తార్జునస్తేన యుద్ధం చక్రే సుదారుణమ్ || ౧||

గణైశ్చ వివిధైస్త్రైశ్చైరాయుధైస్తం న్యపీడయత్ |

తైస్తదా పీడితః పార్థః సస్మార స్వామినం శివమ్ || ౨||

అర్జునశ్చ తదా తేషాం బాణావలిమథాచ్ఛినత్ |
 యదాయుద్ధం చ తైః క్షిప్తం తతః శర్వం పరామృశత్ || 3 ||
 పీడితాస్తే గణాస్తేన యయుశ్చైవ దిశో దశ |
 గణేశో వారితాస్తే చ నాజగ్ముః స్వామినం ప్రతి || ౪ ||
 శివశ్చైవార్జునశ్చైవ యుయుధాతే పరస్పరమ్ |
 నానావిధైశ్చాయుధైర్ని మహాబలపరాక్రమౌ || ౫ ||
 శివోఽపి మనసా నూనం దయాం కృత్వార్జునం హ్యుగాత్ |
 అర్జునశ్చ దృఢం తత్ర ప్రహారం కృతవాంస్తదా || ౬ ||
 ఆయుధాని శివః సో వై హ్యార్జునస్యాచ్ఛినత్తదా |
 కవచాని చ సర్వాణి శరీరం కేవలం స్థితమ్ || ౭ ||
 తదార్జునః శివం స్మృత్వా మల్లయుద్ధం చకార సః |
 వాహినీపతినా తేన భయాత్క్లిష్టోఽపి ధైర్యవాన్ || ౮ ||
 తద్యుద్ధేన మహీ సర్వా చకమేష్ట ససముద్రకా |
 దేవా దుఃఖం సమాపన్నాః కిం భవిష్యతి వా పునః || ౯ ||
 ఏతస్మిత్తస్తరే దేవః శివో గగనమాస్థితః |
 యుద్ధం చకార తత్రస్థః సోఽర్జునశ్చ తథాకరోత్ || ౧౦ ||
 ఉడ్డీయోడ్డీయ తౌ యుద్ధం చక్రతుర్దేవపార్థివౌ |
 దేవాశ్చ విస్మయం ప్రాపూ రణం దృష్ట్వా తదాద్భుతమ్ || ౧౧ ||
 అథార్జునోత్తరం జ్ఞాత్వా స్మృత్వా శివపదామ్బుజమ్ |
 దధార పాదయోస్తం వై తధ్యానాదాప్తసద్భలః || ౧౨ ||
 ధృత్వా పాదౌ తదా తస్య భ్రామయామాస సోఽర్జునః |
 విజహాస మహాదేవో భక్తవత్సల ఊతికృత్ || ౧౩ ||
 దాతుం స్వదాసతాం తస్మై భక్తవశ్యతయా మునే |
 శివేనైవ కృతం హ్యేతచ్ఛురితం నాన్యథా భవేత్ || ౧౪ ||
 పశ్చాద్విహస్య తత్రైవ శక్కురో రూపమద్భుతమ్ |
 దర్శయామాస సహసా భక్తవశ్యతయా శుభమ్ || ౧౫ ||
 యథోక్తం వేదశాస్త్రేషు పురాణే పురుషోత్తమ |

వ్యాసోపదిష్టం ధ్యానాయ తస్య యత్సర్వసిద్ధిదమ్ || ౧౬ ||

తద్దృష్ట్వా సుందరం రూపం ధ్యానప్రాప్తం శివస్య తు |
బభూవ విస్మితోఽతీవ హ్యర్జునో లజ్జితః స్వయమ్ || ౧౭ ||

అహో శివశ్శివః సోఽయం యో మే ప్రభుతయా వృతః |
త్రిలోకేశః స్వయం సాక్షాద్ హా కృతం కిం మయాధునా || ౧౮ ||

ప్రభోర్బలవతీ మాయా మాయినామపి మోహినీ |
కిం కృతం రూపమాచ్ఛాద్య ప్రభుణా ఛలితో హ్యహమ్ || ౧౯ ||

ధియేతి సంవిచార్యైవం సాంజ్ఞానిర్నతమస్తకః |
ప్రణనామ ప్రభుం ప్రీత్యా తదోవాచ స ఖిన్నధీః || ౨౦ ||

అర్జున ఉవాచ |
దేవదేవ మహాదేవ కరుణాకర శక్జర |
మమాపరాధః సర్వేశ క్షంతవ్యశ్చ త్వయా పునః || ౨౧ ||

కిం కృతం రూపమాచ్ఛాద్య చ్ఛలితోఽస్మి త్వయాధునా |
ధిజ్ మాం సమరకర్తారం స్వామినా భవతా ప్రభో || ౨౨ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |
ఇత్యేవం పాణ్డవః సోఽథ పశ్చాత్తాపమవాప సః |
పాదయోర్నిపపాతాశు శక్జరస్య మహాప్రభోః || ౨౩ ||

అథేశ్వరః ప్రసన్నాత్మా ప్రత్యువాచార్జునం చ తమ్ |
సమాశ్వాస్యేతి బహుశో మహేశో భక్తవత్సలః || ౨౪ ||

శక్జర ఉవాచ |
న ఖిద్య పార్థ భక్తోఽసి మమ త్వం హి విశేషతః |
పరీక్షార్థం మయా తేఽద్య కృతమేవం శుచం జహి || ౨౫ ||

నస్తీశ్వర ఉవాచ |
ఇత్యుక్త్వా తం స్వహస్తాభ్యాముత్థాప్య ప్రభురర్జునమ్ |
విలజ్జం కారయామాస గజైశ్చ స్వామినో గుణైః || ౨౬ ||

పునః శివోఽర్జునం ప్రాహ పాణ్డవం వీరసమ్మతమ్ |
హర్షయన్ సర్వథా ప్రీత్యా శక్జరో భక్తవత్సలః || ౨౭ ||

శివ ఉవాచ |

హే పార్థ పాణ్డవశ్రేష్ఠ ప్రసన్నోఽస్మి వరం వృణు ।
ప్రహరైస్తాడనైస్తేఽద్య పూజనమ్మానితమ్మయా ॥ ౨౮॥

ఇచ్ఛయా చ కృతం మేఽద్య నాపరాధస్తవాధునా ।
నాదేయం విద్యతే తుభ్యం యదిచ్ఛసి వృణీష్య తత్ ॥ ౨౯॥

తే శత్రుషు యశోరాజ్యస్థాపనాయ శుభం కృతమ్ ।
ఏతద్దుఃఖం న కర్తవ్యం వైక్లవ్యం చ త్యజాశ్చిలమ్ ॥ ౩౦॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
ఇత్యుక్తస్త్వరునస్తేన ప్రభుణా శక్కురేణ సః ।
ఉవాచ శక్కురం భక్త్యా సావధానతయా స్థితః ॥ ౩౧॥

అర్జున ఉవాచ ।
భక్తప్రియస్య శమోభాస్తే సుప్రభో కిం సమీహితమ్ ।
వర్జసియం మయా దేవ కృపాలుస్త్యం సదాశివ ॥ ౩౨॥

ఇత్యుక్త్వా సంస్తుతిం తస్య శక్కురస్య మహాప్రభోః ।
చకార పాణ్డవః సోఽథ సద్భక్తిం వేదసమ్మతామ్ ॥ ౩౩॥

అర్జున ఉవాచ ।
నమస్తే దేవదేవాయ నమః కైలాసవాసినే ।
సదాశివ నమస్తుభ్యం పంచావక్త్రాయ తే నమః ॥ ౩౪॥

కపర్దినే నమస్తుభ్యన్త్రినేత్రాయ నమోఽస్తు తే ।
మనః ప్రసన్నరూపాయ సహస్రవదనాయ చ ॥ ౩౫॥

సీలకణ్ఠ నమస్తేఽస్తు సద్యోజాతాయ వై నమః ।
వృషధ్యజ నమస్తేఽస్తు వామాఙ్గిరిజాయ చ ॥ ౩౬॥

దశదోష నమస్తుభ్యం నమస్తే పరమాత్మనే ।
డమరూకపాలహస్తాయ నమస్తే ముణ్డమాలినే ॥ ౩౭॥

శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశశుద్ధకర్పూరవర్మణే ।
పినాకపాణయే తుభ్యం త్రిశూలవరధారిణే ॥ ౩౮॥

వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయాయ గజామ్బరవిధారిణే ।
నాగాఙ్గాయ నమస్తుభ్యం గఙ్గాధర నమోఽస్తు తే ॥ ౩౯॥

సుపాదాయ నమస్తేఽస్తు ఆరక్తచరణాయ చ ।

నన్ద్యాదిగణసేవ్యాయ గణేశాయ చ తే నమః ॥ ౪౦॥
 నమో గణేశరూపాయ కార్తికేయానుగాయ చ ।
 భక్తిదాయ చ భక్తానాం ముక్తిదాయ నమో నమః ॥ ౪౧॥
 అగుణాయ నమస్తేఽస్తు సగుణాయ నమో నమః ।
 అరూపాయ సరూపాయ సకలాయాకలాయ చ ॥ ౪౨॥
 నమః కిరాతరూపాయ మదనుగ్రహకారిణే ।
 యుద్ధప్రియాయ వీరాణాం నానాలీలానుకారిణే ॥ ౪౩॥
 యత్కించోత్ దృశ్యతే రూపం తత్తేజస్తావకం స్మృతమ్ ।
 చిద్రూపస్త్వం త్రిలోకేషు రమనేఽన్వయభేదతః ॥ ౪౪॥
 గుణానాం తే న సఙ్ఖ్యాస్తి యథా భూరజసామిహ ।
 ఆకాశే తారకాణాం హి కణానాం వృష్ట్యపామపి ॥ ౪౫॥
 న తే గుణాంస్తు సఙ్ఖ్యాతుం వేదా వై సమ్భవన్తి హి ।
 మద్దబ్ధిరహం నాథ వర్ణయామి కథమ్పనః ॥ ౪౬॥
 సోఽసి యోఽసి నమస్తేఽస్తు కృపాం కర్తుమిహార్హసి ।
 దాసోఽహం తే మహేశాన స్వామీ త్వం మే మహేశ్వర ॥ ౪౭॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్య పునః ప్రోవాచ శంకరః ।
 సుప్రసన్నతరో భూత్వా విహసన్ప్రభురర్జునమ్ ॥ ౪౮॥
 శంకర ఉవాచ ।
 వచసా కిమ్బహుకైనేన శృణుష్య వచనం మమ ।
 శీఘ్రం వృణు వరం పుత్ర సర్వం తచ్చ దదామి తే ॥ ౪౯॥
 నస్తీశ్వర ఉవాచ ।
 ఇత్యుక్తశ్చార్జునస్తేన ప్రణీపత్య సదాశివమ్ ।
 సాంజ్ఞలిర్న తకః ప్రేక్షా ప్రోవాచ గద్గదాక్షరమ్ ॥ ౫౦॥
 అర్జున ఉవాచ ।
 కిం బ్రూయాం త్వం చ సర్వేషామన్తర్యామితయా స్థితః ।
 తథాపి వర్ణితం మేఽద్య శ్రూయతాం చ త్వయా విభో ॥ ౫౧॥
 శత్రూణాం సంకృటం యచ్చ తద్గతన్దర్శనాత్తవ ।

ఐహికీం చ పరాం సిద్ధిం ప్రాప్నుయాం వై తథా కురు ॥ ౫౨॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా తం నమస్కృత్య శఙ్కరం భక్తవత్సలమ్ ।

నతస్కన్ధోఽర్జునస్తత్ర బద్ధాఙ్గాలిరుపస్థితః ॥ ౫౩॥

శివోఽపి చ తథాభూతం జ్ఞాత్వా పాణ్డవమర్జునమ్ ।

నిజభక్తవరం స్వామీ మహాతుష్టో బభూవ హా ॥ ౫౪॥

అస్త్రం పాశుపతం స్వీయస్థర్జయం సర్వదాఖిలైః ।

దదౌ తస్మై మహేశానో వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ ౫౫॥

శివ ఉవాచ ।

స్వం మహాస్త్రం మయా దత్త దుర్జయస్త్వం భవిష్యతి ।

అనేన సర్వశత్రూణాం జయకృత్యమవాప్నుహి ॥ ౫౬॥

కృష్ణం చ కథయిష్యామి సాహాయ్యే కరిష్యతి ।

స వై మమాత్మభూతశ్చ మధ్భక్తః కార్యకారకః ॥ ౫౭॥

మత్ప్రభావాన్భారత త్వం రాజ్యన్నికణ్ణకం కురు ।

ధీర్మూన్నానావిధాన్భ్రాతా కారయ త్వం చ సర్వదా ॥ ౫౮॥

నస్తీశ్వర ఉవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా నిజహస్తం చ ధృత్వా శిరసి తస్య సః ।

పూజితో హ్యర్జునేనాశు శఙ్కరోఽన్తరధీయత ॥ ౫౯॥

అథార్జునః ప్రసన్నాత్మా ప్రాప్యాస్త్రం చ వరం ప్రభోః ।

జగామ స్వాశ్రమం ముఖ్యం స్మరన్భక్త్యా గురుం శివమ్ ॥ ౬౦॥

సర్వే తే భ్రాతరః ప్రీతాస్తన్వః ప్రాణమివాగతమ్ ।

మిలిత్వా తం సుఖం ప్రాపుర్ద్యౌపదీ చాతిసువ్రతా ॥ ౬౧॥

శివం పరం చ నస్తుష్టం పాణ్డవాః సర్వ ఏవ హి ।

నాతృప్యన్సర్వవృత్తాన్తం శ్రుత్వా హర్షముపాగతాః ॥ ౬౨॥

ఆశ్రమే పుష్పవృష్టిశ్చ చన్దనేన సమన్వితా ।

పపాత సుకరార్థం చ తేషాం చైవ మహాత్మనామ్ ॥ ౬౩॥

ధన్యం చ శఙ్కరం చైవ నమస్కృత్య శివమ్ముదా ।

అవధిం చాగతం జ్ఞాత్వా జయశ్చైవ భవిష్యతి ॥ ౬౪॥

ఏతస్మిన్నస్తరే కృష్ణః శ్రుత్వార్జునమథాగతమ్ |

మేలనాయ సమాయాతః శ్రుత్వా సుఖముపాగతః || ౬౫||

అతశ్చైవ మయాఖ్యాతః శక్కురః సర్వదుఃఖహా |

స నేవ్యతే మయా నిత్యం భవద్భిరపి నేవ్యతామ్ || ౬౬||

ఇత్యుక్తస్తే కిరాతాహోఽవతారః శక్కురస్య వై |

తం శ్రుత్వా శ్రావయన్వాపి సర్వాన్కామానవాప్పుయాత్ || ౬౭||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం కిరాతేశ్వరావతారవర్ణనం
నామైకచత్వారింశోఽధ్యాయః || 3.౪౧||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం

3.౪౨. ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః | ద్వాదశజ్యోతిర్లింజావతారవర్ణనమ్ |

నస్తీశ్వర ఉవాచ |

అవతారాన్ శృణు విభోర్ద్వాదశప్రమితాన్పరాన్ |

జ్యోతిర్లింజస్వరూపావై నానోతికారకాన్మునే || ౧||

సారాష్ట్రే సోమనాథశ్చ శ్రీశైలే మల్లికార్జునః |

ఉజ్జయిన్యాం మహాకాల ఓజ్కారే చామరేశ్వరః || ౨||

కేదారో హిమవత్ప్రృష్టే డాకిన్యామ్భిమశక్కురః |

వారాణస్యాం చ విశ్వేశస్త్రిమ్బుకో గౌతమీతటే || 3||

వైద్యనాథశ్చితాభూమౌ నాగేశో దారుకావనే |

నేతుబన్ధే చ రామేశో ఘుశ్మేశశ్చ శివాలయే || ౪||

అవతారద్వాదశకమేతచ్ఛ్రమోఘాః పరాత్మనః |

సర్వానన్దకరం పుంసాం దర్శనాత్స్పర్శనాన్మునే || ౫||

తత్రాద్యః సోమనాథో హి చన్ద్రదుఃఖక్షయజ్కురః |

క్షయకుష్ఠాదిరోగాణాం నాశకః పూజనాన్మునే || ౬||

శివావతారః సోమేశో లింజరూపేణ సంస్థితః |

సౌరాష్ట్రే శుభదేశే చ శశినా పూజితః పురా ॥ ౭॥

చన్ద్రకుణ్డం చ తత్రైవ సర్వపాపవినాశకమ్ ।
తత్ర స్నాత్వా నరో ధీమాన్సర్వరోగైః ప్రముచ్యతే ॥ ౮॥

సోమేశ్వరం మహాలింగం శివస్య పరమాత్మకమ్ ।
దృష్ట్వా ప్రముచ్యతే పాపాద్భుక్తిం ముక్తిం చ విన్దతి ॥ ౯॥

మల్లికార్జునసంజ్ఞశ్చావతారః శకరస్య వై ।
ద్వితీయః శ్రీగిరౌ తాత భక్తాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౧౦॥

సంస్తుతో లింగరూపేణ సుతదర్శనహేతుతః ।
గతస్తత్ర మహాప్రీత్యా స శివః స్వగిరేర్మునే ॥ ౧౧॥

జ్యోతిర్లింగం ద్వితీయం తద్దర్శనాత్పూజనాన్మునే ।
మహాసుఖకరం చాన్తే ముక్తిదం నాత్ర సంశయః ॥ ౧౨॥

మహాకాలాభిధస్తాతావతారః శక్కరస్య వై ।
ఉజ్జయిన్యాం నగర్యాం చ బభూవ స్వజనావనః ॥ ౧౩॥

దూషణాఖ్యాసురం యస్తు వేదధర్మప్రమర్దకమ్ ।
ఉజ్జయిన్యాం గతం విప్రద్వేషిణం సర్వనాశనమ్ ॥ ౧౪॥

వేదవిప్రసుతధ్యాతో హుక్కారేణైవ స ద్రుతమ్ ।
భస్మసాత్కృతవాంస్తుం చ రత్నమాల నివాసినమ్ ॥ ౧౫॥

తం హత్వా స మహాకాలో జ్యోతిర్లింగస్వరూపతః ।
దేవైః స ప్రార్థితోఽతిష్ఠత్స్వభక్తపరిపాలకః ॥ ౧౬॥

మహాకాలాహ్వాయం లింగం దృష్ట్వాభ్యర్చ్య ప్రయత్నతః ।
సర్వాన్కామానవాప్నోతి లభతే పరతో గతిమ్ ॥ ౧౭॥

ఓక్కారః పరమేశానో ధృతః శమ్భోః పరాత్మనః ।
అవతారశ్చతుర్థో హి భక్తాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౧౮॥

విధినా స్థాపితో భక్త్యా స్వలిక్ష్ణాత్పార్థివాన్మునే ।
ప్రాదుర్భూతో మహాదేవో విన్ద్యకామప్రపూరకః ॥ ౧౯॥

దేవైః సమ్పూర్ణితస్తత్ర ద్విధారూపేణ సంస్థితః ।
భుక్తిముక్తిప్రదో లింగరూపో వై భక్తవత్సలః ॥ ౨౦॥

ప్రణవే చైవ చోఽక్కారనామాసీల్లజ్జముత్తమమ్ |
 పరమేశ్వరనామాసీత్పార్థివశ్చ మునీశ్వర || ౨౧||
 భక్తాభీష్టప్రదో జ్ఞేయో యోఽపి దృష్టోఽర్చితో మునే |
 జ్యోతిర్లిజ్జే మహాదివ్యే వర్ణితే తే మహామునే || ౨౨||
 కేదారేశోఽవతారస్తు పంచమః పరమశ్శివః |
 జ్యోతిర్లిజ్జస్వరూపేణ కేదారే సంస్థితః స చ || ౨౩||
 నరనారాయణాఖ్యో యావవతారో హరేర్మునే |
 తత్పార్థివతః శివస్తత్త్వైః కేదారే హిమభూధరే || ౨౪||
 తాభ్యాం చ పూజితో నిత్యం కేదారేశ్వరసంజ్ఞకః |
 భక్తాభీష్టప్రదః శమ్భుర్దర్శనాదర్శనాదపి || ౨౫||
 ఆస్య ఖణ్డస్య స స్వామీ సర్వేశోఽపి విశేషతః |
 సర్వకామప్రదస్తాత సోఽవతారః శివస్య వై || ౨౬||
 భీమశక్కురసంజ్ఞస్తు షష్ఠః శమ్భోర్మహాప్రభోః |
 అవతారో మహాలీలో భీమాసురవిनाశనః || ౨౭||
 సుదక్షిణాభిధం భక్తం కామరూపేశ్వరం నృపమ్ |
 యో రరణ్డభృతం హత్వాసురం తం భక్తదుఃఖదమ్ || ౨౮||
 భీమశక్కురనామా స డాకిన్యాం సంస్థితః స్వయమ్ |
 జ్యోతిర్లిజ్జస్వరూపేణ ప్రార్థితస్తేన శక్కురః || ౨౯||
 విశ్వేశ్వరావతారస్తు కాశ్యాం జాతో హి సప్తమః |
 సర్వబ్రహ్మాణ్డరూపశ్చ భుక్తిముక్తిప్రదో మునే || ౩౦||
 పూజితః సర్వదేవైశ్చ భక్త్యా విష్ణ్వాదిభిః సదా |
 కైలాసపతినా చాపి భైరవేణాపి నిత్యశః || ౩౧||
 జ్యోతిర్లిజ్జస్వరూపేణ సంస్థితస్తత్ర ముక్తిదః |
 స్వయం సిద్ధస్వరూపో హి తథా స్వపురి స ప్రభుః || ౩౨||
 కాశీవిశ్వేశయోర్భక్త్యా తన్నామజపకారకాః |
 నిర్లిప్తాః కర్మభిర్నిత్యం కేవల్యపదభాగినః || ౩౩||
 త్ర్యమ్బకాఖ్యోఽవతారో యః సోఽష్టమో గౌతమీతటే |

ప్రార్థితో గౌతమేనావిర్భూవ శశిమౌలినః ॥ 3౪ ॥
 గౌతమస్య ప్రార్థనయా జ్యోతిర్లింగస్వరూపతః ।
 స్థితస్తత్రాచలః ప్రీత్యా తన్మౌనేః ప్రీతికామ్యయా ॥ 3౫ ॥
 తస్య సన్దర్శనాత్స్పర్శాదర్చనాచ్చ మహేశితుః ।
 సర్వే కామాః ప్రసిద్ధ్యన్తి తతో ముక్తిర్భవేదహో ॥ 3౬ ॥
 శివానుగ్రహతస్తత్ర గణ్ఘా నామ్నా తు గౌతమీ ।
 సంస్థితా గౌతమప్రీత్యా పావనీ శక్కురప్రియా ॥ 3౭ ॥
 వైద్యనాథావతారో హి నవమస్తత్ర కీర్తితః ।
 ఆవిర్భూతో రావణార్థం బహులీలాకరః ప్రభుః ॥ 3౮ ॥
 తదానయనరూపం హి వ్యాజం కృత్వా మహేశ్వరః ।
 జ్యోతిర్లింగస్వరూపేణ చితాభూమౌ ప్రతిష్ఠితః ॥ 3౯ ॥
 వైద్యనాథేశ్వరో నామ్నా ప్రసిద్ధోఽభూజ్జగత్త్రయే ।
 దర్శనాత్పూజనాద్భక్త్యా భుక్తిముక్తిప్రదః స హి ॥ ౪౦ ॥
 వైద్యనాథేశ్వరశివమాహాత్మ్యమనుశాసనమ్ ।
 పఠతాం శృణ్వతాం చాపి భుక్తిముక్తిప్రదం మునే ॥ ౪౧ ॥
 నాగేశ్వరావతారస్తు దశమః పరికీర్తితః ।
 ఆవిర్భూతః స్వభక్తార్థం దుష్టానాం దణ్డదః సదా ॥ ౪౨ ॥
 హత్వా దారుకనామానం రాక్షసం ధర్మఘాతకమ్ ।
 స్వభక్తం వైశ్యనాథం చ ప్రారక్షత్సుప్రియాభిధమ్ ॥ ౪౩ ॥
 లోకానాముపకారార్థం జ్యోతిర్లింగస్వరూపధృక్ ।
 సన్తస్థౌ సామ్భికః శమ్భుర్భహులీలాకరః పరః ॥ ౪౪ ॥
 తద్ దృష్ట్వా శివలింగం తు మునే నాగేశ్వరాభిధమ్ ।
 వినశ్యన్తి ద్రుతం చార్ప్వ్య మహాపాతకరాశయః ॥ ౪౫ ॥
 రామేశ్వరావతారస్తు శివస్వైకాదశః స్మృతః ।
 రామచన్ద్రప్రియకరో రామసన్ధాపితో మునే ॥ ౪౬ ॥
 దదౌ జయవరం ప్రీత్యా యో రామాయ సుతోషితః ।
 ఆవిర్భూతః య లింగస్తు శక్కురో భక్తవత్సలః ॥ ౪౭ ॥

రామేణ ప్రార్థితోఽత్యర్థం జ్యోతిర్లింగస్వరూపతః ।

సన్నస్థా నేతుబధ్నే చ రామసంసేవితో మునే ॥ ౪౮॥

రామేశ్వరస్య మహిమాదుభతోఽభూదుభి చాతులః ।

భుక్తిముక్తిప్రదశ్చైవ సర్వదా భక్తకామదః ॥ ౪౯॥

తం చ గణ్గాజలేనైవ స్నాపయిష్యతి యో నరః ।

రామేశ్వరం చ సదభ్యక్త్యా స జీవన్ముక్త ఏవ హి ॥ ౫౦॥

ఇహ భుక్త్యాఖిలానోభగానేవతాదుర్లభానపి ।

అతః ప్రాప్య పరం జ్ఞానం కైవల్యం మోక్షమాప్నుయాత్ ॥ ౫౧॥

ఘృశ్మేశ్వరావతారస్తు ద్వాదశః శక్కరస్య హి ।

నానాలీలాకరో ఘృశ్మానందో భక్తవత్సలః ॥ ౫౨॥

దక్షిణస్యాం దిశి మునే దేవశైలసమీపతః ।

ఆవిర్భూతావ సరసి ఘృశ్మాప్రియకరః ప్రభుః ॥ ౫౩॥

సుదేహామారితం ఘృశ్మాపుత్రం సాకల్యతో మునే ।

తుష్టస్తదభక్తితః శమ్భుర్యోఽరక్షదభక్తవత్సలః ॥ ౫౪॥

తత్ప్రార్థితః స వై శమ్భుస్తడాగే తత్ర కామదాః ।

జ్యోతిర్లింగస్వరూపేణ తస్థౌ ఘృశ్మేశ్వరాభిధః ॥ ౫౫॥

తం దృష్ట్వా శివలింగం తు సమభ్యర్చ్య చ భక్తితః ।

ఇహ సర్వసుఖం భుక్త్యా తతో ముక్తిం చ విస్తతి ॥ ౫౬॥

ఇతి తే హి సమాఖ్యాతా జ్యోతిర్లింగావలీ మయా ।

ద్వాదశప్రమితా దివ్యా భుక్తిముక్తిప్రదాయినీ ॥ ౫౭॥

ఏతాం జ్యోతిర్లింగకథాం యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి ।

ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో భుక్తిం ముక్తిం చ విస్తతి ॥ ౫౮॥

శతరుద్రాభిధా చేయం వర్ణితా సంహితా మయా ।

శతావతారసత్కీర్తిః సర్వకామఫలప్రదా ॥ ౫౯॥

ఇమాం యః పఠతే నిత్యం శృణుయాద్వా సమాహితః ।

సర్వాన్కామానవాప్నోతి తతో ముక్తిం లభేద్ ధ్రువమ్ ॥ ౬౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే తృతీయాయాం శతరుద్రసంహితాయాం సనత్కుమారనస్తిశ్వరసంవాదే
ద్వాదశశ్లోత్రింశ్శావతారవర్ణనం నామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ 3.౪.౨॥

॥ సమాప్తేయం తృతీయా శతరుద్రసంహితా ॥

——
Shri Shiva Mahapuranam 3 Shatarudra Samhita

pdf was typeset on January 23, 2026

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

